

İDARE

Dahiliye vekâletinin aylık mecmuası

Yıl 3

MAYİS 1930

Sayı 26

Tayinler Kaymakamlar

L. a
2
6.55

Şırnak kaymakamlığına Çivril kaymakamı Recep, Çivril kaymakamlığına Şırnak kaymakamı Faik, Liçe kaymakamlığına Kozan kaymakamı Abdülfeyyaz, Kozan kaymakamlığına Beytüşşebap kaymakamı İslam Ferit, Beytüşşebap kaymakamlığına Bor kaymakamı Haşan Faik, Mutki kaymakamlığına Urla kaymakamı Talat, Urla kaymakamlığına Tosya kaymakamı Baha, Refahiye kaymakamlığına Anamur kaymakamı Zeki, Anamur kaymakamlığına Şemdinan kaymakamı Remzi, Şemdinan kaymakamlığına Kemal paşa kaymakamı Reşat, Kemah kaymakamlığına Ovacık kaymakamı Abdurrahman, Ovacık kaymakamlığına Sara köy kaymakamı Şemsettin, Ayaş kaymakamlığına Dört yol kaymakamı Şefik, Dört yol kaymakamlığına Çapakçur sabık kaymakamı Haydar, Beşiri kaymakamlığına Bayındır kaymakamı Zeynelabidin, Saray kaymakamlığına Reşadiye kaymakamı Celâl, Poshof kaymakamlığına Ayaş kaymakamı Pertev, Behisni kaymakamlığına Erciş kaymakamı Esat, Erciş kaymakamlığına Bozüyük kaymakamı Rıdvan, Kemalpaşa kaymakamlığına Liçe kaymakamı Selahattin, Saray

Dahiliye V. Kütüphanesi
Sıra No: 1941 / 5441521

.....

köy kaymakamlığına Çermik kaymakamı Agâh, Bor kaymakamlığına Göle kaymakamı Feyzi, Reşadiye kaymakamlığına Mutki kaymakamı Sıtkı, Çermik kaymakamlığına sabık Kiğı kaymakamı Cemil beylerin Nakil ve tayinleri tensip edilmiştir.

İşbu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

13-5-930

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

Dahiliye Vekili

İsmet

Ş. Kaya

Tasfiyeler

Aziziye kaymakamı sabıkı Nuri Beyin sicilline nazaran kendisinden istifade edilemeyeceği anlaşıldığından hakkında memurin kanununun muvakkat birinci maddesine nazaran tasfiyesine karar verilmiştir.

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Dahiliye Vekili

Ş. Kaya

Vekâlet emrine alınanlar

No. 9028

Kütahya Valisi Fevzi Beyin Vekâlet emrine alınması ve yerine sabık Manisa Valisi Nusret Beyin tayini Dahiliye Vekâletinin 25-3-1930 tarih ve 1463 numaralı tezkeresile yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 2-4-1930 tarihli içtimasında tasvip ve kabul olunmuştur.

2-4-1930

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kemal

Başvekil

İsmet

Adliye Vekili

M. Esat

Millî Müdafaa Vekili

M. Abdulhalık

Ş. Kaya

Hariciye Vekili

Dr. T. Rüştü

Maliye Vekili

Ş. Saraçoğlu

Maarif Vekili

Cemal Hüsnü

Nafia Vekili

Recep

İktisat Vekili

Şakir Bf.

Sıhhat ve İçtimâî Muavenet vekili

Dr. Refik

İçtimada bulunmadı

.....

Emniyeti Umumiye tayinleri

Merkez memurları :

Bayazıt Vilâyeti merkez memurluğuna Ankara merkez memurlarından İrfan, Ankara Vilâyeti merkez memurluğuna, İstanbul merkez memurlarından Süleyman Sırrı, Ankara Vilâyeti merkez memurluğuna Zabıta Belediye merkez memurluğu vazifesini ifa eden serkomiser Nazmi Beyler tayin kılınmıştır

İkinci komiserler:

İstanbul Vilâyeti 61 numaralı ikinci komiserliğine İstanbul Polis müdüriyeti ikinci şube 8 No lı taharri ikinci komiseri Ömer Hulusi, İstanbul Vilâyeti 81 No lı ikinci komiserliğine mezkûr müdüriyet ikinci şube 17 Nolu ikinci komiseri Mehmet Bahattin, İstanbul Vilâyeti polis müdüriyeti ikinci şube 8,17 Nolu taharri ikinci komiserliklerine 48, 87 Nolu taharri komiser muavinleri Osman Nazmi ve hafız îshak ve 48,87 Nolu taharri komiser muavinliklerine 1909, 2075 Nolu komiser memurları Şevket ve Hüseyin Hilmi Efendiler tayin kılınmışlardır.

Komiser muavinleri:

Kastamonu komiser muavinliğine Trabzon sabık komiser muavini Ali Rıza, Elâziz komiser muavinliğine İstanbul 192 No lı sabık komiser muavini Şakir, Edirne komiser muavinliğine mezkûr Vilâyet komiser muavini Ali Rıza Efendiler tayin kılınmışlardır.

Müstafi addolunanlar:

İstanbul Vilâyeti 173 Nolu taharri komiser muavini İsa Efendi müddeti mezuniyetini tecavüz ettirmesine mebni müstafi addolunmuştur. Yerine İstanbul 185 Nolu taharri memuru sabıkı Mehmet Nurettin Efendi tayin kılınmıştır.

İnzibat komisyonları kararları

Vekâlet İnzibat komisyonları kararları

1 — Antalya Muhasebei hususiye evrak memuru Mustafa Efendi hakkında Vilâyet İnzibat komisyonunca verilen tevbih kararına karşı mumaileyh Mustafa Efendi tarafından yapılan itiraz üzerine evrak üzerinde icra kılman tetkikat neticesinde Vilâyet İnzibat komisyonunca verilen karar muvafıkı kanun görüldüğünden tasdikine,

2 — Mustafa Kemal paşa kazası tahrirat kâtibi Hüseyin Efendi hakkında Bursa vilâyeti İnzibat komisyonunca verilen mecburî tahvil kararına karşı mumaileyh Hüseyin Efendi tarafından yapılan itiraz üzerine icra kılınan tetkikat neticesinde Vilâyet İnzibat komisyonunca verilen karar muvafık! kanun görüldüğünden tasdikine,

3 — Çankırı Vilâyeti dahilinde Eskipazar nahiyesi müdürü İsmail Hakkı Efendi hakkında Vilâyet İnzibat komisyonunca ittihaz olunan mecburî tahvil kararı muvafıkı kanun görüldüğünden tasdikine,

4 — Silivri İşkân memuru Fahri Efendi hakkındaki evrakın tetkiki neticesinde mumaileyh Fahri Efendiye isnat olunan cürümler dolayısıyla icra kılınan tetkikat evrakının memurin muhakemat kanunu ahkâmı dairesinde bir neticeye raptı icap ederken fezlekeli tahkikat evrakının İnzibat komisyonuna tevdi edilerek mumaileyh hakkında ihraç cezası verildiği anlaşılmış ve mezkûr maddeler ihracı mucip olmadığından Komisyon kararında isabeti kanuniye görülmemiş olmakla ihraç kararının ref'i ile evrakın idare heyetine verilmesi zımında Vilâyete iadesine,

5 — Kaza İdare heyeti ile tahrirat kalemindeki evrak muamelâtının teahhuru Yaylak Kaymakam vekili Ahmet Hamdi Efendinin mesuliyet ve tecziyesini mucip olacak bir safha arz etmekte olduğundan ve idare heyetini teşkil eden âzalardan bazılarının bulunmaması, tabiatile heyetin teşekkül edememesini ve binnetice mevcut evrakın da bitirilmemesini mucip olduğundan, ve kalem muamelâtındaki teahhurdan dolayı tahrirat kâtibi hakkında muamelei kanuniyeye tevessül edildiği dosyada mevcut muamelâtan anlaşılmakta bulunduğundan mumaileyh Ahmet Hamdi Efendi hakkında inzibatî bir ceza ittihazına mahal görülmediğine,

6 — Urla Kaymakamı Talât Beyin Uurlanın kurtuluş gecesi sarhoş olarak memuriyet haysiyetini muhil harekette bulunduğu müfettişlik raporu ve şahitlerin ifadelerde anlaşıldığından memurun kanununun 29 uncu maddesine tevfiikan tevbiha cezasıyla tecziyesine,

7 — İktisat vekâletinin ziraat odaları hakkında vaki iş'ar ve tekidlerine "39,, günde cevap veremiyen Tirebolu Kaymakamı Süleyman beyin memurin kanununun 29 uncu maddesine tevfiikan tevbiha cezasıyla tecziyesine,

8 — Sabık Muş Kaymakamı Sıtkı Beyin tütün havayicini memurini resmiye vasıtasile köylerden mübayaa ettirdiği şikâyeti intaç eylediği gibi memleket eşrafından bir çok paralar aldığı ve bundan dolayı da dahilerin mazharı himaye oldukları rivayetinin devam etmekte olduğu Mülkiye müfettişliği tarafından yapılan tahkikattan anlaşıldığından memurin kanununun 55 inci maddesine nazaran bu husustaki müdafaasının bir ay zarfında bildirmesi lüzumunun mumaileyh «Sıtkı Beye tebliğine Vekâlet inzibat komisyonunca karar verilmiştir

Vilâyet İnzibat Komisyonları

Kararları

Bursa

Vilâyet muhasebei hususiye daktilosu Melek Hanımın dairede müstahdem genç memurlar arasında ahlâk ve sıfatı memuriyete münafi ve gençler arasında uygunsuz harekâta sebebiyet verecek sözler söylediği olbaptaki zabıt varakası ile evrakı tahkikiyeden ve ifadatı müeyyit Polis Müdürlüğünden alınan tezkerei cevabiyeden anlaşılmış olduğundan Memuriyetten ihraç edilmiştir.

Diyarbakir

Osmaniye kazası Nüfus memuru Ali Efendi vaki ve müteaddit ihtarlara rağmen matlup cetvelleri vaktinde göndermediğinden ve kanun ve nizamnamelere muvafık verilen emirleri infaz etmediğinden memurun kanununun 31 inci maddesi mucibince kıdemi 3 ay tenzil edilmiştir,

Kırşehir

Mucur kazasına merbut Hacı bekaş nahiyesi Müdürü Süleyman Efendinin kabili setrüihfa olmayacak surette sarhoşluğundan dolayı memurin kanununun 30 uncu maddesi mucibince bir haftalık maaşı katedilmiştir.

Kocaeli

Akmeşe Nahiyesi Müdürü Mustafa Salim Efendinin

.....

mezuniyetsiz Vilâyet merkezine gitmek ve sarhoşluk fiillerinden dolayı
7 günlük maaşı katedilmiştir

Manisa

Vilâyet Evrak kalemi kâtiplerinden Ali Sacit Efendinin
mezuniyetsiz On gün vazifesine devam etmediğinden dolayı 15 günlük
maaşı kesilmiştir.

Kanunlar**1341-1925 malî senesi hesabı kat'î kanunu**

No. 1592

21 4/1030

Madde 1 — 1341 1925 malî senesi masarifi umumiyesi merbut (A) cetvelinde gösterildiği üzere (202,342,352) lira (25) kuruştur.

Madde 2 — Mezkûr sene hazine varidatı umumiyesi merbut (B) cetvelinde muharrer olduğu veçhihe (170,690,026) lira (21) kuruştur.

Madde 3 — Aynı sene zarfında varidatı mahsusa idaresince fasıl itibarile tahsisat harici sarfolunan (24,474) lira (35) kuruş tahsisatı mütemmim olarak kabul edilmiştir.

Madde 4 — Merbut (A) cetvelinin sütunu mahsusunda gösterdiği üzere kavanini mahsusası mucibince sinini atiyeye devri meşrut tahsisat (12,688,969) lira (97) kuruştur.

Madde 5 — Üçüncü maddedeki mütemmim tahsisatın umumî tahsisata ilâvesinden ve dördüncü maddede yazılı devri meşrut tahsisatın tenzilinden sonra gayri ez sarf kalan (66,345,496) lira (39)kuruşla 1341 senesi muvazenei umumiye kanununun 51 ci maddesi hükmüne tevfikan mevkuf tutulan (16,980,000) lira tahsisat iptal edilmiştir.

Madde 6 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 7— Bu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

(Cetvel Resmî gazetenin 1485 No. 11 nüshasında münderiştir.)

.....

Umumî Hıfzısıhha kanunu

Birinci bap

Sıhhî teşkilât

Birinci fasıl.

Devlet hidematı sıhhiyesi ve sıhhî merciler

Madde 1 — Memleketin sıhhi şartlarını ıslah ve milletin sıhhatine zarar veren bütün hastalıklar veya sair muzır amillerle mücadele etmek ve müstakbel neslin sıhhatli olarak yetişmesini temin ve halkı tıbbî ve İc̣timaî muavenete mazhar eylemek umumî Devlet hizmetlerindendir.

Madde 2 — Umumî sıhhat ve İc̣timaî muaveyet hizmetlerine ait Devlet vazaifı Sıhhat ve İc̣timaî Muavenet Vekâleti tarafından ifa ve hususî idarelerle belediyelere ve sair mahallî idarelere bırakılan hizmetlerin sureti icrası murakabe olunur. Millî Müdafaa teşkilâtına ait sıhhî işler müstesna olmak üzere bütün sıhhat ve İc̣timaî muavenet işlerinin mercii ve murakıbu bu vekâlettir.

Madde 3 — Sıhhat ve İc̣timaî Muavenet Vekâleti bütçelerde muayyen hatlar dahilinde olarak aşağıda yazılı hizmetleri doğrudan doğruya ifa eder :

1 — Doğumu tezyit ve teshil ve çocuk ölümünü tenkis edecek tedbirler.

2 —.Validelerin doğumdan evvel ve doğumdan sonra sıhhatlerinin vikayesi.

3 — Memlekete sari ve salgın hastalıkların hülûlüne mümaneat.

4 — Dahilde her nevi intanı', sari ve salgın hastalıklarla veya çok miktarda vefiyatı intaç ettiği görülen sair muzır amillerle mücadele .

5 — Tababet ve şubeleri san'atlarının icrasına nezaret,

6 — Gıdalar ile ilâçları ve bütün zehirli müessir ve uyuşturucu maddelerle yalnız hayvanlar için seromlar ve aşılar hariç olmak üzere her nevi serom ve aşılar.

7 — Çocukluk ve gençlik hıfzıssıhhasına ait işlerle çocuk sıhhat ve bünyesinin muhafaza ve tekâmülüne ait tesisatın murakabesi.

8 - Mektep hıfzıssıhhası.

9 - Mesai ve san'at hıfzıssıhhası işleri.

10 - Maden suları ile sair havassı şifaiyesi olan sulara nezaret.

11 - Hıfzıssıhha müesseseleri ve bakteriyoloji lâboratuvarları ve alelûmum hayatî muayene ve tahlillere mahsus müesseseler küşat ve idaresi.

12 - Meslekî tedrisat müesseseleri küşat ve idare veya mümasilî müessesatı murakabe ve bunlara müsaade itası.

13 - Mecnunlarla sair ruhî hastalıklara mahsus tedavîhaneler veya malûl veya herhangi bir noksanîi hilkate malik olanları kabul edecek yurt veya müesseseler-tesis ve idare;

14 - Muhacirin sıhhat işleri.

15 - Hapishanelerin ahvali sıhhiyesine nezaret.

16-Tıbbî istatistiklerin tanzimi.

17 - Sıhhî neşriyat ve propagandalar.

18 - Vesaiti münakale umuru sıhhiyesine nezaret.

Madde 4 — Doğrudan doğruya şehir ve kasabalar, köyler hıfzıssıhhasına veya tıbbî ve İçtimâî muavenete müteallik

işlerin ifası belediyelere ve idarei hususiyelere ve sair mahallî idarelere tevdi edilir. Vekâlet indelicap bu idarelere rehber olmak üzere bazı mahallerde numune tesisatı vücade getirir.

İkinci fasıl

Sıhhat ve İçtimaî muavenet teşkilâtı

Madde 5 — Sıhhat ve İçtimaî muavenet Vekâleti 3 üncü maddede zikredilen hizmetleri ifa için hususî teşkilât kanununa tevfikân teşkil edilmiş ferini ve İdarî şubelerden mürekkeptir. Kanunu mahsusuna tevfikân mülhak bütçe ile idare olunan Hudutlar ve Sahiller Sıhhat Umum müdürlüğü, Sıhhat ve İçtimaî muavenet Vekâletine merbut olarak ifayı vazife eyler.

Madde 6 — Her vilâyette Sıhhat ve İçtimaî muavenet Vekâletine merbut olmak üzere bir Sıhhat ve İçtimaî muavenet müdürü bulunur. Sıhhat müdürleri bulundukları vilâyetlerde Vekâletin en büyük memuru olmakla beraber valilerin sıhhî müşaviridirler. Valiler mevcut sıhhî kanun, nizam ve talimatlara tevfikân sıhhiye müdürlerini istihdam ederler ve sıhhî hususlarda onların rey ve mütalealarını alırlar.

Madde 7 — Sıhhat ve İçtimaî muavenet müdürleri bulundukları vilâyetin sıhhî umur ve muamelelerinden vali ile beraber mes'ul olup bütün sıhhî kanun, nizam, talimat ve emirlerin iyi tatbikına nezaretle mükelleftir.

Madde 8 — Her kazada ve icabı takdirinde nahiye merkezlerinde bir veya müteaddit hükümet tabipleri istihdam olunur. Hükümet tabipleri doğrudan doğruya vilâyet sıhhiye müdürünün emri altında olup memur oldukları

mahallerin sıhhi umur ve muamelelerinden mes'uldür ve kaymakamın sıhhi hususatta sıhhi müşaviridir. Hükümet tabiplerinin maiyyetlerinde sıhhi işlerde kendilerine muavenette bulunmak üzere küçük sıhhat memurları istihdam edilir.

Madde 9 — Sıhhat ve İctimaî muavenet Vekâleti üçüncü ve dördüncü maddelerde zikredilen vazifeleri ifa ve müesseseleri idare etmek üzere tabipler, baytarlar, eczacılar, sair sıhhi ve İdarî memurları tayin ve istihdam eder.

Üçüncü fasıl Yüksek Sıhhat Şûrası

Madde 10 — Sıhhat ve İctimaî muavenet Vekâletince tevdi edilecek yüksek sıhhi ve İctimaî meseleler hakkında rey ve mütaleasını beyan ve sıhhi ve İctimaî hizmet ve muavenetlere ait kanun, nizamname ve talimatnameleri birinci derecede tetkik eylemek ve tababet ve şubeleri san'atlarını ifadan mütevellit adlî mes'elelerde ihtibar vazifelerde mükellef olmak üzere bir Yüksek Sıhhat şûrası teşkil olunmuştur.

Madde 11 —Yüksek Sıhhat Şûrası dokuz azadan mürekkep olup bu aza sıhhat ve İctimaî muavenet Vekili tarafından memlekette ilim ve irfanı ve eserleri veya sıhhi hizmetleri ile marufiyet kesbetmiş zevat arasından intihap ve Başvekâlete inhası ve Reisicumhurun tasdiki ile tayin olunur.

Madde 12 — Yüksek Sıhhat Şûrasından her üç sene nihayetinde kur'a ile üç âza çıkarılarak yerine diğerleri 11 inci maddede gösterildiği veçhile tayin olunurlar. Çıkan azanın yeniden intihabı caizdir. Yeniden intihap edilmedikleri takdirde Yüksek Sıhhat Şûrası fahrî âzalıgı unvanını kaydi hayat şartile taşırlar.

Madde 13 — Yüksek Sıhhat Şûrası her sene teşrinisani şubat, mayıs aylarında olmak ve her devrei içtimaiyesi on günden aşağı olmamak üzere içtima eder. Vekâletçe lüzum görüldüğü takdirde fevkalâde içtimalar aktolunur. İçtima mahalli Ankaradır.

Madde 14 — Yüksek Sıhhat Şûrası, Sıhhat ve İçtimai muavenet Vekilinin veya onun tensip edeceği bir zatın rıyaseti altında aslî âzadan lâakal beş zatın huzurile içtima eder. Reyler sülûsanı ekseriyetle ittihaz olunur. Sıhhat ve İçtimaî muavenet Vekâleti müsteşar ve hıfzıssıhha işleri ve İçtimaî muavenet umum müdürleri Yüksek sıhhat Şurasının tabii âzasındandır.

Madde 15 — Yüksek Sıhhat Şûrasının toplu olmadığı zamanlarda mükellef olduğu vazifelere taallük eden acele işlerle işgal etmek üzere Yüksek Sıhhat Şûrası kendi âzasından üç kişilik bir encümen intihap eder.

Madde 16 — Yüksek Sıhhat şurası azasına her devrei içtimaiyeye mahsus olmak üzere her sene bütçesinde miktarı muharrer bir hakkı huzur verilir. Ankara haricinden gelenlere harcırahları ve vekâletçe tayin olunacak yevmiyeleri ita olunur.

Madde 17 — Sıhhat ve İçtimaî muavenet Vekâleti merkezî teşkilâtı ve vilâyetler sıhhi teşkilâtı ve Yüksek Sıhhat Şûrası vazifelerinin istilzam ettiği nizamnameler tanzim ve neşrolunur.

Dördüncü fasıl

Vilâyet Hususî idareleri ve Belediyeler

Madde 18 — Vilâyet hususî idareleri bütçelerinde hususî kanuna tevfiқан tefrik ve Sıhhat ve İçtimaî muavenet vakâletinin tensibi ile sarıolunan sıhhi ve İçtimaî işlere mahsus

tahsisat, vilâyet merkezinde veya tensip olunacak sair mahallerde açılacak hastaneler ve dispanserlerle seyyar etıbba teşkilâtına ve seyyar etüv tedarikine tebhırat ve tathırat istasyonları tesisine ve verem ve firengi ve çocuk vefıyatı mücadelesine muhtas hıfzıssıhha içtimaiye dispanserlerine ve sıtma ve firengi ilâcı tedarikine ve sıtma kanununda tasrih edilen ahvalde sıtma menbalarının izalesine sarfolunur.

Madde 19 — Vilâyetler hususî idarelerine ait sıhhî teşkilât ve tesisat mahallî sıhhat ve içtimai muavenet müdürlerinin murakabesi altında bulunup bunlara ait muamelât kanun ve nizamnamelerine tevfiikan sıhhat müdürleri tarafından ifa olunur.

Madde 20 — Belediyelerin umumî hıfzıssıhha ve İçtimai muavenete taallük eden mesailden ifasile mükellef oldukları vazifelere aşağıda zikredilmiştir.

- 1 — İçilecek ve kullanılacak evsafı fenniyyeyi haiz su celbi.
- 2 — Lâğım ve mecralar tesisatı.
- 3 — Mezbaha inşaatı .
- 4 — Mezarlıklar tesisatı ve mevta defni ve nakli işleri.
- 5 — Her nevi müzahrefatın teb'it ve imhası :]
- 6 — Meskenlerin sıhhî ahvaline nezaret .
- 7 — Sıcak ve soğuk hamamlar tesisi.
- 8 — Yenilecek ve içilecek maddelerin murakabesi ve vilâyet merkezlerde lüzum görülecek sair mahallerde gıda maddelerinin muayenesine mahsus laboratuvarlar tesisi .
- 9 — Umumî mahallerde halkın sıhhatine zarar veren amilleri izale.
- 10 — Sarî hastalıklarla mücadele işlerine muavenet.
- 11 — Hususî eczane bulunmıyan yerlerde eczane küşadı.
- 12 — İlk tıbbi imdat ve muavenet teşkilâtı.
- 13 — Hastane, dispanserı, süt çocuğu, muayene ve

tedavi evi, aceze ve ihtiya yurtları ve doğum evi tesis ve idaresi.

14 — Meccani doğum yardımı için ebe istihdamı.

Madde 21 — Vilâyet hususî idarelerde belediyelerin 18 ve 20 inci maddelerde gösterilen hizmetlerini ifa için kanunu mahsuslarına tevfikân Vekâletçe tayin olunan etibba ve sair memurin istihdam olunur.

Madde 22 — Belediyeler ve vilâyetler hususî idarelerince sıhhi ve İçtimaî hizmetlerden hangilerinin ifası mecburî ve hangilerinin ihtiyarî olduğu hususî kanunlarına tevfikân tayin ve bu hizmetlerde istihdam edilecek tabip ve memurların kadroları İcra Vekilleri Heyetince musaddak bir talimatname ile tesbit olunur . Hükümet tabipleri olmıyan yerlerde belediye tabipleri nizamnamesine tevfikân Hükümet tabiplerinin ifasile muvazzeft oldukları vazifelerle mükelleftirler.

Besinci fasıl

Vilâyetler ve kazalar umumî

hıfzıssıhha meclisleri

Madde 23 — Her vilâyet merkez imle bir umumî hıfzıssıhha meclisi toplanır. Bu meclis mahallî sıhhat ve İçtimaî muavenet müdürü, nafia mühendisi, maarif, baytar müdürü, mevcutsa sahil sıhhiye merkezi tabibi, bir Hükümet ve belediye tabibi ve hastane baştabibi ile garnizon ve kıt'a bulunan yerlerde en büyük askerî tabip ve serbest san'at icra eden bir tabip ve bir eczacıdan ve belediye reisinden mürekkeptir. Meclis valinin veya valiye bilvekâle sıhhiye müdürünün riyaseti altında içtima eder . Valinin tensip edeceği bir zat kitabet vazifesini ifa ve zabıtları tanzim eder.

Madde 24 — Kazalarda bu meclisler kaymakamın riyaseti altında Hükümet tabibi, mevcut ise bir Hükümet baytarı ve askerî tabip, belediye tabibi ve serbest icrayi san'at eden ve kaymakam tarafından intihap edilen bir tabip ve serbest eczacı ile belediye reisinden terekkep eder.

Madde 25 — Umumî hıfzıssıhha meclisleri müntehap âzası her üç senede bir değişir. Eski azanın yeniden intihabı caizdir. Her defa tebeddülünde kaymakamlar tarafından vilâyetlere, valilerce de sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletine bildirilir.

Madde 26 — Umumî hıfzıssıhha meclisleri alelâde ayda bir kere içtima ederler. Ahvali fevkaladede veya bir sarî ve salgın hastalık zuhurunda valinin daveti veya Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletinin talebi üzerine daha sık toplanırlar .

Madde 27 — Umumî hıfzıssıhha meclisleri mahallin sıhhi ahvalini daima nazarı dikkat önünde bulundurarak şehir ve saba ve köyler sıhhi vaziyetinin ıslahına ve mevcut mahzurların izalesine yarayan tedbirleri alırlar. Sarî ve salgın hastalıklar hakkında istihbaratı tanzim, sarî ve İctimaî hastalıklardan korunmak çareleri ve sıhhi hayatın faideleri hakkında halkı tenvir ve bir sarî hastalık zuhurunda hastalığın izalesi için alınan tedbirlerin ifasına muavenet eylerler.

Madde 28 — Umumî hıfzıssıhha meclislerinin mukarreratından mahallî vazifeler ve salâhiyetler arasında bulunan işler vali veya kaymakam tarafından icra olunur ve istizana muhtaç olanlar kaymakamlıkça vilâyetten ve vilâyetçe Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletinden sorulur.

İkinci Bap

Sari ve salgın hastalıklarla mücadele

Birinci fasıl

Hudutlar ve şaliler sıhî müdafaası

Madde 29 — Beşinci maddede zikredilen Hudutlar ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğü beynelmilel seyrüsefer ve ticaret sebeplerde intikal eden beşerî ve salgın hastalıklara karşı millî hudutlar ve sahilleri müdafaa vazifesile mükelleftir.

Madde 30 — Hudutlar ve Sahiller Umum müdürlüğü mer'î olan beynelmilel mukaveleler ve Devletçe mevzu kanunlar, nizamlar ve talimatlar ile Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekâleti tarafından bu mukaveleler, kanunlar, nizamlar ve talimatların lâıyık ile tatbikim temin için verilen emirler dairesinde vazifeyi ifa eyler.

Madde 31 — Türk ve ecnebi limanlarından Türkiye limanlarından birine gelmek üzere hareket eden her gemi, bir sıhhat patentasını hâmil olmalıdır. Ecnebi limanlarından gelen gemilere ait patentalar mahallî Türkiye konsolosları veya vekilleri tarafından tetkik ve patentanın salâhiyet sahibi bir makam tarafından verildiğine kanaat edildikten sonra vize edilir. Müteaddit ecnebi limanlarına uğrayan gemiler son uğradıkları limandan konsolos vizesi alırlar.

Madde 32 — Fevkalâde hallerde ve memleketi tehlikeye maruz bırakan salgınlar zuhurunda Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekâleti hastalığın hüküm sürdüğü limanlarda bulunan konsolosluklarda çalışmak veya konsolosluk mevcut olmadığı halde müstakillen vazife yapmak üzere mahsus memur gönderir. Bu gibi hallerde sıhhat patentalarının vizesi ve bulundukları

.....

mahallin sıhhi ahvali hakkında malûmat almak vazifesi bu sıhhat memuruna aittir.

Madde 33 — Konsolos veya vekili veya ahvali fevkalâde de Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletinin mahsus memuru bulunmıyan yerlerde görülecek lüzum üzerine ya mahallî memurların vizesi veya muahedelerle münasibette bulunduğumuz dost Devletlerden birinin konsolosluğunca yapılacak vizeler muteber olur.

Madde 34 — Ecnebi limanlarındaki mahallî memurlar tarafından 31 inci maddede zikredilen sıhhat patentası verilmediği takdirde bu patentalar konsolosluk veya mevcut ise Sıhhat Vekâletinin memuru tarafından verilir.

Madde 35 — Sıhhat patentalarının vizesine mukabil mahsus kanun mucibince alınacak resim, konsolosluklar tarafından alınır.

Madde 36 — Sıhhat patentaları üzerinde yapılan her türlü tahrifler veya salâhiyettar makamatça tasdik edilmemiş tashihler patentayı hükümden düşürür. Bir geminin hareketinden evvel 48 saat zarfında verilmiş patentalar muteber olup daha evvel verilenlerin hükmü yoktur.

Madde 37 — Bir geminin hareket limanında kolera, veba, sarıhümma, lekeli hümma ve çiçek vak'aları ve yahut Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletince tayin ve ilân edilecek sair tehlikeli bir maraz salgını mevcut olmadığı halde verilmiş olan patentalar temiz addolunur. Bu hastalıklardan hariçten geldiği tebeyyün eden münferit vak'aların zuhuru patentaların temiz addedilmesine mâni olmazsa da bu vak'alar patentalarda işaret edilmiş olmalıdır.

Madde 38 — 37 inci maddede zikredilen hastalıklardan hariçten gelmiş olmadığı tahakkuk eden vakayı zuhuru bildiren patentalar ile mebbeinde temiz olduğu halde Türkiye limanlarından birine gelinceye kadar geçen seyanat müddeti

.....

esnasında geminin ahvali sıhhiyesinde vukua gelen tebeddül dolayısıyla evsafı değişen ve 31,32,33,34, üncü maddeler ahkâmına muvafık olmıyan patentalar bulaşık addedilir.

Madde 39 — Hiç bir patentayı hamil olmıyarak Türkiye limanlarına gelen gemiler bulaşık patenta ile gelmiş gemiler gibi muameleye tabi olurlar.

Madde 40 — Türk ve encebi limanlarından gelerek türk limanlarından birine dahil olan gemiler sıhhi muayyeneye tâbi olup bu mükellefiyete riayet etmiyen gemilere serbest pratika verilmiyerek yolcu ve eşya çıkarılmasına mümamaneat olunur.

Madde 41 — Her gemi bir türk limanına muvasalatı akabinde ve talimatnamelerle tayin olunan saatlerde Hudutlar ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğü memurları tarafından ziyaret ve patentaları ve geminin sıhhi vaziyeti tetkik olunur. Bu memurlar tarafından serbest pratika verilmedikçe gemilere başkalarının girmesi ve gemilerden 47 inci maddede mezkûr talimatname hükümleri haricinde kimsenin çıkması memnudur.

Madde 42 — Kaza, fırtına veya ahvali fevkalâde sebeble bir limana girmeğe mecbur olan gemilerden yukarıdaki maddelerde zikredilen evsafı haiz patenta aranmaz. Yalnız bunlar sıhhat patentalarını ibraz etmeğe mecburdurlar ve sahil sıhhat memurlarının murakabesi altında limanda kalırlar.

Madde 43 — Türk limanlarına gelen ecnebi harp gemileri ile ecnebi donanmalarına mensup muavin sefineler patenta ibrazına mecbur değildir. Yalnız kara ile irtibat etmek ve serbest pratika almak istedikleri takdirde behemhal ticaret sefineleri hakkındaki hükme tabidirler.

Madde 44 — Türk harp sefineleri ve ticaret ile münasebeti olmayıp hükümete ait bulunan sair gemiler münhasıran hizmetlerine ait işler için türk limanları arasında seyrüsefer ettikleri ve hiç bir bulaşık limana uğramadıkları ve yolcu,

asker ve saire nakleylemedikleri takdirde türk limanlarına girip çıktıkları zamanlar sıhhi muayeneye tâbi değildirler. Fakat gemi derununda sari hastalık zuhur ettiği takdirde bu gemilerin kaptanları muvasalât limanındaki hudutlar ve sahiller sıhiye memurlarına haber vermeğe mecburdur. Bu takdirde tıbbî muayene icra ve serbest pratika ita edilmeden kara ile ihtilât edemez 37 inci maddede zikredilen hastalıklarla bulaşık limanlardan gelen bu nev'i gemiler sair ticaret sefineleri hakkındaki hükme tâbidir.

Madde — 45 Çanakkale Boğazı ile Karadeniz Boğaz! arasındaki Marmara havzasında seyrüsefer eden gemiler muvasalat ettikleri limanlarda yolcularını sıhhi ziyaret vaki olmadan çıkarabilirler. Yalnız bu esnada geminin sıhhi muamelesini itmam etmesi lâzımdır. Eğer bu mıntaka dahilindeki gemilerin hareket limanlarında sari hastalık varsa bunlar umumî ahkâma tâbi olurlar.

Madde 46 — 43,44 üncü maddelerde zikredilen gemiler ile küçük mesafelere gidip hiç bir yere uğramıyarak avdet eden balıkçı gemileri müstesna olmak üzere Türkiye limanlarından ihtilât ederek çıkar her türk ve ecnebi gemisi bir sıhhat patentasını hâmil olmalıdır. Bu patentalar mahalline göre temiz veya bulaşık addolunur.

Madde 47 —Limanlarda gemilerin muvasalat ve hareketlerinde icrası icap eden sıhhi muamele, patentaların şekli, vasıf ve sureti ilası, yolcu mürettebatın ve eşyanın tathiri, bulaşık patentalı gemilere tatbiki icap eden sıhhi tedbirler, muhtelif hastalıklara ait vak'alarda yapılacak muamele ve limanlarla hudutlarda müesses tahaffuzhanelerin idare sureti ve yirmi dokuzuncu maddede zikredilen sıhhi müdafaaya müteallik sair bütün muameleler mevcut mukavele ve kanunlara nazaran Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletince neşredilecek talimaknamelerle tayin olunur.

Madde 48 — Türkiye konsolosları bulundukları mahalde zuhur eden ve 37 inci maddede zikredilen hastalık vak'alarını ve bunlar hakkında ittihaz edilen tedbirleri Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletine muntazaman bildirirler. Yalnız bunlardan kolera, veba ve sarıhümmadan her vak'anın telgrafla ihbarı lâzım gelip diğer hastalıklar ancak salgın şekli aldıkları takdirde mektup ile haber verilir.

Madde 49 — Türkiye limanlarına sarı ve salgın hastalıkların duhulüne mâni olmak için aşağıda zikredilen tedbirler ittihaz edilir:

- 1 — Gemilerin tıbbî muayenesi.
- 2 — Bulaşık olduğundan şüphe edilen yolcuların nezaret altında bulundurulması veya tecridi.
- 3 — Hastaların tahaffuzane veya sarî haslalıklar hastanelerinde şifa buluncıya kadar tedavi ve etrafı için tehlikeleri zail oluncıya kadar tecridi.
- 4 — Gemilerin ve sıhhat memurlarının görecekları lüzum üzerine tathiri kabil olan ticaret eşyasile zatî eşyanın ve gemi eşyasının fennî tathiri,
- 5 — Hastalık amilini nakle vasıta olan haşeratın ve hayvanların itlafı.
- 6 — Yolcu ve mürettebata aşî veya serom tatbiki.

Bu tedbirlerin tatbiki için lâzım gelen zaman zarfında gemilerin limanlarda tevkifine hudutlar ve sahiller sıhhat memurları salâhiyettardır.

Madde 50 — Sarî ve salgın hastalıkların nakline vasıta olup fennî tathiri mümkün veya faydalı olmıyan her nevi eşyanın gemilerden tahliye edilmesine veya kara veya deniz tarikile memlekete ithaline mümanecata Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâleti salâhiyettardır. Vekâlet bu hususta müstaceliyetine binaen karar ittihaz ederek gümrüklere ve postaya

tebligat icra ettikten sonra keyfiyeti icra Vekilleri Heyetinin tasvibine arzeder.

Madde 51 — Türkiye ve ecnebi limanlarından bulaşık veya şüpheli olanlar Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletince ilân olunur. Bu takdirde bu limanlar müvaredatı, gemilerin patentaları bulaşık olmasa dahi 49 uncu maddede zikredilen tedbirlerden birine tâbi olur. Alman tedbirler Hariciye Vekâletince alâkadar devletlere mer'î mukaveleler dairesinde tebliğ olunur.

Madde 52 — Bütün Türkiye limanlarında sıhhi muamele ifası Hudutlar ve sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğü memurlarına aittir. Bunların bulunmadığı mahallerde Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletinin göstereceği lüzum üzerine hükümet veya belediye tabipleri veya liman reisleri veyahut nahiye müdürleri ile gümrük memurları kanun ve nizam ve talimatnameler hükümleri dairesinde sıhhi müdafaaya mürettep vazifeleri ifa ve rüsumu tahsil ederler

Madde 53 — Hudutlar ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğü hizmetlerine ait olan resimler ve tathir, tephir, tahaffuzane masrafları ve kanuna muhalif hareket eden gemi kaptanlarından alınması icabeden para cezası mahsus kanuna tevfikân tahsil olunur.

Madde 54 — Komşu memleketlerden birinde 37 inci maddede de zikredilen hastalıklar zuhur ettiği takdirde kara hudutlarında Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletince vürut edecek yolcularla zatî ve ticarî eşya hakkında aşağıdaki tedbirler alınır:

1 — Tren, araba veya herhangi bir suretle karadan veyahut nehir yolu ile gelen yolcuların hudurlara, dahil oldukları mahalde veya hududa civar münasip bir yerde tıbbî muayeneleri.

2 — Aşı veya serom tatbiki.

3 — Zatî veya ticarî eşyadan tathir ve tephiri mümkün ve faydalı görülenlerin tathiri,

4 — Yolcuların tıbbî nezaret altına alınması veya şüpheli şahısların tecridi.

5 — Hastaların tecrit ve tedavisi..

Madde 55 — Komşu memleketlerdeki salgın hastalıkların memleket için tehlikeyi mucip bir şekilde devam eyleyerek adi tedbirler ile bu tehlikenin izalesine imkân görülmediği zamanlarda hudutların hastalık bulunan memlekete mücavir kısmı. İcra Vekilleri Heyeti kararıle muvakkaten seddolunarak her türlü münakaleler tatil olunabilir.

Madde 56 — 37 inci maddede zikredilen hastalıklardan birinin hüküm sürdüğü memleketlerden hava nakil vasıtaları ile vürut eden yolcu ve eşyalar hakkında 54 üncü maddede yazılan tedbirler Sıhhat ve İçtimai Muavenet V kâletinin münasip göreceği hallerde hudutlarda veya bu vasıtaların karaya indikleri mahallerde tatbik olunur.

İkinci fasıl

Memleket dahilinde san ve salgın

hastalıklarla mücadele

Madde 57 — Kolera, veba (bûbon veya zatürree şekli) lekeli humma kara humma(hummayı tifoidî) daimî surette basil çıkaran mikrop hâmilleri dahi - paratifoit humması veya her nevi gıda maddeleri tesemmümüatı, çiçek, difteri (kuşpalazı) -bütün tevkiatı dahi-sarı beyin humması (iltihabı sahayayı dimağii şevkii müstevli), uyku hastalığı (iltihabı dimağii sarı'), dizanteri (basilli ve amipli), lohusa humması (hummai nifasî), ruam, kızıl, şarbon, felci tıflı (iltihabı nuhaii kuddamii sincabii haddi tefli), kızamık, cüzam (miskin),

hummai racia ve malta humması hastalıklarından biri zuhur eder veya bunların birinden şüphe edilir veyahut bu hastalıklardan vefiyat vuku bulur veya mevtin bu hastalıklardan biri sebebiyle husule geldiğinden şüphe olunursa aşağıdaki maddelerde zikredilen kimseler vak'ayı haber vermeğe mecburdurlar. Kudurmuş veya kuduz şüpheli bir hayvan tarafından ısırılmaları kuduza müptela hastaların veya kuduzdan ölenlerin ihbarı da mecburîdir.

Madde 58 — İcrayı san'at eden her tabip 57 inci maddede zikredilen vak'aları kat'ı veya muhtemel teşhis vaz'ını müteakip ilk 24 saat zarfında sıhhiye dairesine,' hükümet veya belediye tabibi bulunmadığı takdirde polis veya jandarma karakoluna hastanın isim ve adresile beraber tahriren veya şifahen haber verir. Polis ve jandarma daireleri ittıla hasıl eyledikleri bu vak'aları hiç vakit kaybetmeden alâkadar makamlara bildireceklerdir.

Madde 59 — Sarı hastalıkların haber verilmesini kolaylaştırmak üzere Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletince hazırlanup arzu eden tabiplere tevzi edilecek ihbarnameler postalarca meccanen naklolunur.

Madde 60 — 57 inci maddede yazılan hastalıklara uğrıyan birisinin ikametgâhı değiştiğini, hastalığı haber vermekle mükellef olanlar öğrendikleri takdirde bu nakli ihbara mecburdurlar.

Madde 61 — Hastane baştabipleri mektep, fabrika, imâlâthane, hayır müesseseleri, ticarethane ve mağaza, otel, pansiyon, han, hamam, hapisane sahip ve müstecirleri ve müdürleri, apartıman kapıcıları bulundukları mahallerde, köy ihtiyar heyetleri köylerinde zuhur eden ve eczacılar, dış tabipleri ve ebeler, hasta bakıcıları, ölü tabutlıyan ve yıkayanlar san'atlarını icra sebebiyle muttali oldukları 57 inci

maddede zikredilen vak'aları derakap alâkadar makamlara tebliğ ve ihbara mecburdurlar.

Madde 62 — Deri' veya nehirlerde seyrüsefer eden her nevi sefinelerde 57 inci maddedeki vak'alardan biri zuhur ettiği takdirde geminin kaptan ve reisi ilk limanda vak'ayı hükümete haber vermeğe mecburdur.

Madde 63 — Limanlarda bulunan ve sıhhiye patentası vermekle mükellef olan memurlar 57 inci maddede yazılı hastalıklardan ancak kolera, veba, çiçek, lekeli humma hastalıklarından zuhur etmiş hakiki vak'aları ecnebi gemileri ve ecnebi memleketlerine gidecek türk gemileri patentalarına işaret ederler. Türkiye limanları arasında seyrüsefer eden türk gemilerine verilecek patentalara mezkûr maddedeki hastalıklardan her birisinin tahakkuk etmiş vak'aları yazılır.

Madde 64 — 57 inci maddede zikredilenlerden başka her hangi bir hastalık istilâî şekil aldığı veya böyle bir tehlike baş gösterdiği takdirde o hastalığın veya her hangi bir hastalık şeklinin memleketin her tarafında veya bir kısmını ihbarı mecburî olduğunu neşrî ilâna ve o hastalığa karşı bu kanunda mezkûr tedabirin kâffesini veya bir kısmını tatbika Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti salâhiyettardır.

Madde 65 — Sarî bir hastalık zuhur ettiği veya zuhurundan şüphelen ildiği veya sarî ve salgın bir hastalıktan vefat vuku bulduğu ve yahut vefatın sarî ve salgın bir hastalık tesiri ile husule geldiğinden şüphe edildiği ihbar olunur olunmaz hükümet tabipleri veya bulunmadığı mahallerde Belediye tabiple i mahallinde lâzım gelen tetkikatı icra ve hastalığın muhakkak olup olmadığını ve zuhuru sebeplerini tahkik ile mafevka iş'ar eyler. Sarî hastalıklar tetkikatı yapan tabiplere bütün Devlet kuvvetleri müzaherete mecburdurlar.

Madde 66 — 65 inci maddede zikredilen tahkikat, sarî

ve istilâi bir maraz zuhuru ihbar olunmadığı ve fakat Hükümetçe sari bir hastalık vukuunda şüphelen ildiği takdirde dahi yapılabilir. Bu suretle sari hastalık tetkikatı yapan sıhhat memurları lüzum gördükleri mahallerde hastaları veya maraz amillerini ve sebeplerini taharriye salâhiyettardır.

Madde 67 — 57 inci maddede zikrolunan sarı ve salgın hastalıklar vak'aları hakkında tetkikat yapan tabip bu tetkikatı kolaylaştırmak üzere hastanın yanına girmeye ve hastayı ve icabına göre evin sair sakinlerini muayeneye ve hastalığın sureti zuhur ve seyrine dair izahat ve malûmat talebine salâhiyettardır. Bu hususta mümâneatı görülenler bu kanunda zikredilen ahkâmı mahsusa mucibince cezalandırılır.

Madde 68 — Tabip bulunmayan mahallerde Sıhhat ve İçtimâî muavenet Vekâletinin emri ile sarı ve salgın hastalıklar hakkında tetkikat yapmağa, bu husus için yetiştirilmiş küçük sıhhat memurları mezungurlar.

Madde 69 — Sarı ve salgın bir hastalığın vukuu tahakkuk eylediği takdirde sıhhat memurları derakap lâzımgelen tedbirlerin ittihazına ve bütün idari makamlar bu tedbirlerin tatbik ve icrası hususunda muavenete mecburdurlar.

Madde 70 — Sarı ve salgın bir hastalıktan vefat eylediği zan ve şüphe edilen eşhas üzerinde, alâkadar tabip tarafından lüzüm gösterildiği takdirde, fethimeyit icra olunabilir.

Madde 71 — Sarı ve salgın bir hastalığın hükümferma olduğu veya tehdit eylediği mahallerde Sıhhat ve İçtimâî muavenet Vekâletince bütün cenazelerin defninden evvel bir tabip tarafından muayenesi mecburiyeti ilân edilebilir.

Madde 72 — 57 inci maddede zikredilen hastalıklardan biri zuhur ettiği veya zuhurundan şüphelendirdiği takdirde aşağıda gösterilen tedbirler tatbik olunur:

1 — Hasta olanların veya hasta olduğundan şüphe

edilenlerin ve hastalığı neşrû tamim eylediği tetkikatı fenniye ile tebeyyün edenlerin fennen icap eden müddet zarfında ve sıhhat memurlarınca hanelerinde veya sıhhi ve fennî şartları haiz mahallerde tecrit ve müşahede altına vaz'ı.

2 — Hastalara veya hastalığa maruz bulunanlara serum veya aşı tatbiki.

3 — Eşhas, eşya, elbise, çamaşır ve binaların ve fennen intana maruz olduğu tebeyyün eden sair bilcümle mevaddın fennî tatlı iri.

4 — Hastalık neşreden haşarat ve hayvanatın itlafi,

5 — Memleket dahilinde seyahat eden eşhasın icap eden mahallerde muayenesi ve eşyalarının tathiri.

6 — Hastalığın sirayet ve intişarına sebebiyet veren gıda maddelerinin sarf ve istihlâkinin men'i.

7 — Dahilinde sarî ve salgın hastalıklardan biri zuhur eden umumî mahallerin tehlike zail oluncıya kadar set ve tahliyesi.

Madde 73 — Kolera ve veba ve ruam musaplarından gayri hastaların evlerinde tecrit edilmelerine müsaade olunur. Yalnız alâkadar sıhhi memurlar tarafından bu tecridin müessir olmasını temin edecek şartların mevcudiyeti kabul edilmiş olmalıdır. Bu takdirde hastaların evlerine bir alâmeti mahsusa vaz edilerek hariçle olan ihtilât men edilir. Kolera, veba, ruam musaplarile bulunduğu mahallerde tecridi mümkün ve kâfi görülmiyen sair hastalık musapları ve kolera ve vebayı neşir ve sirayet ettirmeleri muhtemel olanlar icap ederse cebrî tecride tâbi olurlar. Cebrî tecrit, hastaların veya bu maddede zikredilen şüphelilerin Hükümetçe tayin edilecek mahallerde, her türlü ihtilâttan memnu olarak ve zabıta murakabası altında bulundurulmalıdır.

Madde 74 — Hastaların tecrit ve tedavisine mahsus vasf ve şartları haiz hususî yerleri olmıyan mektep, Fabrika ve imalâthanelerle müteaddit kimselerin bir arada

bulunduğu umumi' her nevi müessese ve mebanide sari hastalıklara musap kimselerin alıkonulması memnudur.

Madde 75 — Kuduz olan veya kudurmuş olduğundan şüphe edilen hayvanlar tarafından ısırılmış olanların vakit kaybetmeden en yakın kuduz tedavi müessesine izam olunmaları mecburîdir. Bunlardan fakir olanların yol masrafları belediye veya köy sandıklarınca ve bu sandıklar veremedikleri takdirde idarei hususiyelerce tediye olunur ve bunlar Devlete ait umumî nakil vasıtalarından meccanen istifade ederler.

Madde 76 — Etrafında bulunanlara sarî ve salgın hastalıklardan birini nakle vasıta olduğu muhakkak olan kimseler muvakkaten ve bu zail oluncaya kadar meslek ve san'atlarının icrasından hıfzıssıhha meclisleri kararıle menolunur.

Madde 77 — Sarî ve salgın hastalıklardan birinin hüküm sürdüğü veya tehdit ettiği mahallerde Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletinin tasvibile bütün umumî mahallerde vuku bulacak içtimalar tahdit veya menolunabilir. Bundan başka hastalarla hastalığı şüpheli olanların ve hastalığın sirayet ve neşrine vasıta olabilecek eşyanın fennî tathiratile mahzur ve mazarratı izale edilmeksizin nakillerine ve bütün kara ve deniz ve hava nakil vasıtalarının fennî tathir ve tephire tâbi tutulmadan seyrü seferlerine mümaneat edilir.

Madde 78 — Hususî kanuna tevfikân açılmış olan şahıslara ait laboratuarlarda ve Sıhhat Vekâletince tayin edilecek müessesatı resmîyenin gayrisinde kolera, veba ve ruam mikropları kültürlerinin buluması memnudur. Diğer sarî hastalıklar mikroplarının eyi muhafazasından ve bir mahalden diğerine naklinde yapılacak takayyüdattan lâboratuar sahipleri mes'uldur.

Madde 79 — Su ile sirayet ettiği fennen muhakkak olan hastalıklardan birinin salgın halinde hüküm sürdüğü mahallerde veya bu mevkilerinin etraf ve civarında bulunan umumî banyolar ve kuyular, aptesaneler ve şehir ve kasaba veya köylere gelen suların ve çamaşır yıkamağa mahsus umumî mahallerin ve dere, nehir gibi carî sularla göl sularından şüpheli olanlarının istimali memnudur.

Madde 80 — Askerî kuvvetler arasında veya askerî müesseselerde 57 inci maddede mezkûr sarî ve salgın hastalıklardan biri zuhur ettiği takdirde bu kanunda zikredilen tedabirin ifasına hususî teşkilatı sıhhiyeleri mecburdur. Bu hallerde millî müdafaa Vekâleti vukuatın zuhur ve seyrinden Sıhhat ve İçtimai muavenet Vekâletini daimî surette malûmattar edecek ve halkı sirayetten korumak için müştereken ittihaz ve kabul edilecek tedbirleri tatbik eyliyecektir. Sıhhat Vekâletince halk arasında görülen sarî hastalıklar vak'alarından millî müdafaa vekâleti vaktında haberdar edilir.

Madde 81 — Sarî ve salgın hastalıklar amillerde bulaştığı muhakkak veya şüpheli olupta tathiri ve tephiri masarifi kıymetinden ziyadeye balığ olacağı anlaşılan veya tephir ve tathiri mümkün görülmiyen eşya ve mevaddı saire imha olunur. Tathir ve tephir masarifi kıymetinden ziyadeye balığ olacağı anlaşılan eşyanın sahibi tarafından arzu edildiği takdirde tathir masarifi kendisi tarafından deruhde edilerek tathiri icra edilir. İmha edilen mevat ve eşya Hükümetçe her kimin elinden alınmış ise belediye ve köy ihtiyar heyetlerince tayin edilecek bedeli o şahsa tazmin olunur.

Madde 82 — Sarî ve salgın hastalıklardan birinden vefat edip hususî tedabire tâbi olarak defni iktiza eden

cenazeler alâkadar memurların nezareti altında tabutlanıp defnolunurlar.

Madde 83 — Cebri tecride tâbi olarak müessesatta veya evlerinde tecrit edilen kimselerle 76 inci maddede zikredilen şahıslardan muhtaç olanlarının kendileri ve ailelerinin işçeleri masarifi Hükümetçe tesviye edilir.

Madde 84 — sarı hastalıkların zuhur ve intişarına mâni olmak üzere münasip fasılalarla umumî mebaninin, nakil vasıtalarının, otel han ve her nevi temaşa yerleri ve saire gibi içtima yerlerinin veya lüzum görülecek sair müessesatın neşir ve ilân edilecek şartlar dahilinde tathir ve tephirine ve hastalık nakleden haşerat ve hayvanatı itlâf etmeğe Sıhhat ve İçtimaî muavenet vekâleti mezundur.

Madde 85 — müstamel elbise ev eşyası ve sairenin fennen tathir edilmeden satılması memnudur.

Madde 86 — İçinde sarî ve salgın hastalıklardan biri çıkan binalarla bitişik binalar sahipleri hastalığın izalesine hadim ve yayılmasına mâni olmak üzere sıhhiye memurlarının gösterecekleri sıhhi mahzurları ıslaha mecburdurlar. Sahipleri yapmazsa Hükümet veya belediyelerce yapılıp, masarifi, maliye memurlarınca tahsili emval kanununa tevfikân tahsil olunur.

Madde 87 — Sıhhat ve İçtimaî muavenet vekâletince 57 inci maddede zikredilen hastalıkların her birine karşı yapılacak mücadele tetbirlerini ve tathirat ve tebhirat ve itlâfî haşarat ve hayvanat usullerini ve tathirata tâbi binalar ve eşya ve sairenin ne zamanlardan ve ne suretle tephir ve tathir edileceklerini mübeyyin bir nizamname neşrolunur.

Madde 88 — Türkiye dahilinde her fert çiçek aşısı ile mükerreren aşılanmağa mecburdur. Bu aşının, icrası tarzı ve vesikaların ne suretle ita olunacağı ve aşılarının

fennen geri bırakılması icap eden kimseler 87 inci madde de yazılan nizamnamede zikredilir.

Madde 89 — Türkiye hudutları dahilinde doğan her çocuk doğumu takip eden ilk dört ay zarfında aşılır Çocuğun peder ve validesi aşı mecburiyetinin ifa edilmesinden aynı suretle mes'uldurlar. Ebeveyni olmıyan çocuklar veya ebeveyni nezdinde bulunmıyan çocuklar için çocuğu bakmak üzere kabul eden şahıslar veya müesseseler müdürleri mesuldürler.

Madde 90 — Otuz yaşına kadar olan her şahıs çiçek aşısını beş senede bir tekrar ettirmeğe mecburdur. Çiçek salgını vukuunda sıhhat memurları tarafından lüzum görülecek bütün eşhasa çiçek aşısı tatbiki mecburidir.

Madde 91 — Çiçek aşısı Hükümetçe hazırlanır ve meccanen tevzi ve tatbik olunur.

Madde 92 — Askeri makamlar, askeri hizmetlerini ifa esnasında ve kanunen muayyen olan müddetlerde askerlerin çiçek aşılarını muntazaman ifaya mecburdurlar.

Madde 93 — Ticarî ve sınaî bütün müesseseler sahipleri müstahdemlerini kendi vesaitile kanunun gösterdiği müddetlerde çiçek aşısı ile aşılamağa mecburdurlar.

Madde 94 — Kanunî mühlet zarfında mükerreren aşılandığım vesikalarla ispat edemiyenlerin Devlet, belediye hizmetlerinde veya hususî ve umumî ticaret ve sanayi müesselerinde, büyük çiftliklerde istihdamı veya mekteplere kabulü memnudur.

Madde 95 — Sari hastalıklara karşı kullanılan her nevi serom ve aşılar Hükümet tarafından ihzar edilir. Hariçten getirilenlerin Sıhhat ve İçtimai muavenet vekâletince tayin olunan vasıf ve şartları haiz olmaları mecburidir, dahilde beşerî serom ve aşı imali Sıhhat ve İçtimai muavenet vekâletinin müsaadesine ve murakabesine tâbidir.

Bu müesseselerin vasıfları ve şartları vekâletçe tayin olunur.

Madde 96 - Kuduz aşısı ihzar ve tatbiki için iktiza eden müesseseler Sıhhat ve İçtimaî muavenet Vekâletince veya onun müsaade ve murakabası altında resmî teşkilâtı tarafından açılır ve aşı meccanen tatbik olunur.

Üçüncü fasıl

Sıtma ile mücadele

Madde 97 — Sıtmalı olduğu Sıhhat ve İçtimaî muavenet vekâletince neşir ve ilân edilecek mahallerde sıtmanın her türlü şekillerinin 58,59,60,61 inci maddelerde musarrah olduğu veçhile ihbari mecburidir.

Madde — 98 Sıtma mücadelesi, hususî kanuna ve talimatnamelerine tevfikân icra olunur. Askerî makamlar Sıhhat vekâletince kabul edilen esaslar dahilinde askerî kıtaat ve teşkilâtta sıtma mücadelesi yaparlar ve yapılan tedbirleri sıtma mücadele reislerine veya sıhhat müdürlüklerine bildirirler.

Dördüncü fasıl

Trahom ile mücadele

Madde — 99 Ahalisinin büyük bir kısmının trahom hastalığına müptelâ olduğu tahakkuk eden mahallerde Sıhhat ve İçtimaî muavenet vekâleti tarafından mücadele heyetleri teşkil edilir ve iktiza eden müesseseler açılır Buralarda hastalığın tedavisi için hastalar üzerinde yapılacak bütün tedbirler ameliyeler meccanen icra olunur.

Madde 100 — Trahomlu olduğu Vekâletçe neşrû ilân edilecek mahallerde trahom hastalığının ve ihtilâtlarının 58, 59, 60, 61 inci maddelerde tasrih edildiği üzere ihbarı mecburidir.

Madde 101 — Trahom mücadele mintakalarında teşkil edilecek heyetler bütün ahaliyi muayene ve tescile ve trahoma mübtela olduğu anlaşılan hastaları tedavi maksadı ile müesseselere celbe ve iktiza eden tedaviyi tatbika salâhiyettardır.

Madde 102 — Gerek trahom mücadele mintakalarında ve gerekse memleketin sair akşamında trahomun sarı devresine musap olan hastaların bu devre devam ettiği müddetçe mektep, fabrika, imalâthane veya sair resmî, hususî müessesata devamları menolunur. Trahom mücadele mintakalarındaki çocukların tedrisatı için Sıhhat ve Maarif Vekâletlerince müştereken hususî tedbirler ittihaz olunur.

Askerî makamlar Sıhhat Vekâletince kabul edilen esaslar dahilinde askerî kıtaat ve teşkilatta trahom mücadelesi yaparlar ve yapılan tedbirleri mahallerindeki sıhhat memurlarına bildirirler.

Beşinci fasıl

Zührevî hastalıklarla mücadele

Madde 103 — Vücudün hangi kısmında ve ne şekilde tezahür ederse etsin frengi, belsoğukluğu ve yumuşak şankre müptelâ her şahıs kendisini Türkiyede san'at icrasına mezun bir tabibe tedavi ettirmeğe mecburdur. Çocukları tedavi ettirmek mecburiyeti ana ve babalarına veya bu çocuklara bakan ve himaye eden kimselerle, müesseselere racidir.

Madde 104 — San'atını icra eden her tabip her ay ni-

hayetinde protokol defterindeki kayıtlara nazaran o ay zarfında kendilerine müracaat eden frengili hastaların ismini , yaşını ve hastalığının devrini, evvelce bir tabip tarafından tedavi edilip edilmediğini Sıhhat ve İctimaî muavenet Vekâletine bildirmek üzere bulunduğu mıntakanın Sıhhat ve İctimaî muavenet müdürlüğüne yazı ile bildirir. Mahrem olarak alınacak bu ihbaratı ifşa eden memurlar hakkında Devletin mahrem kayıtlarını ifşa ve vazifei memuriyetini su'î istimal etmenin istilzam ettiği mücazat tayin olunur.

Madde 105 —Frengi ve belsoğukluğu ve yumsak şankre müptelâları bütün resmî sıhhat müesseselerinde veya Hükümet ve belediye tabipleri tarafından parasız tedavi edilir.

Madde 106 — Zührevî hastalıklardan birile musap olduğundan şüphe ve bu hastalıkları etrafına neşrû tamim ettiğinden endişe edilen kimseleri muayeneye sevk ve sıhhî hallerine dair birer rapor talep etmeğe alâkadar sıhhat ve İctimaî muavenet müdürleri ve Hükümet tabipleri mezundurlar1 Bu gibi şahıslar arzu ettikleri takdirde kendilerini hususî bir tabibe muayene ettirerek ondan alacakları raporu ibraz edebilirler. Bu hususta imzasız ve adressiz ihbarat mesmu olamaz.

Mabdel07—Zührevî bir hastalığa müptelâ olduğu tahakkuk ederek hastalığı etrafına neşir ve sirayet ettirdiğinden şüphe edilen kimseler cebren tedaviye sevk olunabileceği gibi hastalığın sirayetine mâni olmak üzere bir hastanede tecrit ve tedavi altına alınabilir. Bu hususta kuvvei cebriye istimali dahi caizdir.

Madde 108— Zührevî hastalıklardan birine musap hastalardan biri tedaviyi ikmal etmeden ortadan kaybolduğu takdirde tedavi eden tabibi, mıntakası sıhhat ve İctimaî muavenet müdürlüğüne yazı ile malûmat vermeğe mecburdur. Sıhhat müdürleri tedaviden bu ayrılan hastanın diğer bir tabip tarafından veya herhangi resmî müessesede te

edilip edilmediğini icap ederse bizzat hastanın kendisinden izahat alarak tahkika ve tedavi edilmediği tahakkuk edenleri 107 inci madde mucibince tedaviye şevke mezundur.

Madde 109 — Her tabip tedavi altında bulunan zührevî hastalıklar musaplarının ellerine bu hastalığın tehlikesini ve sirayet yollarını bildirecek, nümunesi Sıhhat ve İçtimâî muavenet Vekâletince tespit edilmiş bir (vesayayı sıhhiye varakası) vermeğe mecburdur. Hasta, çocuk olduğu takdirde bu izahat ve vesaya varakası hastanın ana ve babasına ve olmazsa sair yakınma verilir.

Madde 110 — Zührevî hastalıklardan birine duçar olduğunu bildiği veya görünüşe nazaran veyahut tedavisi altında bulunduğu tabiplerinin izahatı ile bu hastalıklardan birine müptelâ olduğunu bilmesi lâzım geldiği halde hastalığı bir diğerine sirayet ettirenler hakkında bu kanunda mezkûr mücazat tatbik olunur. Takibat için alâkadarın şikâyeti lâzımdır. Hastalığın zuhurundan itibaren altı ay hitamında müruru zamana tâbi olur. Frengili bir çocuğun frengiye musap olduğunu bildiği halde salim bir süt anneye emzirtmek memnudur.

Madde 111— Ahalisinden bir kısmının frengiye musap olduğu anlaşılan veya şüphe edilen mıntakalarda Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekâleti tarafından mücadele heyetleri teşkil ve lazım gelen müesseseler açılır.

Madde 112 — Frengi mücadele heyetleri, mıntakaları dahilinde bütün ahaliyi muayene ve tescile ve frengiye müptelâ olduğu anlaşılan hastaları tedavi maksadile müesseselere celp ve iktiza eden müdavatı tatbika salâhiyettardırlar.

Askerî kıt'alarla teşkilâtta zuhrevî hastalıklarla mücadele askerî makamlarca temin olunur. Sirayet devresinde zührevî hastalıklar musapları fennî usulle tedavi edilmedikçe terhis edilmez. Askerlik esnasında frengili olduğu tespit edilenlerin künye defterleri, gördükleri tedavi tarzı hakkındaki

malûmat ile beraber Müdafaai Milliye Vekâletince Sıhhat Vekâletine gönderilir.

Altıncı fasıl

Veremle mücadele

Madde -13 — Akciğer ve hañçere vereminin her sarı şekline musap olanlarla veremin her hangi serirî şekline musap olarak vefat edenlerin isim ve adreslerde ihbarı mecburidir. Musaplar sekiz gün ve vefatlar yirmi dört saat zarfında hastalığı veya ölümü teşhis ve tespit eden her tabip tarafından en yakın sıhhiye dairesine şifahen veya tahriren ihbar edilir.

Maddell4 — Veremli hastanın ikametgâh değıştirmesi halinde nakilden haberdar olan tabip derakap keyfiyeti ve nakledilecek mahalli evvelce hastayı haber verdiği sıhhiye dairesine ihbara mecburdur.

Madde 115 — Hastanelerde, doğum evlerinde, hapisanelerde, sair resmî veya hususî müessesatı sıhhiye ve hayriyedeki bütün veremli hastalarla buralarda vukua gelen verem vefiyatı yirmi dört saat zarfında o müessesenin müdürü tarafından ihbar edilir.

Askerî kıtaat ve teşkilâtta tedavi edilen veya vefat eden veremliler buralardaki askerî tabipler tarafından ve mensup oldukları kumandanlıklar vasıtasile alâkadar sıhhat makamlarında ihbar olunur.

Madde 116 — Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletince küşat edilen verem dispanserlerinin mevcut olduğu mahallerde verem musaplarının doğrudan doğruya dispanser tababetine ihbar edilmesi vekâletçe neşrü ilân edilir.

Madde 117 — Resmî bakteriyoloji laboratuvarları veremlilere ait olup tabipler tarafından, gönderilen maddeleri meccanen muayene ve neticesini gönderen tabiplere iş'ar ederler.

Madde 118 — Hükümet veya belediye tabiplerinin veya tabibi müdavilerinin talebi üzerine veremlilerin ikametgâhları ve eşyaları meccanen tathir ve tephir olunur.

Madde 119 — Sari şekilde verem hastalığına musap olduğu tebeyyün eden ve etrafında bulunan kimseleri intana duçar edeceğinden şüphe olunan hastaları hastane veya sair bir müessesede tecrit veya tedaviye veya meslek ve san'atları dolayısıyla küçük çocukları verem intanına duçar edecekleri tahakkuk edenleri meslek ve san'atlarını icradan men'e Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti salâhiyettardır.

Madde 120 — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti fennen lüzum göreceği eşhasa veremden vikayeye matuf tedbirleri tatbika mezundur.

Madde 121 — Veremle mücadele cemiyetlerine ait müesseselerde bu cemiyetler tarafından tatbik edilen mücadele tedbirleri Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletinin murakabesine tâbidir.

Yedinci fasıl

Geçen fasıllar arasında müşterek hükümler

Madde 122 — Evlenecek erkek ve kadınlar evlenmeden evvel tıbbî muayeneye tabidir. bu muayenenin sureti icrası ve teferrüatı hakkında Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletince bir nizamname neşrolunur.

Madde 123 — Frengi, belsoğukluğu ve yumuşak şankr ve cüzama ve bir marazı akliye müptelâ olanların evlenmesi memnudur. Bu hastalıklar usulü dairesinde tedavi edilip

.....

sirayet tehlikesi geçtiğine veya şifa bulduğuna dair tabip raporu ibraz olunmadıkça musapların nikâhları aktolunmaz.

Madde 124 — İlerlemiş sari vereme musap olanların nikâhı altı ay tehir olunur. Bu müddet zarfında salâh eseri görülmezse bu müddet altı ay daha temdit edilir. Bu müddet hitamında alâkadar tabipler her iki tarafa bu hastalığın tehlikesini ve evlenmenin mazarratını bildirmeğe mecburdur.

Madde 125 — Süt annelik yapacak kadınlar zührevî hastalıklara sarı vereme ve cüzama musap olmadıklarını müsbit tabip raporları alırlar. Raporlar her altı ayda bir tecdit olunur. Bu raporu olmıyan kadınların süt annelik etmesi ve rapor talep etmeden her hangi bir kadının süt anneliğe kabul edilmesi memnudur. Resmî tabipler süt annelik edecek kadınların meccanen muayene ve raporlarını ita ederler.

Madde 126 — Yenilecek ve içilecek şeyler satan veya verem veyahut taharet ve nezafete mütaallik san'atlar ifa edenler her üç ayda bir kendilerini muayene ettirerek bir sıhî rapor almağa mecburdurlar. Bunlardan devri sirayette frengi ve sarî verem ve cüzama müptelâ olanlar halkın istikrah ve nefretini mucip bir cilt hastalığına duçar olanlar san'atlarını icradan menolunurlar.

Madde 127 — 126 inci maddede zikrolunan sıhî muayene meccanen belediye tabipleri tarafından yapılır. Belediye tabipleri bulunmıyan yerlerde bu vazife hükümet tabipleri tarafından icra olunur. Mahallî belediyelerince hangi meslek ve san'at erbabının muayeneye tâbi olduğu 266 inci maddede zikrolunan nizamnameye dercolunur.

Üçüncü bap

Umumî kadınlar hakkında ahkâm

Madde 128 — Sıhhat ve İçtimaî Muavenet ve Dahiliye Vekâletleri müştereken bir nizamname neşrederek umumî kadınlar ve evlerin tabî olacakları hükümler ve bu fuhuş yüzünden intişar eden hastalıkların ve bilhassa zührevî hastalıkların sirayetine mâni olacak tedbirleri tesbit ve yine müştereken tatbik ederler. Umumî kadınlarla umumî evler ve bunlara benzer mahaller bu nizamnamede tarif ve tahdit olunacaktır.

Madde 129 — Fuhuş san'at ve maişet vasıtası ittihaz eden kadınlardan zührevî hastalıkların her türlü eşkaline, cüzam, cerp, empitigo, entertrigo, müterakki verem veya Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletinin fennen lüzum göreceği sair hastalıklara musap olanların san'atlarının icrasına icap ederse kuvvei cebriye istimali ile mümanaat olunur. Bunlar lüzum görülürse bir müessesede tecrit ve tedavi edilir.

Madde 130 — Umumî evlerde her nevi ispirotolu içkilerin istihlâki memnudur.

Madde 131 — Fuhuş sebeble intişar etlen hastalıklara karşı tedbir ittihazı masarifi belediyelere aittir. Bu husus için umumî evler sahiplerinden 128 inci maddede zikredilen nizamnamede gösterilecek bir ücret alınabilirse de umumî kadınlardan şahsan her nevi resim veya ücret cibayeti usulü mülgadır.

Madde 132 — Umumî kadınlara müteallik gerek ahlâkî ve gerek intizamı umumî noktai nazarından yapılacak takibat ve sagirlerin fuhuş telkinatından vikayısı mahsus kanunlarına tevfikân ait olduğu daireler tarafından icra olunur.

Dördüncü bap

Muhacerete ait sıhî işler

Madde 133 — Türkiyede tavattun etmek üzere topluca ve kafilâ halinde gelen ecnebi tabiiyetindeki şahıslar veya tabiiyetini terkederek Türkiye tâbiyetine dahil olmak istiyen muhacirler Sıhhat ve İctimaî muavenet ve Dahiliye Vekâletlerince müştereken tayin edilecek hudut kapılarından veya limanlarından memlekete dahil olurlar. Türkiyede azamî üç ay kalmak veya tavattun etmek istiyen ecnebilerle tâbiyetini terkederek Türk tâbiyetini kabul etmek istiyen' şahıslar münferiden veya bir aile halinde geldikleri takdirde her taraftan memlekete dahil olabilirler.

Madde 134 — 57 inci maddede zikrolunan sarî ve salgın hastalıklardan zührevî hastalıklardan birine musap olanlar, cüzam, trahom ve Sıhhat ve İctimaî Muavenet vekâletince tayin olunacak hastalıklardan birine duçar olanların ve mecnunların ve fuhuşla melûf kadınların 133 üncü maddede mezkûr kimseler meyanında memlekete girmesi memnudur.

Madde 135 — 134 üncü maddedeki memnuiyete ait istisnalar ve bütün muhacirlere veya tavattun etmek üzere gelen ecnebilere tatbik edilecek sıhî tedbirler ve bunların iskân edilecekleri mahallere kadar sevk ve murakabeleri tarzları Sıhhat ve İctimaî Muavenet ve Dahiliye Vekâletlerince müştereken tesbit olunur.

Madde 136 — 134 üncü maddede zikredilen hastalıklardan birine musap olan şahısları getiren gemiler ve şimendifer idareleri bunları tekrar getirdikleri yerlere iadeye veya sıhhat memurları tarafından müşahede tecrit ve tedavi altına alınmak üzere bu memurlar tarafından gösterilecek mahalle

kadar şevke mecburdurlar. Bu husustaki masarif bu nakil vasıtaları idarelerine aittir.

Madde 137 — Ecnebi memleketlerden gelen her vapur kaptanı sıhhi muamele esnasında hudutlar ve sahiller sıhhat memurlarına limana çıkacak yolcuların ve kara ile ihtilât edecek taifenin ve topluca ve kabile halinde Türkiyeye gelmek üzere bulunan eşhasın isimlerini bildiren bir liste verecek ve bunların içinde hasta mevcut olduğu taktirde gemi tabibinin tasdikile musap olduğu veya müsabiyetinden şüphe edildiği hastalık bildirilecektir.

Madde 138 — Topluca ve kabile halinde muhacir nakleden türk ve ecnebi gemilerin hükümetlerince musaddak bir tabibi ve hastalık ve müstacel ahvalde kullanıma mahsus ecza ve tıbbi levazımı olmalıdır. Vapurların her tarafı ve bilhassa muhacirlerin bulunduğu mahaller gayet temiz ve sıhhi şeraiti haiz olacak ve muhacirler hava şedaidinden mahfuz olarak nakledilecektir.

Beşinci bap

Gemiler, demiryolları ve sair nakliyat

vasıtaları sıhhi işleri

Madde 139 — Yolcu taşıyan türk gemilerinde hususî kanunda gösterilen şartlar dahilinde istihdam edilecek tabiplerin Türkiyede san'at icrasına mezun ve Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletince tasdik edilmiş olması lâzımdır. Bu tabipler gemi tabipliğine tayin olunmak için bu bapta neşredilecek talimatnameye tevfikân Vekâletçe bir imtihana tabi tutulurlar ve imtihanda muvaffak olanlara gemi tabipliği vazifesini ifa edebileceklerini mübeyyin bir vesika verilir.

Madde 140 — 139 uncu maddede zikredilen vesikayı

hâmil olmıyan tabiplerin gemi tabipliklerinde istihdamı memnudur.

Madde 141 — Yolcu gemilerinde bulunması lâzım gelen ilâç ve tıbbî levazım ile hasta tedavisi için tefrik edilen mahaller ve bu gemilerin şerait ve yolcu mahallerinin sıhhi vasıfları ve izdihama mâni olacak ve yolcuların selâmet ve emniyetini temin eyliyecek tedbirler Sıhhat ve İçtimaî Muavenet ve İktisat Vekâletlerince müştereke bir nizamname ile tesbit olunur.

Madde 142 — Gemi tabipleri. Gemi dahilindeki mürettebat ile üçüncü sınıf yolcuları ve deniz tutması, kaza veya sarî hastalık vukuunda diğer sınıf yolcuları meccanen tedaviye mecburdur.

Madde 143 — Gemi tabipleri musaddak bir defter tutarak her seferdeki sıhhi vak'aları hastalananların esami ve hastalıklarını ve yapılan tedaviyi umumiyetle geminin sıhhi hallerini kayıt ve imza ve kaptana tasdik ettirir. Bu defter seferden mebdde limanına avdette orada sahiller sıhhi işlerine nezaretle mükellef memurlara ibraz olunur.

Madde 144 — Gemi tabibi memleketi sarî ve salgın hastalıklardan korunmağa matuf tedbirleri teshil ve bu hususta ait olduğu makamlarca verilecek emirler ve talimatın icrası ile mükelleftir.

Madde 145 — Gerek uzun sefer yapan ve gerekse limanlar dahilinde veya kısa mesafeler içinde veya nehirlerde işliyen her nevi merakip, sahiller sıhhi işlerine nezaretle mükellef memurlar tarafından murakabeye tâbidir. Gemilerin kaptanları veya reisleri sarî ve salgın hastalıkların zuhuruna mâni olmak üzere gerek gemilerde ve gerekse mürettebata tatbikına bu makamlarca lüzum gösterilecek tedbirlere riayetle mükelleftir.

Madde 146 — Demiryolu, tramvay, otobüs ve omnibüs

gibi umumî nakil vasıtaları vagon ve arabalarında sarı ve salgın hastalıkların intikal ve sirayetine mâni olmak üzere tatbikına sıhhi memurlarca lüzum gösterilecek tedbirlerin ifasına, bu nakil vasıtaları idareleri mecburdurlar. Şahıslara ait ve fakat umumî nakil işlerinde kullanılan vasıtalar sahipleri dahi aynı mecburiyete tabidirler.

Madde 147 — Sarî ve salgın hastalıklara müptelâ şahıslar ancak sıhhat memurlarının müsaadesi ile ve bu husustaki kaidelere riayet etmek şartı ile umumî nakil vasıtaları ile naklolunabilir. Müsaadesiz umumî nakil vasıtaları ile sarî hastalık musaplarının nakli memnudur.

Madde 148 — Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletince görülecek lüzum üzerine sarî ve salgın hastalıkların zuhur ettiği mahallerden gelen yolcu ve eşyanın muayenesi için şimendifer istasyonlarında muayene mevkileri tesis olunur.

Madde 149 — Şimendifer idarelerince büyük demiryolu istasyonlarında ve yolcu katarlarında kaza ve müstacel hastalık vak'alarında istimal edilecek levazım ve mevaddı tıbbiyenin hazır bulundurulması mecburidir.

Madde 150 — Gemi süvarileri ve çarkçı ve dümencileri, demiryolu makinistleri, otomobil ve otobüs şoförleri veya lüzum görülecek sair vesaiti nakliye müstahdeminin hizmete duhulden evvel bedenî, aklî, ruhî ve basarî, üznî muayenelerinin icrasına müteallik olmak üzere hususî hükümler vazedilecek ve bu muayenelere tâbi olmadan hiç bir şahıs bu gibi hizmetlere kabul edilmeyecektir. Bu muayeneler resmî sıhhat müesseseleri tarafından meccanen yapılır.

Altıncı bap
Çocuk hıfzıssıhhası
Birinci fasıl
Çocukluk ve gençlik koruması

Madde 151 • Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâleti küçük çocuk hıfzıssıhhası ve bunlarda görülen vefiyatın azaltılması için lâzım gelen müesseseler açarak idare eder ve çocuk hıfzıssıhhası faydalarının halk arasında intişar ve tatbikim teshil edecek tedbirleri ittihaz eyler.

Madde 152 — İlkahâ mâni veya çocuk düşürmeğe vasıta olup Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletince tayin olunacak alât ve levazımın ithal ve satışı memnudur. Bunların tababette müstamel envai Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletinin tayin edeceği şartlar dairesinde ithal edilir ve eczanelerde reçete ile satılır.

Madde 153 — Devletin resmî müesseselerinde doğum yardımı meccanidir. Sıhhî ahvali daha fazla kalmayı istilzam etmiyen' vakayide lohusaların doğumdan sonra müesseselerde bir hafta alıkonulması mecburidir.

Madde 154 — Hükümet ve belediye tabipleri ve ebeleri fakir kadınların doğurmasında meccanen yardıma mecburdurlar .

Madde 155 — Kendisi ve çocuğunun sıhhati için bir zarar husule getirmeyeceği bir tabip tarafından tahriren tasdik edilmedikçe kadınların doğumlarından mükaddem üç hafta ve doğurmasını müteakip yine üç hafta zarfında fabrika, imalâthane ve ümumî ve hususî müesseselerde çalışması ve çalıştırılması memnudur.

Madde 156 — Bu kanunun neşrinden sonra berhayat çocuğu altı veya altıdan fazlaya balığ olan kadınlara Devletçe mükâfatı nakdiye verilmesi için her sene Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâleti bütçesinde bir faslı mahsus açılır. Arzu edenlere nakdî mükâfat yerine ihdas edilecek bir madalya verilir. Bu kanunun neşri tarihinde berhayat altı veya daha ziyade çocuğu olan kadınlara dahi bu madalya verilir.

Madde 157 — Sütünelik edecek kadınlar kendi çocuklarının yedi aylıktan fazla olduğuna dair resmî vesikalar ibraz etmedikleri ve kâfî emzirme kabiliyeti mevcut olmadığı takdirde sütünelik etmelerine müsaade edilmez. Süt annenin çocuğu yedi aylıktan küçük olduğu halde bunun başka kadın tarafından emzirildiği ispat olunmak lâzımdır. Bu vesikalar süt annelerin 125 inci maddede gösterilen muayenesi esnasında talepedilir.

Madde 158 — Yedi yaşından aşağı olan metruk, öksüz veya babası ve anası hayatta çocukları gerek para ile ve gerek parasız kabul ederek bakan resmî ve hususî bütün müesseseler Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletinin murakabe ve teftişine bağlıdır. Bu tarzdaki müesseselerin küşadı, sahipleri tarafından Vekâlete ihbar olunur.

Madde 159 — Nezdine yediyaşından aşağı çocukları para mukabilinde bakmak üzere alan eşhasın evvelâ mahallî belediyesinden müsaadei mahsusa alması mecburîdir. Belediye heyeti sıhhiyesince bu gibi eşhasın ikametgâhı ve sair şartları muvafık görüldüğü tasdik edilmeden bu müsaade ita edilmez. Bu gibi eşhasın ikametgâhları da 158 inci madde de bahsedilen teftişe tâbidir.

Madde 160 — Kabul ettikleri çocukların sıhhat ve hayatlarını muhafaza için lâzım gelen vasıtalar noksan olur veya çocukların sıhhat ve hayatını duçarı tehlike eden mahzurlar mevcut bulunursa 158 ve 159 uncu maddelerde zikredilen

müesseseler ve şahıslar, sıhhat memurlarının tahriri ihtarlarile bu noksanlar ve mahzurları izaleye mecburdurlar. Bu ihtarları on beş gün zarfında icra ettirmiyenlerin çocukları nezdlerinde bulundurmalarına müsaade edilmez ve müesseseleri kapatılır.

Madde 161 — Metruk çocukları altı yaşını ikmal edinciye kadar mahallî belediyeleri, belediye olmıyan yerlerde köy heyeti ihtiyariyeleri himayeye mecburdurlar. Hususî müesseseleri olmıyan yerlerde belediyeler bu çocukları icapederse bir ücret mukabilinde bakılmak ve büyütülmek üzere aileler nezdine verirler. Altı yaşından sonra bu çocukların himayesi ve tahsil ettirilmesi Maarif Vekâletince deruhde olunur.

Madde 162 — Nüfusu on binden fazla olan mahallerde belediyeler bir “Süt çocuğu muayene ve müşavere evi,, tesis ederler. Bu müesseselerin vasıf ve şartları ve vazifeleri Sıhhat Vekâletince tayin olunur. Nüfusu kırk binden fazla olan mahallerde bunlara merbut olmak üzere bir “Süt damlası,, tesis edilir. Nüfusu yüz binden fazla olan mahallerde bu müesseseler ihtiyaca göre tezyit olunur.

Madde 163 — Bilumum mekteplerin bina ve sıhhi şartları ve sari salgın hastalıklardan vikayeleri hususları Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekâletinin murakabesi altındadır. Yalnız talebenin şahıslarına ait sıhhi murakabe bu mekteplerin tâbi oldukları makamlar, cemiyetler veya şahıslar tarafından ifa edilir.

Madde 164 — Alelumum mekteplerde muayyen fasıllarla talebenin beden, ruh ve göz ve kulaklarına ait muayeneler mekteplerin hususî tabipleri tarafından icra ve her talebeye mahsus ayrı kayıt varakalarına tesbit olunur.

Madde 165 — On yaşından aşağı çocuğun babası, anası veya öksüz olanlarda sair hısımları tarafından hayat

sıhhati ve ahlâkını tehlikeye maruz bırakacak fena muameleye, teşviklere veya cebre duçar olduğu takdirde bunların belediye veya Devlet müesseselerine kabul edilmek üzere nezdinde bulunduğu kimselerden ayrılması caizdir.

Madde 166 — On iki yaşından aşağı çocukların yanlarında ebeveyni veya • velileri olduğu halde dahi meyhanelere girmesi ve on sekiz yaşından aşağı gençlere her nevi ispirtolu içki verilmesi veya satılması memnudur.

Madde 167 — On iki yaşından aşağı çocukların sinema ve tiyatro ve dans salonu ve bar gibi mahallere getirilmesi ve kabul edilmesi memnudur. Altı yaşından yukarı olanların gündüzün terbiyevî veya hususî mahiyette olan sinema veya tiyatrolara getirilmesine müsaade olunabilir.

Madde 168 — Her şehir ve kasaba belediyeleri o şehir ve kasabanın vüs'at ve nüfusunun adedine göre icabeden büyüklükte küçük çocukların temiz hava almasına mahsus bir veya müteaddit bahçeler ve spor meydanları vücutte getirmeğe mecburdurlar.

Madde 169 — Kız liselerinde ve orta tahsilli kız mekteplerinde mektep idarelerince münasip görülecek sınıflarda talebeye fennî çocuk bakımı usulleri nazarî ve amelî surette öğretilmek üzere haftada lâakal bir saatlik mahsus bir ders küşat olunur.

İkinci fasıl

Süt hakkında

Madde 170 — Her ne şekilde olursa olsun, süt ticareti yapanlar veya satılmak üzere süt istihsal edenler mahallî belediyesinden bir müsaade almak mecburiyetindedirler.

Müsaade vermek için belediyelerce memurini sıhhiye vasıtasile süt istihsaline mahsus mahallin şart ve vasıfları

veya süt satacakların vasıtaları ve levazımı teftiş ve tetkik olunur.

Hayvanların sağlık zabıtası hakkındaki kanunun 43 üncü maddesi hükmü mahfuzdur.

Madde 171 — Sütlerin nevileri ve vasıfları ve süt mamulâtının istihsâline ve satışına mahsus mahallerin ve levazımın sıhhi şartları Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekâleti ile İktisat Vekâletince müştereken tesbit ve belediye emirleri şeklinde neşrolunur.

Madde 172 — 170 inci maddede zikredilen müsaade istihsal mahallerinin emirlere muvafık şartları haiz olmaması veya satış vasıta ve levazımının noksanı sebebiyle reddolunacağı gibi verilmiş olan müsaade bu nizamlara muhalif vaziyet hudusunda geri alınabilir.

Yedinci bap

İşçiler Hıfzıssıhhası

Madde 173 — On iki yaşından aşağı bütün çocukların fabrika ve imalâthane gibi her türlü san'at müesseseleri ile maden işlerinde amele ve çırak olarak istihdamı memnudur.

On iki yaş ile on altı yaş arasında bulunan kız ve erkek çocuklar günde azamî sekiz saatten fazla çalıştırılmaz.

Madde 174 — On iki yaş ile on altı yaş arasında bulunan çocukların saat yirmiden sonra gece çalışmaları memnudur.

Madde 175 — Bütün amele için gece hizmetlerde yer altında icrası lâzımgelen işler 24 saatte sekiz saatten fazla devam edemez.

Madde 176 — Mahallî belediyelerince bar, kabare, dans salonları, kahve, gazino, ve hamamlarda on sekiz yaşından aşağı çocukların istihdamı menolunur.

Madde 177 — Gebe kadınlar doğumlarından evvel üç ay zarfında çocuğunun ve kendisinin sıhhatine zarar veren ağır hizmetlerde kullanılamaz, Doğurduktan sonra 155 inci maddede tayin edilen muayyen müddet istirahatini müteakip işe başlayan emzikli kadınlara ilk altı ay zarfında çocuğunu emzirmek üzere mesai zamanlarında yarımşar saatlik iki fasıla verilir.

Madde 178 — Her nevi san'at müesseseleri ve maden ocakları ve inşaat yerleri dahilinde veya yakınında ispirotolu meşrubat satışı veya umumi evler açılması memnudur.

Madde 179 — Aşağıdaki mevaddı ihtiva eylemek üzere işçilerin sıhhatini korumak için İktisat ve Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekâletleri tarafından müştereken bir nizamname yapılır.

1 - İş mahallerinin ve bunlara ait ikâmetgâh ve saire gibi müştemilâtın haiz olması lâzımgelen sıhhi vasıf ve şartlar.

2 - İş mahallerinde kullanılan alât ve edevat, makineler ve iptidâî maddeler yüzünden zuhuru melhuz kaza, sarî veya meslekî hastalıkların zuhuruna mani tedabir ve vesait.

Kadınlarla 12 den 16 yaşına kadar çocukların istihdamı memnu olan sıhhate mugayir ve muhataralı işlerin neden ibaret olduğu iş kanununda tasrih edilecektir.

Madde 180 — Devamlı olarak en az elli işçi çalıştıran bütün iş sahipleri, işçilerinin sıhhi ahvaline bakmak üzere, bir veya müteaddit tabibin sıhhi murakabesini temine ve hastalarını tedaviye mecburdur. Büyük müessesatta veya kaza ihtimali çok olan işlerde tabip daimî olarak iş mahallerinde yahut civarında bulunur. Hastanesi olmıyan mahallerde veya şehirler ve kasabalar haricinde bulunan yerlerdeki iş müesseseleri bir hasta odası ve ilk yardım vasıtalarını ihzar ederler. Yüzden beş yüze kadar daimî amelesi olan müesseseler bir revir mahalli ve beş yüzden yukarı amelesi

olanlar yüz kişiye bir yatak hesabile hastane açmağa mecburdurlar.

Sekizinci bap

Yenilecek ve içilecek şeyler ile kullanılacak

bazı maddeler

Madde 181 — Bütün gıda maddelerde umumî sıhhate taallûk edip 182 inci maddede envai zikredilen eşya ve levazım, Sıhhat ve İçtimâî muavenet Vekâletinin teftiş ve murakabesine tabidir. Belediye teşekkül etmiş olan mahallerde bu murakabe vekâletinin bu kanun dairesinde ıstar edeceği nizamnamelerle talimatlara tevfikân belediye tarafından ve belediyelerin bulunmadığı yerlerde vekâlet sıhhi teşkilâtına mensup memurlar tarafından icra edilir.

Madde 182 — Bu kanunda zikredilen gıda maddelerinden maksat, olduğu gibi veya herhangi bir muameleye tabi kılındıktan sonra insanlar tarafından ne şekil ve ne surette olursa olsun yenilip içilmeğe mahsus maddelerdir. Hastalıkların tedavisinde kullanılan mevat hususî hükümlere tâbidir.

Madde 183 — Umumun istimaline mahsus olup ta murakabeye tâbi olan eşya ve levazım aşağıda sayılanlardan ibarettir.

- 1 - Gıda maddelerinin istihsali, ihzârı ve vezni ve muhafazası ve şevki için kullanılan bilûmum eşya ve zarflar.
- 2 - Cilt, saç, tırnakların temizlenmesi, boyanması ve güzelleştirilmesi için kullanılan maddeler ve bütün sabunlar.
- 3 - Oyuncaklar, duvar kâğıtları, mumlar ve sun'î nebatat.
- 4 - Gıda maddelerine karıştırmağa mahsus boyalar.
- 5 - Umumun istimaline mahsus ve yukarıda zikredilen

maddelere benzer mahiyette olup İcra Vekilleri Heyetince tayin ve ilân edilecek maddeler.

Madde 184 — Bütün yenilecek, içilecek şeyleri, bunları yiyen ve içenin sıhhatini hafif veya ağır surette bozacak şekilde istihsal, imal ve muhafaza ve ticarete sevk etmek veya tağşiş, taklit veya tağyir etmek ve yahut bu nev'i gıda maddelerini satılığa çıkarmak, satmak üzere nezdinde bulundurmak ve satmak memnudur.

Madde 185 — 183 üncü maddede zikredilen eşya ve levazımı bunların gerek evsaf ve terkibi ve gerekse nezaketsizliği dolayısıyla kullananların sıhhatini az veya çok ihlâl edecek surette muhafaza veya sevk etmek veya bu nevi eşya ve levazımı satmak üzere nezdinde bulundurmak, satılığa çıkarmak veya satmak ve yahut gıda maddelerine ait olduğu herkesçe malûm ve üzerinde buna dair alâmet mevcut bulunan kaplar derununa muzır ve zehirli maddeler koyarak satılığa çıkarmak memnudur.

Madde 186 — Halkı aldatmak üzere gıda maddelerini ve 183 üncü maddenin ikinci fıkrasında mezkûr eşyayı taklit veya tağşiş etmek veya mahlutluğunu ve bunun nisbetini bildirmiyerek taklit veyahut mağşuş gıda maddelerini satmak üzere nezdinde bulundurmak, satılığa çıkarmak ve satmak memnudur

Madde 187 -- Gıda maddelerini yanlış unvan ve vasıflarla veya halkın aldanmasını mucip olabilecek alâmetlerde ticarete çıkarmak, satmak üzere nezdinde bulundurmak ve satmak memnudur.

Madde 188 — Boyalarla muzadı taaffün maddeleri gıda maddelerine karıştırmak veya bu nev'i şeyler karışmış gıda maddelerini satılığa çıkarmak, satmak ve satmak üzere nezdinde bulundurmak memnudur. Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletince bu nev'i boyalar ve muzadı taaffün

maddelerden zararsız olanların ne gibi şeylere ve ne miktarda ilâve edilebileceğini ve boyalarla muhafaza maddelerine ilâvesi memnu olan gıdaları mübeyyin bir liste neşr olunur.

Madde 189 — Gıda maddelerini taşıyış ve taklide yarıyan maddelerin ithal ve satışını men'e veya bunların ithal, imal ve satışı hakkında bazı kayıtlar vaz'ına Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletinin teklifi ile İcra Vekilleri Heyeti salâhiyettardır.

Madde 190 — Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletinin göstereceği lüzum üzerine bazı nevi gıda maddeleri veya kapları üzerine türkçe lisanile bunları imal veya ticarete sevkedenlerin ismi ve yapıldığı tarih ve evsafı ve envai ve sıklet veya adedi yazılmak mecburidir.

Madde 191 — Gıda maddelerinin ihzar veya imal ve muhafaza edildiği veya bunların ambalajı yapıldığı ve satıldığı mahaller ve nakledildiği vasıtalar ve sıhhi şartları haiz ve temiz olmalıdır. Bu mahaller aynı zamanda ikamet ve sair beyti ihtiyaçlar hususunda kullanılmıyacağı gibi gıda maddelerinin sıhhi vasıflarını herhangi bir suretle ihlâl edebilecek sair işlere tahsis veya civarında sıhate muzır yerler bulundurulması memnudur. Böyle bir vaziyet hudusunda kanunî takibat yapılacağı gibi böyle yerlerde gıda maddeleri ihzar ve imal ve muhafaza edilmesine mumaneat olunur.

Madde 192 — Yenilecek, içilecek şeylerle kullanılacak eşyanın murakabesile muvazzaf makamlara mensup memurlar veya bunlar tarafından irae edilecek mütehassıslar umuma satılmağa mahsus yenilecek ve içilecek şeylerin istihsal, imal, ihzar ve veznedildiği veya ambalajı yapıldığı veyahut satıldığı ve kullanılacak eşya ve levazımın depo

edildiği mahalleri ve bu işlere mahsus alât ve vesaiti münhasıran iş zamanlarına tesadüf etmek şartile teftiş ve muayene için nümune almağa veya talep etmeğe salahiyettardır. Alınan nümuneler teftiş edilen mahallin sahibi veya vekili ve teftiş eden memur tarafından mühürlenerek bir kısmı orada bırakılır, bir kısmı tahlile gönderilir. Muhtelif işlerle iştigal eden ticaret erbabına ait mahallerde teftişat yalnız gıda maddelerde kullanılacak eşya ve levazımın bulunduğu mahalde yapılır.

Madde 193 — Safiyetinden şüphe edilerek tetkik ve tahlil edilmek üzere nümune alınan gıda maddelerinden lüzumu görülenlerin nihayet bir hafta zarfında yapılacak tahlil neticesine kadar satılmasına mümaneat olunur ve mühür altına alınabilir.

Madde 194 — Sokaklarda, pazar yerlerinde seyyar olarak gıda maddeleri ve 183 üncü maddede zikredilen eşya ve levazımı satanların sattıkları eşya dahi teftişe tâbi olup bunlardan lüzumuna göre nümune alınabilir.

Madde 195 — 192 inci maddede zikredilen mahallerin sahipleri veya vekilleri veya bunlar namına işlere nezarete eden memurlar veyahut umumî mahallerde gıda maddeleri ve kullanılacak eşya satan seyyar esnaf alâkadar memurların teftişlerini ve nümune almalarını kolaylaştırmağa ve kendilerine istedikleri izahatı vermeğe mecburdurlar.

Madde 196 — Teftiş yapan memurların vaki teftişlerine ait olmak üzere merbut oldukları makamlara tevdi eyliyecekleri raporlarla kanuna muhalif hallerin ihbarı müstesna olmak üzere teftişleri esnasında muttali oldukları malûmatı ve bazı gıda maddelerinin ihzar tarzlarına dair san'at esrarını ifşa eylemeleri memnudur.

Madde 197 — Bu kanunun meriyeti tarihinden itibaren beş sene zarfında her mahallin belediyesi o yerin

ihhtiyacına muvafık vüs'atte Dahiliye ve Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletlerince evsaf ve şeraiti ile beraber yapılacak bir nizamnamenin göstereceği tiplerden birisini kabul ederek bir mezbaha inşa ettirecek veya mevcut olanı bu esasa göre ıslah eyleyecektir.

Madde 198 — Hayvanların ve etlerin mezbahalarda muayeneleri hususî kanuna tevfikan yapılır.

Madde 199 — Her gıda maddesi ile bu kanunda zikredilen kullanılacak eşya ve levazımın ayrı ayrı hususî vasıflarını ve bunların ne gibi ahvalde bozulmuş, taklit veya tağşiş edilmiş addedilebileceğini ve tahlil için alınacak nümune miktarını gösterir bir nizamname Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletince tanzim olunacaktır.

Dokuzuncu bap

Maden suları ve kaplıcalar

Madde 200 — Türkiye Cumhuriyeti arazisi dahilinde bulunan her nevi maden suları ile kaplıcaları işletmek için hususî hükümlerine tevfikan alınması lâzımgelen müsaade ile beraber bu suların şıfalı hassalarının Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâleti tarafından tasdik edilmiş olması lâzımdır. Bu vekâletçe şıfalı hassaları veya tesisatının fenne muvafık olduğu tasdik edilmeyen maden suları bu nam ve unvan ile ticarete çıkarılmıyacağı gibi kaplıcalara da tedavi maksadile eşhas kabul edilemez.

Madde 201 — İçmeğe mahsus maden suları ile yıkanmağa mahsus her nevi sıcak, soğuk kaplıcaların işletilmesinden evvel sahipleri veyahut bir şirket namına ise o şirketin idare meclisi reisi tarafından bir istida ile Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletine müracaat edilir. Bu istidaya suyun

işletilmesi için Vekâleti aidesinden istihsal edilmiş olan ruhsatname sureti ve mütehasıs bir mühendis tadından yapılan menbain nısıf kuturu asgarî beş yüz metroluk bir daire dahilindeki etraf ve civarının 1/200 mikyasında bir haritasile beraber suyun hikemî vasıflarını ve miktarını ve ne suretle bendedildiğini, mevcut veya mütesavver tesisatın şekil ve vasıflarını gösterir bir beyanname ve bir de tahlil raporu leffolunur. Vekâletçe lüzum görüldüğü takdirde mahsus memurlar vasıtasile sudan nümune alınıp Devlet müessesatında suyun tahlili tekrar icra ettirilir, Bu husustaki masarif istida sahibine aittir. Hali hazırda mevcut ve işletilmekte olan maden suları ve kaplıcalar da bu mecburiyete tâbidirler. Bunların sahip veya müstecirleri kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında bu maddede zikredilen vesikaları Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletine tevdi ederler.

Madde 202 — Maden suları ve kaplıcalar sıhî noktai nazardan Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletinin murakabası altında olup bunlar her zaman teftişe tâbidirler. Bu sanayi sahip veya müstecirleri bu hususta her türlü kolaylığı göstermeğe mecburdurlar.

Madde 203 — İçilmeğe mahsus olarak hususî kaplar derununda ticarete çıkarılan maden suları derununa her nevi kimyevî maddeler veya suyun terkibine yabancı gazlar ilâvesi memnudur. Maden suları derununda mevcut bazı gazların çoğaltılması için aynı cinsten sun'î gaz ilâve etmek caiz ise de bu un evvelce Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletine ihbar edilmesi ve suyu havi kaplar üzerine sun'î gaz ilâve edildiğinin aşikâr surette yazılması lâzımdır.

Madde 204 — Şifalı hassaları kabul edilmiş olan maden suları ve kaplıcaların etrafında bir himaye mıntakası tesisini sahip veya müstecirleri talep edebilirler. Bunun için bir istida ve esbabı mucibe ve lâekal üç senedenberi tedavi

maksadile gelen kimselerin adedini bildiren bir beyanname ile Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletine müracaat olunur. İstida üzerine Sıhhat ve İçtimaî Muavenet ve İktisat Vekâletleri müştereken talebi tetkik ettikten başka mahallinde tefehhus ettirerek suyun umumun menfaatına yarayıp yaramadığını tesbit ve himaye mıntakasının hududu tayin olunur. Bu himaye mıntakası dahilinde her nevi yer altı toprak ameliyatı ve sondaj icrası memnudur.

Madde 205 — Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâleti tesisatın vüs'atına ve müracaat eden hastaların miktarına göre havası şifaiyeyi haiz içme ve kaplıca mahallerinde fennî hususattan da mes'ul olmak üzere vekâletçe ihtası tasdikli bir tabibin istihdamını sahip veya müstecir yeyahut heyeti idaresinden talep edebilir. Bu takdirde görülecek lüzum üzerine daimî veya tedavi mevsimine münhasır olmak üzere ihtiyaca göre bir veya bir kaç tabip tayini mecburîdir.

Madde 206 — Ecnebi memleketlerinden gelecek maden suları için evvel emirde Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletinden memlekete ithal için müsaade alınır. Vekâletçe ithaline müsaade edilmeyen maden sularının gümrüklerce geçirilmesine müsaade edilmez.

Madde 207 — Gerek dahilde imal ve gerekse hariçten ithal olunan bütün sun'î maden suların ile gazlı sular üzerinde, sun'î olduğuna dair alıcının görebileceği tarzda yazılmış bir etiketin bulunması mecburidir. Bu nevi sun'î maden sularına malik olmadıkları şifalı hassalar atf ve isnat edilmek suretile her çeşit reklâm icrası memnudur.

Madde 208 — Hududu dahilinde veya yakınında havassı şifayesi ve umumun istifadesine yaradığı ait olduğu dairelerce kabul ve tasdik edilen bir veya müteaddit madenî menbalar veya kaplıcalar bulunan şehir ve kasabalar belediyelerinin talebi üzerine Sıhhat ve İçtimaî Muavenet ve Dahiliye ve İktisat Vekâletlerince yapılacak tetkikat neticesinde

o şehir ve kasaba içme veya kaplıca mahalli olarak ilân olunur.

Madde 209 — İçme veya kaplıca mahalli olarak ilân edilen şehirler belediyesi mevsiminde içme veya kaplıcaya gelenlerden ikamet müddetine mahsus olmak üzere bir resim tahsiline salâhiyettardır. Bu resim hasılatı tamamen şehir ve kasabanın tezyin ve tedavi için gelen zamlarin istirahat esbabını ve zevkini temin maksadına sarf ve tahsis olunur. Resim miktarı içme veya kaplıcanın mevkiine ve vaziyetine göre tayin ve Sıhhat ve İctimaî Muavenet ve Dahiliye ve İktisat Vekâletlerince müştereken tesbit ve İcra Vekilleri Heyeti kararile tasvip olunur.

Madde 210 — 209 uncu maddedeki resim, içme veya kaplıca mahalli olarak ilân edilen şehir ve kasabada mütemekkin olmayıp mevsiminde buralara gelenlerden cibayet edilir. Harp malûlleri ve mecruhlari ve Hükümetçe meccanen tedavisine lüzum görülen hastalar ve fakirliği musaddak olanlar bu resimden muaftırlar.

Onuncu bap

Mezarlıklar ölülerin defni, mezardan çıkarılması ve nakli

Birinci fasıl

Mezarlıklar ve ölülerin defni

Madde 211 — Mezarlık ittihaz olunan yerlerden başka yerlere ölü defni memnudur. Fevkalade hallerde ve sıhhî mahzur mevcut olmadığı takdirde İcra Vekilleri Heyeti kararile muayyen ve malûm mezarlıklar haricinde ölü defnine müsaade edilir.

Madde 212 — Her şehir ve kasaba belediyesi şehir ve kasabanın haricinde ve meskenlerden kâh miktar uzakta olmak üzere şehir ve kasabanın nüfusuna ve senelik vefiyatı umumiyesine nisbetle lâzım gelen bir veya müteaddit mezarlık mahalli tesisine mecburdur. Mezarlık olmak üzere intihap edilecek mahallerin toprağı, vasıfları ve civarındaki meskenler veya su menbaları için sıhhî bir mahzur bulunup bulunmadığı ve mesahai sathiyesinin kifayeti sıhhiye memurlarınca tayin olunur. B i mezarlıkların tanzim ve eyi bir halde muhafazası mahallî belediyelerine aittir. Mezarlıkların etrafı behemehal duvarlarla tahdit edilir.

Madde 213 — Köyler için tesis edilecek mezarlık mahalleri bu köylerin merbut olduğu kaza kaymakamlarınca Hükümet tabiplerinin mütaleası alınarak tayin olunur. Müteaddit ve yekdiğerine mücavir köyler için bir mezarlık mahalli tesis olunabilir. Köy mezarlıklarının eyi halde muhafazaları ihtiyar heyetlerine aittir.

Madde 214 — Fennî şartları ve vasıfları haiz olmıyan ve sıhhî mahzurları görülen mevcut mezarlıklar hali üzerine terk olunarak yeni mezarlıklar ihdas ve tesis edilir.

Madde 215 —Bu kanunun tarifi dahilinde defin ruhsatiyesi alınmadıkça ve ibraz olunmadıkça hiç bir cenazenin defni caiz değildir. Ruhsatnameler mevtanın hüviyetini, adresini, bilindiğı halde vefatın sebebini muhtevi olacak ve defnine

ruhsat verildiğı sarahatla kaydedilecektir.

Madde 216 — Belediye tabipleri olan yerlerde defin ruhsatiyeleri bu tabipler tarafından, bulunamadığı takdirde Hükümet tabipleri tarafından mevtanın muayenesinden sonra verilir. Ölümüne sebep olan hastalık esnasında tedavi eden tabibin verdiği ruhsatname resmî tabipler tarafından tasdik edilmek şartile muteberdir.

Madde 217 — Hükümet veya belediye tabipleri icabı halinde esbabı vefatı tayine medar olmak üzere tabibi müdavinin raporunu talep edebilirler. Tabibi müdaviler talep vukuunda bu raporu vermeğe mecburdurlar.

Madde 218 — Bütün hastane ve sair sıhhi müesseselerde ölenlere ait defin ruhsatıyeleri o müessesenin müdür ve baş tabibi tarafından verilir ve usulü dairesinde resmî tabipler tarafından tasdik edilir. Kendine ait hususî mezarlığı olan müesseselerdeki ölülerin ismi ve hüviyeti, sebebi vefatıle birlikte yirmi dört saat zarfında belediye dairesine bildirilir.

Madde 219 — Tabip bulunmayan yerlerde ölülerin muayeneleri küçük sıhhat memurları veya bu iş için yetiştirilmiş veya tevzi edilmiş memurin tarafından icra ve ruhsatnameleri verilir. Bunların bulunmadığı yerlerde defin ruhsatıyesi ya jandarma karakol kumandanları veya köy muhtarları tarafından ita olunur. Her şehir, kasaba veya köyde ölü muayenesi yapacak ve defin ruhsatını verecek olanlar en büyük mülkiye memuru tarafından tayin ve ilân olunur..

220 — Her belediye ve belediye olmayan yerlerde defin ruhsatıyesi verenler nezdinde vefiyatın kayıt ve zaptına mahsus bir defter bulundurulacak ve bu deftere meyitin ismi, adresi tarihi vefatı, malûm ise mevti intaç eden hastalık ve defin ruhsatıyesi verenin ismi kaydedilecektir. Bu malûmat her ay nihayetinde toplanarak öbür ayın on beşine kadar en yakın Hükümet tabibi ve sıhhiye müdüriyetine bildirilir ve sıhhat daireleri tarafından da mahallî nüfus idarelerine ihbar olunur.

Madde 221 — Ölü muayene edenler veya defin ruhsatnamesi verenler vefat sebebinin kazaen veya bir sarî hastalık neticesi olduğuna dair şüphe veya kanaat hasıl ettikleri

.....

takdirde ait olduğu makamı haberdar etmeden defin ruhsatiyesi veremezler. Tabip olmyan yerlerde sarı' hastalık şüphesile vefat edenler için defin ruhsatiyesi verilip hâdiseden akabinde makamı aidesine malûmat verilir.

Madde 222 — Her şehir ve kasabada cenazelerin bulunduğu mahalden mezarlığa kadar ne suretle nakledilecekleri hakkında mahallî sıhhiye memurlarının mütaleası alınmak şartile belediyelerce bir talimatname çıkarılır. Cenazelerin kolayca ve usulü dairesinde nakline nezaret ve bu bapta lâzım gelen vasıtaların ihzarına belediyeler mecburdurlar. Umumî nakil vasaitinin cenaze nakline veya cenaze nakline mahsus vasıtaların sair hususlara tahsisi memnudur.

Madde 223 — Mezarlıklarda her mezara bir ölü defin olunur ve mezarlıkların mebni olduğu arazinin tabiatına nazaren tayin olunacak zaman mürr etmeden aynı mahalde ikinci bir ölünün defnine ruhsat verilmez. Bu müddet beş seneden aşağı olmaz. Mezarlıkların vüs'ati müsait olan mahallerde münasip bir mahal ayrılarak istiyenlere aile mezarlığı olarak satılması caizdir.

Madde 224 — Ölülerin yakılması için fennî usulu dairesinde fırınlar yaptırmak isteyen belediyeler evvel emirde bu hususta Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekâletine müracaat ederek hazırlattıkları projeleri tasdik ettirip müsaade aldıktan sonra tesisata başlayabilirler.

Madde 225 — Bir cesedi ihrak fırınlarında yaktırmak için aşağıda yazılı vesikaların vücudu lâzımdır:

1 — Ölünün hastalığı esnasında tedavisile meşgul olmadığı malûm ve sabit olan resmî bir tabip tarafından verilmiş olup vefatını her hangi tabîî bir sebepten mütevellit olmadığını bildiren bir rapor ve defin ruhsatiyesi.

2 — Cesedinin yakılmasını arzu ettiğini mübeyyin olup mevtanın hayatta iken yazdığı vesika veya bu hususta şifâhen

.....

arzu izhar ettiğini işidenlerden lâekal üç zatın tahrirî şehadet ve tasdikleri-

3 — Müteveffanın ölümünü mucip olan sebebin herhangi cinai bir fiilden münbais olduğuna dair hiç bir şüphe mevcut olmadığını bildiren ve mahallî polis idaresi tarafından verilen vesika.

İşbu vesikalar ihraktan lâekal yirmi dört saat evvel mahallî belediyesine ibraz olunarak alelûsul vefat defteri mahsusuna işaret edildikten sonra ihrak müsaadesi verilir. Defnedilen ölülerin defninden sonra ihrak için kahrardan çıkarılmalarına müsaade edilmez.

Madde 226 — İhrak neticesi cesetten hasıl olan bakaya hususî kaplar derununda mezarlık dahilinde bir dairei mahsusada hıfzedilir.

İkinci fasıl

Ölülerin çıkarılması ve nakli

Madde 227 — Cesetlerin tamamile tahallül ve tefessühünden evvel mezarlar açılarak ölülerin çıkarılması için behemehal mahallî belediyesinin müsaadesi alınmak lâzımdır. Bu hususta sıhhat memurlarının mütaleası alınmalıdır. Adlî otopsiler bu hükümden müstesnadır. Yalnız mahallî belediyesine keyfiyet bildirilir.

Madde 228 — Bir ölünün gerek defninden evvel ve gerek defninden sonra bir kasabadan diğerine nakli için vefat veya defin mahalli olan şehir veya kasaba belediyesinin vesikası istihsal olunur. Bu vesikanın alınması için ölü henüz defnedilmemiş ise define ruhsat verildiğini mübeyyin vesikanın ibrazı lâzım gelir. Defnedilmiş ölüler için evvelce vefiyat hakkındaki defteri mahsusuna işaret edilmiş olan kayitlerin

bir sureti çıkarılır ve bundan başkada her iki halde vefatın sebebi ile nakli halinde sıhhi bir mahzur tevellüt etmiyeceğine dair tabibin tasdiki iktiza eder.

Madde 229 — Kolera, veba, çiçek, şarbon, cüzam ve ruam illetlerinden vefat edenlerin nakli memnu olduğu gibi bunlardan defnedilmiş olanların vefatları tarihinden itibaren üç sene ve 57 inci maddede zikredilen diğer hastalıklardan vefat etmiş olanların da bir sene mürur etmeden mezarlarından çıkarılarak başka bir mahalle nakilleri de memnudur.

Madde 230 — Bir şehir ve kasabadan diğerine nakledilecek ölülerin Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletince tertip edilerek belediyelere tebliğ olunacak talimatnamede münderiç fennî usuller dahilinde tabutlanması lâzımdır. Bu tarzda tabutlanmayan ölülerin nakline mümanaat edilir.

Madde 231 — Şimendiferlerle nakledilecek ölüler 228 inci maddede gösterildiği surette müsaade alındıktan ve ölünün tabutlanmasının usulü fenniyesi veçhile yapıldığı tevsik olunduktan sonra şimendifer idaresine teslim ve ancak seyri seri ile naklolunur. Hava tarikile sevkedilecek ölüler için aynı surette muamele olunur.

Madde 232 — Uzun müddet devam edecek nakiller için veya sıcak mevsimlerde, sıhhat memurları tarafından talep edildiği takdirde ölülerin tahnit edilmesi mecburidir.

Madde 233 — Deniz tarikile yapılacak ölü nakliyatı için evvelce ait olduğu makamdan istihsal edilen vesikalar ölünün gemiye tahmilinden evvel bulunduğu limandaki Hudutlar ve sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünün memuruna veyahut hudutlar ve sahiller sıhhat işlerine nezaret edenlere tasdik ettirilmesidir. Başka suretle ölülerin gemilere yükletilmesi memnudur.

Madde 234 — Ecnebi memleketlerinden getirilen ölülerin nakline müsaade edildiğine ve bunun için sıhhi mahzur mevcut olmadığına dair mahallî idareden verilip konsoloslarca

tasdik edilmiş vesika ibraz edilmedikçe bunların her ne tarikle gelirse gelsin memlekete duhullerine müsaade edilmez.

On birinci bap

Şehir ve kasabalar hıfzıssıhhası

Birinci fasıl

İçilecek ve kullanılacak sular

Madde 235 — Hususî kanuna tevfikân belediyelerce idare edilen sularla işletilmesi şirketlere bırakılan suları sıhhi hususları Sıhhat ve İctimaî muavenet Vekâletinin murakabesine tâbibir.

Madde 236 — İçilmek ve kullanılmak için getirilecek suların fennen içilmesine müsaade edilecek evsafıta olması şarttır, olmadığı takdirde bunların fennen icab ettiği surette temizlenmesine ve evsafının ıslahına bel “diyeler mecburdurlar.

Madde — 237 Şehir ve kasabalarda tevzi edilmek üzere celbedilen su menbalarının etrafında behemhal bir himaye mıntakası tesis edilmelidir. Bu mıntakaların hudutları sıhhat memurları huzurile ihtisas erbabı tarafından membân gıda havzası üzerinde tayin edilir.

Madde 238 — Himaye mıntakası olmak üzere men balar etrafında tayin ve tahdit edilen arazi belediye mıntakası haricinde olsa belediye tarafından belediye istimlâk kanununa tevfikân istimlâki mecburî olup bu arazinin mesken yapılmak, ekilmek ve sair her hangi hususlar için istimali memnudur.

239 — Suları içilmeğe ve ev işlerinde kullanılmağa mahsus hususî ve umumî kuyuların ve sarnıçların televvüs

eyledikleri veya televvüse maruz bulundukları takdirde bunların ıslahını takibe Belediyeler mecburdurlar. Sahipleri tarafından ıslah ve televvüs tehlikesi bertaraf edilmeyen kuyular masarifi sahibinde Devlet emvali gibi tahsil edilmek üzere belediye tarafından ıslah edilir.

Madde 240 — Umuma satılan menba suları mahallî belediyesinin sıhhi mürakabesi altında bulunur. Bunlara ve bütün içme suları nakliyatına ait kapların vasıfları ve bu kaplara doldurma ve şevkleri tarzı belediyelerce tayin olunur. Menbaların sahihleri veya müstecirleri menbaların ve su nakledenler suların televvüsten vikayesi için gösterilecek tedbirleri tatbika mecburdur.

Madde 241 — Sularının içilmesi fennen ve sıhhat için tehlikeli olan menba, kuyu, çeşme ve saire gibi mahallere belediyece o suyun mazarratlı olduğunu gösteren ve haricî tesirler ile yazıları bozulmıyan levhalar asılır.

Madde 242 — Dere, nehir ve çayların ve çeşmelerin televvüsünü mucip tesisat yapılmasını veya eşhas tarafından bu tarzda telvisat ikama mümaneat olunur. Fabrika sularının fennî mahzurları tahakkuk eden yerlerde mazarratı izale edilmeden nehir ve derelere dökülmesi memnudur.

Madde 243 — Buz fabrikaları ve imalâthaneleri sıhhi murakabe altında bulunur. Buz imal edilecek sular behemehal 236 inci maddede zikredilen içme suları evsafını haiz olmalıdır.

İkinci fasıl

Mecralar ve müzahrefat imhası

Madde 244 — Mahsus kanuna tevfikan belediyelerce inşa ettirilmiş ve ettirilecek lâğım ve çirkef mecralarının

fennî mahzuru olmadığı kabul ve tasdik edilmedikçe dere, çay, nehirlere akıdılması memnudur. Fennî usul dairesinde mecralar muhteviyatının imhası için kullanılacak sahaların meskenlerden uzak olması ve bunların istimlâk edilerek başka suretle istimal edilmemesi lâzımdır.

Madde 245 — Mecra inşası mümkün olmıyan yerlerde yapılacak çukurların fennî vasıf ve şartları Sıhhat ve İçtimai muavenet Vekâletince tayin olunur. Bu çukurların muayyen fasılalarla temizlenmesi için belediyelerce münasip ve sıhhî mahzurlardan salim tahliye ve nakil vasıtaları tedarik olunup ücret mukabilinde halka tahsis edilir. Çukurlar muhteviyatının dökülmesi için madde 244 de yazılı olduğu tarzda bir saha tahsis edilmelidir. Beşerî mevaddı gaitanın her nevi sebze ve saire zeriyyatında gübre olarak istimali memnudur.

Madde 246 — Yirmi binden fazla nüfusu olan şehirlerde, umumî caddelerde veya belediyelerce tayin edilecek mıntakalar içinde hayvan ahır bulundurulması memnudur.

Madde 247 — Şehirler veya kasabalar belediye hudutları dahilinde görülen hayvan leşlerinin ortadan kaldırılması ve mazarratlarının izalesi belediyeye aittir. Köyler ve köyler civarındakiler köy ihtiyar heyetlerince gömülür.

Madde 248 — Belediyesi olan her şehir ve kasabada sokakların yıkanmak ve süpürülmek suretile temiz tutulması mecburidir. Toplanalı süprüntüler bunların etrafa yayılmasına ve dökülmesine mani olacak vasıtalarla nakledilerek şehir ve kasabanın vaziyetine göre en münasip olarak kabul edilen şekilde imha veya ihrak edilir. Nüfusu elli binden fazla olan şehirlerde bu süprüntüden istifade edilmek üzere lâzımgelen tesisat yapılır. Sokaklarda veya evler içinde süprüntü birikip kalmaması için belediyelerce tedabir ittihaz olunur.

Madde 249 — Belediyelerce şehir ve kasaba dahilinde telvisata meydan vermemek üzere münasip mahallerde fenne muvafık şekilde aptest yerleri tesis ve mevcutları ıslah olunur. Belediye teşkilâtı olmıyan yerlerde bu mecburiyet köy ihtiyar heyetlerine aittir. Cadde ve sokaklarda meskenler kurbunda ve belediyelerce tayin edilecek hudutlar dahilinde açıktı defihacet etmek kat'î surette menedilir.

Üçüncü fasıl

Meskenler

Madde 250 — Mahallî belediyelerin ruhsatı olmaksızın her nevi m:sken ve umuma mahsus binalar inşası memnudur. Müsaadenin istihsali için binanın projesi belediyeye tevdi edilir. Bunlardan umuma mahsus binalara ait bulunanlar hakkında sıhhiye heyetinin mütaleası alındıktan ve meskenlere ait olanların Sıhhat Vekâleti tarafından tespit edilecek, sıhhî şartlara muvafık bulunduğu ve her nevi binanın mevzu nizamlara da uygun olduğu anlaşıldıktan sonra proje sahibine iade ve inşaata müsaade olunur. Bina sahipleri projelerin tevdiinden itibaren nihayet yirmi gün zarfında bir cevap almadıkları takdirde inşaata başlamakta muhtardırlar.

Madde 251 — Müsaade talep edilmeden veya teklif olunan sıhhî - şartlar-nazarı dikkate alınmadan inşaat yapıldığı takdirde bu inşaatın itmamına ve itmam edilmiş ise sıhhî şartları veya müsaade muamelesini ikmal etmedikçe iskânına ve istimaline mümaneat olunur.

Madde 252 — Yeni inşa edilerek sahibi oturacak veya kiraya verilecek binaların ilk defa iskânından evvel içinde oturacaklar için sıhhî ve fennî mahzurları olmadığı

belediyelerce tasdik edilmeden iskân ve icarî memnudur. Bu tasdik için binanın, aralarında bir sıhhat memuru da bulunduğu bir heyet tarafından tetkiki ve rapor verilmesi lâzımdır.

Madde 253 — Nüfusu elli binden fazla olan şehirlerde belediyeler ikâmetgâhların sıhhi şartlarını daima nazarı teftişte bulundurmak üzere bir meskenler idaresi tesisine mecburdurlar. Bu idareler azamî iki odayı havi evlerle daha büyük olmakla beraber kiraya verilen evleri, bekâr ikametgâhlarını ve pansiyonları ve ameleye tahsis edilen veya odaları, bodrum ve tavan aralarında bulunan ve icara verilen ikâmetgâhları teftiş ve murakabe ederler.

Madde 254 — İnşaatı itmam edilmiş olsun veya olmasın içinde oturanların veya komşularının sıhhatine veya hayatına ehemmiyetli zarar vereceği anlaşılan meskenlerin ıslahına sahipleri mecburdurlar. Bunun için meskenler idaresi olan yerlerde bu idarelerin, mevcut bulunmayan mahallerde belediyenin sıhhat ve fen memurlarının verecekleri esbabı mucibeli raporlar belediye reislerince vilâyetlerde valiye ve kazalarda kaymakamlara tevdi edilir. Vali ve kaymakamlar esbabı mucibeli raporları mahallî hıfzıssıhha meclislerine tevdi ile karar talep eyler.

Madde 255 — Hıfzıssıhha meclislerince verilen karar belediyelerce zikredilen esbabı mucibeyi kabul ve tasvip eder veya ret eyler mahiyette olsa da her iki halde bu kararlar Vilâyet İdare Heyetlerinin temyizen tasdikile muteber olur.

Madde 256 — Sıhhi mahzurları görülen binaların sahipleri belediyelerin esbabı mucibeli raporlarını görmeğe salâhiyettar oldukları gibi hıfzıssıhha meclisleri huzurunda beyanı mütalea etmeğe veya vekilleri vasıtasile fikirlerini söyletmeğe mezundurlar. Bu husustaki müzakerattan, lâekal

15 gün evvel binaların sahipleri keyfiyetten tahriren haberdar edilmelidir.

Madde 257 — Mahzurları görülen binaların hıfzıssıhha meclisleri kararı ve Vilâyet İdare Heyetlerinin tasvibile tekkarrür eden tadilât, ıslahat veya tamirat icra edilmeden tamamen veya kısmen mesken olarak istimali memnudur. Etrafında bulunanların hayat ve sıhhati için tehlike iras eden binalar hakkında da aynı suretle muamele icra edilir ve bu tehlikenin vukuu yakın olduğu takdirde belediyelerce tehlikenin sür'atle izalesi temin ve masarifi Devlet emvali gibi sahibinden tahsil olunur.

Dördüncü fasıl

Hanlar; oteller ve umumî mahaller

Madde 258 — Bütün oteller, hanlar ve misafîrhanelerin sıhhi şartları mecburî ve asgarî olarak ihtiva etmeleri lâzım gelen müştemilâtı belediyelerce, belediye hudutları haricindeki yerlerde vilâyet veya kaza sıhhat memurlarınca tayin ve murakabe edilir.

Madde 259 — Sıhhi şartları haiz olmıyan ve hastalıkların intikaline vasıta olduğu görülen otel, han ve sair misafîrhaneler her türlü mahzurdan salim bir surette ıslahı sabit oluncaya kadar kapatılır.

Madde 260 — Otelcilik, hancılık edecek veya her hangi suretle olursa olsun ücretle misafir kabul edecek olanlar hususî müsaadeyi haiz olmalıdır. Bu müsaadeler belediye hudutları dahilinde belediyelerce, bu hudutlar haricinde valiler veya kaymakamlarca ita edilir. Müsaade verilmeden evvel bu mahallerin sıhhi mahzurlardan âri ve lâzım gelen şartları haiz olduğu sıhhat memurlarınca da tesbit olunur.

Madde 261 — Bütün eğlence mahalleri, tiyatro, sinema, bar ve gazino ve kahve ve emsali yerler ve halkın bir arada toplanmasına mahsus sair umumî mahaller ve hamamlarda halkın sıhhatin ı vikaye ve selâmetini temin için riayeti lâzım gelen tedbirler mahallî belediyelerce neşrû ilân olunur. Bu tedbirlere kısmen veya tamamen riayet edilmeyen mahallerde her türlü içtimalar men ‘olunur.

Besinci fasıl

Yeni tesis olunacak veya tevsi edilecek şehir

ve kasabalar

Madde 262 — Nüfusu yirmi bin veya daha ziyade olan şehir ve kasabalar belediyeleri bu kanunun meriyeti tarihinden itibaren üç sene zarfında şehir veya kasabanın tevsi ve ıslahı için bir müstakbel şekil projesi tanzim etmeğe mecburdur.

Bu proje yeniden yapılacak veya ıslah edilecek sokakların istikamet ve genişliğini, meydanların, umumî mahallerin, bahçelerin ve abidelerin yerlerini ve vaziyetlerini gösteren bir haritayı ve yapılacak tesisatın senelere taksim edilmiş olmak üzere belediye meclisince tasdik edilmiş bir programı ihtiva etmelidir.

Madde 263 — Nüfusu yirmi binden az ve beş binden fazla olan şehir ve kasabalar belediyeleri de nüfusları her iki nüfus tahriri devresi arasında 0 0 15 miktarında bir çoğalma gösterdikleri takdirde bu tarzda bir proje ihzarına mecbur oldukları gibi nüfusu her neye balığ olursa olsun 228 inci maddede yazılı olduğu veçhile içme veya kaplıca mahalli olarak kabul edilen şehir ve kasabalarda bu projeyi tanzim ettirirler.

Madde 264 — Nüfusu her neye baliğ olursa olsun büyük bir yangın, zelzele ve her hangi diğeri bir afet sebebile veya harp yüzünden büyük bir kısmı veya tamamı harap olan şehir ve kasabalar belediyeleri, tabii halin geri gelmesinden itibaren en çok altı ay zarfında o şehir ve kasabanın yeniden tanzim ve imari için bir plân ve proje tertibine mecburdurlar. Muvakkat ikametgâhlar müstesna olmak üzere bu plân ve projelerin tanziminden evvel harp olan kısımlarda her türlü inşaat menolunur.

Madde 265 — Belediyelerce tanzim ettirilecek olan bu plân ve projeler icabında tetkik edilmek üzere Dahiliye ve Sıhhat ve İçtimai muavenet Vekâletlerince talep edilebilir. Bu takdirde bu vekâletlerce teklif edilecek tadilatın kabulü mecburidir.

Madde 266 — Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun meriyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bir zabıta talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri lâzım gelen asgarî müstemilâtı, umumî ve müşterek ikametgâhlardaki ikamet şeraitini, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe müteallik işlerle iştilal edilen mahallerin, han, otel, misafirhane, eğlence mahallenle bütün umumî yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallük eden hususlara ait riayetleri lâzım gelen kaideleri ihtiva eder.

Madde 267 — Belediyelerin mensup oldukları vilâyetler vasıtasile gönderecekleri sıhhi zabıta talimatnameleri Dahiliye ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaletlerince tetkik ve tasvip edilmeden meriyete konulamaz.

Bu talimatnamede yapılacak esasa müteallik tadiller aynı şartlara tabidir.

On ikinci bap

Gayrî sıhî müesseseler

Madde 268 — Civarında ikamet eden halkın sıhhat ve istirahatını ihlâl eden müesseseler ve atelyeler bu kanunun neşrinden itibaren, resmî müsaade istihsal edilmeksizin açılmaz.

Madde 269 — 268 inci maddede zikredilen müesseseler ve atelyeler üç sınıfa terfîk olunur.

Birinci sınıf - Hususî meskenlerden behemhal uzak bulundurulmaları icap edenler.

İkinci sınıf - Hususî meskenlerden behemhal uzaklaştırılması icap etmemekle beraber müsaade verilmezden evvel civarında ikamet edenlerin sıhhat ve istirahatları üzerine gerek tesisatları ve gerekse vaziyetleri itibarile bir mazarrat yapmıyacağına kanaat husulü için tetkikat yapılması iktiza eden müesseseler.

Üçüncü sınıf - Meskenlerin yanında kalabilmekle beraber yalnız sıhî nezarate tabi tutulması icap eden müesseselerdir.

madde 270 — Bu kanuna müteferri olmak üzere bu üç sınıf müessese ve atelyelerin bir listesi Sıhhat ve İctimaî muavenet Vekâletince İktisat Vekâletinin de mütaleası alınmak şartile tanzim olunur. Bu listede münderîç olmıyan müessese ve atelyelerin hangi sınıftan addedileceği badehu yine aynı suretle tayin edilir.

Madde 271 — Birinci sınıf müesseselerin te'sisi için ancak Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletince müsaade olunur ve iktisat Vekâletince malûmat verilir. Bu hususta müsaade almak üzere müessesenin bulunduğu mahalde en büyük mülkiye memuruna bir istida ile müracaat edilir.

Bu istidaya müessesenin nev'i ne ile iştilal edeceği ve sair tafsilât kaydedilmelidir. Bu müracaat evrakı mahallî sıhhat memurlarının raporile Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletine gönderilir. Vekâletçe icabında yaptırılacak tetkikat ve tahkikattan sonra resmî müsaade verilir.

madde 272 — 2 inci ve üçüncü sınıf müesseselerin tesisi için mahallî sıhhat memurlarının muvafık raporları üzerine mahallî ve büyük mülkiye memurunca resmî müsaade verilir ve Sıhhat en iktisat Vekâletlerine bildirir.

Madde 273 — Birinci sınıf müesseseler ve atelyeler civarında ve Sıhhat ve İçtimaî muavenet Vekâletince tasdik edilecek mesafe dahilinde meskenler veya insanların ikametine mahsus sair mahallerin bulunması memnudur.

Madde 274 — Bu kanunun neşri tarihinde mevcut olup civarında mukim halkın sıhhat ve istirahatlerini ihlâl eylediği mahallî sıhhat memurlarının raporu ve Vilâyet İdare Heyetinin tasvibi ile tebeyyün eden birinci sınıfa dahil müesseselerin İktisat ve Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletleri kararla nakli ve sahibinin mümaneatı halinde şeddi caizdir.

Madde 275 — Birinci sınıfa dahil bulunan müessese ve atelyelerden işbu kanundan evvel tesis edilmiş olanlar başka bir mahalle naklettikleri veya faaliyetlerini altı ay müddetle tatil eyledikleri takdirde yeniden tesis edilecek müessese mahiyetinde telâkki edilerek müsaade istihsali lâzımgelir.

On üçüncü bap

Sıhhi istatistik ve coğrafya ve propaganda

Madde 276 — Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletine ait istatistik hizmetleri aşağıda gösterilmiştir :

-
- 1 - Doğum, evlenme, ölüm ve ölüm sebepleri.
 - 2 - Kara, Deniz, hava tarikleri üzerinde yapılan sıhhi tedbirler,
 - 3 - Hastane, dispanser, sanatoryumlardaki ve sair tedavi müesseselerindeki hastalar, ve zaifler, hali nekahette bulunanlar.
 - 4 - Sarı ve istilâi hastalıklar.
 - 5 - Meslek hastalıkları
 - 6 - Memleketin sıhhi coğrafyasına ait malûmat
 - 7 - Sıhhi ve İctimaî hizmetlere taallûk edip Yüksek sıhhat Şûrası tarafından tayin edilecek sair mesail

Madde 277 — Devlete ait hava rasat müesseseler! Sıhhat Vekâletinin tıbbî ve sıhhi istatistik ve coğrafya tanzimi için icap eden her nevi malûmatı itaya mecburdurlar.

Madde 278 — Devlet umumî istatistik dairesi her ay nihayetinde 276 inci maddede zikredilen hususlara müteallik olup itilâ hası! eylediği ihşâi malûmatı sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletine verir.

Madde 279 — Bilumum hususî hastaneler, sanatoryumlar, dispanserler müdürleri sıhhat ve İctimaî Muavenet vekâletince talep edilecek istatistikleri muayyen mühletler dahilinde vermeğe mecburdurlar.

Madde 280 — Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâleti sarî ve salgın hastalıklardan korunma, çocuk büyütme ve sıhhi şartlar dairesinde yaşama gibi sıhhi meseleler hakkında halkı tenvir için kitap, levha risale neşreder, sıhhi propaganda müessesatı yapar ve konferanslar verir ve her nevi sinema filimleri gösterir. Bu gibi hizmetler meccanidir. İcabı takdirinde lâzım gelen vasıtaları haiz seyyar sıhhi propaganda kolları teşkil olunur.

Madde 281 — Bütün mekteplerden son İlmî müktesebata tevfikân hıfzıssıhha dersi tedrisati mecburîdir. Bu dersler

.....

mütehasşıs zat tarafından tedris ve programları Maarif Vekâletile Sıhhat ve İctimai Muavenet vekâleti tarafından müşterekten tesbit olunur.

On dördüncü bap

Ceza hükümleri

Madde 282 — İşbu Kanunda yazılı olan memnuniyetlere muhalif hareket edenler veya mecburiyetlere riayet etmîyenler hakkında kanunda ayrıca bir ceza hükmü gösterilmediği ve fiilleri Türk Ceza kanunu itibarile daha ağır cezayı istilzam eylemediği halde beş liradan elli liraya kadar hafif para cezası ve üç günden bir aya kadar hafif hapis cezası verilir.

Madde 283 — Bu kanunda yazılı belediye vazifelerine taalluk edip 266 inci maddede gösterilen sıhhî zabıta nizamnamesinde mezkûr memnuniyetlere muhalif hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 16 nisan 1340 tarih ve 486 numaralı kanun mucibince cezalandırılır.

Madde 284 — 66 ve 67 inci maddelerde zikredildiği üzere sarî hastalıklar hakkında tahkikatta bulunmağa salâhiyettar memurlara muhalefet eden kimseler Ceza kanununun 263 üncü maddesi mucibince cezalandırılır.

Madde 285 — 77 inci maddede yazılı memnuiyete rağmen laboratuvarlarında kolera ve veba ve ruam kültürleri bulunduranlar yüz liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasile tecziye edilirler ve bu kültürler müsadere ve imha edilir.

Madde 286— Tathir ve tephir edilmeden satılığa çıkarılan 85 inci maddede yazılı eşyaya vaziyet ve tathirâtı icra

ve bu hizmetten mütevellit bütün masarîf sahibinden tahsil olunduktan sonra iade olunur.

Madde 287 — 1 Ol inci maddede zikredilen tedbirlere muhalefet edenler veya tedaviye icabet etmeyenler hakkında Ceza Kanununun 526 inci maddesi tatbik olunur.

Madde 288 — 103 üncü maddede zikredilen mecburiyete riayet etmediği tebeyyün edenler 3 aydan aşağı olmamak üzere hapis cezasına veya 550 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilirler.

Madde 289 — 109 uncu maddedeki mecburiyete riayet etmeyen tabipler yüz liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

Madde 290 — 110 uncu maddede yazılı cürümleri irtikâp edenler hakkında ceza kânununun 459 uncu maddesi hükümleri tatbik olunur. Frengili bir çocuk frengiye musap olduğu bildirilmeyerek salim bir sut anneye verilir ve sut anne frengiye duçar olursa faili hakkında aynı ceza verilir.

Madde 291 — 112 inci maddede gösterilen tedbirlere riayet etmeyen ve tedaviye icabet eylemeyen Cezalar kanununun 526 inci maddesi hükmünce cezalandırılır.

Madde 292 — 137 inci maddede gösterilen mecburiyete riayet etmeyen gemi süvarileri 500 numaralı Rûsumu Sıhhiye Kanunu mucibince ve para cezası ile cezalandırılır.

Madde 293 — 138 inci maddedeki şeraite muvafık olmıyan gemilerin kaptanları 500 numaralı Rûsumu Sıhhiye Kanununda münderiç cezayı nakdilerin on misli alınmak suretile cezalandırılır.

Madde 294 — Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletile İktisat Vekâleti tarafından 141 inci maddede gösterildiği veçhile müştereken tesbit edilen nizamnamede münderiç levazım ve saireyi bulundurmıyan ve yolcuların selâmet ve emniyetini temin eyleyecek tedbirlere riayet etmeyen gemi sahip

veya süvarilerinden yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır cezayı nakdî alınır ve bu levazım ikmal edilinceye kadar gemilerin seyrü seferine mumaneat olunur.

Madde 295 — 179 uncu maddede zikredilen nizamname ile Sıhhat ve İçtimâî Muavenet ve İktisat Vekâletlerince müştereken tesbit edilen tedbirlere riayet etmiyen iş sahipleri beş yüz liraya kadar ağır cezayı nakdî ile cezalandırılır bu yüzden şahsî veya umumî zarar hasıl olduğu takdirde ahkâmı umumiye mucibince takibatı kanuniye ifa edilir.

Madde 296 — 185 inci maddedeki memnuiyet hilâfına hareket edenler Ceza Kanununun 396 inci maddesi mucibince cezalandırılır.

Madde 297 — 186 ve 187 inci maddelerde zikredilen fiilleri irtikâp edenler Ceza Kanununun 398 inci maddesi ve 187 inci maddedeki fiilleri yapanlar 363 üncü maddesi mucibince cezalandırılır .

Madde 298 — 205 inci maddedeki mecburiyete riayet edilmeyen mahaller mahkemelerce muvakkaten ve mecburiyet ifa edilinceye kadar seddedilir.

Madde 299 — 215 inci maddede zikredilen defin ruhsatiyesi olmadan cenaze defneden mezar bekçileri veya ölü sahipleri Ceza Kanununun 526 inci maddesi mucibince cezalandırılır.

Madde 300 — 227 inci maddede zikredilen istisna haricinde lâzım gelen müsaadeyi almadan herhangi suretle olursa olsun mezarları açanlar altı aydan bir seneye kadar hapsedilir.

Madde 301 — Müsaadesiz bir şehir ve kasabadan diğerine ölü nakledenler hakkında Ceza Kanununun 526 inci maddesi hükmü tatbik olunur.

Madde 302 — Belediyelerce 252 inci maddeye tevfiakan sıhhi mahzuru olmadığı tasdik edilmeden sahip oldukları

binaları iskân ettirenler veya icara verenlerden yüz liradan beşyüz liraya kadar ağır cezayı nakdî alınır veya bir senelik bedeli icarının iki misli cezaen tahsil olunur.

On beşinci bap

Umumî hükümler

Madde 303 — Bu Kanunda zikredilen sıhhat memurları; Devlet, belediye ve idarei hususiye işlerinde kullanılan tabipler ve Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekâletinin lüzum göreceği ve mezuniyet vereceği hususlarda tabiplerin maiyyetinde bulunan küçük sıhhat memurlarıdır.

Madde 304 — Bu kanunda zikredilen nizamname, talimatname ve saire kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında tertip ve ikmal olunur. Elyevm mevcut ve aynı işlere müteallik nizamname ve talimatname hükümleri bu kanun hükümlerine tearuz etmedikçe yenileri neşredilinceye kadar muteberdir.

Madde 305 — İşbu Kanunda yazılı resmî vazifeleri ve muameleleri yapacak olan Hükümet ve belediye hekimleri ile küçük sıhhiye memurları veya bunların makamına kaim olacak sair memurlar bu muamelelerden dolayı hiç bir sebep ile alâkadarlardan ücret alamazlar.

Madde 306 — Bu Kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren 28 haziran 1300 tarihli ceraimi sıhhiye kanunu ve 1316 tarihli mamulâtı dâhiliyeden olan sade yağlarının muhafazası safiyetine dair nizamname ve 1323 tarihli aşı nizamnamesi ve 31 mart 1330 tarihli emrazı sariye ve istilâiye nizamnamesi ve 25 ağustos 1330 tarihli tifo aşısının lüzum görülecek mahallerde tatbikinin mecburî olduğuna dair kararname ve 1 haziran 1331 tarihli Kastamonu vilâyeti ve Bolu sancağı frengi mücadele teşkilâtı sıhhiyesi hakkındaki nizamname

ve 30 eylül 1331 tarihli kolera aşısının lüzum görülecek mahallelerde tatbiki mecburî olduğuna dair olan irade ve 4 nisan 1333 tarihli sakarinin gümrüklerden imrarı hakkındaki kanun ve 5 şubat 1337 tarihli ve 90 numaralı frenginin men ve tahdidi sirayeti hakkındaki kanun, ve 26 şubat 1927 tarihli emrazı sariye ve istilâiye nizamnamesine ilâve edilen ahkâm hakkındaki kanun hükümleri mülğadır.

Madde 307 — Şubat 1341 tarihli Sıhhiye Nezareti teşkilâtına ait kanunla teşkil edilmiş olan Meclisi Âliî Sıhhî mülğadır. Muhtelif kanunlarla bu meclise verilmiş olan vazifeler Yüksek Sıhhat Şûrası tarafından ifa kılınır.

Madde 308 — Bu Kanun neşri tarihinden itibaren altı ay sonra mer'îdir.

Madde 309 — Bu Kanun hükümlerinin icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Jandarma yüzbaşlarından Sabahattin Beyin affına dair kanun

No. 1594

Madde 1 — Jandarma yüzbaşlarından (2632) numaralı Sabahattin Beyin Temyiz Mahkemesinden musaddak Adana Asliye Ceza Mahkemesinin 25 nisan 1929 tarih ve 596. numaralı ilamile mahkûm olduğu bir sene hapis cezası bütün hukukî netayicine de şamil olmak üzere affedilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 -- Bu Kanunun hükmünü icraya Adliye ve Dahiliye Vekilleri memurdur.

**Memurin kanununun dördüncü maddesinin (H) fıkrasına
müzeyyel kanun**

No. 1595

Madde 1 — 788 numaralı memurin kanununun dördüncü maddesinin (H) fıkrasına aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir:

Ancak bu evsafa kimse bulunmadığı takdirde A, B, C, D, V, Z, fıkralarında yazılı şartları haiz olanlar arasında on sekiz yaşını ikmâl edenler dahi hizmete alınabilirler ve bunların yukarıki fıkra da yazılı evsafi ihraz edinciye kadar hizmette geçirecekleri müddet namzetlik addolunur.

Madde 2 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu Kanunun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

**1223 numaralı Gazi Mustafa Kemal köprüsünün inşasına dair
kanuna müzeyyel kanun**

No. 1596

Madde 1 — Gazi Mustafa Kemal (Unkapanı) ve Karaköy köprülerinin daimî masraflarına karşılık olmak üzere 1223 numaralı kanunun birinci maddesindeki resme otuz para ve ikinci maddesindeki zam nisbetlerine iki misli daha ilâve olunmuştur. Yük hayvanları, arabaları ve kamyonları bu ilâvelerden müstesnadır.

Madde 2 — Mezkûr kanunun üçüncü maddesi kaldırılmıştır.

.....

Gazi Mustafa Kemal (Unkapanı) köprüsünün inşasına müteallik hükümler mahfuzdur.

Madde 3 — Mezkûr kanunun dördüncü maddesi mucibince nakliye idare ve şirketlerine tahsilatları mukabili verilecek yüzde nisbeti bu kanunla yapılan zamlar da dahil olduğu halde iki buçuk kuruştur.

Madde 4 — Gazi Mustafa Kemal (Unkapanı) ve Karaköy köprülerinden geçit parası (müruriye) alınmaz.

Madde 5 — Bu Kanun 1 haziran 1930 tarihinden muteberdir.

Madde 6 — Bu Kanunun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

**1929 bütçesi munzam tahsisat ve
münakalesine dair kanun •**

No. 1597

Madde 1 — Maliye Vekâleti 1929 senesi bütçesinin 208 inci masarifi gayri melhuza faslına (40,000, lira tahsisatı munzama olarak konulmuştur.

Madde 2 ~ Limanlar idaresi 1929 senesi bütçesinin 831 inci faslının birinci maddesinden (1400) ve 835 inci faslından (500) lira tenzil edilerek 825 inci mefruşat ve e demirbaş faslına nakledilmiştir.

Madde 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu Kanunun hükmünü icraya Maliye Vekili memurdur.

Evkaf bütçesi münakalesi hakkında kanun

No. 1598

Madde 1 — 1929 senesi evkaf bütçesinin merbut cetvelde yazılı fasıl ve maddeleri arasında 22500 liralık münakale icra edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinde muteberdir.

Madde 3 — Bu Kanunun hükmünü icraya Başvekil memurdur.
(Cetvel Resmi Gazetenin 1487 sayılı nüshasında münderiçtir.)

«S» -i < •* —

1929 bütçesi munzam tahsisat ve münakalesine dair kanun

No. 1599

Madde 1 — 1929 senesi Büyük Millet Meclisi bütçesinin birinci faslının ikinci âza tahsisatı maddesine 3600 lira tahsisatı munzama olarak konulmuştur.

Madde 2 — 1929 senesi Matbuat Umum müdürlüğü bütçesinin 583 üncü faslından (403) lira tenzil edilerek (788 numaralı kanunun tatbiki masrafı) namile yeniden açılan 586 inci fasla konulmuştur.

Madde 3 Bu kanunun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu Kanunun hükmünü icraya Maliye Vekili memurdur.

**Emirber ve seyis neferleri hakkındaki 203 numaralı kanunun
birinci ve üçüncü maddelerinin tadiline dair kanun**

No. 1600

Madde 1 — Emirber ve seyis neferleri hakkındaki kanunun birinci maddesi şöylece tadil edilmiştir:

(Madde 1 — Zabıt vekilinden müşüre kadar her zabite bir emirber neferi verilir.)

Madde 2 — Mezkûr kanunun üçüncü maddesi aşağıda yazıldığı gibi tadil olunmuştur.

(Madde 3 — Ata binmek hakkına malik olan ve bilfiil kıt'ada bulunan erkân, ümera ve zabitlerin nizamnamesine tevfiikan bulundurdıkları kendi malları bir veya iki hayvan için bir ve üç hayvan için iki seyis neferi verilir.)

Madde 3 — Bu Karnın neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu Kanunun hükümlerinin icrasına Milli Müdafaa Vekili memurdur.

**Şehir ve kasabalardaki telefonlara dair olan kanunun beşinci
maddesinin tadili hakkında kanun**

No. 1601

1/5/1930

Madde 1 — Ankaradan gayrı şehir ve kasabalardaki telefonlara dair olan 1379 numaralı kanunun beşinci maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkralarına (askerî kumandan) ibaresinden sonra (askerlik daire ve şube reislikleri) ibaresi ilâve edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir

Madde 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Dahiliye Vekili memurdur.

**Riyaseti Cümhur muzika heyetinin orkestra kısmı
mensuplarına verilecek elbise hakkında kanun**

No. 1602

Madde 1 — Riyaseti Cümhur muzika heyetinin orkestra kısmı mensuplarına iki sene miatla bir şapka , bir çift rügan iskarpin, bir simokin takımı ve üç sene miatla bir sivil palto verilir.

Madde 2 — Bu Kanun 1 haziran 1930 tarihinden muteberdir .

Madde 3 — Bu Kanunun hükmünü icraya Millî Müdafaa ve Maliye Vekilleri memurdur .

Revirlerde tedavi edilecek hastaların iâşesine dair kanun

No. 1603 1-5-1930

Madde 1 — Askerî hastaneleri bulunmıyan muhallerdeki revirlerde tedavi edilen hastalar, hastanelerde olduğu gibi derece ile iâşe olunurlar.

Madde 2 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu Kanunun hükmünü icraya Millî Müdafaa ve Maliye Vekilleri memurdur.

**Ordu zabıtası heyetine mahsus terfi kanunlarını muaddil
kanunun muvakkat maddesinin tadiline dair kanun**

No. 1604

Madde 1 — Ordu zabitan heyetine mahsus terfi kanunlarının bazı maddelerinin tadiline dair olan 1494 numaralı kanunun deniz zabıtları heyetine mahsus muvakkat maddesinin (A) fıkrası aşığıdaki şekilde tadil edilmiştir:

A — 1927 senesinde deniz talebesi olanların 1 kânunuevvel 1929 târihinde zabıt vekilliğine terfileri icra olunur.

Madde 2 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir .

Madde 3 — Bu Kanunun hükmünü icraya Millî Müdafaa Vekili memurdur.

Gümrük tarifesi kanununa müzeyyel kanun

No. 1605

Madde 1 — 1499 numaralı gümrük tarifesi kanununun beşinci maddesinin on dördüncü fıkrası mucibince memlekete muafen ithali caiz nakil vasıtaları meyanında seyyahlara ve yolculara ait olanlardan nakit ve senet teminatı yerine Beynelmilel Turizm İttihadına mensup Türkiye Turing Kulübünün triptiğı kabul olunabilir.

Madde 2 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu Kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur . -

	<u>Derece</u>	<u>Memuriyetin nev'i</u>	<u>Adet</u>	<u>Maas</u>
10	Şef		2	35
12	Memur		6	25
14	Kâtip		1	20
15	“		1	17,5
17	“		1	14
12	Müracaat memuru		1	25
7	İkinci Şube Müdürü		1	55
10	Şef		2	35
12	memur		4	25
14	Kâtip		2	20
7	Üçüncü Şube müdürü		1	55
10	Şef		1	35
11	“		1	30
12	memur		1	25
13	“		1	22
15	Kâtip		1	17,5
17	“		1	14
Teftiş Heyeti				
3	Reis		1	100
4	Baş müfettiş		3	90
5	Birinci sınıf müfettiş		3	80
6	İkinci “ “		12	70
7	Üçüncü “ “		18	55
Teftiş Heyeti Bürosu				
10	Şef		1	35
12	memur		1	25
13	“		1	22

Madde 3 — Devlet Demiryolları güzergâhında istimlâki lâzım gelen ve fakat bu demiryolları inşasına ait kanunun neşri veya mubayaası tarihinde mevcut olmayıp sonradan yapılmış ve yapılacak olan emlâkin kıymetleri istimlâk tarihindeki vergilerine göre, vergileri konmamış ise emsallerinin yine istimlâk tarihindeki vergisine göre hesap edilir .

Madde 4 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 5 — Bu Kanunun hükümlerini icraya Nafia, Dahiliye, Maliye Vekilleri memurdur.

**Umuru belediyeye müteallik ahkami cezaiye
hakkında 16 Nisan 1340 tarih ve 486
numaralı kanunun bazı maddelerini
muaddil kanun**

No. 1608

Madde 1 — Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salâhiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmıyanlara elli liraya kadar hafif para cezası tertibine ve üç günden on beş güne kadar ticaret ve san'at icrasından men'e ve Türk Ceza Kanununun 586, 538, 557, 559 ve 577 inci maddelerde 553 - üçüncü maddesinin birinci fıkrasında yazılı cezalanı tayine belediye encümenleri salâhiyettardır (şubelere ayrılan belediyelerde bu cezaları encümen namına ve yerine şube müdürleri tayin ederler.)

Madde 2 — Belediye meclislerinin ittihaz edecekleri mukarreratta men veya yapılması emredilen hususların nevileri tasrih ve ceza miktarları tayin olunarak tenbihnamelerle mahallerinde ilân olunur.

Madde 3 — Tenbihnamelerde miktarı maktu olarak tayin edilen para cezaları tenbihnameye muhalif harekette bulunanlar tarafından rızalarile verildiği halde belediye zabıta vazifesini ifa eden memurlar bu para cezalarını makbuz mukabilinde tahsil ederler.

Rızasile para cezasını vermiyenlerle işledikleri fiil gayrı maktu cezayı müstelzim olanlar hakkında zabıt varakası tutulur.

Hüviyetini bildirmiyenler en yakın polis veya belediye mevkiine ve muhalefetleri halinde zorla götürülür ve hüviyetleri tesbit olunarak derhal serbest bırakılır.

Ticarethane ve ikametgâhlarile müessesat ve alelûmum emâkine ait zabıt varakaları her halde mahallerinde tanzim olunur.

Madde 4 — Belediye suçlarına ait zabıt varakalarının bir aynı alâkadarlara tebliğ olunduktan sonra öbürü belediye encümenlerine (şubelere ayrılan yerlerde şube müdürlerine) verilir.

Suçlu tebliğden itibaren iki gün içinde belediye idarelerine veya encümene müracaat hakkını haizdir. Bu müracaat haklı görülürse ceza tayinine mahal olmadığına karar verilir. Aksi halde lâzımgelen ceza tayin ve tebliğ edilir. Bu kararın nihayet beş gün zarfında verilmesi mecburidir.

Madde 5 — Ceza kararlarının tebliği tarihinden itibaren beş gün içinde mahsus hâkimlere ve olmıyan yerlerde sulh hâkimine müracaatla şifahen veya tahriren itiraz olunabilir. İtiraz şifahî ise bir zabıt tutulur ve muterize imza ettirilir.

Ticaret ve san'attan men kararlarile para cezasını vermediğinden dolayı hapse tahvil hükmünün infazı itirazın neticesine kadar tehir olunur.

Madde 6 — İtirazen icra edilecek, tetkik, evrak üzerinde cereyan eder.

Hâkim, itiraz edeni ve lüzumu halinde zabıt varakasını tanzim veya tasdik edenleri veya vekillerini celp ve davet eder. İtirazın nihayet otuz gün içinde intacı mecburîdir.

İtiraz, cezanın salahiyetli olmıyanlar tarafından tayin olunduğu ve cezanın kanuna mugayir olduğu ve tutulan zabtı varakalarının sahteliği ve hükme müessir olacak fahiş maddî hataya müstenit bulunduğu husularına münhasır olarak dermiyan edilebilir. Hâkim itirazı varit görürse ceza kararını iptal ve para cezası istifa edilmiş ise belediyenin iadesine de hükmeder. İtirazı varit görmezse kararı aynen tasdik ede ,

Madde 7 — İtiraz neticesinde hâkim tarafından verilecek kararlar kat'î olup temyizi kabil değildir. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunun 343 üncü maddesi hükmü mahfuzdur.

Madde 8 — Türk Ceza Kanunile diğer kanunlarda mahkemelerce görülmesi yazılı olan belediyeye ait suçlarda belediyeler tarafından kanunî takibat icrası talebile Cümhuriyet Müddei Umumiliklerine gönderilecek müzekkereler Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 164 üncü maddesinde yazılı istida mahiyetindedir. Bu hususlarda mezkûr kanunun bu maddesile müteakip maddeleri tatbik olunur. Kabahat neviden olan suçlarda da mezkûr kanunun 15i inci maddesi ile muvakkat (A) maddesinin 5 numaralı bendinin son fıkrasındaki ihbar ve müracaat hükmünde olmak üzere belediyeler sulh hâkimlerine müzekkere gönderirler.

Madde 9 — Bu Kanuna göre tutulacak zabıt varakalı ile makbuz ilmühaberlerin şekli hakkında Dahiliye Vekâletince bir talimatname yapılır.

Madde 10 — Bu Kanunda yazılı para cezaları belediye idareleriyle belediye zabıta vazifesini ifa eden memurlar tarafından infaz ve tahsil olunur. Cezayı vermiyenlerin hapis hükmü müstesna olmak üzere Tahsili Emval Kanunu mucibince mallarına müracaat edilir.

Cezayı ödemekte aczi tahakkuk edenler hakkında tayin

edilmiş olan para cezasının her bir lira ve küsuru için bir gün hapsedilmek üzere belediye idarelerinin verecekleri müzekkereler Cümhuriyet Müddei Umumiliklerince infaz olunur.

Bu suretle hapsedilenler mahpus iken cezayı öderlerse mahpus kaldıkları müddetin bir günü için bir lira tenzil edilerek mütebaki hapisten sarfı nazar olunur.

Madde 11 — 16 nisan 1340 tarih ve 486 numaralı kanunun birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü maddelerinden gayrı ahkâmile 17 kânunusani 1927 tarih ve 959 numaralı kanun hükmü mülğadır.

Madde 12 — Bu Kanun 1 eylül 1930 tarihinden muteberdir.

Madde 13 — Bu Kanun hükümlerini icraya Adliye ve Dahiliye Vekilleri memurdur.

Bazı cürümlerden dolayı memurlar ve şerikleri hakkında takip ve muhakeme usulüne dair kanun

No. 1609

Madde 1 — İrtikâptan, rüşvet alıp vermekten, ihtilâs ve zimmete para geçirmekten, gerek doğrudan doğruya ve gerek memuriyet vazifesini sui istimal suretile kaçakçılıktan ve resmen vukubulan müzayede ve münakaşalara ve alım ve satıma fesat karıştırmaktan ve Devlet hâriciyesine ait mahrem evrakı veya şifreleri ifşa veya ifşaya sebebiyet vermekten ve bu cürümlere iştirakten maznun olanlar hakkında memurin muhakematı kanunu cari değildir.

Ancak bu cürümlerden haberdar olan Cümhuriyet Müddei Umumileri maznun millî irade ile mansup memurlardan ise sorguya çekmeksizin yaptığı hazırlık tahkikat evrakını

Adliye Vekâleti vasıtasile memurun tâbi olduğu İcra Vekiline gönderir ve kanunî takibat icrası için müsaade talep eder. İcra Vekili lüzum görürse ayrıca tahkikat yaparak bu talebe azamî on beş gün içinde cevap vereceği gibi bu cürümlere muttali olduğu halde dahi yine Adliye Vekâleti vasıtasile takibata salâhiyetli Cümhuriyet Müddei Umumiliğine işi tevdi eder.

Vilâyetlerin millî irade ile mansup olmıyan memurlarile tâli memurları hakkında Cümhuriyet Müddei Umumisi takibata lüzum görürse maznunu sorguya çekmeyerek hazırlık tahkikatı yapmakla beraber keyfiyeti valiye bildirir. Vali isterse ayrıca tahkikat ta yaparak azamî on beş gün içinde takibata muvafakatim beyan eder. Muvafakat edilmediği takdirde Müddei Umumî o memurun mensup olduğu Vekâletten Adliye Vekâleti vasıtasile takibat icrasına müsaade edilmesini ister.

Bu cürümlerden maznun olan kaza kaymakamları hakkında yapılacak takibatı o kazanın merbut bulunduğu vilâyetteki Ağır Ceza Mahkemesi nezdinde bulunan Cümhuriyet Müddei Umumisi bizzat yapar.

Bu cürümler hakkında ilk tahkikat yapılmadan önce müddei umumiler tarafından icra edilecek hazırlık tahkikatı maznunun mensup olduğu vekâlet ve vilâyetçe tahkikat yapılmasına ve maznunun işten elinin çektilmesine mani değildir.

Vekâletlerin millî irade ile mansup olmıyan memurları hakkında bu cürümlerden dolayı Cümhuriyet Müddei Umumiliklerince lüzum görülecek takibat için Adliye Vekâleti vasıtasile mensup olduğu İcra Vekilinin muvafakati alınır.

Müsteşarlar ve valiler hakkında bu kanun hükmü cari değildir.

Madde 2 — Maznunların vazifeleri dolayisile tâbi oldukları mahkemelere ait salâhiyet hükümleri mahfuzdur.

Sorguya çekmek suretile hazırlık tahkikatının ikmalı ve hukuku amme davasının açılması ve İlk tahkikatın ve karar hakimliği vazifesinin yapılması bu salâhiyetli mahkemelerde bulunan Müddei Umumilere ve müstantiklere aittir. Vilâyet merkezlerinin iradei milliye ile mansup memurları hakkında tahkikat ve muhakeme icrası için lâzımgelen yakın bir vilâyet merkezi derhal Adliye Vekâletince tayin olunur.

Birinci maddede yazılı cürümlerden dolayı müfettiş ve muhakikler tahkikat neticesinde kâfi deliller elde ettikleri takdirde işi salâhiyetli Cümhuriyet Müddei Umumiliğine ihbar ve evrakı tevdi ederler. Cümhuriyet müddei Umumiliği müfettiş ve muhakikler tarafından kendisine tevdiine lüzum görülmediği halde dahi evrakın taalluk ettiği iş hakkında takibat icrası için esbabı mucibe dermiyanile ait öldüğü İcra Vekilinden müsaade isteyebilir.

Madde 3 — Birinci maddede yazılı cürümlerden dolayı haklarında son tahkikatın açılmasına dair verilecek karar üzerine maznun derhal tevkif edilir ve mahkemede duruşma mevkufen cereyan eder,

Madde 4 — İrtikâp veya rüşvet maznunlarile şeriklerine müstantik tarafından gerek kendilerinin ve gerekse kanlarının bütün servetlerini ve yaşayış tarzlarını menbalarile gösterir bir beyanname vermeleri emrolunur. Maznunlar bu beyannameyi vermeğe ve beyanname yazılı servete haklı bir surette malik olduklarını ispata mecburdurlar. Bu mecburiyeti ifa etmiyen veya ifada teallül gösteren maznunlar tevkif olunur.

Son tahkikatın açılmasına karar vermek bu beyannameye müsteniden tahkikatın ikmaline bağlıdır.

Bu maddenin hükmü 3/3/1926 tarih ve 766 numaralı hâkimler kanunu mucibince haklarında takibat yapılacak maznunlara da şamildir.

Madde — 5 Dördüncü madde mucibince maznunların vermek mecburiyetinde bulundukları beyannamenin hilafı anlaşılırsa mahkemece irtikâp ve rüşvetin takdiri delillerinden sayılmağa kâfi görülmese bile maznun hakkında rüşvet ve irtikâp davasını gören mahkeme tarafından karar neticesinde Ceza Kanununun 343 üncü maddesinin ikinci fıkrası tatbik olunur.

Madde — 6 Bu kanunda yazılı cürümlerin tahkikat ve muhakemeleri her davaya takdimen icra edilir ve nihayet iki ayda bitirilir.

Mücbir sebepler altında davanın uzatılması mecburiyeti hasıl olursa keyfiyet esbabı mucibeli bir kararla tesbit edilir. Cumhuriyet Müddei Umumileri bu kararı derhal Başmüddei Umumiliğe bildirmekle mükelleftirler. Başmüddei Umumi sebepsiz gördüğü teahhürleri Adliye Vekâletine iblâğ eyler.

Madde 7 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 8 — Bu Kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Yeniden kaza teşkiline ve 1452 numaralı kanuna merbut 2 numaralı cetvelin tadiline dair kanun

No: 1612

15/15/1930

Madde 1 — İsimleri merbut (A) cetvelinde yazılı altı kaza teşkil olunmuştur.

Madde 2 — Birinci maddede yazılı kazalarla yeniden teşkil olunacak seksen tam teşekküllü nahiyeelerde istihdam edilecek olan ve merbut (b) cetveline derece, adet ve maaş miktarı gösterilen memurlara ait teşkilât kadrosu 1452 numaralı kanunun ikinci maddesine merbut (2) numaralı cetvele ilâve olunmuştur.

Madde 3 — 1452 numaralı kanunun ikinci maddesine merbut (2) numaralı cetvelde Dahiliye Vekâleti vilâyet memurlarından birinci derecedeki memurların adedi dörde çıkarılmış ve beşinci derecedekilerin adedi yirmi ikiye indirilmiştir.

Madde 4 — Bu kanun 1 eylül 1930 tarihinden muteberdir.

Madde 5 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

A cetveli

Vilayeti	[kazası Fatih Eminönü Kadıköy Beşiktaş Sarıyer İznik
İstanbul	
Bursa	

B Cetveli

<u>Derece</u>	<u>Nev'i memuriyeti</u>	<u>Adet</u>	<u>maaş</u>
Maliye Vekâleti			
10	Kaza malmüdürü	2	35
11	“ “	4	30
13	Kâtip “	6	22
14	Sandık emini	7	20
15	Kaza varidat kâtibi	6	17,5
19	Nahiye vergi kâtibi	80	10
Tapu ve Kadastro			
19	Nevahi tapu memurları	80	10

Dahiliye Vekâleti

7	birinci sınıf kaymakam	6	55
15	birinci sınıf kazalar tahrirat kâtibi	6	17,5
19	“ “ “ “ refiki	6	10
12	Birinci sınıf nahiye müdürü	80	25
19	Nahiye tahriat kâtibi	80	10
19	“ nüfus memuru	80	10

**Büyük Millet Meclisi Âzasının tahsisat ve harcırahları
hakkında kanun**

No: 1613

Madde 1 — Büyük millet Meclisi Âzasının senelik tahsisatı 6000 liradır.

Bu tahsisat her ay başında beşer yüz lira olarak verilir/ İçtima senesi esnasında intihap edilenlerin tahsisatı Meclise iltihak ettikleri aydan itibaren ve meb’usluktan ayrılanların muhassasatı ayrıldıkları ay nihayetine kadar hesap edilir.

Vefat eden meb’usların kanunî mirasçılarına senelik tahsisatın yarısı tazminat olarak verilir.

Madde 2 — 1452 numaralı kanunun üçüncü maddesinin aidat ve vergilere müteallik hükümleri bu tahsisata da şamildir.

Madde 3 — intihap dairelerine gidip gelen Büyük Millet meclisi Âzasına her içtima senesi ve merkeze getirdikleri ailelerine de her intihap devresi için azimet ve avdet harcırahı verilir.

Harcırah ve tekaüt hesaplarında (125) lira esastır.

Madde 4 — Nisabı müzakere kanununun altıncı ve sekizinci maddelerini muaddil 23 şubat 1340 tarih ve 421 numaralı kanunla buna müzeyyi 13 nisan 1927 tarih ve 1006 numaralı kanun ve yedinci maddeyi muaddil 16

teşrinievvel 1338 tarih ve 272 numaralı kanunlar mülğadır.

Madde 5 — Bu Kanun 1 haziran 1930 tarihinden muteberdir .

Madde 6 — Bu Kanunun hükümleri Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

Hariciye Vekâleti kadro cetvelinin tadiline dair kanun

No 1614

Madde 1 — Devlet memurları maaşatının tevhit ve teadülüne dair 1452 numaralı kanuna müzeyyel 1498 numaralı kanuna merbut cetvelden aşağıda yazılı memuriyetler çıkarılmıştır.

Madde 2 — Bu Kanun 1 haziran 1930 tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu Kanunun hükmünü icraya Maliye ve Hariciye Vekilleri memurdur.

Derece	Memuriyetin nev'i	Adet	Maaş	Temsil tahsilatı
1	Büyük Elçi	1	150	55
3	İkinci sınıf Elçi	1	100	40
9	“ “ Şehbender	1	40	5
10	Resen Şehbender vek.	4	35	5
12	Maiyet Şehbender vek. ve Kañçılar	1	25	5

Gümrük memurlarından bazılarına verilecek yem bedeli ve yemeklik hakkında kanun

No 1615

Madde 1 — Gümrük süvari mıntaka ve muhafaza memurlarına, vazifeleri icabı tedarikine mecbur bulundukları

hayvanları için, ayda maktu olarak (18) lira yem bedeli verilir.

Mezun bulunanlara mezuniyetlerinin üç aydan fazlası için ve hayvanını elden çıkaranlara yenisini tedarik edinceye kadar yem bedeli verilmez.

Madde 2 — Gümrük deniz muhafaza vasıtalarının mıntaka merkezimi haricinde vaki olacak seferleri esnasında zabitan ve mürettebata hareket tarihinden itibaren her gün için aşağıda yazılan miktarlarda yemeklik verilir.

A - Mıntaka ve muhafaza memurlarile kaptan süvari, makinist, çarkçı, topçu zabiti ve elektrik memurlarına (60) kuruş-

B - Lostromo, ateşçi, yağcı, kamarot, kömürcü ve tayfaya (30) kuruş.

Gemisi seferde olduğu halde kendisi mezun ve tebdil havada bulunanlara yemeklik verilmez.

Madde 3 — İkinci madde mucibince verilecek yemeklikler vergi ve tevkifata tâbi değildir,

Madde 4 — Gümrük tatbikat kursunun bulunduğu mahalle diğer vilâyetlerden celbedilen gümrük memurlarına muvasalatlarının ertesi gününden tahsillerinin hitamına kadar kursa devam ettikleri müddetçe (150) kuruş gündelik verilir. Herne suretle olursa olsun kursta geçirilmemiş günler için yevmiye verilmez.

Madde 5 — Bu Kanun î haziran 1930 tarihinden muteberdir.

Madde 6 — Bu Kanunun hükümlerini icraya Maliye Ve kili memurdur.

**Nafia fen mektebinden çıkacak efendilere avans verilmesine
dair kanun**

No. 1616

Madde 1 — 1929 - 1930 ders senesinden itibaren Nafia Fen Mekteplerinden mezun olup memuriyete tayin edilecekler ali mektep mezunlarına verilecek avans hakkındaki 1437 numaralı kanunun hükümleri dairesinde yüzer lira avans verilir.

Madde 2 — Bu Kanun 1 haziran 1930 tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu Kanunun hükmünü icraya Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

Maarif Vekâleti kadro cetvelinin tadiline dair kanun

No. 1617

Madde 1 — Devlet memurları maaşatının tevhit ve teaddülüne dair 1452 numaralı kanunun ikinci maddesine merbut cetvelde gösterilen liseler, orta mektepler ve imam ve hatip mektepleri ile erkek ve kız muallim mektepleri ve köy musiki, ana muallim mekteplerinin kadroları merbut (1) numaralı cetvelde gösterildiği üzere tadil ve tesbit edilmiştir.

Madde 2 — Gazi orta muallim mektebi ve terbiye enstitüsü ile güzel san'atlar akademisinin muallim kadroları merbut (2) numaralı cetvelde gösterildiği üzere tadil edilmiştir.

Madde 3 — (1) ve (2) numaralı cetvellerde gösterilen muallim adedi azamî olup bunlardan her sene istihdam edilecekler o sene bütçesine merbut bir kadro ile tesbit olunur.

Madde 4 — Bu Kanun 1 eylül 1930 tarihinden itibaren üç sene için muteberdir.

Madde 5 — Bu Kanun hükmünü icraya Maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

Cetvel Resmî Gazetenin 1500 sayılı nüshasında münderiştir.

Yol mükelleflerinden alınacak maarif vergisi hakkında kanun

No 1618

Madde 1 — Bütçelerinde maarife tahsis olunmuş varidatı maarif hizmetlerine kâfi gelmiyen vilâyetlerin meclisi umumileri bu masraflara karşılık olmak üzere şose ve köprüler kanunu mucibince yol parası ile mükellef olanlardan üçyüz kuruş vergi tarh ve cibayetine mezundurlar.

Madde 2 — Mükellefiyetlerini şose ve köprüler kanunu mucibince bedenen ifa edenler maarif inşaatında ve maarif inşaatı olmiyan yerlerde idarei hususiye inşaatında azamî dört gün müddetle çalıştırılabilirler.

İdarei hususiye inşaatında çalıştırdıkları takdirde meclisi umumiler veya encümenlerce tayin olunacak yevmiye bedelleri maarif hesabına irat kaydolunur.

Madde 3 — İkinci maddede zikredilen mükelleflerin ait olduğu vekâletlerle takarrür edecek şartlar dahilinde şose ve köprüler veya diğer Devlet işlerinde istihdamları caizdir.

Bu takdirde yevmiye bedelleri maarif hesabına irat kaydolunur.

Madde 4 — Bu vergi yol parası ile birlikte ve aynı şeraitle tahsil olunur.

Madde 5 — Bu kanun hükmü 1931 maliye senesi nihayetine kadar cari olmak üzere neşri tarihinden muteberdir.

Madde 6 Bu kanunun hükümlerini icraya Dahiliye Maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

**Beynelmilel sınaî mülkiyet mukavelelerinin 6 teşrinisani 1925
La Heye tadilâtına iltihak edilmesi hakkında kanun**

No . 1619

.Madde 1— A - Hükümetçe 10 teşrinievvel 1925 tarihinde iltihak edilerek bu tarihten itibaren memleketimiz hakkında mer'iyet iktisap etmiş olan (Sınaî mülkiyetin himayesi için bir ittihat teşkili) hakkındaki 20 mart 1883 tarihli Paris mukavelenamesile (Fabrika ve ticaret markalarının beynelmilel tescili) hakkındaki 14 nisan 1891 tarihli Madrit itilâfnamesinin 6 teşrinisani 1925 tarihli La Heye tadilâtına ,

B- (Sahte mevrit işaretinin men ve tecziyesi) hakkındaki 14 nisan 1891 tarihli Madrit itilâfnamesinin keza 6 teşrinisani 1925 tarihli La Heye tadilâtı,

Bu mukavele ve itilâfnamelerle tadilâtında yazılı şekiller dairesinde iltihaka Hükümet mezundur,

Madde 2 — Bu Kanun neşri tarsihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

**Sınaî mülkiyetin himayesi için 14 kânunuevvel 1900 tarihinde
Brükselde, 2 haziran 1911 de Vaşingtonda ve 6 teşrinisani 1925 de
La Heye de tadil edilmiş olan 20 mart 1883 tarihli Paris ittihadı
mukavelenamesi**

Madde 1 — Âkit Memleketler sınaî mülkiyetin himayesi için bir ittihat teşkil etmişlerdir. Sınaî mülkiyetin himayesine mevzu teşkil eden hususlar: İhtira beratları, faydalı modeller, sınaî resim ve' modeller, fabrika ve ticaret markaları,

ticaret unvanları, mevrit işaretleri veya menşe unvanları ve gayrı kanuni rekabetin men ve tecziyesinden ibarettir.

Sınaî mülkiyet en geniş manası dahilinde nazarı itibara alınır, ve yalnız asıl sanayi ve ticarete münhasır olmayıp (şarap, hububat, tütün yaprakları, meyvalar, hayvanat, ilâh gibi) ziraî san'atlar ve (madenler, maden suları, ilâh gibi) istihracî san'atlar sahasında da tatbik olunur.

İhtira beratları arasında Âkit Memleketler kanunları tarafından kabul edilmiş olan ithal beratları, ıslah ve ikmal beratları, ilâve berat ve tasdiknameleri, ilâh gibi muhtelif nevi sınaî beratlar dahildir.

Madde 2 — Âkit Memleketlerden her birinin tebaası sınaî mülkiyetin himayesi hususunda ittihada dahil memleketlerin kâffesinde müteakabil kanunların kendi tebaasına halen bahsettikleri ve bundan sonra bahşedecekleri müsaadattan, bu mukavelenamede sureti hususiyede nazarı itibara alınan haklara hâlel gelmemek şartile, istifade edeceklerdir. Binnetice haklarına vaki olan her tecavüze karşı o memleket tebaası hakkında vazedilmiş olan şekil ve şartları ifa etmek kaydıle onların mazhar olduğu himayenin aynına nail olacak ve aynı kanunî yollara müracaat edebileceklerdir Bununla beraber sınaî mülkiyet haklarının her hangi birinden istifade hususunda ittihada dahil memleketler tebaasından himayenin istenildiği memlekette hiç bir ikametgâh veya müessese sahibi olmak şartı talep edilemez.

Âkit Memleketlerden her birinin adlî ve İdarî usulü muhakemeleri ve salâhiyet ve ikametgâh intihabına veya bir vekil tayinine dair sınaî mülkiyet kanunlarında talep edilen hususlar hakkındaki kanunî hükümleri kat'î surette mahfuzdur

Madde 3 — İttihada dahil olmıyan memleketler tebaasından olupta ittihada dahil memleketlerden birinin arazisinde mukim bulunanlar veya bu arazide hakikî ve ciddi

.....

mahiyette sınaî veya ticarî bir müessese sahibi olanlar Âkit Memleketler tabaası gibi muameleye tâbi tutulurlar.

Madde 4 — A - Âkit Memleketlerden birinde bir ihtira beratı, faydalı model, sınaî resim veya model, fabrika veya ticaret markası tescil istidasını usulü dairesinde tevdi etmiş olan kimse veya kendisinin hak halefi, diğer memleketlerde tevdi muamelesinin ifası hususunda, üçüncü şahısların hakları mahfuz kalmak şartile, aşağıda tayin edilen mühletler zarfında rüçhan hakkından istifade edecektir.

B — Binnetice bu mühletlerin hitamından evvel diğer ittihadada dahil memleketlerin birinde yapılmış olan muahhar tevdi muamelesi aradaki fasıla zarfında gerek, bilhassa diğer bir tevdi muamelesi gerek ihtirain neşir ve ilânı veya işletilmesi, resim veya model nüshalarının satışa çıkarılması markanın kullanılması suretile yapılan emri vakilere müsteniden hükümsüz bırakılmıyacaktır.

C- Yukarıda zikredilen rüçhan mühletleri, ihtira beratları ve faydalı modeller için on iki ay ve sınaî resim ve modellerle fabrika ve ticaret markaları için altı ay olacaktır.

Bu Mühletler ilk tescil istidasının ittihadada dahil memleketlerden birinde tevdi edildiği tarihten cereyana başlayacaktır; tevdi günü mühlete dahil değildir.

Mühletin son günü himayenin talep edildiği memlekette kanunen kabul edilmiş bir tatil gününe tesadüf ettiği takdirde mühlet hükümet dairelerinin açılacağı ilk güne kadar temdit edilecektir.

D- Mukaddem bir tevdi muamelesine müsteniden rüçhan hakkından istifade etmek isteyen kimse bu tevdi muamelesinin vuku bulduğu memleket ve tarihi tahriren beyana mecburdur, Her memleket bu beyanatın en geç olarak ne zaman yapılması lâzım geleceğini tayin edecektir.

Bu husus hakkındaki kayıtlar salâhiyetli idare tarafım dan yapılan neşriyatı ve bilhassa ait olduğu berat ve tarifnamelere dercedilecektir.

Âkit Memleketler rüçhan hakkı talebinde bulunan kimseden evvelce tevdi edilmiş olan tescil arzuhalinin (tarifname ve resimler, ilâh) bir suretinin ibrazım talep edebilecektir. İstidayı kabul eden idare tarafından aslına mutabık olduğu tasdik edilen bu suretler diğer her nevi tasdik muamelesinden muaftır ve her halde muahhar tevdi tarihinden itibaren üç aylık mühlet zarfında her hangi bir zamanda tevdi edilebilir.

Bunlarla birlikte, tevdi muamelesini yapan idare tarafından verilmiş tevdi tarihini gösterir bir tasdikname ile tercümesinin de verilmesi talep olunabilir. Tescil arzuhalinin tevdi esnasında rüçhan hakkının beyanı için bundan başka bir şekil ve merasim aranmayacaktır. Âkit Memleketlerden her biri bu maddede zikredilen şekil ve şartların yerine getirilmesinden tevellüt edecek neticeleri, bu neticeler rüçhan hakkının ziyamı tecavüz etmemek şartile tayin eyliyeceklerdir.

Bilâhara diğer vesaik ve izahat talep edilebilecek)İr.

E - Bir memlekette bir faydalı modelin tevdiinden mütevellit rüçhan hakkına müsteniden sınaî bir resim veya model tevdi edildiği takdirde rüçhan mühleti sınaî resim ve modeller için tesbit edilmiş olan mühlettir.

Bundan başka, bir memlekette bir berat tescil istidasının tevdiinden mütevellit rüçhan hakkına müsteniden bir faydalı modelin tevdi caiz olduğu gibi bu muamelenin makusen cereyanına da cevaz vardı.

F- Bir berat tescil istidası müteaddit rüçhan taleblerini muhtevi olur ve yahut bir tescil istidasının karışık bir şekilde bulunduğu tetkik neticesinde anlaşılırsa idare, hiç olmazsa, arzuhal sahibine dahilî kanunlarla tayin edilecek

.....

şartlar dahilinde talebini ayırmağa müsaade verecek ve bu takdirde ayrılan her talebin tarihi olarak ilk müracaat tarihi mahfuz kalacak ve mahal varsa rüçhan hakkından istifade ettirilecektir.

Madde 4 — mükerrer — Âkit Memleketlerden her birisinde ittihadı dahil memleketler tebaası tarafından talep edilen ihtira beratları aynı ihtira hakkında ittihadı iştirak etsin etmesin diğer memleketlerde alınmış olan beratlardan müstakil kalacaktır.

Bu hüküm mutlak bir şekilde ve bilhassa rüçhan mühleti zarfında talep edilen beratların gerek butlan ve hükümden sukut sebepleri ve gerek normal devam müddeti itibarile müstakil bulunduğu manasında anlaşılacak lâzım gelir.

Bu hüküm mer'iyete vaz'ı anında mevcut olan bilcümle ihtira beratlarına tatbik olunur.

Yeniden bazı memleketlerin iltihakı takdirinde iltihak anında her iki tarafta mevcut olan ihtira beratları için aynı vaziyet caridir.

Madde 5 — Berat sahibi tarafından beratın verildiği memlekete, ittihadı dahil diğer memleketlerin birinde imal olunmuş eşyanın ithali beratın hükümden sukutunu mucip olmayacaktır.

Bununla beraber Âkit memleketlerden her biri ihtira beratının bahsettiği inhisar hakkının kullanılmasından tevellüt edebilecek, ihtiram işletilmemesi gibi sui istimallerin önünü alabilmek için elzem görecekları şekilde kanunî tedbirler almak hakkını haiz olacaktır.

Bu tedbirler, mecburî müsaadeler verildiği halde, bunların da bu sui istimallerin önünü almağa kifayet etmediği anlaşılındıkça ihtira beratlarının hükümden sukutunu müstelzim olmayacaktır.

Her halde ihtira beratının verildiği tarihten itibaren en az üç sene geçmedikçe ve berat sahibi tarafından makbul

mazeretler gösterildiği halde ihtira berri bu kabil tedbirlere mevzu olmayacaktır.

Sinaî resim ve modellerin himayesi himaye gören eşyaya uygun eşyanın ithali dolayısıyla her hangi bir hükümden iskat muamelesine maruz kalmıyacaktır. Bu husustadaki hakların tanınması için mahsulât üzerinde hiç bir işaret veya tescil kaydı istenilmiyecektir.

Eğer bir memlekette tescil edilen markanın kullanılması mecburî ise tescil muamelesi ancak makul bir mühletten sonra ve alâkadar tarafından faaliyetsizliği için makbul sebepler gösterilmediği takdirde iptal edilecektir .

Madde 5 — Mükerrer — Sinaî mülkiyet haklarının mahfuz kalması için konulmuş olan harçların tediyesi hususunda, millî kanunlar tarafından vazedildiği takdirde , fazla bir harcın da tediyesi suretile en az üç aylık bir mühlet bahşedilecektir.

Âkit Mekteketler bundan başka ihtira beratları için ya bu mühleti en az altı aya çıkarmak veya harçların tediye edilmemesi yüzünden hükümden düşen ihtira beratlarının mer'iyetinin iadesinde müsait hükümler koymak suretile dahilî kanunlar tarafından vazedilecek şartlara tâbi tedbirler almayı teahhüt ederler,

Madde 5 — İkinci mükerrer- Âkit Memleketlerden her birinde aşağıdaki hususlar, ihtira beratı sahibinin haklarını muhil addedilmiyecektir:

1 — İttihada dahil diğer memleketlere ait gemiler üzerinde ve geminin teknesinde, makinelerinde, alât, teçhizat ve diğer teferruatında ihtira beratına mevzu teşkil eden vasıtaların kullanılması (ancak bu gemilerin memleket sularına muvakkat veya arizî olarak girmiş bulunması ve bu vesikaların sırf gemi ihtiyaçları için kullanılmakta olması şarttır.)

2 — İhtira beratına mevzu teşkil eden vesaitin diğer

ittihada dahil memleketlerin hava veya kara cer ve tahrik makine ve alâtının veya bu makine, ve alâtın aksam ve teferruatının inşasında veya işletmesinde kullanılması (ancak bu makine ve aletlerin o memlekete muvakkat veya arizî olarak girmiş olması şarttır.)

Madde 6 — Menşe memlekette usulüne uygun olarak tescil edilen fabrika veya ticaret markalarının ittihada dahil diğer memleketlerde aynen tevdi ve himayesi kabul edilecektir.

Bununla beraber aşağıda yazılı markalar ret veya iptal olunabilecektir .

1 — Himayenin talep edildiği memlekette üçüncü şahıslar tarafından iktisap edilmiş olan haklara halel verebilecek mahiyette bulunan markalar.

2 — Temyiz edici vasıflardan mahrum olan veya münhasıran ticarete mahsullerin nevi, cins ve miktarını, varacağı yeri, kıymetini, menşeyini veya istihsal olunduğu zamanı göstermeğe ve yahut himayenin talep edildiği memleketin ticaret âleminde cari lisanda veya müstakim ve müstekar teamüllerde kullanılması umumileşmiş alâmet ve işaretlerden terekkep eden markalar.

Bir markanın temyiz edici vasıflarının takdirinde hadiseye taallük eden bilcümle hal ve şartlar ve bilhassa markanın kullanıldığı müddet nazarı itibara alınacaktır.

3 — Umumî ahlâk ve adaba ve intizamı ammeye muhalif olan markalar. Şurası tesbit edilmiştirki, bir marka yalnız markalar hakkındaki kanunların bazı hükümlerine uygun olmaması sebebiyle intizamı ammeye mühalif addedilmeyecektir; meğerki bu hükümler haddi zatında asayiş ve intizamı amme ile alâkadar bulunsun .

Menşe memleket, şu suretle tayin edilecektir:

Arzuhal sahibinin hakikî ve ciddî mahiyette sınaî veya ticarî bir müessese sahibi bulunduğu memleket ve böyle bir

müessesesi bulunmadığı takdirde ikametgâhının, bulunduğu ittihadı dahil memleket ve ittihat dahilinde ikametgâh sahibi değilse ittihadı dahil bir memleket tebaasından olduğu halde tâbiyetini haiz olduğu memleket.

Bir marka tescilinin menşe memlekette tecdidî markanın tescil edildiği diğer ittihadı dahil memleketlerdeki kayıtların da tecdidî mecburiyetini hiç bir suretle müstelzim olamayacaktır.

Dördüncü maddedeki mühlet içinde yapılmış olan marka tevdi muameleleri neticesinde iktisâp edilmiş olan rüçhan hakkından istifade keyfiyeti, menşe memleketteki tescil bu mühletin hitamından sonra vaki olsa bile, mahfuz kalacaktır.

Birinci fıkra hükümleri arzuhal sahibinden menşe memleketteki salâhiyetkar makam tarafından verilmiş usulüne uygun bir tescil tasdiknamesi istenilmesine mani olmaz; ancak bu vesika için ayrıca hiç bir tasdik muamelesi istenilmiyecektir.

Madde 6 Mükerrer — Âkit Memleketler, tescilin yapıldığı memleketin salâhiyetkar makamı tarafından daha evvel ittihadı dahil memleketlerden birinin tebaasına ait olduğu ve aynı veya mümasıl nevi mahsuller için kullanıldığı aşikâr bir surette malûm bulunan bir markanın aynı veya karışıklığa meydan verecek derecede taklidi olan bir fabrika veya ticaret markasının tescilini, gerek memleket kanunları müsait ise re'sen gerek alâkadarın müracaatı üzerine ret veya iptal eylemeği taahhüt ederler.

13u gibi markaların iptalini talep için en az üç senelik bir mühlet verilecektir. Bu mühlet markanın tescili tarihinden başlayacaktır. Sui niyetle tescil edilmiş olan markaların iptalini talep için mühlet tayin edilmeyecektir.

Madde 6 — ikinci mükerrer — Âkit Memleketler hükümetlerine ait arma, bayrak ve diğer alâmetlerin ve bu

.....

hükümetler tarafından kabul edilmiş olan resmî kontrol ve teminat işaret ve damgalarının ve keza diğer alâkadar her nevi taklitlerin gerek fabrika veya ticaret markası ve gerek bu markaları tertip eden unsurlar olarak kullanılmasını men ve tescilini ret veya iptal eylemeği münasip tedbirlerle temin hususunda mutabık kalmışlardır.

Resmî kontrol ve teminat işaretleri ve damgaları hakkındaki memnuiyet ancak, bunları ihtiva eden markaların aynı veya mümasil nevi eşya üzerinde kullanılmağa tahsis edilmiş olması halinde tatbik edilecektir.

Bu hükümlerin tatbiki için Âkit Memleketler mutlak surette veya bazı kayıtlarla bu maddenin himayesi altına koymak istedikleri veya isteyecekleri Hükümet alâmetlerinin ve resmî kontrol ve teminat işaret ve damgalarının listesini ve bu liste üzerinde muahharan yapılacak bilcümle tadilâh Bren beynelmilel Kalemî vasıtasile müteakiben yekdiğerine bildirmek hususunda mutabık kalmışlardır. Âkit Memleketlerden her biri tebliğ edilen listeleri vakti münasibinde umurun itilâna arzedecektir.

Âkti Memleketlerden her biri bu tebligatı aldığı tarihten itibaren on iki aylık bir müddet zarfında itirazları olduğu takdirde bunu Bern beynelmilel Kalemî vasıtasile alâkadar memlekete bildirilebilecektir.

Aşıkâr bir surette tanınmakta olan Devlet alâmetleri hakkında birinci fıkrada yazılı olan tedbirler ancak bu mukavelenamenin imzasından sonra tescil edilen markalar hakkında tatbik olunacaktır. Aşıkâr bir surette tanınmıyan devlet alâmetleri ve resmî işaret ve damgalar hakkında bu hükümler ancak üçüncü fıkrada yazılı tebligatın alındığı tarihten iki ay geçtikten sonra tescil edilen markalar hakkında kabili tatbiktir.

Sui niyetle hareket edildiği takdirde Âkit Memleketler bu mukavelenamenin imzasından evvel tescil edilmiş

olan ve Devlet alâmet, işaret ve damgalarını ihtiva eden markaları dahi iptal ettirebileceklerdir.

Âkit Memleketler, ticaret sahasında diğer âkit hükümetler armalarının izinsiz kullanılması mahsulâtın menşei hakkında hataya sevkedecek mahiyette görüldüğü takdirde bunların istimaline mâni olmağı teahhüt ederler.

Yukarıda yazılı olan hükümler Âkit Memleketler tarafından 6 inci maddenin 2 inci fıkrasının 3 numaralı bendine tevfikân, izinsiz olarak arma, bayrak, nişan ve sair Devlet alâmetlerini ve ittihadada dahil bir memleket tarafından resmen kabul edilmiş olan işaret ve damgaları havi olan markaları ret veya iptal etmek selâhiyetleri istimaline mani olmaz.

Madde 7 — Ticaret veya fabrika markasının üzerine konulacağı mahsulün mahiyeti markanın tesciline hiç bir suretle mâni olmayacaktır.

Madde 7 — Mükerrer — Âkit Memleketler mevcudiyetleri menşei memleket kanunlarına muhalif olmıyan teşekküllere (zümre) ait markaların, bu teşekküller sinai veya ticarî müessese sahibi olmasa bile, tevdi ve himayesini kabul eylemeğı teahhüt ederler. Bununla beraber her memleket bu gibi teşekküllere ait markaların ne gibi kayıt ve şartlar altında himayesinin kabul edilebileceğini serbestçe tayin edecektir.

Madde 8 — Ticaret unvanı bir fabrika veya ticaret markası akşamından bulunsun bulunmasın, tevdi ve tescil mecburiyeti olmaksızın ittihadada dahil memleketlerin kâffesinde de himaye edilecektir.

Madde 9 — Gayri kanunî olarak bir fabrika veya ticaret markasını veya ticaret unvanını hâmil olan mahsulât bu marka veya ticaret unvanının kanunî himayeye müstahak olduğu ittihadada dahil memleketlere ithali esnasında müsaade edilecektir.

Aynı suretle müsadere muamelesi gayri kanunî marka veya unvanının konulduğu veya mahsulâtın ithal edildiği memlekette dahi yapılacaktır.

Müsadere muamelesi gerek müddei umuminin, gerek diğer herhangi bir salâhiyetkar makamın ve gerek hakikî veya hükmi şahıslardan alâkadar bir tarafın talebi üzerine her memleketin dahilî kanunlarına tevfikân vaki olacaktır.

Resmî makamlar transit halinde müsadere muamelesi yapmağa mecbur değildir.

Bir memleket kanunları ithal esnasında müsadere muamelesini kabul etmediği takdirde bu muamele yerine ithalin men'i veya dahilde müsadere kaim olacaktır.

Bir memleket kanunları ithal esnasında veya ithalden sonra müsadereyi ve ithalin men'ini kabul etmediği takdirde, bu kanunlarda icap eden tadilâtın yapılmasına intizaren, bu tedbirler yerine o memleket kanunlarının mümâsil hallerde mahallî tebaaya temin ettiği teşebbüs ve vasıtalar kaim olacaktır.

Madde 10 — Geçen madde hükümleri bir mahreç işareti olarak muayyen bir mahal veya memleket ismini sahte bir surette taşıyan bilcümle mahsuller hakkında da tatbik olunur. Şu kadarki bu mahreç işaretinin uydurma veyahut hileli bir kast ile takılmış bir ticaret unvanile birlikte bulunması şarttır .

Her halde, bu mahsulâtın istihsal, imal veya ticaretile meşgul olan, ister hakikî ister hükmi bir şahıs olsun, her müstahsil, âmil veya tacir gerek sahte mahreç yeri olarak gösterilen mahalde, gerek bu mahallin bulunduğu havalide ve gerek sahte bir surette gösterilen memlekette müesses ise alâkadar taraf tanınacaktır.

Madde 10 — Mükerrer— Âkit Memleketler gayri kanunî rekabete karşı ittihadâ dahil memleketler tebaasına filî bir himaye teminini teahhüt ederler .

Sınaî ve ticari sahalarda namuskârane teamüllere aykırı olan her türlü rekabet hareketi bir gayri kanunî rekabet fili teşkil eder. Bilhassa aşağıdaki hususlar menedilecektir.

1 — Bir rakibin mahsulâtı ile herhangi bir vasıtaya müracaatla ilbasa mahal verecek mahiyette olan bilcümle fiiller.

2 — Ticaret sahasında bir rakibin mahsullerini itibardan düşürecek mahiyette olan yalan işaat ve isnadat .

Madde 10 — Mükerrer — Âkit memleketler 9, 10 ve mükerrer 10 uncu maddelerde zikredilen ef'alin müessir bir surette men'i için diğer ittihadada dahil memleketler tebaasına kanunî merciler teminini teahhüt ederler .

Bundan başka alâkadar sanayi veya ticareti temsil eden ve mevcudiyetleri memleketlerinin kanunlarına muhalif olmıyan sendika ve cemiyetlerin, 9, 10 ve mükerrer 10 uncu maddelerde yazılı fiillerin men'i maksadile ve himayenin talep edildiği nisbette, adli veya İdarî makamlar nezdinde teşebbüste bulunmalarına müsaade edecek tedbirler almağı teahhüt ederle.

Madde 11 — Âkit memleketler içlerinden birinin arazisi üzerinde tertip edilmiş olup resmî mahiyette bulunan veya resmen tanınmış olan beynelmilel sergilerde teşhir edilecek mahsuller için, berat verilebilecek ihtiralara, faydalı modellere, sınaî resim veya modellere ve fabrika veya ticaret markalarına dahilî kanunlarına tevfikân muvakkat bir himaye bahşedeceklerdir.

Bu muvakkat himaye dördüncü maddesindeki mühletleri temdit etmiyecektir. Bilâhara rüçhan hakkı istenildiği takdirde her memleket idaresi bu husutaki mühleti o mahsulün sergiye ithal edildiği tarihten itibaren hesap edebilecektir.

Her memleket teşhir edilen maddenin aynı olduğuna ve ithal tarihine delil olmak üzere lüzum göstereceği evrakı müsbitelyi istiyebilecektir.

Madde 12 — Âkit memleketlerden her biri hususî bir

Sınaî mülkiyet İdaresi tesis etmeği ve ihtira beratlarını faydalı modelleri, sınaî resim veya modelleri, fabrika veya ticaret markalarını umumun ittilâına koymak üzere merkezî bir depo vücade getirmeği teahhüt ederler.

Sınaî mülkiyet idaresi mevcut ve resmi bir gazete neşredecektir.

Madde 13 — Bern şehrinde “Sınaî mülkiyetin himayesi için Beynelmîle Kalem,, namı altında teşkil edilmiş olan Beynelmîle İdare, İsviçre Konfederasyonu Hükümetinin yüksek nezareti altına vaz edilmiş olup bu hükümet tarafından teşkilâtı tanzim ve faaliyeti murakabe olunur.

Beynelmîle Kalemın resmî lisanı fransız lisanıdır.

Beynelmîle Kalem sınaî mülkiyetin himayesile münasebettar her nevî malûmatı merkezde cem vu bunları bir arada neşreder. İttihadı alâkadar edecek müşterek faydalı haiz tetkik ve tettebbülere girişir v e muhtelif idareler tarafından tevdi edilecek vesikaların yardımıle ittihadı mevzuu dahilindeki meseleler hakkındaki Fransız lisanile mevkut bir gazete neşre der.

Bu gazetenin nüshaları ve ayni suretle Beynelmîle Kalem tarafından neşredilen bilcümle vesikalar ittihada dahil memleketler idaresi arasında aşağıda zikredilen iştirak hisseleri miktarı nisbetinde taksim olunur.

Gerek yukarıda zikredilen idareler ve gerek cemiyet, şirket ve şahıslar tarafından ilâveten talep edilecek nüsha ve vesikaların bedeli ayrıca tediye edilir.

Beynelmîle Kalem, beynelmîle sınaî mülkiyet servisi ile alâkadar meseleler hakkında ittihada dahil memleketler idarelerinin ihtiyaç hissedeabilecekleri hususî malumatı tedarik etmek üzere her zaman bu idarelerin emrine amade bulunacaktır. Beynelmîle Kalem müdürü muamelatı hakkında senelik bir rapor yaparak ittihada dahil bilcümle memleketlere tebliğ eder.

Beynelmilel kalemin masrafları Âkil Memleketlere müştereken tahmil olunur. Yeni bir tadil yapılınca kadar bu masraflar senede yüz yirmi bin İsviçre frangını tecavüz edemeyecektir. Bu meblağ icabı halinde 14 üncü maddede zikredilen konferanslardan birinde ittifakla verilecek karar üzerine çoğaltılabilecektir.

Her memleketin bu masraflar yekunundaki iştirak hissesini tayin etmek için Âkit Memleketler ve muahharan ittihadı iltihak edecek olanlar altı sınıfa ayrılarak bunlardan her biri aşağıda yazılı muayyen miktarda vahitler nisbetinde iştirak ettirecektir.

1	inci	sınıf	25	vahit
2	„	„	20	
3	üncü	„	15	„
4	„	„	10	„
5	inci	„	5	„
6	inci	„	3	„

Bu emsal her sınıftaki memleketlerin adedile zarbedilerek bu suretle elde edilecek hasılı zarplar yekûnu masraf yekûnunun taksim edileceği vahitlerin miktarını teşkil edecektir. Harici kısmet ise her masraf vahidi yekûnunu verecektir.

Âkit Memleketlerden her biri iştiraki esnasında hangi sınıfa girmek arzusunda bulunduğunu bildirecektir.

İsviçre Konfederasyonu Hükümeti Beynelmilel Kalemin sarfiyatını murakabe eder, lüzumu halinde avanslar verir ve diğer idarelerin kâffesine tebliğ edilecek olan senelik hesaplar tanzim eder.

Madde' 14 — Bu mukavelename, ittihat sistemini tekemmül ettirecek mahiyette ıslahat ithal edilmek üzere, zaman zaman yeniden tetkika tâbi tutacaktır.

Bu maksatla yekdiğerini müteakiben Âkit Memleketlerden bilinde bu memleketler murahhasları arasında konferanslar

.....

aktedilecektir. Konferansın toplanacağı memleket idaresi beynelmilel Kalemın yardımile bu konferansın mesaisini hazırlıyacaktır.

Beynelmilel Kalem Müdürü konferans celselerinde hazır bulunacak ve rey sahibi olmamak şartile münakaşalara iştirak edecektir.

Madde 15 — Âkit Memleketlerin, sınaî mülkiyetin himayesi için kendi aralarında ayrıca hususî itilâfnameler akdetmek hakkını mütekabilen muhafaza edecekleri kararlaştırılmıştır. Ancak bu itilâfnameier bu mukavelename hükümlerine asla muhalif olmayacaktır,

Madde 16 — Bu mukavelenameye hiç bir suretle iştirak etmemiş olan memleketlerin vaki olacak talepleri üzerine buna iltihakları kabul edilecektir.

İltihak keyfiyeti diploması tarikile İsviçre Konfederasyonu Hükümetine ve bu Hükümet tarafından diğer Hükümetlere tebliğ olunacaktır.

Bu iltihak keyfiyeti, bu mukavelede zikredilen bilûmum hükümlerin, itiraza mahal olmaksızın, kabulünü ve bilcümle menfaatlerden istifadeyi tazammün ve intaç edecek ve iltihak eden memleket tarafından muahhar bir tarih gösterilmediği takdirde İsviçre Konfederasyonu hükümeti tarafından diğer ittihadı dahil memleketlere yapılan tebligatın gönderildiği tarihten bir ay sonra haizi tesir olacaktır.

Madde 16 Mükerrer — Âkit Memleketler, müstemlekeleri, ve müstamereleri ve kendilerine tâbi veya himayeleri altındaki memleketler ve yahut Akvam Cemiyetinin vekâletince (mandasına) müsteniden idare ettikleri arazi veya bunlardan yalnız bazıları için bu mukavelenameye iştirak hakkını her zaman haizdirler.

Bu maksatla iştirak keyfiyetinin, bilcümle müstemleke ve müstamerelerinin ve kendilerine tâbi veya himayeleri altındaki memleketlerin ve birinci fıkrada zikredilen arazinin

umumuna şamil olacağım beyan edebilecekleri gibi münhasıran buna dahil olanları saymak veya bundan hariç kalanları göstermek suretile de iktifa edebilirler.

Bu beyanat İsviçre Konfederasyonu Hükümetine ve bu Hükümet tarafından da diğerlerine tahriren tebliğ edilecektir. Âkit memleketler aynı şartlar altında bu mukavelenameyi müstemlekeleri, ve kendilerine tâbi veya himayeleri altındaki memleketler veyahut birinci fıkrada zikredilen arazi veya bunlardan yalnız bir kısmı hakkında feshedebilirler.

Madde 17 — Âkit memleketlerden teşkilatı esasiye kanunlarının âmir olacağı merasimi ve mevzu kaideleri icra ve tatbik etmek mecburiyetinde bulunanlar için bu mukavelenamenin ihtiva ettiği müteakbil teahhütlerin ifası, lüzumu halinde bu merasim ve kaidelerin icra ve tatbikına muallaktır. Mezkûr memleketler bu muamelenin mümkün olduğu kadar kısa bir müddet zarfında yapılmasını taahhüt ederler.

Madde 17 mükerrer — Bu mukavelename mefsuhiyeti bildirildiği günden itibaren bir senenin inkızasına değin gayri muayyen bir müddet için mer'i kalacaktır.

Fesih keyfiyeti İsviçre Konfederasyonu hükümetine bildirilecek ve yalnız fesheden memleket hakkında haizi tesir olacak ve bu mukavelename diğer âkit memleketler için vacibüicra kalacaktır.

Madde 18 — Bu mukavelename tasdik olunarak tasdiknameler en geç 1 mayıs 1928 tarihine kadar La Hay da tevdi edilmiş bulunacak ve tasdik eden memleketler arasında bu tarihten bir ay sonra mer'iyet iktisap edecektir.

Bununla beraber bu mukavelename daha evvel en az altı memleket tarafından tasdik edildiği takdirde bu memleketler arasında altıncı tasdiknamenin tevdi keyfiyetinin İsviçre Konfederasyonu Hükümeti tarafından diğerlerine tebliği tarihinden bir ay sonra ve müteakiben tasdik edecek

memleketler için de bu tasdik muamelelerinden her birinin tebliğinden birer ay sonra mer'i olacaktır.

Bu mukavelename, tasdik eden hükümetler arasındaki münasebetlerde Vaşingtonda 2 haziran 1911 tarihinde tadil edilmiş olan 1883 tarihli Paris ittifak mukavelenamesinin nihai protokolünün yerine kaim olacaktır. Salifüzzikir mukavele ve protokol bu mukavelenameyi tasdik etmeyen memleketlerle olan münasebetlerde mer'i kalacaktır.

Madde 19 — Bu mukavelename yalnız bir nüsha olarak imza edilerek Felemenk Hükümetinin evrak mahzenine tevdi olunacaktır. Bu hükümet tarafından diğer âkit memleket hükümetlerinin her birine tasdikli birer sureti gönderilecektir.

Bu mukavelename tasdikan lilmekal salâhiyettar murahhaslar tarafından imza edilmiştir.

6 teşrinisani 1925 tarihinde La Hay da yalnız bir nüsha olarak tanzim edilmiştir.

**Fabrika veya ticaret markalarının beynelmilel tescili hakkında
14 kânunuevvel 1900 tarihinde Brükselde 2 haziran 1911 de
Vaşingtonda ve 6 teşrinisani 1925 te La Hay de tadil edilmiş olan 14
nisan 1891 tarihli Madrit İtilafnamesi**

Madde 1 - Âkit memleketlerden her birinin tabaası menşe memlekette tescil edilmiş olan fabrika veya ticaret markalarının mezkûr menşe memleket idaresi vasıtasile Bernde bulunan beynelmilel Sinaî Mülkiyet kalemine tevdi suretile diğer memleketlerin kâffesinde himayesini temin edebileceklerdir.

Menşe memleketin tarifi için Sinaî Mülkiyetin himayesi

hakkındaki ittihada ait umumî mukavelenamenin “6,, inci maddesinde bu hususa dair olan hükümler esas tutulur.

Madde 2 — Bu itilâfnameye iltihak etmemiş olan memleketler tebaasından bu itilâfname ile tesis edilen mahdud ittihat arazisi üzerinde umumî mukavelenamenin “3,, üncü maddesinde mevzu şartları yerine getirenler Âkit Memleketler tabaası gibi muamele görürler.

Madde 3 — Her beynelmilel tescil arzuhalı bu itilâfnamenin tatbiki hakkındaki nizamnamenin tesbit ettiği formüller üzerine yazılarak verilecek ve markanın menşe memleket idaresi bu arzuhaller üzerinde bulunan kayıtların millî tescil defterlerindeki kayıtlara uygun olduğunu tasdik edecektir.

Arzuhal sahibi tarafından, markasının temiz edici unsurunun renk olduğu, talep edilirse:

1 — Bu cihheti beyan etmek ve tevdi arzuhalinde istediği rengi veya renklerin terkiibini gösterir bir kayıt bulundurmak,

2 — Tescil arzuhalı ile birlikte, Beynelmilel Kalem tarafından yapılacak tebligata raptedilmek üzere, yukarıda zikredilen renkli markanın nûmunelerini vermek mecburiyetindedir. Bu nûmunelerin adedi bu itilâfnamenin tatbiki hakkındaki nizamname ile tesbit edilecektir.

Beynelmilel kalem birinci maddeye tevfikân tevdi olunan markaları derhal tescil, ve bu tescili geciktirmeksizin muhtelif idarelere tebliğ edecektir. Tescil edilen markalar, tescil arzuhalinin ihtiva ettiği kayıtlara müsteniden ve arzuhal sahibi tarafından verilecek bir klişe kullanılarak Beynelmilel Kalen tarafından çıkarılacak mevkut bir gazete ile neşrolunacaktır.

İlâniyeti temin gayesile tescil edilen markalar muhtevi mezkûr gazetelerden istediği kadarını âkit memleketler idareleri Beynelmilel Kaleminden bedava alabilecektir. Bu ilâniyet

bütün âkit memleketlerde tamamen kâfî addolunacak ve arzuhal sahibinden başka bir şey talep edilmeyecektir.

Madde 4 — Bu suretle Beynelmilel kalemce yapılan tescilden itibaren marka âkit memleketlerin kâffesinde doğrudan doğruya tevdi edilmiş gibi himaye edilecektir.

Beynelmilel tescil edilmiş olan her marka, umumî mukavelenamenin 4 üncü maddesile tayin edilen rüçhan hakkından bu maddenin “D,, fıkrasında yazılı merasimin ifası mecburiyeti olmaksızın, istifade edecektir.

Madde 4 — Mükerrer Evvelce âkit memleketlerden bir veya bir kaçma tevdi edilmiş olan bir marka Beynelmilel Kalem tarafından muahharan aynı sahip veya hak ve halefi namına tescil edildiği takdirde beynelmilel tescil evvelki millî tesciller neticesinde kazanılan haklara hâlel getirmeksizin mukaddem millî tesciller yerine kaim olmuş addedilecektir.

Madde 5 — Beynelmilel Kalem tarafından bir markanın tescili tebliğ olunan idareler memleketlerinin kanunları sâlâhiyet verdiği takdirde, bu markaya kendi arazileri üzerinde himaye bahşedilmeyeceğini bildirebileceklerdir. Böyle bir ret ancak umumî mukavelename mucibince millî tescil için tevdi olunmuş bir marka hakkında tatbik edilecek şartlar dairesinde dermiyan edilebilecektir.

Bu salâhiyetlerini kullanmak isteyen idareler ret keyfiyetini sebeplerini göstermek suretile, millî kanunlarının tayin ettiği müddetler ve en geç olarak markanın Beynelmilel tescilinden itibaren bir senenin hitamından evvel Beynelmilel Kaleme bildirmek mecburiyetindedir.

Beynelmilel Kalem bu suretle tebliğ edilen ret beyannamelerinden birer nüshasını geciktirmeksizin menşe memleket idaresine ve marka sahibine veya mezkûr idare tarafından Beynelmilel Kaleme bildirmiş olduğu takdirde marka

.....

sahibinin vekiline gönderecektir. Alâkadar, markasını himayenin reddedildiği memlekette doğrudan doğruya bizzat tevdi etmiş gibi aynı müracaat ve itiraz haklarına malik olacaktır.

Yukarıda zikredilen bir senelik âzami müddet içinde Beymilel Kaleme hiç bir tebliğde bulunmayan idareler markayı kabul etmiş sayılacaktır.

Madde 5 mükerrer — Âkit memleketler idareleri tarafından talep edilebilecek olan ve markanın ihtiva ettiği armaları, “ecussons,, ufak rakamları, eşhas resimlerini, fahrî ve resmî elkap ve unvanları ve rütbe ve alâmetleri ve arzuhal sahibinden maadasına ait şahıs isimlerini ve ticaret unvanlarını ve buna mümasil diğer kayıtları muhtevi kısımların kanunen istimaline hak verecek mahiyette bulunan vesikalar menşe memleket idaresinin tasdikinden maada her türlü tasdik muamelesinden muaf tutulacaktır.

Madde 5 İkinci mükerrer — Beynelmilel kalem her hangi bir şahsın talebi üzerine ve bu itilâfnamenin tatbiki hakkındaki nizamname ile tesbit edilecek bir harç mukabilinde muayyen bir markaya dair tescil defterinde y azılı olan kay itlerin bir suretini verecektir. Beynelmilel kalem bedeli mukabilinde Beynelmilel markalar arasında takaddüm hususunda taharriyat yapmayı dahi deruhte edebilecektir.

Madde 6 — Beynelmilel kalemce yapılan tescilden doğan himayenin müddeti (Sekizinci maddede arzuhal sahibinin beynelmilel tescil harcının ancak bir kısmını tediye etmesi halinde matuf hüküm mahfuz kalmak şartile) bu tescil tarihinden itibaren yirmi sene devam edecek ve fakat menşe memleketinde artık kanunî himayeden istifade edemiyen bir marka lehinde iddia olunmayacaktır.

Madde 7 — Tescil muamelesi, birinci ve üçüncü maddeler hükümleri dairesinde tecdit tarihinden itibaren, yirmi senelik yeni bir devre için her vakit tecdit edilebilecektir.

Himayenin hitam bulduğu tarihten altı ay evvel Beynelmilel Kalem marka sahibine nim resmî bir ihbarname göndererek bu hitam tarihini doğru olarak hatırlatacaktır.

Evvelki tevdi muamelesinin tecdidı için verilen marka şeklen tadil gördüğü takdirde idareler bunun tecdit suretile tescilini reddedebilecekleri gibi markanın vazedileceği mahsullerin tayininde bir değişiklik olduğu halde (Beynelmilel Kalem vasıtasile yapılan itiraz tebligatı üzerine alâkadar, mukaddem tescil esnasında aynı tabirlerle göstermiş olduğu eşyadan madasının himayesinden feragat eylediğini beyan etmedikçe) millî idareler aynı ret hakkını haiz olacaktır, markanın tecdidı kabul edilmediği takdirde mukaddem tescil neticesinde kazanılmış olan tekaddüm hakları veya diğer haklar nazarı itibara alınabilecektir.

Madde 8 — Menşe memleket idaresi, beynelmilel tescil talebinde bulunan marka sahibinden, münasip göreceği şekilde tesbit olunacak ve kendi hesabına tahsil edilecek millî bir harç isteyecektir.

Buharca birinci marka için (İsviçre frangı olarak) yüz elli frank ve Beynelmilel Kaleme aynı zamanda ve aynı marka sahibi namına tevdi edilecek müteakip markaların beheri için yüz franklık bir beynelmilel harç ilâve edilecektir.

Arzuhal sahibi beynelmilel kaleme tevdi esnasında birinci marka için yalnız yüz franklık ve birincisile aynı zamanda tevdi edilecek markaların beheri için yalnız yetmiş beş franklık bir harç tediye edebilecektir.

Arzuhal sahibi bu hakkını kullandığı takdirde beynelmilel tescilden itibaren on senelik bir mühletin hitamından evvel beynelmilel kaleme birinci marka için yetmiş beş franklık ve birincisi ile aynı zamanda tevdi edilecek markaların beheri için elli franklık bir mütemmim harç

tediye etmek mecburiyetindedir, bu mühletin hitamında bu harçlar tediye edilmediği takdirde tescilden istifade hakkı zayi olur, mühletin hitamından altı ay evvel beynelmilel kalem marka sahibine nim resmî bir ihbarname göndermek suretile ve her hangi bir fayda mülâhazasıle bu hitam tarihini doğru olarak hatırlatacaktır. Mütemmim harç beynelmilel kaleme bu mühletin hitamından evvel tediye edimedigi takdirde mezkûr kalem markayı tay edecek ve bu muameleyi millî idarelere bildirmekle beraber gazetesinde neşredecektir.

Haklarında himaye talep edilen mahsullerin listesi yüzden fazla kelimeyi ihtiva ettiği takdirde markanın tescili ancak bu itilâfnamenin tatbiki hakkındaki nizamname ile tesbit olunacak bir fazla harcın tediyesinden sonra yapılabilecektir'

Beynelmilel tescilden alınacak muhtelif hasılatın senelik yekûnu Beynelmilel Kalem marifetile ve bu itilâfnamenin tatbikinin istilzam ettiği müşterek masraflar çıkarıldıktan sonra âkit memleketler arasında müsavi hisselerle taksim edilecektir. Bu muaddel itilâfnamenin mer'iyete girdiği sırada henüz tasdik muamelesini yapmıyan memleketin, muahharen iltihakı tarihine kadar ancak eski harçlar üzerine hesap edilen hasılat fazlasının taksiminde hakkı olabilecektir.

Madde 8 Mükerrer — Beynelmilel bir marka sahibi, markanın menşei olan memleket idaresine Beynelmilel kaleme bildirilecek ve bu vasıta ile feragatin taallûk ettiği memleketlere tebliğ olunacak, bir beyanname vererek âkit memleketlerden birine veya bir kaçına himayeden her zaman feragat edebilir.

Madde 9 — Menşe memleket idarisi iptal, tay, feragat intikal muamelelerini ve markanın tescil kaydında yapılacak diğer değişiklikleri Beynelmilel kaleme tebliğ edecektir beynelmilel kalan bu değişiklikleri beynelmilel tescil defterine kayt

âkit memleketler idarelerine tebliğ ve gazetesinde neşredecektir.

Marka sahibi markanın konulacağı eşya listesini azaltmak tstedighi takdirde aynı suretle muamele yapılacaktır.

Bu muameleler bu itilâfnamenin tatbiki hakkındaki nizamname ile (tesbit edilecek bir harca tâbi tutulabilir.

Listeye muahharen yeni bir mahsul ilâvesi ancak üçüncü maddi hükümleri dairesinde yapılacak yeni bir tevdi muamelesile mümkün olabilir.

Bir mahsulün yerine bir diğerinin ikamesi halinde ilâve edilmiş gibi muamele yapılır.

Madde 9 Mükerrer — Beynelmilel tescil defterlerinde kayıtlı bulunan bir marka, markanın menşe memleketinden maada bir âkit memlekette yerleşmiş bir kimseye devredildiği takdirde intikal keyfiyeti bu menşe memleket idaresi tarafından Beynelmilel Kaleme teliğ olunacaktır, beynelmilel kalem yeni marka sahibinin tebaası bulunduğu memleket idaresinin muvafakatim aldıktan sonra intikal muamelesini tescil, diğer idarelere tebliğ ve mümkün olduğu halde markanın yeni menşe memleketinde tescil tarih ve numarasını zikretmek suretile gazetesinde neşr edecektir.

Beynelmilel tescil defterinde kayıtlı bulunan bir markaya ait olarak beynelmilel bir marka tevdi hakkı kabul edilmeyen bir şahıs lehine yapılmış olan hiç b r intikal muamelesi tescil edilmeyecektir.

Madde 9 İkinci mükerrer — İntikal muameleleri hakkındaki “9,, uncu ve mükerrer “9,, uncu maddeler hükümleri markanın mahsullerini temyiz ettiği sınaî veya ticarî müessese ile birlikte devredilmeksizin intikalini meneden âkit memleketler kanunlarının tadilini asla tezammun etmez.

Madde 10 — Millî idareler bu itilâfnamenin tatbikına ait teferruatı müttefikan tanzim edeceklerdir.

Madde 11 — Sınai mülkiyetin himayesine dair ittihada dahil olupta bu itilâfnameye iştirak etmemiş bulunan memleketlerin talepleri üzerine ve umumî mukavelenamede yazılı şekil dairesinde iltihakları kabul edilecektir.

Beynelmilel kalem bir memleketin veya müstemlekelerinden birinin bu itilâfnameye iltihakından haberdar edilir edilmez bu memleket idaresine, üçüncü maddeye tevfikân o anda beynelmilel himayeden istifade eden markaları toptan tebliğ edecektir. Bu tebligat: yukarıdaki markaların, iltihak eden memleket arazisinde Salifüzzikir hükümlerden istifade etmelerini kendiliğinden temin eder ve alâkadar idarenin beşinci maddede yazılı beyanatı yapması için vazedilen bir senelik mühlet bu tebliğ tarihinden cereyana başlar.

Bununla beraber her memleket, bu itilâfnameye iltihak ettiği sırada, bu memlekette daha evvel aynen millî tescili yapılmış olup o anda mer'î bulunan ve alâkadarların talebi üzerine derhal tanınacak olan beynelmilel markalar hariç kalmak üzere, bu itilâfname tatbikatının, iltihakın filen teayyünü gününden itibaren tescil edilecek markalara münhasır kalacağı beyan edebilecektir.

Bu beyanat beynelmilel kalemi yukarıda zikredilen toptan tebligatın yapılmasından müstağni kılar. Mezkûr kalem ancak yeni memleketin iltihakından itibaren bir senelik müddet zarfında, kendisine bundan evvelki fıkrada yazılı istisnadan istifadeleri için müracaat edilecek markaları lâzımgelen tarifât ile birlikte tebliğ İktifa edecektir.

Madde 12 — Bu ifilâfname tasdik edilecek ve tasdiknameler en geç olarak 1 mayıs 1929 tarihine kadar La Haye de tevdi olunacak ve bu tarihten bir ay sonra mer'iyet kesbedecek ve umumî mukavelename ile aynı kuvvet ve müddeti haiz olacaktır.

Bu ifilâfname, tasdik eden memleketler arasındaki münasebetlerde, 2 haziran 1911 tarihinde Vaşingtonda tadil edilmiş olan 1891 tarihli Madrit itirafnamesi yerine kaim olacaktır, bununla beraber bu itilâfi tasdik etmiyen memleketlerle olan münasebetlerde evvelkisi mer'î kalacaktır.

Tasdikan lilmekal selâhiyettar murahaslar bu itirafnameyi imza etmişlerdir.

La Haye de 6 Teşrinisani 1925 tarihinde yalnız bir nüsha olarak tanzim edilmiştir.

**2 Haziran 1911 de Vaşingtonda ve 6 Teşrinisani 1925de
La Haye de tadil edilmiş olan (ticaret eşyası üzerinde
sahte mahreç işaretlerinin men'i) hakkındaki
14 Nisan 1891 tarihli Madrit itilâfnamesi**

Madde 1 — Âkit memleketlerden birini veyahut bunlardan birisinde kâin bir mahalli doğrudan doğruya veyahut dolayisile menşei veya memleketi olarak gösterir sahte bir mahreç işaretini taşıyan bilcümle mahsuller mezkûr memleketlerden her birine ithali sırasında müsadere edilecektir.

Müsadere keyfiyeti sahte mahreç işaretinin vazedildiği veyahut bu işareti havi mahsulün ithal olunduğu memlekette dahi tatbik olunacaktır.

Bir memleketin kanunî mevzuatı ithal esnasında müsadereye cevaz vermediği takdirde müsadere yerine ithalin men'i ikame edilecektir.

Bir memleketin kanunî mevzuatı dahilde müsadereye cevaz vermediği takdirde müsadere yerine bu memleket kanunlarının mümasil ahvalde kendi tebası hakkında temin ettiği teşebbüs ve vasıtalar ikame olunacaktır.

Sahte mahreç işaretlerinin men'ini temin edecek hususî hükümler mevcut değilse markalar ve ticaret unvanları hakkındaki kanunların sahteliğin men'ine dair olan hükümleri tatbik edilecektir.

Madde 2 —Müsadere keyfiyeti gümrük idaresinin talebi üzerine yapılacak ve bu idare gerek hükmî eşhasan ve gerek efrattan olsun derhal alâkadarları haberdar ederek ihtiyaten yapılan müsadereyi arzu ettiği takdirde şekli nizamisine ifrağ edebilmek imkânını verecektir.

Bununla beraber müddei umumî veya diğer her hangi

salâhiyettar makam gerek zarar gören tarafın talebi ile ve gerek re'sen müsadere talebinde bulunabilecektir.

Bu takdirde muamele ve muhakeme usulleri tabiî cereyanını takip edecektir.

Salâhiyettar makamlar transit halinde müsadere hakkındaki ahkâmı tatbik ile mükellef değildirler.

Madde 3 — Bu hükümler satıldıkları memleketin gayri bir memlekettan çıkarılan mahsullar üzerinde satıcının isim veya adresini göstermesine mâni olamaz; fakat bu takdirde isim veya adresinin yanına vazıhan ve göze görünebilecek harflerle eşyanın imal veya istihsal olduğu mahal veya memleketin gösterilmesi ve yahut eşyanın hakikî menşei hakkında her hangi bir hatanın husulüne manî olmağa kifayet edebilecek diğer bir işaretin ilâve olunması lâzım gelir.

Madde 4 — Her memleketin mahkemeleri bir nevi eşyaya alem olmak itibarile bu itilâfname hükümlerinden hariç kâlan unvanları tayin ve takdir edeceklerdir. Bununla beraber Bağcılık mahsulâtının yetiştiği havaliyi gösteren unvanlar bu madde ile vaz edilen kaydı ihtiraziye dahil değildir.

Madde 5 — Sınaî mülkiyetin himayesi hakkındaki ittihad dahil olup henüz bu itilâfnameye iştirak etmiyen devletlerin talepleri üzerine, umumî mukavelenin on altıncı maddesinde tayin edilen şekil ve surette iltihakları kabul edilecektir.

Umumî mukavelenamenin mükerrer on altıncı maddesi hükümleri bu itilâfname hakkında da tatbik olunur.

Madde 6 — Bu itilâfname tasdik olunacak ve tasdiknameler en geç olarak 1 mayıs 1928 tarihinde La Haye de tevdi edilmiş bulunacaktır.

Bu itilâfname tasdik eden memleketler arasında bu tarihten bir ay sonra mer'iyet kesbedecek ve umumî mukavele ile aynı müddet ve kuvveti haiz olacaktır

Bununla beraber en az altı memleket tarafından bu tarihten daha evvel tasdik edildiği takdirde bu memleketler arasında altıncı tasdikini İsviçre Konfederasyonu Hükümeti tarafından diğerlerine tebliği tarihinden bir ay sonra ve bilahare tasdik edecek hükümetler hakkında her tasdik muamelesinin tebliğinden bir ay sonra mer'iyete girecektir.

Bu itilâfnameyi tasdik eden hükümetler arasındaki münasebetlerde, 2 haziran 1911 de Vaşingtonda tadil edilmiş olan 14 nisan 1891 tarihinde Madridte mün'akit itilâfname yerine kaim olacaktır.

Bu itilâfnameyi, tasdik etmiyen memleketlerle olan münasebetlerde evvelki itilâfname muteber kalacaktır.

Tasdiklan lilmekal salâhiyettar murahhaslar bu itilâfnameyi imza ettiler. La Haye de 6 teşrinisani 1925 tarihinde yalnız bir nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Hicaz. Necit ve mülhakatı hükûmetile aktolunan muhadenet muahedenamesinin tasdiki hakkında kanun

Kanun No. 1621

Madde 1 — Hicaz, Necit ve mülhakatı Hükümeti ile Mekke'de 3 ağustos 1929 tarihinde imza edilmiş olan muhadenet muahedesi kabul ve tasdik dilmıştır.

Madde 2 — İşbu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — İşbu Kanunun icrasına Hariciye Vekili memurdur.

**Hicaz, Necit ve mülhakatı hükümeti ile aktedilmiş olan
muahedenet muahedesi**

Türkiye Cümhuriyeti bir taraftan,

Hicaz, Necit ve mülhakatı Hükümeti diğer taraftan,

Aralarında teyemmümen mevcut olan münasebatı samimeî dostaneyi bir daha te'yit etmeği, aynı derecede ve halisane arzu ettikleri cihetle, muahedenet muahedesi aktine karar vermişler ve bu bapta murahhas olmak üzere:

Türkiye Reisicümhur Hazretleri.

Hicaz ve Yemende Türkiye mümessili Abdülgani Seni Beyi,

Ve Hicaz, Necit ve Mülhakatı Meliki Şevketlu Abdülaziz Âli Suut Hazretleri,

Hicaz, Necit ve Mülhakatı Şuûni Hariciye müdür vekili Fuat Hamza Beyi tayin etmişlerdir.

Müşarünileyhima, usulüne muvafık görülen salâhiyetnamelerini teati ettikten sonra ahkâmı atıyeyi kararlaştırmışlardır:

Madde 1 — Hicaz, Necit ve Mülhakatı Devletinin temamiyeti mülkiye ve istiklâlî tanımını tanıyan Türkiye Cümhuriyeti ile Devleti müşarünileyha arasında gayri kabili ihlâl sulh ve samimî ve ebedî muahadenet cari olacaktır.

Madde 2 — Tarafeyni Âliyeyni Âkideyn, iki Devlet arasındaki diplomasî münasebatını, hukuku düvel esaslarına tevfikân tesis hususunda ittifak etmişlerdir. Tarafeyn, her birinin mümessili siyasilere, tarafı diğer arazisinde, hukuku umumiyei düvel kavaidi umumiyesince mevzu muameleye mazhar olacaklarını, müteakiben olmak şartile, kabul ederler.

Madde 3 — Tarafeyni Âliyeyni Âkideyn, tebaalarına, yekdiğeri arazisinde ikamet, seyahat muamelâtı adliye hususâtında, sâlis devlet tebaasından dun muamele tatbik etmemek hususunda mutabıktırlar.

Madde 4 — Tarafeyni Âliyeyni Âkideyn, kendi arazisinde

ticaret ve konsolosluk için ayrıca mukavele müzakere etmeği teahhüt ederler.

Madde 5 Türkçe ve arapça olarak tahrir ve tanzim edilmiş olan işbu muahede tasdik olunacak ve tasdiknameler sür'atı mümkün ile Ankarada teati edilecektir

Mezkûr muahedename, tasdiknamelerin teatisinden itibaren kesbi meriyet edecektir.

Bin üç yüz kırk sekiz senei hicriyesi saferinin yirmi yedisine müsadif bin dokuz yüz yirmi dokuz senesi ağustosunun üçüncü günü iki nüsha olarak Mekkede imza edilmiştir.

İmza	İmza
Fuat Hamza	A. Seni

Dahiliye Vekâleti merkez teşkilât ve vazifeleri hakkında Kanun

No. 1624

Madde 1 — Dahiliye Vekâleti merkez teşkilâtı ; Müsteşarlık ve Hususî kalem ile alfabe tertibi üzere emniyet İşleri, Hukuk Müşavirliği, Mahallî idareler, Nüfus İşleri teftiş Heyeti ve Vilâyetler idaresinden, Umum jandarma kumandanlığından ve hususî kanun ve nizamnamelerde Dahiliye vekâletine merbut diğer idarelerden mürekkeptir.

Madde 2 — Müsteşar Vekâlete ait işleri Vekilin direktifleri dairesinde vekil namına idare eder, bu işlerin mes'ul amir ve murakıbidir.

Madde 3 — Hususî kalem; bir müdürün idaresinde iki bürodan mürekkep olup vekil ve müsteşarın resmî ve siyâsî işlerde muhabere ve şifre işlerini görür, matbuatı tetkik ile Vekâlet dairelerini alâkadar eden neşriyatı ait olduğu dairelere tevdi ve neticelerini takip ile vekile bildirir.

Madde 4 — Vekâlet Umum Müdürlükleri; şube müdürlüklerine ve şubeler bürolara taksim edilmiştir.

Umum müdürler; dairelerin bütün muamelâtının mes'ul âmir ve murakıby oldukları gibi dairelerinin gerek merkeze ve gerek vilâyetlere ait işlerini takip, tanzim ve ıslah ile mükelleftirler. Büyük Millet Meclisi ile encümenlerinde müzakere edilmekte olan ve dairelerini alâkadar eden kanun teklif ve tefsirlerini takip ve muktazi muamelâtı ihzar ederler.

Madde 5 — Emniyet İşleri Umum müdürlüğü beş şubeden ve bir müstakil evrak bürosundan müteşekkildir.

A : Birinci şube ; memleketin umumî emniyet ve umumî asayişine müteallik işlerle meşguldür ve iki bürodan mürekkeptir. birinci şube müdürlüğü umum müdürlük muavini tarafından idare olunur.

B : İkinci şube ; İdarî, beledî ve adlî zabita işlerde iştigal etmek üre iki büroyu ihtiva eder.

C: Üçüncü şube; Polis âmir ve memurlarının zat işleri, polis mektebi, talim ve terbiye ve umumî zabita teşkilât ve tevziatı, hesap ve levazım işlerde iştigal eder.

Bu vazifeler iki büroya taksim edilerek ifa edilir.

D: Dördüncü şube; ecnebilere müteallik muamelât ile meşgul olmak üzere üç bürodan mürekkeptir,

E: Beşinci şube ; zabıtaya ait teknik işlerle istatistik ve neşriyat işlerini ifa eder. İki bürodan mürekkeptir.

F - Evrak bürosu umum müdürlüğe ait muhaberelelerin kay it ve şevkini temin ve iş sahiplerinin müracaatlarını kabul ve işlerini ait olduğu şubelerden tahkik ve neticelerini tebliğ de iştigal eder.

Madde 6 — Hukuk Müşavirliği; Vekâletten tevdi olunan her nevi işler hakkında mütalea ve kanunî mukteza beyan etmek,Vekâletçe tanzim edilen veya diğer Vekâletlerden tevdi olunan kanun ve nizamname ve talimatname lâyhahalarile

Vekâlet dairelerinden hazırlanacak umumi emirleri, memurin muhakemat ve inzibat komisyonları evrakını. Vekâletçe yapılacak veya tasdik olunacak mukaveleleri tetkik v takip. Vekâlete taallûk eden davaları ikame ve takip eylemekle mükelleftir.

Hukuk Müşavirliğinin yazı işlerde meşgul bir bürosu vardır.

Madde 7 — Mahallî İdareler Umum Müdürlüğü iki şubeden mürekkeptir:

A - Birinci şube: mahallî idarelere ait kanun, nizam ve talimat projelerini tanzim ve teklif, vilâyet, belediye ve köy meclisleri karar ve temennilerini tetkik, idarei hususiyei vilâyet belediye ve köy kanunlarıyla sair kanunların vilâyet, belediye ve köylere tahmil ettiği işlere ait İdarî ve hukukî muamele ve muhaberelerle vilâyet belediyelerin beşer senelik mesai programlarını ve vilâyet belediye ve köylere ait teftiş ve tahkik raporlarını ve memurları hakkındaki şikâyetleri tetkik ve takip ile mükellef olmak üzere iki bürodan mürekkeptir.

B: İkinci şube: vilâyet, belediye ve köy bütçeleri ve mahallî idarelerin malî ve ihşai işleriyle mükellef olmak üzere üç bürodan mürekkeptir.

Madde 8 — Nüfus İşleri Umum Müdürlüğü üç şubeden mürekkeptir.

A: Birinci şube; göçebe ve aşiretlere ve hariçten getirilecek muhacirlere ait iskân mıntakalarının tayini, bunların nakli, şevki ve müstahsil hale getirilmelerinin temini için lâzım gelen muamele ve muhaberelerle, topraksız köylülere toprak tevzii ve istatistik işleriyle iştigal etmek üzere iki büroya münkasemdir. Birinci şube müdürlüğü umum müdür muavini tarafından idare olunur.

B: İkinci şube; vatandaşlık kanununun tatbikatına ve vatandaşlığa müteallik işlerle iştigal etmek üzere iki bürodan mürekkeptir.

C: Üçüncü şube; nüfus muamele ve muhaberelelerini, tescil ve istatistik işlerini ifa etmek üzere iki bürodan mürekkeptir.

Madde 9 — Teftiş Heyeti Reisliği, müfettişlere ait şahsî ve mahrem sicilleri tanzim; teftiş ve tahkik işlerine ait talimatnameleri ihzar, müfettişlerin mesai tarzlarını tayin, teftiş ve tahkik işlerinde müfettişleri vekil ile olan münasebetlerine tavassut, vekil tarafından müfettişlere verilecek icra vazifelerinin ifasını murakabe, teftiş raporlarını tetkik ve tahlil, bunlar üzerine dairelerle temas ve icabının icrasını takip, vekile bildirilecek mesaili tayin müfettişler tarafından gönderilen tahkikat tedbirleri tayin ve takip, müfettişlerin ve teftiş heyetinin umum masraflarını tetkik ve tanzim, sene nihayetlerinde müfettişlerin mesailerini neticelerine ve idarenin umumî vaziyetine ve kanun ve nizamnamelerin tatbik tarzına dair senelik raporu tanzim, teftiş heyeti nizamnamesinin reisliğe tevdi ettiği diğer vazifeleri ifa ile mükelleptir.

Teftiş heyeti, müfettişlik sıfat ve salâhiyetini haiz bir reis ile lüzumu kadar müfettişten ve yazı ve hesap işleriyle meşgul bir bürodan mürekkeptir.

Madde 10 — Vilâyetler İdaresi Umum Müdürlüğü üç şubeden mürekkeptir.

A : Birinci şube ; merkez ve merkezden mansup vilâyet memurlarile nahiye müdürlerinin sicillerini tanzim, tayinleri mahallerine ait talî memurların ahvali umumiyesini tetkik, müsabaka ve imtihan, mezuniyet, tekaüt, tecziye, tayin terfi, tahvil, becayış, tekaüt ve eytam ve eramil maaşı tahsis ve askerlik gibi memurların zat işlerini ve tahakkuk muamelelerini ifa ile mükellef olmak üzere üç bürodan mürekkeptir. Birinci şube müdürlüğü umum müdür muavinliği tarafından idare olunur.

B: ikinci şube; vilâyetlerin umumî idare teşkilât ve intihap işlerine ait vazifelerle mükelleftir. Vilâyetlerin umumî ve hususî ahvaline dair raporların, umumî müfettişlik ve teftiş heyeti raporlarının tetkiki ve bu raporlara ait muameleler, şikâyet ve itiraz işleri; iane, seferberlik muameleleri, emniyete müteallik olmıyan ve beynelmilel mahiyet arzeden ecnebi işleri, millî bayramlar ve merasim işleri ve vekâletten tevdi edilen diğer müteferrik işler dahi bu şube tarafından yapılır. İkinci şube iki büroya münkasemdir.

C: Üçüncü şube; evrak, dosya, neşriyat v kütüphane işleriyle levazım ve mutemetlik ve müstahdemlere ait muameleleri ifa ve şikâyet ve müracaatların takibi ile neticelerini alâkadarlara tebliğ ile mükellef olmak üzere üç bürodan mürekkeptir.

Madde 11 — Bu kanunda sayılı vazifeler, vekâlet daire ve memurlarının aslî vazifelerinden olup vekil veya âmir tarafından ilâveten verilecek diğer vazifelerin ifası mecburîdir,

Madde 12 — Jandarmanın teşkilât ve vazifeleri kendi kanun ve nizamnamelerine tâbidir.

Madde 13 — Devlet memurları maaşatının tevhit ve teadülüne dair 1452 numaralı kanuna merbut (2) numaralı cetvelin Dahiliye Vekâleti merkez memurlarına ait bulunan kısmı yerine bu kanuna merbut (A) işaretli teşkilât kadrosu konulmuştur.

Madde 14 — Kadroda yazılı dereceler âzamî olup icap ettiği takdirde yüksek dereceler yerine maaşı daha az dereceden memur istihdamı caizdir. On iki ve daha yukarı derecelere yeniden alınacak memurların yüksek mektep mezunu olması şarttır.

Madde 15 — iskân Umum Müdürlüğü ilga edilmiştir. Bu Müdürlüğün vilâyet memurlarından merbut (B) işaretli cetvelde gösterilenler Dahiliye Vekâleti vilâyet memurları kadrosuna ilâve olunmuştur.

Madde 16 — Bu kanun 1 haziran 1930 tarihinden muteberdir.

Madde 17 — Bu kanunun hükümlerini icraya Dahiliye Vekili memurdur.

A — Cetveli

Derece	Memuriyetin nev'i	Adet	Maaş
2	Müsteşar	1	125
	Hususî Kalem		
7	Müdür	1	55
10	Şef	1	35
11	“	1	30
12	Memur	2	25
13	“	3	22
14	Kâtip	1	20
15	“	1	17,5
17	“	1	14

Emniyet İşleri Umum Müdürlüğü

2	Umum Müdür	1	125
6	Muavin ve birinci Şube Müdürü	1	70
10	Şef	2	35
12	Memur	1	25
13	“ “	1	22
14	Kâtip	1	20
15	“ “	1	17,5
7	Polis Müfettişi	1	55
8	“ “	2	45
9	“ “	2	40
7	İkinci Şube Müdürü	1	55

<u>Derece</u>	<u>Memuriyetin nev'i</u>	<u>Adet</u>	<u>Maas</u>
10	Şef	1	35
11	“	1	30
12	Memur	1	25
13	“	1	22
14	Kâtip	1	20
15	“	1	17,5
7	Üçüncü Şube Müdürü	1	55
10	Şef	1	35
11	“	1	30
12	Memur	1	25
13	“	1	22
14	Katip	1	20
15	“	1	17,5
7	Dördüncü Şube Müdürü	1	55
10	Şef	1	35
11	Şef	2	30
12	Memur	2	25
13	Memur	1	22
15	Kâtip	1	17,5
17	“	1	14
8	Tercüman	1	45
9	“	1	40
10	“	1	35
7	Beşinci Şube Müdürü	1	55
10	Şef	1	35
11	“	1	30
12	Memur	1	25
13	“	1	22
15	Katip	1	17,5
17	“	1	14

<u>Derece</u>	<u>Memuriyetin nev'i</u>	<u>Adet</u>	<u>Maaş</u>
Evrak Bürosu			
12	Memur	1	25
14	Kâtip	1	20
12	Müracaat memuru	1	25
Hukuk Müşavirliği			
4	Hukuk Müşaviri	1	90
7	Muavin	1	55
10	Şef	1	35
13	Memur	1	22
15	Katip	1	20
Mahalli İdareler Umum Müdürlüğü			
4	Umum Müdür	1	90
6	Muavin ve birinci Şube Müdürü	1	70
10	Şef	1	35
11	“	1	30
12	Memur	1	25
13	"	1	22
14	Kâtip	1	20
7	İkinci Şube Müdürü	1	55
10	Şef	1	35
11	“	2	30
12	Memur	1	25
13	“	1	55
15	Katip	1	17,5
Nüfus İşleri Umum Müdürlüğü			
4	Umum Müdür	1	90
6	Muavin ve birinci Şube Müdürü	1	70

<u>Derece</u>	<u>Memuriyetin nev'i</u>	<u>Adet</u>	<u>Maas</u>
10	Şef	2	35
12	Memur	6	25
14	Kâtip	1	20
15	“	1	17,5
17	“	1	14
12	Müracaat memuru	1	25
7	İkinci Şube müdürü	1	55
10	Şef	2	35
12	memur	4	25
14	Kâtip	2	20
7	Üçüncü Şube müdürü	1	55
10	Şef	1	35
11	“	1	30
12	memur	1	25
13	“	1	22
15	Kâtip	1	17,5
17	“	1	14
Teftiş Heyeti			
3	Reis	1	100
4	Baş müfettiş	3	90
5	Birinci sınıf müfettiş	3	80
6	İkinci “ “	12	70
7	Üçüncü “ “	18	55
Teftiş Heyeti Bürosu			
10	Şef	1	35
12	memur	1	25
13	“	1	22

<u>Derece</u>	<u>Memuriyetin nev'i</u>	<u>Adet</u>	<u>Maaş</u>
14	Kâtip	1	20
17	“	1	14

Vilayetler İdaresi Umum Müdürlüğü

4	Umum müdür	1	90
6	muavin ve birinci Şube müdürü	1	70
10	Şef	1	35
11	“	2	30
12	memur	2	25
13	“	2	22
14	Kâtip	1	20
15	“	1	17,5
17	“	1	14
7	İkinci Şube müdürü	1	55
10	Şef	1	35
11	“	1	30
12	memur	2	25
13	“	2	22
17	Kâtip	1	14
8	Üçüncü Şube müdürü	1	45
10	Şef	1	35
11	“	1	30
12	memur	2	25
13	“	3	22
15	Kâtip	4	17,5
17	“	5	14
12	mutemet	1	25
12	Kütüphane memuru	1	25
14	İstanbul evrak muhafızları	3	20

<u>Derece</u>	<u>Memuriyetin nev'i</u>	<u>Adet</u>	<u>Maas</u>
Müraacat Bürosu			
12	Müracaat memuru	1	25
17	Katip	1	14
8	Birinci sınıf Müdür	2	45
9	İkinci “ “	3	40
11	Dördüncü sınıf Müdür	4	30
14	Birinci sınıf iskân memuru	41	20
12	mutemet ve tevziat memuru	8	25
11	İskan ve istatistik memuru	3	30
12	“ “ “ “	5	25
15	“ “ “ “	8	17,5
11	Sevk ve iâse memuru	2	30
12	“ “ “ “	1	25
18	“ “ “ katibi	1	12
12	Teffiz memurları	3	25
14	“ “	12	20
14	İnşaat ve levazım ambar memurları	2	20
6	Umumi müfettişlik iskan müdürü	1	70
7	Umumi müfettişlik iskan müdür muavini	<u>1</u>	55
		97	

No. 1625

Nahiye müdürlerinin hayvan yem bedelleri hakkında kanun

Madde 1 — Binek hayvanı besliyen nahiye müdürlerine ayda on lirayı geçmemek üzere yem bedeli verilir.

Madde 2 — Hangi nahiyelede hayvan beslenileceğini ve yem bedelinin miktarını Dahiliye Vekili tayin eder.

Madde" 3 — Bu Kanun 1 haziran 1930 tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu kanunun hükümlerini icraya Dahiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

**11 ağustos 1325 tarihli askerî tekaüt ve istifâ kanununun
muaddel maddesinin tadiline dair kanun**

No. 1626

Madde 1 — 11 ağustos 1325 tarihli askerî tekaüt ve istila kanununun muhtelif tarihli ve en son 25 kânunuevvel 1928 tarih ve 1372 numaralı kanunlar ile tadil edilmiş olan beşinci maddesi yerine aşağıdaki madde ikame olunmuştur.

Harbi intaç eden umumi veya kısmî seferberliği veya seferberliği icap eden dahilî tedibata iştirak eyliyen ordu zabitan ve memurinin tekaüt müddetlerinin hesabında müddeti iştirakleri eğer bir seneden az ise bir sene ve bir seneden fazla ve iki seneden az ise iki sene ve daha fazla ise bu nisbet üzere hizmeti askeriye müddetlerine zam yapılır. İşbu zamları icap ettiren devirlerin hududu harpte ilânı harpten akti sulha kadar ve dahilî isyanlarda müsademe başladığı tarihten seferberliğin hitamı tarihine kadardır. Bunlara iştirak edenlerden seferberliğin devamı esnasında sicillen veya hükmen tekaüt edilmiş veya tekaüdü icra edilmiş olanlara ancak iştirak günleri kadar zam yapılır. İştirak edenlerden seferberlik esnasında şehit olanlara veya meşakı şehriyeden müteessiren vefat edenlere ve sefere devam edemeyecek kadar malûl kalanlara tekmil devirlerde tamamen bulunmuşlar gibi zam yapılır.

Madde 2 — 22 mart 1330 ve 23 şubat 1331 ve 31 kânunuevvel 1341 tarih ve 695 numaralı ve 25 kânunuevvel 1928 tarih ve 1372 numaralı kanunlar mülğadır.

Madde 3 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu Kanunun ahkâmını icraya Millî Müdafaa, Dahiliye ve Maliye vekilleri memurdur .

Muvakkat Madde — İtalya, Balkan harplerde harbi umumiye iştirak edenlerin müddeti iştirakleri ne kadar olursa olsun İtalya harbi için iki, Balkan harbi için bir, harbi umumî için beş sene zam olunur ve 21 kânunuevvel 1341 tarihine kadar tekaüdü icra edilerek kendisine veya vefatı vuku bulupta ailesine maaş tahsis edilmiş olanların zamları 31 kânunuevvel 1341 tarihinden itibaren verilir.

Vaşıngtonda imza edilmiş olan milletler arasındaki telsiz telgraf mukavele ve nizamnamelerinin tasdiki hakkında kanun

No. 1627

Madde 1 — 25 birinci teşrin 1927 tarihinde Vaşıngtonda imza edilmiş olan milletler arasındaki telsiz telgraf mukavelename ve nizamnameleri tasdik edilmiştir.

Madde 2 — İşbu Kanun 1 ikinci kânun 1929 tarihinden muteberdir.

Madde 3 — İşbu kanunun icrasına Millî Müdafaa, Dahiliye Hariciye ve İktisat Vekilleri memurdur.

Eğlence ve hususî istihlâk vergisi kanun i

No. 1629

Madde 1 — Eğlence ve hususî istihlâk vergisine tâbi olan ticarethane ve müesseseler şunlardır:

-
- A — Bar, umumhane;
 B — Dans yerleri, alkollü içki kullanılan çalgılı yerler;
 C — Birahane, meyhane, alkollü içki kullanılan lokanta, büfe, pastane ve mümasili yerler;
 D — Tiyatro, sinama, sirklerle duhuliye ile girilen ve içerisinde alkollü içki kullanılmıyan mümasili oyun yerleri;
 E — Tren ve vapurlardaki büfeler;
 F — Duhuliye ile girilen çalgılı yerler.
 Madde 2 — Aşağıda yazılı ticarethane ve müesseseler vergiden muaftır.

A — Dans dersahanesi olduğu hükümetçe tasdik edilen ve içinde konsomasyon olmıyan yerler.

B - Maliye ve Maarif Vekâletlerince terbiyevî hizmetleri kabul edilecek tiyatro, konser ve çocuk sinemaları;

C — At koşuları ve spor yerleri duhuliyeleri;

D — Umumî merkezleri tarafından Maliye Vekâletine en az on beş gün evvel ihbar edilmek şartile menafîi umumiye hadim cemiyetlerle belediye idarelerinde bulunan darülaceze tarafından tertip olunacak balolar ve müsamereler.

Madde 3 — Verginin matrahı birinci maddenin A, B, C, fıkralarında yazılı yerler için gayrı safi varidattır .

Bu gayrı safi varidat:

A — 1326 tarihli müsakkafat kanununun cari olduğu yerlerde müsakkafat vergisine matrah olan :

B — 1302 tarihli emlâk nizamnamesi cari yerlerde emlâk ve arazi vergilerine matrah olan kıymetlerin , müsakkafat kanununun 15 inci maddesi mucibince tahvili ile bulunacak olan ,

C - Binde altmış beş nisbetinde vergiye tâbi arazide yazılı kıymetlerin sekiz misle iblâğından sonra (B) fıkrasına tevfikân hesap edilecek olan varidattır.

Birinci maddenin (D) fıkrasında yazılı yerler için duhuliyeye ait vergi matrahı bilet ve (E) fıkrasındaki yerler [için de istihlak bedelleridir.

Madde 4 — Her hangi bir yerin müfrez bir kısmı vergi mevzuu meyanına girecek olursa, o yerin tamamı için yazılı olan gayri safi varidat veya kıymetin bu müfrez kısma isabet eden miktarının vergisi, üçüncü maddede yazılı esaslar dairesinde hesap ve tayin olunur:

Madde 5 — Verginin nisbeti birinci maddenin (A) fıkrasında yazılı yerler için üçüncü madde mucibince bulunacak gayri safi varidatın yüzde yüzü (B) fıkrasında sayılı yerler için yüzde yetmiş beşi, (C) fıkrasında yazılı yerler için yüzde ellisi ve (D, E) fıkralarında yazılı yerler için de duhuliye ve istihlâk bedellerinin yüzde onudur. (F) fıkrasında yazılı yerler içinde duhuliye bedelinin yüzde yirmisidir.

Madde 6 — Birinci maddenin (A, B, C) fıkralarında yazılı yerler için her yılın vergisi o malî yıla takaddüm eden nisan ayının on beşinde mükellefe ihbarname ile tebliğ olunur. Mükellefin tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde tahriren itiraz hakkı vardır İtiraz vukuunda keyfiyet mahallinin en büyük mal memurunun riyaseti altında idare heyetinden ve ticaret odasından, ticaret odası olmıyan yerlerde belediyelerden müntehap birer âzadan mürekkep itiraz komisyonunda tetkik ve en çok onbeş gün içinde intaç ve mükellefe tebliğ olunur.

İtiraz komisyonunun kararları kat'idir.

Madde 7 — Altıncı madde dairesinde tahakkuk eden vergi 1 haziran, 1 eylül, 1 kânunuevvel, 1 mart tarihinde olmak üzere dört müsavi taksitte tahsil olunur. Taksitlerini, taksitin isabet ettiği ayın onbeşinci günü akşamına kadar vermiyenlerden vergi, yüzde on beş zamlı tahsil olunur.

Vergiye mükellefin itirazı halinde, itiraz komisyonunca karar ittihaz ve mükellefe tebliğ edilmedikçe-taksit hulul etse dahi tahsilât yapılmaz ve bu suretle tahakkuku taahhur

eden vergilere, itiraz komisyonu kararının tebliği tarihinden itibaren on beş gün geçmeyince yüzde on beş zam olunamaz.

Madde- 8 — Mali yılın girmesinden sonra ticaretlerini veya müesseselerini terkedenler keyfiyeti mahallinin tahakkuk memurluğuna tahriren ihbar etlikleri ve bu ihbar tahkikatla sabit olduğu takdirde, ihbarı takip eden taksitten itibaren vergileri terkin edilir.

Malî yılın girmesinden sonra yeniden işe başlayanlar ve yahut vergi nisbetinin tebdilini mucip surette ticarethane veya müesseselerini değiştirenler keyfiyeti nihayet on beş gün içinde tahakkuk memurluğuna tahriren ihbara mecburdurlar.

Bu takdirde tahakkuk memuru, ihbar tarihinden itibaren yedi gün içinde vergiyi tarh ve mükellefe tebliğ eder. Bu suretle tarh olunan vergi mükellefin işe başladığı veya ticaretini değiştirdiği tarihin tesadüf ettiği taksitten itibaren tahsil olunur.

Senelik verginin azalmasını mucip tebeddüller dolayısıyla tadilen tarh olunan vergi müteakip taksitten itibaren tahsil olunur.

İşe başladığını veya vergi nisbetini tezyit edecek tebeddülü ihbar etmiyenlerden işe başlanılan tarih ile haber alınan tarih arasında geçen müddete ait vergi iki misli olarak tahsil olunur.

Bu madde mucibince tadilen tarh olunan vergiler için de mükellefin altıncı madde mucibince itiraza hakkı vardır.

Madde 9 — Birinci maddenin (D) fıkrasında yazılı yerlerin vargileri, duhuliye biletlerine matbu damga vaz'ı ve matbu damga vaz'ı kabil olmıyan yerlerde pul ılsakı suretile alınır. Biletler müteselsil numara takip eder defter halinde olmak ve müessesenin ismini ve bilet bedelini muhtevi bulunmak lâzımdır.

Pullar, biletlerin kısmen aslına ve kısmen dip koçanına tesadüf edecek surette yapıştırılır

Madde 10 — Pulsuz bilet veren veya duhuliye ile girilmesi mutad olduğu halde bilet kullanmayan veyahut pulları bu kanunun tarifi veçhile yapıştırmamış olan müesseselerden, işbu biletlere ait vergiden başka birinci defasında (150) lira ve tekerrürü halinde keza vergiden başka (300) lira ceza alınır.

Madde 11 — Birinci maddenin (E) fıkrasında yazılı tren ve vapurlardaki büfelerin vergisi, bunların sarfiyatını kayda mahsus ve tahakkuk memurluğundan tasdikli defterler üzerinden hesap ve aylık olarak istifa olunur. Bu vergilerin Maliye Vekâletinin muvafakati ile bir merkezde tevhit ve itası caizdir

Tahakkuk edecek vergiler, taallük ettiği ayı takip eden ayın onbeşinci günü akşamına kadar malsandıklarına teslim olunur. Bu müddet zarfında teslimat olmazsa vergi kumpanyalardan yüzde on beş zamla tahsil edilir.

İstihlâkâtı tasdikli deftere günü gününe kaydetmiyenler veyahut hakikat hilafı veya noksan kaydedenler hakkında tahakkuk ettirilecek noksan vergi üç misli olarak tahsil olunur.

Madde 12 — Bu Kanunda yazılı zergi ve cezalar tahsili emval kanunu mucibince tahsil edilir.

Madde 13 Eğlence ve hususî istihlâk vergisine ait 13 Şubat 1926 tarih ve 737 numaralı kanun ile 9 haziran 1926 tarih ve 924 numaralı kanunun eğlence ve hususî istihlâk vergisine ait kısmı ve 25 haziran 1927 tarih ve 1167 numaralı kanun mülğadır.

Madde 14 — Bu Kanun 1 Haziran 1930 tarihinden muteberdir.

Madde 15 — Bu Kanunun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur. .

1930 Malî senesi Bütçe Kanunu

No. 1630

Madde 1 — Devlet bütçesine dahil dairelerin 1930 Mali senesi masarifi için merbut (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (222,646,523) lira tahsisat ita kılınmıştır.

Madde 2 — Devlet bütçesine dahil dairelerin 1930 Malî senesi masarifine karşılık olan varidat merbut (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (222,732,000) lira tahmin edilmiştir.

Madde 3 — 1930 malî senesi zarfında Vilâyetler hususî idareleri nam ve hesabına olarak umumî vergiler üzerinden hususî kanunlarla tayin olunanlardan maada munzam kesirler tarh ve tahsil edilmez.

Madde 4 — 1930 mali senesi zarfında Osmanlı bankası ile olan hazine hesabı carisinden maada kısa vadeli avans ve hesabı cariler akit ve küşadına ve azamî altı ay vadeli hazine bonoları ihracına Maliye Vekili mezundur. Ancak tedavülde bulunacak hazine bonoları hiç bir zaman beş milyon lirayı tecavüz edemez.

Madde 5 — Maaşatın tevhit ve teadülü ve zabitan ve askerî memurlar hakkındaki kanunları ı mevzuu ve merbut cetvelleri haricinde kalan memurlarla Umum jandarma kumandanlığı merkez ve vilâyet teşkilât ve sabit kıtaatı ve daireleri n ücretli müstahdemlerle vesaiti nakliye kadroları ve 1617 numaralı kanun mucibince bazı mekteblerin 1 eylül 1930 tarihinden itibaren tatbik edilecek olan muallim kadroları merbut (D) cetvelinde gösterilmiştir.

Madde 6 — (D) cetvelinde yazılı kadrolarda dahil bulunmadıkça ayrıca teşkilât icra ve daimî hidemat için şehri ücretli veya yevmiyeli müstahdemin istihdam edilemez.

Muvakkat veya senenin muayyen bir mevsimine mahsus

.....

hizmetlerle müstesna ve zarurî ahval dolayısıyla kadro dahilindeki memur ve müstahdemlerle ifası mümkün olmayan hizmetler için kadroya dahil olmaksızın şehri ücretli veya yevmiyeli müstahdemler kullanmak caizdir.

Bu kabil müstahdemlerin [ücret ve yevmiyeleri münhasıran ait oldukları daire bütçesindeki muvakkat müstahdemler tertibinden verilir.

Fasıl numaralarıyla unvanları merbut (E) cetvelinde münderiç masraf tertiplerinden idaresi zarurî görülen hizmetler için kezaik şehri ücretli veya yevmiyeli müstahdemler kullanılabilir.

Bunların kadroları İcra Vekilleri Heyeti kararıyla tatbik ve müteakip sene bütçesine rapten Büyük Millet Meclisine takdim olunur.

Yevmiye alan amele bu hükümden müstesnadır. Masraf tertiplerinden idare olunacak hizmetler kadrolarının bütçede mevcut diğer bir hizmetin ifasına müteallik kadrolara ilâve mahiyetinde bulunmaması şarttır.

Madde 7 — 1930 malî senesi Diyanet işleri Riyaseti kadrosunda dahil bulunan vaiz ve dersiam miktarı beş yüze tenezzül edinceye kadar bu sınıflarda vuku bulacak münhallerin mevkuftutulması mecburidir.

Madde 8 — Devlet memurları maaşatının tevhit ve teadülüne dair olan kanun ile zabitan ve askerî memurlar maaşatı hakkındaki kanun mucibince verilecek hakkı müktesepeler hususî tertibi olmayan dairelerde maaş ve ücret tertipleri tasarrufatından tesviye olunur.

Madde 9 — 1930 malî senesi zarfında bütçelerden tahakkuk edecek tasarrufat ile varidat fazlalarını İcra Vekilleri Heyeti kararıyla karışılık ittihaz ve Düyunu Umumiye bütçesinin 241 inci faslının 2 inci kambiyo mubaya karşılığı maddesine tahsisat kaydeyleyerek Düyunu Umumiye tablolarına dahil borçlar senedatından mubayaatta bulunmağa

ve yine aynı karşılık mukabilinde altın ve gümüş satın almağa Maliye Vekili mezundur.

Madde 10 — 1930 malı senesi Millî Müdafaa Vekâleti kara bütçesinin 702 inci faslına mevzu tahsisattan lüzum görülecek miktarının mezkûr malî sene Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü bütçesinin fabrikalar masarifatı umumiyesi unvanlı 810 uncu faslına naklen sarfa Millî Müdafaa ve Maliye Vekilleri mezundur.

Madde 11 — Muhasebei Umumiye kanununun 92 inci maddesinin (A) fıkrasındaki ancak bu fasla mevzu tehsilat kifayet etmediği takdirde 48 inci madde mucibince muamele ifa olunur hükmü 1930 malî senesi zarfında tatbik olunmaz.

Madde 12 — Muhasebei Umumiye kanununun 29 uncu maddesi mucibince varidat nevilerinden her birinin müstenit oldukları kanunlar ve nizamları gösteren (C) cetveli, hidematı vataniye tertibinden kanunla muhassas maaşların müfredatını havi (Ç) cetveli, gelecek senelere sari mukavelât aktine mezuniyet verilen hizmetlerin nevilerini gösteren (G) cetveli, Maliye bütçesine konulmuş ihtiyat tahsisatından nakli caiz tertipleri gösteren (F) cetveli bu kanuna rapt olunmuştur.

Madde 13 —• 1338-1929 seneleri muvazenei umumiye avans ve muvakkat bütçe kanunları memadından ahkâmı 1930 malî senesinde dahi devam edecek olanlar merbut (H) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Madde 14 — Bu kanunun hükümleri 1 haziran 1930 tarihinden muteberdir.

Madde 15 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

A- Cetveli

<u>Sıra No.</u>	<u>Dairelerin isimleri</u>	<u>Lira</u>
1	Büyük Millet Meclisi	2 366 949
2	Riyaseti Cümhur	324 722
3	Divanı Muhasebat	802 582
4	Başvekâlet	866 774
5	Şûrayı Devlet	219 694
6	İstatistik Umum Müdürlüğü	53 888
7	Diyanet İşleri Reisliği	1 653 119
8	Maliye Vekâleti	16 802 643
9	Düyunu Umumiye	33 016 996
10	Gümrükler Umum Müdürlüğü	5 041 538
11	Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü	1 330 225
12	Dahiliye Vekâleti	4 566 794
13	Posta, Telgraf, Telefon Umum Müdürlüğü	5 835 210
14	Emniyeti Umumiye Umum Müdürlüğü	4 435 964
15	Jandarma Umum Kumandanlığı	8 915 649
16	Hariciye Vekâleti	3 881 959
17	Sihhat ve İctimai Muavenet Vekâleti	4 502 216
18	Adliye Vekâleti	7 056 214
19	Maarif Vekâleti	8 199 709
20	Nafia Vekâleti	33 013 867
21	İktisat Vekâleti	13 326 534
22	Milli Müdafaa Vekâleti Kara Kısmı	54 211 501
23	“ “ “ Hava “	1 153 980
24	“ “ “ Deniz “	6 297 940
25	İmalâtı Harbiye Umum Müdürlüğü	4 101 431
26	Harita Umum Müdürlüğü	668 426
	Umum yekûn	222 646 523

B- Cetveli

F.	Varidattın nev'i	Lira
Birinci kısım- Bilâvasıta vergiler		
1	Müsakkafat ve arazi vergileri	16 155 000
2	Kazanç vergisi	13 950 000
3	Askerlik mükellefiyeti	1 200 000
4	Sayım vergisi	15 250 000
5	Veraset ve intikal vergisi	800 000
6	Hususi ormanlar hasılâtı	150 000
7	Madenler rüsumu	750 000
8	Traktör rüsumu	25 000
Birinci kısım yekûnu		48 280 000
İkinci kısım- Bilâ vasıta vergiler		
9	Gümrük resimleri	71 700 000
10	Muamele ve istihlak vergileri	20 150 000
11	Nakliyat resmi	950 000
12	Bahriye resimleri	650 000
13	Hayvan sağlık zabıtası resmi	100 000
14	Berri ve bahri sayt resimleri	700 000
İkinci kısım yekûnu		94 250 000
Üçüncü kısım - İnhisarlar		
15	Tütün ve saire	25 000 000
16	Tuz	7 750 000
17	Kibrit, kav ve çakmak	2 000 000
18	Oyun kağıdı	40 000
19	Rüvelver ve fişek ve mevadî infilâkiye	1 185 000

F.	Varidattın nev'i	Lira
20	İspirto ve ispirotolu içkiler	5 900 000
21	Posta, telgraf ve telefon	6 400 000
22	Zarphane hasılatı	25 000
	Üçüncü kısım yekûnu	48 300 000
Dördüncü kısım		
23	Damga resmi	8 200 000
24	Harçlar	3 481 000
25	Tapu harçları ve kaydiyeler	2 600 000
	Dördüncü kısım yekûnu	14 281 000
Beşinci kısım – Müesseseler hasılat Ve menafii		
26	Umumi mektepler hasılatı	250 000
27	Zira müessele “	10 000
28	Baytari “ “	1 000
29	Sıhhi “ “	40 000
30	Sıhhiyye Vekâleti “	15 000
31	Resmi matbaalar “	25 000
32	Madenler “	50 000
33	Demiryollarından hazine hissesi	250 000
34	Emlak hasılâtı	2 900 000
35	Satılacak emval bedeli	600 000
36	Devlete ait tahvilât bedeli	2 070 000
37	Devlet ormanları hasılatı	2 000 000
	Beşinci kısım yekûnu	8 211 000

F.	Varidattın nev'i	Lira
Altıncı kısım		
38	Müteferrik hasılat	110 000
39	Müteferrik varidat	7 650 000
40	Evkaftan hizmet mukabili alınan	600 000
41	Şirketlerden teftiş mukabili alınan	350 000
	Altıncı kısım yekûnu	8 710 000
Yedinci kısım		
42	Tavizattan tahsilat	200 000
	Yedinci kısım yekûnu	200 000
Sekizinci kısım		
43	Mülga vergiler bakayasından tahsilat	500 000
	Sekizinci kısım yekûnu	500 000
	UMUMİ YEKÛN	222 732 000

E - Cetveli

[Masraf tertiplerinden idaresi zaruri görülen hizmetler için kadro tanzimine mezuniyet verilen tertipler]

Bütçe Kanunu madde: 6		
F.	Varidattın nev'i	Lira
İstatistik U.M.		
132	Ecnebi mütehasssları	

F.	M.	Muhassasatın nev'i
----	----	--------------------

Maliye Vekâleti

188	1	Komisyonlara memur olanların ücret ve hakkı huzuru
193		Ecnebi mütehassısları
197		Tetkikatı maliye masrafı
211		Adliye mütehassısları
222	1	Düyunu Umumiye komiser ve memurları tahsisatı

Tapu ve Kadastro U. M.

307		İstinsah ve münakale ücreti

Dahiliye Vekâleti

341	3	Arazi ve emlâk tevzi ve takdiri kıymet için istihdam olunacakların ücretleri
343	2	İnşaat ve tamiratta kullanılacak memurlar ücreti

Emniyeti Umumiye U. M.

384		Ecnebi mütehassısları

Hariciye Vekâleti

444	1	Hükûmetlerle muahede ve mukavele aktine memur edileceklerle müstahdemine verilecek ücret ve hakkı huzur
445		Hakem mahkeme ve heyetlerle uzlaşma komisyonları
446		Muhtelit hakem mahkemeleri ücreti
447		Tahdidi hudut komisyonu ücreti

F.	M.	Muhassasatın nev'i
----	----	--------------------

Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti

479	1	Sari ve salgın hastalıklarla mücadele teşkilatı memurin ve müstahdemin ücretleri
480	1	Trahom mücadelesi teşkilatı memurin ve müstahdemin ücretleri
481	1	Zührevi hastalıklarla mücadele teşkilatı memurin ve müstahdimin ücretleri
482	1	Cüzzam mücadele teşkilatı memurin ve müstahdemin ücretleri
483	1	Verem mücadele teşkilatı memurin ve müstahdemin ücretleri
484	1	Sıtma mücadele teşkilatı memurin ve müstahdemin ücretleri
492	1	Doğum ve çocuk bakım evleri mücadele teşkilatı memurin ve müstahdemin ücretleri

Maarif Vekâleti

552		Ecnebi mütehassıs ve muallimler
554		Kurslar ücreti
555	1	Dil heyeti azasile memur ve müstahdemlerin ücreti
561	1	Meslek mektepleri ücreti
572		Seyyar sinema teşkilatı ücreti
573		Tarihi eserlerin muhafaza ücreti

Nafia Vekâleti

600	1	Yollar ve büyük köprüler inşaat ve müstacel tamirat teşkilatı müstahdemler ücreti
601	1	Sular teşkilatı müstahdemler ücreti
604		Ecnebi mütehassısları ve tercümanları

F. M. Muhassasatın nev'i

İktisat Vekâleti

- 637 2 Mahkeme masrafı
 644 Sergiler ve nûmuneler teşhiri
 649 Ecnebi mütehassısları ve tercümanları
 652 Zirai mektepler ve kurslar
 653 Zirai mücadele
 654 Zirai ıslâh, teksir ve tetkikat
 655 1 Tohum istipdal ve tevzii
 3 Mevaddı müşteile ve müstahzaratı kimyeviye rûsumu karşılığı
 656 2 Hayvan küçük sıhhiye memurları mektebi
 657 1 “ hastalıklarile mücadele
 2 Bakteriyolojihane ve serum darülistihzarları
 658 2 Aygır depoları
 659 2 Orman ameliyat mektebi
 661 Muhafaza, amenajman ve teşcir
 662 Orman işletme masarifi umumiyesi
 664 1 Dericilik enstitüsü
 667 2 Maadin tetkikat ve taharriyat masrafı
 670 3 Laboratuvarlar
 671 1 İhracat ofisleri teşkilat ve masarifi
 672 2 Balıkçılık mektebi
 673 2 Limanların temizleme ve tarama ve mayın imhası
 674 Tetkikat ve taharriyat
 675 İnşaat, tesisat ve tamirat

Milli Müdafaa Vekâleti

- 706 Şehitliklerin bekçi ücretleri
 707 Beynelmilel mezarlıklar komisyonu

F.	M.	Muhassasatın nev'i
710		Ecnebi mütehassısları
774	“	“
807	“	“
842	“	“

Ç — Cetveli

[Hidematı vataniye tertibinden kanun ile muhassas maaşların müfredatı

Bütçe Kanunu madde ; 12

Esami	Maaş Miktarı	Şartı tahsisi	Kanunun No.	Tarihi
Ussat tarafından şehit edilen Akdağ Madeni Kayma- kamı şehit Tahir B.				
Zevcesi Memnune H.	4	Teeshülle- rine kadar	25 23 9 336 481 113 4 340	
Kerimesi Mihrünnisa H.	4			
“ Nilüfer “	4			
“ Tahire “	4			
Mahdumu Ertuğrul E.	4	Tahsilini ik- mal edince- ye kadar	80 25 12 336 481 13 4 340	
Dersaadette salben idam olunan Urfa Mutasarrıfı sabıkı Nüsrat B.				
Zevcesi Hayriye H.	12,5			
Mahdumu Tarık E.	7,5			
“ Mazlum “	7,5	Tahsillerini ikmal edin- ceye kadar		
“ Müntekim “	7,5			

Esami	Maaş Miktarı	Şartı tahsisi	Kanunun No.	Tarihi
Konya hadisesi isyaniye- sinde vazifesi uğrunda şehit edilen Bozkır Kay-makamı Demir Asaf B. Zevcesi ve iki çocuğu	10	107	19/3/337	
Ankara meb'usu sabıkı Atıf B.	10	270	14/10/338	
Şehidi millî Boğazlıyan esbak kaymakamı Kemal B. Zevcesi Hatice H. [*]	10	271	14/10/338	
Kerimesi Müzehher H.	5			
„ Müşerref „	5			
Mahdumu Adnan B.	5			
Gebze ve havalisi kuvai milliye kumandanı iken şehiden vefat eden Yahya kaptan :		275	19/10/338	
zевcesi Şevket H. Kerimesi Fikriye „ „ Muzaffer H.	10			
İzmir Ahziasker Heyeti Reisi miralay Süleyman Fethi B. Zevcesi Fatma Lâtife H.	40	Eramil maaşı İta olunma- mak üzere	435	9/3/340
Büyük Türk şairi Abdül- hak Hamit B.	100	Kaydi hayat şartile	443	19/3/340
Bahriye Nazırı esbakı Birinci Ferik merhum Ahmet Cemal Pş.				

* 515 numaralı kanunla evvelce muhassas 5 lira maaşı 5 lira zamla 10 liraya çıkarılmıştır.

Esami	Maaş Miktarı	Şartı tahsisi	Kanunun No. Tarihi
Zevcesi Seniha H	15	Tehhülüne kadar Mek- tep tahsille- rini ikmal edinceye kadar	478 13/4/340
Kerimesi Kâmiran H	5		
Mahdumu Necdet B.	5		
„ Behçet „	5		
Sadri esbak merhum Tatâl	25		
Pş. Zevcesi Hayriye H.	15	Mektep tah- sillerini ikmal edinciye ka- dar Mektep tahsilini ik- mal edinciye kadar	478 13/4/340
Doktor Bahaettin Şakir B.	5		
Zevcesi Cenân H.	5		
Mahdumu Alp B.	5		
“ Celasin B.	5		
Trabzon Meb'usu şehit İz- zet B. mahdumu Abdür- rahman B.	5		
Kütahya Meb'usu sabıkı Haydar B.	25		
Şehit Tevfik Sükûti B.	10	]	479 13/4/340
Validesi Fatma Zehra H.	10		
Hemşiresi Seniye H.	10		
Damat Ferit tarafından idam edilmiş olan şehit Çarkçı Yüzbaşı Halil İbrahim E.	10	]	480 13/4/340
Zevcesi Fatma Belkıs H.	5		
Kerimesi İclâl H.	5		
“ Necibe H.	5		
Maddumu Celâlettin E.	5		

Esami	Maaş Miktarı	Şartı tahsisi	Kanunun No.	Tarihi
Abdülezel Pş. Hafidesi	4		481	13/4/340
Naciye H.				
Adliye Nazırı merhum				
Refik Beyin ikinci haremi				
Müveddet H.	15			
Şehiden vefat eden Binbaşı				
Muhtar Beyin hemşiresi				
Binnaz H.	15			
Mithat Pş. Kerimesi Fatma				
Memduha H	9			
.Kerimesi Mesrure H.Gazi	9		481	13/4/340
Osman Pş. haremi Fatma H.	25			
Babıâli vak’asında şehit edilen Harbiye nazırı Nazım				
Pş. kerimesi Atiye H.	18			
Merhum Niyazi B.;				
Zevcesi Feride H.	10			
Hemşiresi Lâtife H.	10			
Mahdumu Mitat B.,,	10			
“ Süleyman Asım B.	10			
Sadri esbak merhum				
Mahmut Şevket Paşa				
zевcesi Dilşat H.	62 ½			
Üçüncü ordu kumandanı				
İsmail Hakkı Pş. validesi				
Habibe H.	40			
Esbak Diyarbekir Valisi				
Reşit B. merhum: Haremi				
Mazlume H.	20			
Mahdumu Şinasi E.	6			
„ Cehri E.	6			
.				

Esami	Maaş Miktarı	Şartı tahsisi	Kanunun	
			No.	Tarihi
Kerimesi Fikret H.	6	Teahhülleri ne kadar	381	13/4/340
„ İsmet „	6			
Şeyhülislâm Hayri E. merhum:				
Zevcesi Munise H.	20	Mektep tahsillerini ikmal edinciye kadar		
Malûl mahdumu Hakkı B.	10			
Mahdumu Münip B.	5			
Şehit Yörük Selim Beyin:				
Zevcesi Hikmet H.	10	Teahhüllerine Kadar	515	24/4/340
Kerimesi Melâhat H.	5			
„ Zafer „	5			
„ Nimet „	5			
Ömer Naci B, merhumun:		Teahhülüne kadar	481	13/4/340
Zevcesi Emine Advive H.	10			
Kerimesi müzeyyen H.	5			
İrak Şeyhülmeşayih			481	13/4/340
Uceymi Paşa Merhum	50			
Mehmet Ali Bey zevcesi				
Belkıs H.	4			
Sabık Meclisi Meb’usan Reisi Reşat Hikmet B.:		Mektep tahsillerin ikmal edinciye kadar	481	13/4/340
Mahdumu Ahmet Reşat	10			
Hikmet B.				
Mahdumu Ömer Fuat	10			
Hikmet B.				
Gümüşane Meb’usu şehit Ziya Beyin:		Yirmi yaşlarını ikmal edinceye kadar		
Zevcesi	5			
Mahdumu Enver B	5			
„ Muammer B.	5			

Esami	Maaş Miktarı	Şartı tahsisi	Kanunun No.	Tarihi	
Mahdumu Zümrüt B.	5	Teehhülüne kadar	481	13/4/340	
Kerimes Yadigâr H.	5				
Maraş ulûmu riyasiye mu- allimi sabıkı Hayrullah E.					
Zevcesi Ayşe H.	5	mektep tahsil- lerini ikmal e- dinceye kadar			
Mahdumu Celâlettin E.	5				
“ Kemalettin “	5				
Esbak Kastamonu Meb’usu					
İsmail Mahir Efendi:		Teehhürlerine			
Zevcesi Fatma H.	5	kadar			
Kerimesi Fatma İffet H.	5	Mektep tahsil- lerini ikmal edinceye kadar			
“ Ayşe Ferihan H.	5				
Mahdumu Alâettin B.	5				
“ Ahmet Ertuğrul B.	5				
“ Bekir Gündüz B.	5				
Denizli Meb’usu sabık					
Hakkı Behiç B.	25	Teehhülüne			
Denizli komiseri Hamdi B.	5	kadar tahsilini			
Zevcesi Fevziye H.	5	ikmal edinceye			
Kerimesi Perihan “		kadar			
Mahdumu Cengiz E.	5				
Validesi Firdevs H.	5				
Mustafa Necip B.	5				
Velide	5				
Hemşiresi	5				
Suşehrinde idam edilmiş olan yüzbaşı Nuri B.		Tahsillerini ik- mal edinceye			
Çocuğu	5	kadar kızların			
“	5	teehhülüne ka- dar			

Esami	Maaş Miktarı	Şartı tahsisi	Kanunun No.	Tarihi
Muş mutasarrıfı merhum Servet Beyin: Zevcesi Mahdumu Kâmrân E. Kerimesi Nuriye H. Kara mağara nahiyesi mü- dürü Tevfik Bey. Zevcesi Hafize H. Kerimesi Ayşe H.	10 5 5 5 4	Tahsilini ikmal edinceye kadar Teahhülüne kadar Teahhürlerine kadar	481	13/4/340
Mahmudu Hami E. “ Nadir “ “ İrfan “	4 4 4	Tahsilini ikmal edinceye kadar		
Kızılca nahiyesi müdürü şehit Adil E.. Validesi Selime H. Zevcesi Havva İsmet H. Kerimesi İffet H.	2 2 2		482	13/4/340
Şehit Erzincanlı hafız Ab- dullah E. Haremi’ Hatice H. Konya hadisei isyanyesinde şehit edilen Ali Kemal E: Zevcesi Emine H. Kerimesi Nefise H. Trabzon valii esbakı Cemal Azmi Bey: Zevcesi Müzeyyen H.	10 5 15	Teahhürlerine kadar		
			515	24/4/340

Esami	Maaş Miktarı	Şartı tahsisi	Kanunun No.	Tarihi
Ziya Gök Alp B. merhu- mun; Zevcesi Vecihe H. Kerimesi Hürriyet H. “ Türkan “	50 30 30	Kaydi hayat şartile Teeshüllerine kadar	518	11/11/340
24 üncü fırka kumandanı kaymakam Mahmut Beyin: RefİKası Şaziye H. Mahdumu Feridun B. “ İhsan “	40 10 10	Tekaüt, eytam ve eramil ma- aşları varsa kat olunacaktır.	649	22/4/341
24 üncü fırka Erkânı harbi yüzbaşı Yakup Sam Ef. Zevcesi Şahende H. Mahdumu Ali Aydın E. “ Sami Bali “	20 10 10	Bu maaşat kız ve erkek ço- cuklara yirmi yaşına kadar verilir.		
Maraşlı doktor Mustafa Beyin: Zevcesi Naime H. Mahdumu Şeref B. “ Ayhan B. Maraşlı şehit Evliya E. Zevcesi Şerife H. Kerimesi Muazzez H. Mahdumu Fehmi B. Gazi Ayıntaplı şehit Şahin Beyin mahdumu Hayri E. Kozanlı şehit Saim Beyin	10 10 10 10 10 10 10	Tekaüt, eytam ve eramil ma- aşları varsa kat olunacaktır. Bu maaşat kız ve erkek ço- cuklara yirmi yaşına kadar verilir.	699	22/4/341

Esami	Maaş Miktarı	Şartı tahsisi	Kanunun No. Tarihi
hemşiresi Naciye H.	15	Tekâüt, eytam ve eramıl ma- aşları varsa kat olunacaktır. Bu maaşat kız ve erkek ço- cuklara yirmi yaşına kadar verilir.	649 22/4/341
Şeyhülislâmı esbak Musa			
Kâzım E., merhumun:			
Zevcesi Ratibe h.	20		
“ Aliye “ [*]	40		
Şehit Jandarma mülâzimi			
evveli Süreyya beyin vali-			
desi Hüsniya H.	10		
Şehit doktor Nafiz Tahir			
Beyin			
Hemşiresi Sabiha H.		Eytam ve era- mıl maaşı ve- rilmemek şart- ile, mahdum- larına ikmali tahsillerine ve diğerlerine iz- divaçlarına kadar maktu- an.	732 8/2/926
Mahdumu Ali Nafiz B.	5		
Topçu binbaşılığından müs-	5		
tafi merhum Riza Beyin			
Zevcesi Şükriye H.	10		
Kerimesi Türkân “	10		
Nafia Vekili merhum Sü-			
leyman Sırı Beyin:			
Zevcesi Ehliman H.	40		
Mahdumu Fikri Ziya B.	30		
“ Saruhan B.	30		
Kerimesi Gülserin Lem’a H.	30		
“ Gülbeğim H.	30		

* Evvelce muhassas 20 kira maaşına 20 lira daha zam edilerek 40 liraya iblağ olunmuştur. (Kanun No: 1101)

Esami	Maaş Miktarı	Şartı tahsisi	Kanunun No. Tarihi
Saruhan meb'usu merhum Reşat Beyin: Zevcesi Atiye H. Oğlu Mustafa Reşit B. Kızı Samime H.	50 50 40	Eytam ve eramil maaşı verilme- mek şart-ile, zевcesine kaydi hayat seuretile, oğluna ikmali tahsiline ve kızına izdivacına kadar	753 24/2/926
Sami paşa zae Sezai B.	100		993 19/3/927
İstanbul meb'usu merhum Abdurrahman Şeref B. Kerimesi Hikmet H. Kerimesi İsmet H.	30 30	Eytam ve eramil maaşları katol- unmak üzere te- ehhüllerine kadar.	1098 19/6/927
Çorum Meb'usu merhum Ferit Recai Beyin: Zevcesi Kâmiran H. Mahtumu Bekir B.	20 10	Zevcesine teeh- hül ettiği zaman katedilmek üze- re kaydi hayat ile, mahdumuna yirmi yaşına ve- ya ikmali tahsil- ine kadar	1099 19/6/927

Esami	Maaş Miktarı	Şartı tahsisi	Kanunun No. Tarihi
Merhum Doktor Vasfi Bey RefİKası Nazmiye H. Kahdumu Reşit B. “ Feridun “	20 10 10	RefİKasına teeh- hül ettiği takdir- de kat edilmek üzere kaydi hayat ile, mah- dumlarına yirmi yaşlarına veya ikmali tahsil- lerine kadar	1100 19/6/927
Sivas Valii esbakı merhum Reşit Paşa: Zevcesi Melek H. Mahdumu Mehmet Celâ- lettin B. Mahdumu Mahmut Aziz B. Kerimesi Fatma Hikmet H. “ Emine Fikret “ “ Nimet “	20 10 10 10 10	Eytam ve eramil maaşları verilme- mek şart-ile, Zev- cesine teehhül ettiği taktirde kat edilmek üze-re kaydi hayat ile, mahdumuna yirmi yaşına ve-ya ikmali tahsil- lerine,kermillerine de teehhüllerine kadar.	1102 19/6/927

Esami	Maaş Miktarı	Şartı tahsisi	Kanunun No. Tarihi
Mahkemei Temyiz Reisi veveli müteveffat Hasan Fehmi Beyin zevcesi Kâmran H.	30	Eramil maaşı verilmemek ve teehhül ettiği takdirde kat o- lunmak üzere.	1100 19/6/927
Sabık İstanbul Meb'usu Ahmet Salâhattin Beyin: RefİKası Seza H. Mahdumu Haldun B.	40 10	Eytam ve eramil maaşı verilme- mek şartile refi- kasına teehhül ettiği takdirde kat edilmek üzere kaydı ha- yat ile, mahdu- muna yirmi yaş- ına veya ikmali tahsiline kadar.	1104 19 /6/927
Kırşehir meb'usu Ali Rıza B. merhumun RefİKası Necmiye H.	20	Eramil maaşı verilmemek şart-ile teehhül ettiği takdirde kesilmek üzere kaydı hayat ile	1105 19/6/927

Esami	Maaş Miktarı	Şartı tahsisi	Kanunun No.	Tarihi
Mirliva Celâl Paşa. Kerimesi Seniye H. “ Hadiye “ “ Redife “	2,5 2,5 2,5		1141	23/6/927
Kütahya meb’usu sabıkı merhum Seyfi E. Mahdumu Şemsettin E.	10	Eytam maaşı verilmemek üzere yirmi ya- şına veya ikmali tahsiline kadar	1161	25/6/927
Rize meb’usu merhum Rauf B. Zevcesi Binnaz H. Kerimesi Belkis H. “ Melâhat “	30 10 10	Eytam ve eramil maaşları veril- memek zevcesi- ne tehhül ettiği takdirde kesil- mek üzere kaydı hayat ile, ker- melerine teeh- hül edinceye kadar.	1171	25/6/927
Mardin meb’usu sabıkı merhum Derviş beyin zevcesi Meryem Hm.	30	Eramil maaşı verilmemek ü- zere tehhül et- tiği takdirde kat olunmak şartile	1174	26/6/927

G – Cetveli

Gelecek senelere sari mukavelât aktine kanunen mezuniyet verilen
hizmetlerin envai

No.

627 Madde 33 — Ajansın bir müessesesi hususiye tarafından idare ettirilmesi için on senelik teahhüdât icrasına dair.

627 Madde 34 — Ormanların kısa müddet zarfında amanejman ameliyesini ifa için.

664

1013

1177

Bazı levazım askeriye mubayaat ve inşaatı için

1017

1436

Ankarada inşa olunacak bazı mebanii askeriye için.

1050

1050

1244

1550

Muhasebei Umumîye kanununun ellinci maddesinde gösterilen hizmetler.

Muhasebei Umumiye kanununun elli ikinci madde sinde gösterilen hizmetler.

Sefain ve müessesatı askeriyei bahriye inşası için.

1302

1344

Meslek mektepleri inşaatı.

Bursa ovasında Nilüfer ve Deliçav mecralarının ıslahı ve serme bataklığının kurutulması ve Nilüfer ırmağı üzerinde bent inşası için

1352

. Ankarada inşa edilecek vekâlet ve devair binalarile memurin apartmanları için.

1367

Türkiye Cümhuriyeti ile Osmanlı Düyunu Umumiyesi hamilleri namına hareket eden zevat ile Düyunu Umumiye meclisi İdaresi arasında aktolunan mukavele ve itilâfname.

Kanun No

- 1375 Anadolu ve Mersin - Tarsus - Adana Demiryolları ve Haydarpaşa limanı mubayaası hakkında mukavelename
- 1391 Amerika Fort Motor Kompani eksports Enkorporeytet şirketi ile mün'akit mukavele.
- 1430 Kaçakçılık takibatında kullanılmak için deniş vesaiti mubayaası için
- 1435 Askerî hastane, Garnizon ve mektepler inşası içi n. 1450 Kibrit fabrikası için teahhüt icrasına dair.
- 1480 Ankara da inşa olunacak Nafia Vekâleti binası hakkında.
- 1482 Demiryolları ve limanları ile su işleri için.

F — Cetveli

'Maliye bütçesine komitan ihtiyat tahsisatından -nakledilecek tertipler

- 1 — Mahkeme masrafı tertipleri.
- 2 — Mahkeme ilâmına müstenit deyin tahakkuk etmiş olan tertiplerden tahsisatı kalmıyanlar.
- 3 — Geçen sene düyünü tertipleri
- 4 — 1928 senesi düyunu karşılığı tertipleri

H — Cetveli

[Geçmiş seneler avans, bütçe ve muvakkat bütçe kanunlardan hükümleri 1930 mali senesinde dahi carî olacak maddeler]

1339 senesi altıncı avans kanunu No 269

Madde 8 — İdarei Umumiyei Vekâlet Kanunu mucibince nasp ve azilleri mahallerine ait bilûmum memurin

ile ailelerine her ne suretle olursa olsun verilecek harcırah o vilâyet veya livanın hududu muayenesini tecavüz edemez.

1339 senesi birinci avans kanunu: No 311

Madde 6 — 15 nisan 338 tarihli rûsumu bahriye kanununa merbut cetvel haricinde olup Dersadet liman riyasetince ötedenberi alınmakta olan rûsum kemafissabık istida edilir.

1340 senesi mart ayma mahsus muvakkat

bütçe kanunu: No 425

Madde 7 — Bilumum tekâlif ve rûsumun kavanin ve nizamâtı mukarreresi mucidince tahakkukuna ve düyunu hâzinenin sübutuna esas olan mekadir ve nisbetler tebeddül etmemek şartile hâzinenin kabz ve tediye muamelâtında ve kuyudu hesabiyei devlette lira esas ittihaz edilerek kuruş anın kesri itibar edilip tahakkuk ve tahsilinde yirmi paradan dun küsurat tay ve yirmi paradan fazla küsurat kuruşa iblâğ edilecektir.

1340 bütçe kanunu: No 490

Madde 6 — Hariciye Vekâletince gerek merkezde ve gerek sefarethane ve şehbenderhaneler vasıtasile hariçte istifa edilmekte olan harç ve resimlerin ledelicap mukabelei bilmisil olmak üzere tezyidini ve icabında haddi aslisine ırcamı Vekâleti müşarünileyhanın iş'arına binaen tahtı karara almağa İcra Vekilleri Heyeti mezundur.

Madde 11 — 30 eylül 336 tarihli kanunun ikinci maddesi mucibince resme tâbi tutulan oyun alâtından işbu resim

lâvha vaz'ı suretile istifa olunur ve bu resim temettü kanununun carî olduğu mahallerde tatbik edilir.

Her sene mart ayı zarfında vesaiti münasibe ile vaki olacak ilân tarihinden itibaren on beş gün zarfında levhaların vaz'ı mecburî olup bu müddetten sonra levhasız görülecek olanlar iki kat resme tâbi tutulur. İşbu kanunun mevkii tatbika vaz'ı tarihine kadar damgalattırılmaksızın derdest olunan oyun alâtının rüsumu müterakimesi kanunun neşrinden itibaren bir mah zarfında tesviye olunmak şartile cezaları af ve ashabı hakkında ikame olunan davalar iptal olunur.

27 teşrini sani 1336 tarihli kanun ahkâmile 30 eylül 1336 tarihli kanunun işbu maddeye mugayir olan ahkâmı mülğadır.

Madde 12 — Duçarı istilâ olan mahallede herhangi sebeple nısfından fazlası harap olan şehir ve kasaba ve kurada 1338 senesinden itibaren inşa edilmiş ve edilecek mesakin ve çiftlik ebniyesi 1349 senesine kadar vergi ve zamaimden muaftır. Bu misullu mebaniden şimdiye kadar tahsil edilen vergiler iade edilmez. 8 teşrinisani 1339 tarihli kanunun 12 inci maddesi mülğadır. 1338 senesinde istirdadı müteakip Ordu tarafından vaziyet edilip takdiri fiat hususunda tahaddüs eden ihtilâfat hasebile mahsubu teahhuründen âşar tekasitinden eyyamı güzeşte faizi aranmaz.

Madde 13 — Yerli ve ecnebi tömbeki bayilerinden istifa edilen bey'ıye resmi beş misli olarak tahsil olunacaktır.

341 Bütçe kanunu: No. 627

Madde 5 — Topkapu müzesile saraylardan ellişer kuruş ve diğer müzelerden onar kuruş duhuliye ücreti alınır. Sıhhiye müzesi meccani olduğu gibi alelûmum mektepler talebesi de duhuliye ücretinden müstesnadır.

Madde 7 — Hususî ormanlardan alınan rüsum kavanini mahsusası mucibince % 10 olarak istifa olunur. Sahipli arazide yetiştirilen veya hüdayi nabit olarak sahipli arazide veya müteferrik surette Devlete ait arazii haliyede yetişen ağaçlardan bu resim alınmaz

Madde 8 — İcar ve isticar konturato evrakı ile ferağ
ilmühaberleri atideki hatlarla satılır.

A — İcar ve isticar kontratlarından:	Kuruş
Senevi yüz liraya kadar bedeli icarı mutazammın olanların beheri	10
Senevi beş yüz liraya kadar bedeli icarı mutazam- mın olanların beheri	20
Senevi beş yüz bir liraya ve daha fazla bedeli icarı mutazammın olanların beheri	50
B — [Bu fıkra 833 numaralı kanun ile tadil edilmiştir.]	

Madde 9 — Nüfus hüviyet cüzdanları atideki hatlarla satılır:

Bez kaplı hüviyet cüzdanı 15 kuruş, maroken kaplı hüviyet cüzdanı
50 kuruş.

Madde 13 — 30 nisan 1329 tarihli iskânı muhacirin
nizamnamesinin 28 inci maddesinin muafiyete mütâallık ahkâmı
mülğadır.

Madde 20 — Meadin ocakları ile bilûmum müessesatı sınaiyenin
tesisatına ve işletilmesine ait levazımdan ve tuz ile Devlet inhisarına tâbi
diğer mevattan ve ipek kozasından duhufiye resmi alınmaz.

Madde 23 — Tarihî ve bediî kıymeti haiz olanlar müstesna olmak
üzere emlâki millliyenin bedeli peşin veya atideki esaslar dairesinde
tanzim edilecek talimatnameye tevfikân mukassat olarak furuhtuna
Maliye vekili mezundur.

A — İçinde veya civarında hiç arazisi olmamak veya uhdei
tasarruflarındaki miktarı arazi 200 dönümden noksan bulunmak sebebiyle
toprağa muhtaç erbabı ziraat mevcut olan arazii milliye, bedeli on
senede mukassatan alınmak ve her haneye verilecek arazi miktarı
yetlerindeki arazi ile birlikte muhitin icabına göre azamî 200 dönümü
tecavüz etmemek üzere takdiri kıymet suretile tevzi ve furuht olunur.

B — İçinde veya civarında toprağa muhtaç erbabı ziraat

mevcut olmıyan arazii milliye ile Devlete ait bağ, bahçe, fındıklık ve zeytinlik gibi gayrı menkulât takarrür edecek bedeli azamî on senede mukassatan alınmak üzere bilmüzayede taliplerine satılabilir.

C — Emlâki milliyeden olan müsakkafat ve arsalar takarrür edecek bedeli âzami sekiz senede mukassatan alınmak üzere bilmüzayede taliplerine fûruht olunabilir.

D — Gerek takdiri kıymet suretile, gerek bilmüzayede fûruht edilecek fıkاراتı sabıkada muharrer emvali gayrı menkule son taksitin tediyesi zamanına kadar hazine lehine birinci derecede haciz vaz'ı şartile bidayeten kafi surette ferağ olunur

H — Hulûl eden taksiti miadında vermiyenler hakkında Tahsili Emval Kanunu ahkâmı tatbik edilir.

V — Mübadeleye gayrı tâbi eşhası hükmiyeden metruk bilcümle emvali gayrı menkule kâffe hukuk ve vecaibile bulundukları vilâyetlerin idarei hususiyelerine devredilir.

Madde 24 — Manatık ve kabiliyeti iskânlarına veya arazi ve emlâkin vaziyetlerine nazaran mübadillerin istifadeleri mümkün olmadığı tahakkuk ederek tevzi ve teffiz edilmıyen mübadillere ait emvali metrukeden dört buçuk milyon liraya kadar olan miktarım Dahiliye Vekâletinin muvafakatile Maliye Vekâleti 23 üncü madde mucibince fûruhta mezundur.

Madde 34 — Ormanların kısa müddet zarfında amenajam amelıyesını ifa için senevi tediye miktarı Ziraat Vekâleti bütçesinde mevzu tahsisattan yüz bin liralık miktarını tecavüz etmemek şartile bir milyon liraya kadar teahhüt icrasına ve yahut halen müstahdem fennî gurupların aynı teşkilât ve maaşla adedinin tezyidine Ziraat Vekili mezundur.

Madde 37 — Muvakkat veya daimî bir memuriyetle memaliki ecnebiyeye izam olunanların zatî ve aile yol masrafları memurini hariciye harcırah kanununa ve yevmiyeleri 15 mayıs 335 tarihli harcırah kararnamesine tevfi kan verilir.

Bu yevmiyeler devairi aidesince ehemmiyeti maslahata ve icabatı mahalliyeğe göre yedi misline kadar tezyit olunabilir.

Memuriyeti muvakkate ile izam olunanlara bu miktardan fazla yevmiye itası lâzım geldiği takdirde verilecek yevmiye miktarı İcra Vekilleri Heyetince takdir olunur. Mezkûr 15 mayıs 335 tarihli harcirah kararnamesinin 29 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarile kararnamei mezkûrun 10 teşrinisani 1335 tarihli zeylinin üçüncü maddesi ahkâmı mülğadır.

Madde 46 — Hariciye, Müdafaai Milliye, Bahriye, Ticaret ve Maarif Vekâletlerine mensup memurini hâriciyenin maaşlarından tevkilatı kanuniye badelicra mütebakisi ile temsil tahsisatları ve müstahdeminin ücretleri harpten evvelki fii resmî hesabıle mukabili İngiliz lirası olarak tesviye edilir.

Memurini mezkûre maaşatının aslına İngiliz lirası esası üzerinden mahalleri hayat pahalılığı nisbetinde pahalılık zammı ilâve ve berveçhi balâ mukabili İngiliz lirası olarak tesviye olunur. Ancak hayat pahalılığı derecesi ne olursa olsun büyük elçilere pahalılık zammı namile verilecek miktar maaş ve temsil tahsisatları mecmuunun nısfından, diğer elçilere rub'undan dun olamaz. İşbu hayat pahalılığının nisbeti Hariciye ve Maliye Vekâletleri tarafından müştereken her altı ayda bir defa tesbit kılınır. Temsil tahsisatı ile pahalılık zammı ve akçe farkları bir gûna tevkıfata tabi değildir. Tahsisatı fevkalâde kararnamesinin işbu maddeye muhalif ahkâmıle 1340 senesi Muvazenei Umumiye Kanununun 30 uncu maddesi hükmü mülğadır. Bu madde 1452 numaralı kanunun 12 inci ve 1498 numaralı kanunun 6 inci maddelerde kısmen tadil olunmuştur.

Madde 49 — 1340 senesi Muvazenei Umumiye Kanununun 32 inci maddesi mucibince leyfî mekâtibe alınan meccanî talebe miktarı ücretli talebe adedinin nısfı derecesine iblâğ olunur. Askeri liseler bundan müstesnadır.

Madde 50 — Ahkâmı hususiyeye tabi bulunanlar müstesna olmak üzere varidatı devlete müteallik kavanin mucibince kaçakçılık dolayısıyla istifa olunacak cezai nakdilerin nısfına kadar miktarı muhbirler ile kaçığın derdesti emrinde hizmeti görülenlere derhal ikramiye olarak verilebilir. Bu suretle verilecek ikramiyelerin sureti sarfi ve her daire bütçesinde açılacak faslı mahsustan veçhi mahsubu Maliye Vekâletince tanzim kılınacak talimatname ile tayin olunur.

Madde 53 — Türkiye Cümhuriyeti ile muamelei müteakabile esası üzerine itilâfname teati eden düveli ecnebiyeye İcra Vekilleri Heyeti kararla Ankarada sefaret ve konsoloshane inşa eylemek üzere meccanen arsalar teffizine ve gerek bu arsalar, gerek Ankarada inşa edilecek sefaret ve konsoloshanelerle düveli mezkûrenin elyevm Türkiye’de mevcut diğer sefarethane ve konsoloshaneleri için tahsisi veçhile bilâ harç tapu senedi itasına Maliye Vekâleti mezundur. Ankarada sefarethane ve konsoloshaneler inşaatı için memaliki ecnebiyeden celbedilecek malzemei inşaiye gümrük resminden muaftır.

Madde 57 — 1340 senesi askerî fabrikalar müdüriyeti umumiyesi bütçe kanununun üçüncü maddesinde muharrer inhisar eşyasından maada her nevi mevaddı infilâkiye ve kapsol gibi akşamı ve el’abı nariye ve istimali mücaz rüvelverlerin fûruhtu dahi tahtı inhisara alınmıştır. Ancak umuru nafia ve meadinde müstamel mevaddı infilâkiye ve akşamı mahalli teslimindeki maliyet fiyatına yüzde yirmiden fazla zam edilmiyerek efrada şirketlere veya müessesata fûruht edilir.

Madde 59 — imalâtı Harbiyede müstahdem ameleden kaza sigortasına tabi tutulması icap edenlerin sigorta bedeline Muvazenei Umumiyeden muhassas mebalığden fazlası işbu amelenin yevmiye ve ücuratından katolunur.

1341 senesi bütçe kanununa müzeyyel

kanun: No 757

Madde 6 — Emvali maliye ve metruke satışlarile bunların icar bedellerinden ve füzûli işgale ait olup idare heyetleriece takdir olunacak ecir misillerinden mütevellit hazie matlûbatı Tahsili Emval Kanununa tevfikân tahsil edilir.

Madde 9 — Bir senei maliye içinde alınan tahsisatı munzamadan aynı fasıl dahilinde olsa bile münakale icra edilemez. Yalnız Nafia Vekâleti bütçesinin demiryolları inşaat ve işletmesine ait olan faslı müstesnadır.

1927 senesi bütçe kanunu: No 1011

Madde 4 — Altın ve gümüş avani ve meskûkâtan ve zinet altınlarından darphanece alınmakta olan ücret Maliye Vekâletince rayice göre tanzim edilecek liste mucibince istifa edilir.

Madde 8—18 mart 1926 tarihli Memurin kanunu ile 7 haziran 1926 tarihli Ordu, Bahriye ve Jandarma zabitan ve memurini hakkındaki kanunun malî mevaddı ahkâmı tedricen tatbik ve her sene hangi maddeler ahkâmının tatbikina iptidar edilebileceği muvazenei umumiye kanunlarile tayin ol nur.

Madde 9 — 18 mart 1926 tarihli memurin kanununun 20,21, 25, 69, ve 72 inci ve (D, H) fıkraları müstesna olmak üzere 84 ve 88 inci maddelerden ve 7 haziran 1926 tarihli Ordu, Bahriye ve Jandarma zabitan ve memurini hakkındaki kanunun birinci maddesinin memurin kanununun 88 inci maddesine matuf hükmile 2,8 ve 9 uncu maddelerinden maada bilûmum ahkâmının 1927 senei mâliyesi haziran ve yalnız memurin kanununun 86 inci maddesi hükmünün 1927 senei

mâliyesi teşrinievvelî iptidasından itibaren tatbikına başlanır. [Bu madde 1204 numaralı kanunun birinci ve 1452 numaralı kanunun on dokuzuncu maddelerinde kısmen tadil olunmuştur.]

Madde 13 — Diyanet İşleri Riyaseti bütçesinin müstahikkini ilmiye tertibindeki muhassasatı tecavüz etmemek şartile mülga tekke ve zaviyeler mensubinininden evsaf ve şeraiti İlmiyeyi haiz olanlara 1927 senei mâliyesi nihayetine kadar Diyanet İşleri Riyasetince maaş tahsis olunabilir ve bunun haricinde hiç bir kimseye badema tertibi mezkûrden maaş tahsis olunamayacağı gibi bu tarihten sonra tekke ve zaviyeler mensuplarına da tahsis muamelesi yapılamaz .

Madde 14 — Diyanet İşleri Riyasetince tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik edilecek bir talimatnameye tevfikân 1927 senei mâliyesi nihayetine kadar cevamiin hakiki ihtiyaca göre tasnifi ve zaman ve mekân itibarile kabili cem olan vazifeler tevhit edilmek suretile işbu cevami hademesi kadrolarının tesbiti mecburidir.

Kadrolar haricinde kalacak vazifedarlar kemafissabık hizmetlerine devam edecekler ise de inhilâl vukubuldukça vazife ve muhassasatları tasarruf ve bu tasarrufat kadro dahilindeki hademei mevcude muhassasatının tedricen 500 kuruşa iblâğı için karşılık ittihaz olunur. Kadro dahilinde vukubulacak münhalâta kadro haricinde kalmış vazifedarlar varken başkasının tayini caiz olmayup bunlardan münasipleri naklen tayin ve kadro haricindeki vazife ve muhassasatları tasarruf edilir. Hizmeti muattal veya bilüzum hale gelen vezaif badema kimseye tevcih olunamaz.

1929 senei bütçe kanunu: No 1456

Madde 15— Mukavelenameleri mucibince imtiyazlı şirketlerle müteahhitlerden teftiş mukabili alınan mebalîğin bütçe haricinde sarfi ve kadroda gösterilmeksizin bu kabil

şirket ve müteahhitler nezdinde komiser veya fen memuru istihdamı gayrı caizdir.

Ancak yeni aktolunan mukavelât dolayısıyla bir malî sene zarfında işe başlayan şirket ve müteahhitlerden teftiş mukabili alınacak mebalîğ bir taraftan varidat bütçesindeki tertibi mahsusuna irat kayıt diğer taraftan bu mebalîği tecavüz etmemek üzere İcra vekilleri heyetince tasdik olunacak kadro dairesinde komiser veya fen memuru bittâyin ücretleri mensup oldukları daire bütçesinin müstahdemini daim tertiplerine tahsisat olarak ilâve ve tesviye olunur. Bunlardan müteakip malî sene bütçesinin tanziminden evvel tayin olunanların o sene kadrolarına ve bütçe tanziminden sonra tayin olunanların ikinci müteakip sene kadrolarına ithali mecburidir.

Varidat bütçesi

Birinci kısım

Bilâ vasıta vergiler

<u>Fasıl</u>	<u>Madde</u>	<u>Varidatın nev'i</u>	<u>1930 senesi için</u>
1		Müsakkafat ve arazi vergileri:	
1		Müsakkafat vergisi	8 755 000
	2	Arazi vergisi	7 350 000
	3	Vilâyatı selâse maktu	<u>50 000</u>
		Fasıl yekûnu	16 155 000
2		Kazanç vergisi	
	1	Kazanç vergisi	13 700 000
	2	Unvan ve ruhsat tezkeresi	<u>250 000</u>
		Fasıl yekûnu	<u>13 950 000</u>
3		Askerlik mükellefiyeti	<u>1 200 000</u>

<u>Fasıl</u>	<u>Madde</u>	<u>Varidatın nev'i</u>	1930 <u>senesi için</u>
4	Sayım vergisi:		
	1	Koyun ve kıl keçi	8 275 000
	2	Tiftik	1 075 000
	3	Deve	100 000
	4	Manda	715 000
	5	İnek ve öküz	4 185 000
	6	At, kısrak, iğdiç, katır	512 000
	7	Eşek	384 000
	8	Domuz	<u>4 000</u>
		Fasıl yekûnu	<u>15 250 000</u>
5		Veraset ve intikal vergisi	<u>800 000</u>
6		Hususî ormanlar hasılatı	<u>150 000</u>
7		Madenler rûsumu	<u>750 000</u>
8		Traktör rûsumu	<u>25 000</u>
		Birinci kısmın yekûnu	48 280 000
İkinci kısım			
Bilvasıta vergiler			
9		Gümrük resimleri	
	1	Gümrük resmi	71 300 000
	2	Arziye vesaire	<u>400 000</u>
		Fasıl yekûnu	<u>71 700 000</u>
10		Muamele ve istihlâk vergileri:	
	1	Muamele vergisi	19 000 000
	2	Eğlence ve hususî istihlâk vergisi	800 000
	3	Oyun aletleri vergisi	25 000
	4	Elektrik ve havagazi resmi	<u>325 000</u>
		Fasıl yekûnu	<u>20 150 000</u>

<u>Fasıl</u>	<u>Madde</u>	<u>Varidatın nev'i</u>	1930 <u>senesi için</u>
11		Nakliyat resmi	<u>950 000</u>
12		Bahriye resimleri:	
	1	Sefineler rüsumu	150 000
	2	Fenerler rüsumu	<u>500 000</u>
		Fasıl yekûnu	<u>650 000</u>
13		Hayvan sağlık zabıtası resmi	<u>100 000</u>
14		Berrî ve bahrî sayt resmi	<u>700 000</u>
		İkinci kısmın yekûnu	94 250 000

Üçüncü kısım

İnhisarlar

15		Tütün ve saire	<u>25 000 000</u>
16		Tuz	<u>7 750 000</u>
17		Kibrit, kav, çakmak	<u>2 000 000</u>
18		Oyun kâğıdı	<u>40 000</u>
10		Rüvelver ve fişek ve mevaddı infilâkiye :	
	1	Rüvelver	50 000
	2	Fişek ve av malzemesi	290 000
	3	Barut ve mevaddı infilâkiy	715 000
	4	Av saçması	<u>130 000</u>
		Fasıl yekûnu	<u>1 185 000</u>
20		İspirto ve ispirotolu içkiler	<u>5 900 000</u>
21		Posta, Telgraf ve Telefon :	
	1	Posta	3 000 000
	2	Telgraf	2 500 000

<u>Fasıl</u>	<u>Madde</u>	<u>Varidatın nev'i</u>	<u>1930 senesi için</u>
	3	Telefon	375 000
	4	Telsiz telgraf ve telefon	<u>525 000</u>
		Fasıl yekûnu	<u>6 400 000</u>
22		Darphane hasılatı	25 000
		Üçüncü kısım yekûnu	<u>48 300 000</u>

Dördüncü kısım
Damga, Harçlar, Kaydiyeler

23		Damga resmi	8200 000
24		Harçlar :	
	1	Mahkemeler	1 400 000
	2	Nüfuz	75 000
	3	Pasaport , kançılarya ve saire	1 000 000
	4	Noterler	1 000 000
	5	İhtira beratı	6 000
	0	Tevcihi cihat	0
		Fasıl yekûnu	3 481 000
		Tapu harçları ve kaydiyeler	
	1	Tapu harçları	2 400 000
	2	Kaydiyeler	200 000
		Fasıl yekunu	2 600 000
		Dördüncü kısım yekûnu	1 14 281 000

Beşinci kısım

Müesseseler hasılat ve menafii

26		Umumî mektepler hasılatı	<u>250 000</u>
27		Ziraî müesseseler hasılat	<u>10 000</u>

28	Baytarı müesseler hasılatı	<u>1000</u>
29	Sıhhî	40 000
30	Sıhhiye Vekâleti „	<u>15 000</u>
31	Resmî matbaalar „	<u>25 000</u>
32	Madenler	<u>50 000</u>
33	Demiryollarından hazine hissesi:	
	1 Devlet demiryollarından	0
	2 İmtiyazlı demiryollarından	<u>250 000</u>
	Fasıl yekûnu	250 000
34	Emlâk hasılatı:	
	1 Satılacak emlâk bedeli	2 000 000
	2 İcar bedeli	800 000
	3 Arazî hasılatı	<u>100 000</u>
	Fasıl yekûnu	2 900 000
35	Satılacak emval bedeli	<u>600 000</u>
36	Devlete ait tahvilât menafîi	<u>2 070 000</u>
37	Devlet ormanları hasılatı	<u>2 000 000</u>
	Beşinci kısım yekûn	8 211 000

Altıncı kısım

38	Müferrik Hasılat:	
	1 Faiz	100 000
	2 Akçe farkı	<u>10 000</u>
	Fasıl yekûnu	110 000
39	Müteferrik varidat	
	1 Müteferrika	5 500 000
	2 Kıymetli evrak	100 000
	3 Cezayi nakdiler	1 800 000

<u>Fasıl</u>	<u>Madde</u>	<u>Varidatın nev'i</u>	<u>1930 senesi için</u>
		Mükerrer sigorta sandığından	<u>250 000</u>
	4	hazine hissesi	<u>7650 000</u>
		Fasıl yekûnu	
40		Evkaftan hizmet mukabili alınan	<u>600 000</u>
41		Şirketlerden ve müteahhit- lerden teftiş mukabili alınan	<u>350 000</u>
41		Tekaüt tevkiyatı	
		Altıncı kısım yekûnu	8 710 000
Yedinci kısım			
42		Tavizattan tahsilât	<u>200 000</u>
Sekizinci kısım			
43		Mülga vergiler bakayasından tahsilat	<u>500 000</u>
		UMUMÎ YEKÛN	<u>222 732 000</u>

C — cetveli

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi

Nev'i

Birinci kısım

Bilâvasıta vergiler

Müsakkafat, Emlâk ve arazi ve vilâyeti selâse makta vergileri

Fasıl: 1 Madde: 12,3,

14Haziran 1326	Kanun	Müsakkafat vergisine dair
15 Evlul 1326	Nizamname	Müsakkafatın tahriri umumisine dair
2 Nisan 1329	Nizamname	Müsakkafat vergisi ana defterlerinin sureti kayıt ve muhafazasına dair
10 II.Kanun 1334	Kanun	Kanun Müsakkafat vergisi hakkındaki 14 haziran 1326 tarihli kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasını muaddil
7 Şubat 1927	Kanun (973)	Müsakkafat vergisi kanunun 4 üncü maddesinin 8 inci fıkrasının ilgasına dair
13II: Kânun 1337	İslâhatı ma- liye kararı	Hanenin altındaki odanın dükkâna ve kezalik altındaki dükkânın haneye kalp ve ifrağında müsakkafat kanunu

Vergi ve resimlerin ve sair hasılatın müstenidatı		Hülâsa
Tarihi	Nev'i	
0 0	İslahatı maliye kararı	cari olan mahallerde olunacak muameleye dair
23 Mayıs 1927	kanun (1040)	Çiçek bahçelerinin derununda bulunan müsakkafat için avlu ve bahçe fazlası tefriki hakkında
3 Temmuz 1330	Şûra kararı (447)	Müsakkafat vergisi kanununun 3 üncü maddesindeki 10 000 kuruşun 500 liraya çıkarıldığına dair
24 Temmuz	nizamname	Şirketi Hayriyeye alt iskelelerin vergi ile mükellefiyetine dair
20 Ağustos 1304	Emlâk nizamnamesini muadil	Emlâk vergisine dair 1302
21 Haziran 1317	Nizamname	Emlâk vergisi nizamnamesinin 9 uncu maddei muaddelesi
30 II. Kânun 1315	Talimatname	Emlâk nizamnamesinin 13 üncü maddesi
7 Mart 1323	Umum	Vergi tadilâtı umumiyesine dair talimatname
13 I. Kânun 1320	„	Akaratın icarei seneviyeleri nazarı dikkata -alınarak kıymetlerinin takdirine dair
1 Haziran 1926	kanun (887)	Fabrika haline ifrağ olunan emlak kıymetlerinin sureti takdirine dair
23 Eylül 1316	Meclisi Maliye kararı	Emvali gayri menkule tadilât komisyonlarının sureti teşekkülü hakkında
		Merhun Emlâk kıymetlerinin sureti tadili hakkında

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
5 Eylül	Sadaret tezkeresi	Emlâk ve araziye takdir olunan kıymetlere ait ihbarnamelerin sureti tebliğine dair
4 Şubat 1321	Meclisi Maliye kararı	Kıymeti tahririyesinden fazla bedel ile terhin olunan emlâk kıymetleri bedeli rehin nisbetinde sureti tezyidine dair..
9 Şubat 1300	Umum	Biliştirak tasarruf olunan emlâk ve araziden bir hissenin kıymeti mukayyedesinden fazla bedel ile satıldığında ferağ bedelinin satılmıyan hisseye de teşmili ile kıymetinin ferağ Dedeli nisbetinde sureti tezyidi hakkında.
29 Eylül 1336	Şûra kararı 878	Aynı hususa dair.
26 Eylül 1300	Şûra kararı 878	Tadil istidasında bulunan hissedarın vergisince icra olunacak muameleleri ten ziliyenin istidada bulunmıyan hissedarın vergisine de teşmili hakkında.
1 Ağustos 1318	Şûra kararı (1695)	Kıymeti mukayyedesinden fazla bedel ile ferağı kafisi veya bey'i bilvefa muamelesi yapılan emlâk ve arazi kıymetlerinin ferağ veya bey'i bilvefa bedelleri nisbetinde tezyidine dair.
20 Haziran 1326	Islâhatı Maliye kararı(171)	Şayian tasarruf olunan ve kıymeti mukayyedesinden fazla bedeli ile satılan emlâk ve arazi kıymetlerinin tezyidinde sahiplerine ihbarname tebliği hakkında

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
4 Şubat 1299	Umum	Emlâk ve arazinin ifraz ve taksiminde kıymetlerinin sureti tefriki hakkında.
27 Mayıs 1329	Şûra kararı (406)	Maili inhidam emlâk ashabının müracaatı üzerine tadilen takdir olunacak kıymet üzerinden emlâk vergisi alınacağına dair.
16 Nisan 1334	Şura kararı (162)	5 senede bir tadil yapılmadıkça şeref ve kıymetlerinin artması vesilesile emlâk ve arazi kıymetlerinin tezyit edilmeyeceğine dair.
Sene 1329	Şûra kararı (773)	Kayıt harici kalan emlâk ve araziye her beş sene için ayrı ayrı kıymet takdiri caiz olmayacağına dair.
6 Haziran 1334	Şûra kararı (271)	Emlâk ve araziye takdir olunan kıymetleri tadilât komisyonları tenzil veya tezyit edebileceklerine dair.
2 Şubat 1300	Sadaret tez-keresi	Emlâk ve arazi kıymetlerinin fahişliği hakkında emlâk sahiplerinin her vakit müracaatla tadil talebine hakları bulunduğuna dair.
17 Eylül 1317	Sadaret tez-keresi	Devairi resmiyeden bilmüzayede satılan emlâk ve arazi kıymetlerinin sureti tadili hakkında.
13 Ağustos 1317	“	Ziraat bankalarınca satılacak emlâk vergileri hakkında
0 1329	Şura kararı (1316)	Müsakafat tahririnde mektum kaldığı anlaşılan emvali gayri menkulenin mektumiyet zamanına ait vergilerin

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

<u>Tarihi</u>	<u>Nev'i</u>	
31 1 Kânun 1312	İrade	mektumiyet zamanında cari olan kavanine göre alınacağına dair. Yanan ve yıkılan, ilave ve yeniden inşa olunan emlâk ve arsalarına takdir olunan kıymetler üzerinden hangi, tarihten itibaren vergi alınacağına dair.
16 Teşrinisani 1329	Şûra kararı (1173)	Tahavvülâtı adiyeye ve esasiye maruz kalan emlâk ve araziye takdir olunacak kıymetlerin hangi tarihten itibar edileceğine dair.
23 Haziran 1328	İslahatıma-liye kararını mübellîğ umum (778)	Mesken iken akar ve akar iken meskene tahvil edilen emlâkin ashabının müracaatı veya memurini mâliyenin müzekkeresi tarihini takip eden seneden itibaren vergi nisbetinin tashih edileceğine dair.
12 Şubat 1310	İrade	Cesim yangınlarda muhterik olan mebani ve arsalar kıymetlerinin ashabının müracaatlarına talik edilmeyerek tadili hakkında.
31 Kanuneevvel 1928	Kanun (1375)	Devlet demiryolları ve limanları idare-i umumiyesinin teşkilât ve vezâifine dair olan kanun ve mukavelenameler.
24 Mart 1314	İrade	Demiryolları kumpanyalarının ahare icar ettikleri binaların vergi ile mükellefiyetine dair.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
30 Mayıs 1328	Şura kararı	Demiryolları işletme umurunda kullanılmayıp uzun ve kısa müddetlerle ahare icar olunan müsakkafatın vergi ile mükellefiyetine dair.
12 Eylûl 1301	Meclisi Emanet kararı	Tevliyet süknasına meşrut hanelerin net kararı vergiden istisnasına dair.
7 Kânun ev- vel 1303	Tamim	Dalyanların vergiden istisnasına dair.
6 Teşrini ev- vel 1307	Meclisi Maliye kararı	Voli mahallerinin emlâk vergisinden kararı istisnasına dair.
1 Mart 1332	Kanun	Muamelei müteakabile esası üzerine ititâfname teati eden düveli ecnebiyenin Türkiyede bulunan sefaret ve konsoloshane binalarının vergiden istisnasına dair.
11 Kânunu- sani 1928	Tefsir kararı (445)	1 Mart 1332 tarihli kanunla sefaret-hane binalarına bahşolunan mua fiyetin sefarethane arsalarına şumulü olmadığına dair.
11 Haziran 1318	Şura kararı	Müessesatı hayriyenin vergiden istisnası ve bunlara merbut akarattan vergi alınmasına dair
25 Mayıs 1322	Sadaret tezkeresi	Konsoloslarla familyaları namına Kayyet olup konsoloshane ittihaz edilen binaların vergi ile mükellefiyeti hakkında

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
23 Ağustos 1339	Kavanin1340 1341 1342 1343	Lozan sulh muahedenamesinin ka bulüne dair
24 Temmuz 1923	Muahedename	Lozan sulh muahedesinin vergiye müteallik 89 uncu maddesi
9 Eylül 1341	<u>225</u> umum 7794	Lozan sulh muahedesinin tekâlîfe müteallik ahkâmile buna müsteniden
23 Kânunu- sani 1927	1135 42 “	İsmet Paşa Hazretleri tarafından verilen 24 temmuz 1923 tarihli mek tup üzerine yazılan tahriratı umumi- yeler
26 Mayıs 1323	Meclisi Maliye kararı	Osmanlı bankası binalarının vergiden istisnası ve diğer binalarının vergi ile mükellefiyetine dair
30 Mayıs 1326	Şura kararı	Aynı hususa dair
24 Mayıs 1928	Kanun 1301	Ziraat, Emlâk ve Eytam ve İş bankalarının vergi muafiyetlerinin müsaddakkafat vergisi kanununun 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının tadiline ve bazı muafiyetlerin ilgasına dair
30 Haziran 1928	Heyeti Vekile kararı	Muafiyetleri ilga edilmiş olan Ziraat, Sanayi ve Meadin ve Emlâk ve Eytam ve İş bankalarının Osmanlı Bankasının haiz olduğu müsaade ve muafiyetlerden istifadesine dair

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
23 Mayıs 1323	Meclisi Maliye kararı	Belediyelere ait emlâk ve rıhtım ve iskelelerin vergi ile mükellefiyetine dair
23 Mayıs 1323	Tamim	Belediye ve kiliseler uhdesinde bulunup rûsumundan istifade edilen iskele ve rıhtım gibi mahallerin vergi ile mükellefiyetine dair
21 Kanunu- sani 1330	Şûra kararı (923)	İzmir havagazı şirketine ait meba- ninin vergi ile mükellefiyetine dair
7 Mayıs 1317	Sadaret tezkeresi	İzmir havagazı ve su şirketinin ne gibi binalarından vergi alınacağına dair.
15Teşrini- evvel 1312	Şûra kararı	İzmir havagazı şirketinin vergileri hakkında
2 Haziran 1319	Şûra kaararı (579)	Balya-Karaaydın maden şirketine ait makine, alât ve edevatın muhafaza- sına mahsus binaların vergiden istis- nasına dair
13 Teşrini evvel 1330	Şûra kaararı (997)	Tünel şirketinin vergileri hakkında olunacak muameleye dair.
21 Mayıs 1329	Şûra kaararı (369)	Tramvay şirketi uhdesinde bulun- mıyan emlâkten vergi istifasına dair Tramvay şirketi uhdesinde bulunmıyan emlâktan vergi istifasına dair.
27 Nisan 1332	Islâhatı maliye kararını mülliğ tamim _5_ 2080	Belediyelerce istimlak olunan arsalardan yola kalbolundukları tarihten itibaren vergi alınmayacağına dair.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
13 Kânunu evvel 1335	Kararname	13 Kânunu evvel 1335 tarihli kararnamenin elyevm mer'iyette bulunan 6 inci ve 11 inci maddeleri. Duçarı istilâ olan mahallerde yeniden inşa olunacak meskenlerin vergiden istisnasına dair 12 inci maddesi Mezkûr kanunun vergilere ve muafiyetlere ait 13 ve 14 üncü maddeleri Sıcak ve souk maden sularının istismarile kaplıcalar tesisi hakkında 99 senesi nihayetine kadar olan bakayanın affına dair. Arazii mektume vergi bakayasının 99 senesi nihayetine kadar olan muafiyetten istifadesine dair.
Senesi 1340	Muvazenei umumiye kanunu	
18 Nisan 1341	Muvazenei umumiye kanunu	
10 Haziran 1926	Kanun (927)	
18 Eylül 1316	İrade	
27 Eylül 1330	Şûraı devlet kararına müstenit umum	
5 Nisan 1341	Kanun (601)	
Senesi 1341	Talimatname	
1 Kânunu evvel 1926	Heyeti Vekile kararı	
6 Ağustos 1329	Umum <u>2500</u> 212	
8 Teşrini- evvel 1324	Şûra kararı (2560)	
20 Kânunu sani 1320	Islahatı maliye kararı	
		Tesis olunacak şeker fabrikalarının vergi muafiyeti hakkında. Arazi ve arsaların sureti tahririne dair Tahriri arazi talimatnamesinin 8 inci evvel 1926 kararı maddesi hakkında. Arazi kıymetlerinin sureti takdiri hakkında. Canibi vakfa meşrut bulunan arsaların evvel vergi ile mükellefiyetine dair. Zeytinliğe tahvil olunan mahallerden hangi tarihten itibaren vergi alınacağına dair.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
6 Şubat 1340	Kanun (407)	Rize vilâyetile Borçka kazasında fındık, portakal, limon, mandelina, çay ve dut yetiştirilmesine mahsus arazi nin vergiden istisnasına dair.
16 Mayıs 1927	Kanun (1029)	6 Şubat 1340 tarihli kanunda yazılı müddeti muafiyetin temdidine dair.
6 Nisan 1327	Şûra kararı	Tahrir esnasında kıt'a ve dönümleri noksan yazıldığı anlaşılan araziye memurini mâliyenin muttali olduğu tarihten itibaren takdir olunacak kıy met üzerinden vergi alınacağına dair.
18 Mayıs 1929	Kanun (1454)	Bilâvasıta vergilere munzam kesirlerin tevhidine ve nisbetlerin tadiline dair olan kanunun müsakkafat, emlâk ve arazi vergilerine müteallik mevaddı.
28 Mayıs 1927	Kanun (1055)	Teşviki sanayi kanununun müsakkafat ve arazi vergilerinin muafiyetine müteallik maddelri,
28 Mayıs 1928	kanun (1319)	Teşviki sanayi kanununa müzeyyel.
4 Şubat 1929	Kanun (1390)	„ „ kanununun tadilâtı
21 I .kânun 1929	kanun (1543)	Teşviki sanayi kanununun 26 ve 42 inci maddelerinin tadili
11 II. kânun 1339	kanun (295)	1339 senesinden itibaren alınacak müsakkafat ve emlâk vergilerinin matrah ve nisbetlerinde yapılan tezyit ve tadillere dair.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
28 Şubat 1339	Avans kanunu	11 kânunusani 1339 tarihli ve 295 No. kanunun 2 inci maddesinin 3 üncü fıkrasındaki (iradî gayri safiler) cümlesinin tay olunduğuna dair
5 11. Teşrin 1331	Kanun	Isparta ve Burdur vilâyetlerinin 330 senesi eylülünden itibaren 5 sene vergiden affına dair.
17 Şubat 1341	Kanun (553)	Aşarın ilgasile yerine kaim olan arazi vergisine ait maddeleri
14 Mayıs 1314	İrade	Bostanların vergi nisbeti ve 313 senesi nihayetine kadar vergilerinin affı hakkında.
10 Mart 1926	Kanun	Aşarın ilgasile yerine kaim olan arazi vergisi hakkındaki 17 şubat 1341 tarih ve 553 numaralı kanunun “D., fıkrasını muaddil
Recep 1277	Nizamname	Tahriri icra edilmemiş olan mahallerde tevzi suretiyle alınan maktu vergilere dair nizamnamenin sureti tevzi ve tahakkukuna ait ahkâm
2 Temmuz 1338	Kanun (240)	Elviyei selâsede emlâk ve arazi mukabili alınan maktu vergiye dair.
1340	Kanun (425)	20 paradan fazla olan küsuratın kuruşa iblağına dair.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi

Nev'i

Kazanç vergisi

Unvan ve ruhsat tezkeresi resmi

Fasıl: 2 Madde: 1,2

27 Şubat 1926	Kanunu (755)	Kazanç vergisi
21 Mayıs 1927	Kanun (1037)	Kazanç vergisi kanununun bazı maddelerini muaddil kanun.
9 Haziran 1926	Kanun (926)	Kazanç vergisi kanununun 2 inci maddesine bazı fıkaret tezyiline dair
18 Haziran 1927	Kanun (1090)	Tütün idarei muvakkatası ve sigara kâğıdı inhisarına mütedair 7 haziran 926 tarihli ve 907 numaralı kanuna müzeyyel.
18 Haziran 1927	Kanun (1088)	Kazanç vergisi hakkındaki 27 şubat 1926 tarihli kanunun 36 inci mad desini muaddil.
31 Haziran 1927	Meclis kararı	Kazanç vergisi kanununun 25 inci (349) maddesindeki “tahsisat,, kaydının tefsirine dair.
23 Şubat 1928	Kanun (1209)	Kazanç vergisi kanununun muad dil kanunun 27 inci maddesine bir fıkra tezyiline dair.
2 Şubat 1929	Kanun (1388)	Kazanç vergisi kanununu muaddil 71 inci maddesinin tadiline dair.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
1 I. Kânun 1927	Meclis kararı (382)	Zabitan ile hesap memurlarına verilmekte olan tayin bedellerinden kazanç vergisinin kesileceğine dair. Teadül kanunun kazanç vergisini alâkadar eden 3 üncü maddesi
18 Mayıs 1929	Kanun (1452)	
18 Mayıs 1929	Kanun (1454)	Bilvâsita vergilere munzam kesirlerin tehidine dair kanunun kazanç vergisini alakadar eden maddeleri.
28 Mayıs 1927	Kanun (1065)	Bir muahedenamenin icabatı tatbikiyesinden olarak Türkiye dahilinde ifayı vazife eden ecnebi reis ve memurlarının muhasseatından kazanç vergisi alınmayacağına dair.
3 Nisan 1330	Nizamname	8 Şubat 926 tarihli ve 734 No: kanun ile iktisabı kanuniyet etmiş bulunan nizamnamenin bütün bayilerinden kazanç vergisi alınmayacağına dair 64 üncü maddesi
16 I: Kânun 1928	Tefsir kararı	Polislere verilmekte olan muhassestattan kazanç vergisi alınmayacağına dair.
24 II. Kânun 1929	Meclis kararı (474)	Kazanç vergisi kanununun 28 inci maddesi delâletile 30 uncu madde tefsirine dair.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi

Nev'i

Askerlik mükellefiyeti

Fasıl: 3

21 Haziran
1927	Kanun (1111)	Askerlik mükellefiyetine dair.
7 Şubat
1929	Meclis kararı
(477)	Askerlik mükellefiyeti kanununun
109 uncu maddesinin tefsirine dair.

Sayım vergisi

Fasıl: 4 Madde: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8,

12 Şubat
1340	Kanun (410)	Sayım. vergisine dair.
16 Şubat
1340	Talimatname	Sayım kanununun sureti tatbiki-
na dair.
20 Kânun -
1926	Kanun (729)	19 şubat 340 tarihli ve 410 No: sani
sayım kanununun 6 inci maddesi
nin tadiline dair.
22 Haziran
1927	Kanun (1034)	Rukûp hakkına malik ordu ve
zabitanın binek hayvanlarının sayım
vergisi hakkında.
7 Haziran
1926	Kanun (904)	Damızlığa elverişli aygır ve bu-
ğaların her türlü rüsumdan
muaf olduğuna dair.
18 Mayıs
1929	Kanun (1454)	Bilâvasıta vergilere munzam ke-
sirlerin tevhidî hakkındaki kanunun
sayını vergisine taalluk eden
maddeleri.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi

Nev'i

Veraset ve intikal vergisi

Fasıl: 5

3	Nisan Kanun
1926	(797) Veraset ve intikal vergisine dair.
23	Mayıs Kanun (1047)
1927	Veraset ve intikal vergisi hakkın-
daki kanunun 20 inci maddesine
müzeyyel.
19	Teşrini-Kanun (1357)
1928	Veraset ve intikal vergisi kanunusani
nun 4, 46, 51 inci maddelerini
muaddil kanun.

Hususî ormanlar hasılatı

Fasıl: 6

1	Kânunu- Nizamname
sani 1285	Orman nizamnamesi,
22	Nisan Kanun (504)
1340	Bilumum ormanların fenni usul
daireesinde idaresi hakkında.
23	Haziran Talimatname
1340	Orman talimatnamesi.
18	Nisan Muvazeneyi u-
1341 mumiye kanunu	Hususî ormanlardan alınacak rü-
sum hakkındaki 7 inci maddesi,
26	Mart Kanun (109)
1337	Devairi resmiyeye lüzum olan ve
fıkara tevzi edilecek mahrukut
ile ciheti askeriye lüzumu olan
telgraf ve telefon direkleri ve

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

<u>Tarihi</u>	<u>Nev'i</u>	
		mahrukattan bilâ müzayede tarife bedeli üzerinden resim alınacağına dair-

Madenler rüsumu

Fasıl: 7

26 Mart 1322	Nizamname	Meadin nizamnamesi.
27 II. Kânun 1324	“İrade	Ruhsatnameye merbut krom madenlerinin nisbî resimlerince ittihaz edilecek tedabiri teshilât-kârî hakkında-
9 II. Teşrin 1325	İrade	Meadin mültezimlerinden alınacak harç ve rûsum hakkında.
1 I- Kânun 1329	Nizamname	Meadin nizamnamesinin muaddel maddeleri.
30 Nisan 1334	Nizamname	Meadin nizamnamesinin bazı maddelerini muaddil.
12 Nisan 1334	Kanun (608)	Maden rûsumu nisbiye mukarre- resinden % 6 nisbetinde alınan teçhizat tertibi h.
12 Nisan 1341	Kanun (608)	Meadin nizamnamesinin bazı mad- delerinin tadiline dair-
6 Haziran 1317	Nizamname	Taş ocaklarının küşat ve imali h,
2 Temmuz 1330	Kanun	Taş ocakları nizamnamesine müzeyyel,

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
6 Nisan 1340	Kanun (463)	Zonguldak şimendifer ve liman rûsumunun tenzili hakkında

Traktör rûsumu

Fasıl 8

22 Şubat 1926	Kanun (752)	Mazharı muafiyet mevaddı ihtirakiye sarfedilen bilumum ziraat makinelерinden alınacak resme dair olan 11 inci maddesi.
---------------	-------------	---

İkinci Kısım

Gümrük Resimleri

Fasıl: 9 Madde: 1,2

11 Nisan 1334	Kanun	Gümrük kanunu.
7 Haziran Kanun(903) 1926		Gümrük kanununa müzeyyei mevat.
7 Haziran Kanun (905) 1926		Gümrük kanununun bazı maddelerini muaddil.
7 Haziran Kanun (906) 1926		Gümrük kanununun bazı madde lerinin tadiline dair.
19 Haziran Kanun (1132) 1927		Serbest mıntaka hakkında.
1 Temmuz Kanun (1499)		Gümrük tarifesi kanunu.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
20 Mart Tefsir 1440	kararı	Gümrük kanunundan miktarı tayin edilen para cezalarının beş misline iblâğına dair.
27 1. Teşrin kanun 1331		Memaliki ecnebiyeden celbolunacak damızlık hayvanatın gümrük resminden muafiyetine dair.
6 Şubat kanun 1312		Hilâliahmer cemiyeti namına gelecek eşyanın gümrük resminden muafiyetine dair.
16 Nisan Kanun 1339	(336;	İhtiyacı umumiye için celbedilecek madenî boruların gümrük resminden muafiyeti hakkında.
9 Nisan Kanun 1340	471	Kabülü muvakkat suretile ithal edilecek mevat hakkında.
20 Şubat 1340	„ (418)	Türkler ve Türk şirketi tarafından satın alınan ticaret gemilerinin gümrük resminden istisnasına dair kanunun birinci maddesi.
22 Şubat 1926	„ (752)	Ziraatta müstamel mevaddı müşteilerin gümrük resminden muafiyetine dair.
8 Haziran 1926	„ (917)	Beynelmilel yataklı vagonlar şirketine ait yataklı ve yemekli vagonların gümrük resminden muafiyetine dair.
10 Haziran Kanun 1926	(927)	Sıcak ve soğuk maden sularının istismarile kablıcalar tesisi hakkın da kanunun 4 üncü maddesi.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
9 Mayıs 1927 „	Kanun(1020)	Beynelmilel yataklı vagonlar şirketine ait yataklı ve yemekli vagonların gümrük resminden istisnasına dair 8 eylül 1929 tarihli kanuna müzeyyel kanun.
28 Mayıs 1927	„ 1115	Teşviki sanayi kanununun gümrük resmine müteallik maddeleri.
22 Mayıs 1927	H. V. Kararı 5207	Ardiye resmi hakkında.
11 Ağustos 1927	H. V. Kararı 5517	Ardiye resmi hakkında.
10 Mayıs 1928	Karar (130)	Gümrük tarife kanununa merbut cetvelin tefsiri hakkında.
14 Kânunu- evvel 1929	Tefsir kararı (151)	Gümrük muafiyetine ait hususi kanunların meriyeti hakkında.
27 Şubat tenzili 1929	Kanun (1427)	Un resminin muvakkaten hakkında.
17 Kânunu evvel 1929	karnın (1535)	Gümrük tarife kanununun 31 inci maddesinin tadili hakkında.
4 Kânunu- nusani 1930	Kanun (1549)	Gümrük tarife kanununun 35 inci maddesinin ve müzeyyel kanunun 43 üncü maddesini mıaddil kanun.
19 Şubat 930	Kanun (1560)	Gümrük kanununa müzeyyel mevada dair olan kanunun 5 inci maddesi hakkında.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

<u>Tarihi</u>	<u>Nev'i</u>	
29 Mart 1930	Kanun (1577)	Gümrük tarife kanununun tadiline dair.
5 Mayıs 1930	Kanun (1605)	Gümrük tarife kanununa müzey-yel kanun

Muamele, istihlâk, oyun aletleri, elektrik havagazi vergi ve resimleri

Fasıl: 10 Mâdde 1,2,3,4

20 Mayıs Kanun (1039) 927	Muamele vergisi kanunu,
10 Mart Meclis kararı(408) 1928	Muamele vergisi kanununun 3 ün-cü maddesinin tefsirine mahal ol-madığına dair.
23 Mayıs “ “ (435) 1928	Muamele vergisi kanununun 1 inci maddesine dair.
25 Mayıs “ “ (505) 1929	“ “ “ “ “
25 Mayıs “ “ (506) 14 1. Kânun,. (150) 1929	“ “ “ “ “ “ “ “3 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının tefsiri hakkında.
29 Mart Kanun (1578) 1930	Muamele vergisi kanununun 3 ün-cü maddesinin tadiline dair.
19 Mayıs Kanun 1930	(1629) Eğlence ve hususî istihlâk vergisi kanunu.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
30 Eylül 1336	Kanun(27)	Oyun kağıtlarından alınan resmi istihlak hakkındaki kanunun oyun alâtına müteallik ikinci, dördüncü ve besinci maddeleri.
20 Nisan 1337	Muvazenei umumiye Kanunu	Kanunuu 11 inci maddesi mucibince oyun alalından istifa edilen resmin lâvha, vaz'ı suretile alınmasına dair.
25 II. 1926	Kânun Kanun (725)	Mezkûr kanunun tenviratta müs-tamel elektrik ve hava gazi sarfi yatı üzerinden alınacak resme dair 12 inci maddesi.

Nakliyat resmi Fasıl 11

10 Nisan 1340	Kanun (472)	Muayyen tarifeli vesaiti nakliye ile seyahat eden yolculardan alınacak nakliyat resmi hakkında.
	Talimatname	Mezkûr kanunun suveri tatbikiye-sine dair.

Rûsumu Bahriye

Sefineler, fenerler Fasıl: 12 Madde: 1, 2

15 Nisan 1338	Kanun (216)	Merakibi Bahriyeden alınacak re-sim hakkında.
------------------	-------------	---

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
28 Şubat 1339	Birinci üç aylık avans ka- nunu (311)	Bu kanunun merakibi bahriye- den alınacak resme ait 6 inci maddesi.
6 Nisan 1340	Kanun (466)	Merakibi bahriyeden alınacak rüsum hakkında 15 nisan 1338 tarihli kanuna
6 Nisan 1340	Kanun (467)	Merakibi bahriyeden alınacak rüsum hakkında 15 nisan 1338 tarihli kanuna merbut tarifenin 3 ünçü maddesindeki (C) fıkrasının ilgasına dair
8 Ağustos 11 Temmuz 1339	Mukaveiename İtilâiname	Fenerler mukavelenamesi. Hükümet fenerler idaresi beyninde aktolunan itilâfname.
3 Mart 1341	Kanun (576)	Hükümetle fenerler idaresi arasında münakit itilâfnamelerin tasdikına dair.

Hayvan sağlık zabitası resmi

Fasıl: 13

5 Kânunu evvel 1329	-Kanunu mu- vakkat	Zabıtai sıhhiyei hayvaniye kanunu muvakkatinin resme müteallik ahkâmı.
2 Şubat 1340	Kanun (405)	5 Kânunu evvel 1329 tarihli zabıtai sıhhiyei hayvaniye kanunu muvakka tinin ikinci maddesini muaddil kanun
6 Mayıs 1928	Kanun (1234)	Hayvan sağlık zabitası hakkında.

Berri ve Bahri saydiye resmi

Fasıl: 14

18 Sefer 1299	Nizamname	Zabıtai savdiye nizamnamesi
------------------	-----------	-----------------------------

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
19 Nisan 1298	Nizamname	İstanbul ve tevabii balıkhane nizam- namesi
22 Haziran 1305	“	Zabıtai saydiye nizamnamesinin 30 uncu maddesi makamına kaim olan maddei nizamiye.
2 Cemazi- yelevvel 1324	“	Zabıtai saydiye nizamnamesinin 27 inci maddesi makamına kaim olan maddei nizamiye
16 Nisan 1338	Kanun (218)	Zabıtai saydiye nizamnamesini muad- dil kanun.
2 Şubat 1340	Kanun (404)	İstanbulda av tezkereleri resminin tezyidine dair.
6 Nisan 1340	„ (465)	İstanbul ve tevabii balıkhanesine mü- teallik nizamnamenin 1 inci ve 3cü maddelerinde muharrer rüsumun tezyidine dair.
18 Kânunu- sani 1926	„ (721)	Zabıtai saydiye nizamnamesine bazı mevat tezyili hakkında.
2 Nisan 1926	Kanun (820)	İstanbul ve tevabii balıkhanesine mü- teallik nizamnamenin bazı mevaddım muaddil kanun

Üçüncü kısım

İnhisarlar, tütün ve saire

Fasıl, 15

3 Nisan 1330	Kanunu mu- vakkat	İnhisarı duhan hakkında.
-----------------	----------------------	--------------------------

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
1 Nisan 1330	Kanunu mu- vakat	İnhisarı duhan kanunu muvakkatının 44 üncü maddesini musahhih,
3 Teşri Evvel 1330	Nizamname	İnhisarı duhan kanunun suveri
26 Haziran 1337	Nizamname	tatbikiyesi hakkında Ambarlar ücuratı hakkında
26 Şubat 1341	Kanun (558)	Tütün idarei muvakkatası ve sigara kağıdı inhisarı hakkında kanun,
8 Şubat 1926	Kanun (734)	Tütün inhisarı idarei muvakkatası ve sigara kağıdı inhisarı hakkındaki kanunun temdidî ahkâmı hakkında
7 Haziran 1926	Kanun (907)	Tütün idarei muvakkatası ve sigara kâğıdı inhisarı hakkındaki 26 şubat 1341 tarihli kanuna müzeyyel kanun
8 Haziran 1927	Kanun (1090)	Tütün idarei muvakkatası ve sigara inhisarına dair 7 haziran 1926 tarihli ve 907 numaralı kanuna müzeyyel kanun
21 Haziran 1927	Kanun (1114)	İnhisarı duhan kanunu muvakkatının 44 üncü maddesine bir fıkra tezyiline dair
28 Mayıs 1928	Kanun (1332)	İnhisarı duhan kanununun 45 inci maddesine müzeyyel.

Tuz

Fasıl : 16

26 Şubat 1277	Talimatname	Tuz talimatnamesi
------------------	-------------	-------------------

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
11 Şubat 1282	Nizamname	Tuz talimatnamesine zeylolunan fıkratı nizamiye,
8 Nisan 1340	Kanun (468)	Tuz resmi hakkında kanun.
3 Mart 1341	Kanun (575)	Tuz resminin tezyidi hakkında. Veresiye tuz satışı hakkında kanun
24 Mayıs 1928	Kanun (1270)	Tuz satışı ve tuz fiatları hakkında kanun
2 Haziran 1929	Kanun (1518)	

Kibrit ve çakmak

Fasıl 17

30 Nisan 1340	Kanun (490)	Kibrit imal ve ithali fûruhtunun Devlet inhisarında olduğuna dair 1340 senesi muvazenei umumiye kanununun 8 inci maddesi.
18 Nisan 1341	Kanun (627)	Kibrit inhisarı için mevzu ahkam hilafına hareket edenler ve kaçak kibritle hakkında 1340 senesi muvazenei umumiye kanununun 21 inci maddesi
15 Haziran 1929	Kanun (1503)	Kibrit ve çakmak inhisarı kanunu.

Oyun Kağıdı inhisarı

Fasıl : 18

21 Haziran 1927	Kanun (1118)	Oyun kağıdı inhisarı hakkında
--------------------	--------------	-------------------------------

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

<u>Tarihi</u>	<u>Nev'i</u>	
		Rüvelver, fişek ve mevaddı infilakiye Fasıl: 19 madde 1,2,3,4,
14 Mayıs 1929	Nizamname	Barut nizamnamesi
18 nisan 1341	Kanun (627)	341 senesi muvazenei umumiye kanununun rüvelver inhisarına ait 57 inci maddesi
30 Mart 1340	“ (456)	Askeri fabrikalar müdüriyeti umu- miyesinin 340 senesi bütçe kanununun 3,4 ve 5 inci maddeleri
28 Teşrini Sani 1341	“ (652)	Askeri fabrikalarına ait mevaddı inhisariyenin Maliye Vekâletine devri H.
7 Eylül 1920	Mukavelename	Barut ve mevaddı infilakiye inhisarı- na ait
3 Haziran	“	Fişek ve av malzemesi inhisarına ait
17 Temmuz	“	Av saçması inhisarına ait

İspirto ve ispirotlu i kiler

Fasıl:20

22 Mart 1926	Kanun (790)	İspirto ve meşrubatı küüliye inhisarı H.
-----------------	-------------	---

Posta telgraf ve telefon ve telsiz telgraf ve telefon

Fasıl; 21 Madde; 1,2,3,4

25 Teşrini- Sani 1339	Kanun (376)	Posta kanunu
--------------------------	-------------	--------------

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
26 Teşrini- 1927	Kanun (376)	Posta kanunu sani 1339 kanunile 4 Şubat 1341 tarihli ka nunun bazı maddelerini muaddil kanun
29 Haziran 1926	„ (889)	26 Teşrinisani 1339 tarihli posta kanununun 12 inci maddesi zeyli nin tadiline dair
16 Teşrini- 1339	Talimatname	Kıymeti mukaddereli mekâtibin sani sevk ve teatisi hakkında
28 Mayıs 1928	Kanun (1320)	Posta kanununun bazı maddelerini muaddil
28 Mayıs 1316	Nizamname	Dahilî posta havalenamesi nizam- namesi
18 Temmuz 1323	„	Posta paketleri nizamnamesi
26 Mayıs 1925	Mukavelename	Posta ittihadı umumisi hakkında
12 Mayıs 1926	Kanun (838)	İstokholmda imza edilen postaya mukavele ve nizamnamelerin tasdiki H
23 Haziran 1927	Kanun (1145)	Beynelmilel mevaddı muhabere posta ücretile teahhütlü müraselât tazminat miktarının 1 mart 341 tarihinden itibaren tezyiden tebdili hakkında kanun.
1 Teşrini- evvel 1330	Mukavele name	Bulgaristan ile aktine mezuniyet verilen posta telgraf ve telefon mukavelenamesi

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
2 Teşrini- 1332	Kanun	Mezkûr mukavelenamenin tasdi- sani kına dair kanun hakkında
21 Mayıs 1927	„ (1037)	Posta ve telgraf idaresinde bulu- nan bazı eski pulların Türk Tayyare Cemiyetine satılması ve hasılatı safiyeden nısfının mezkûr cemiyete tahsisi H
22 Temmuz 1875	Mukavele- name	Telgraf ittihadı umumisi mukavelenamesi,
13 Şubat 1325	İrade	Mısır ile teati olunacak telgrafname 1325ücreti hakkında
5 Kânunu sani 1326	“	Yunanistan ile Avrupa beynindeki muhaberatı telgrafiyenin Köstence ve İstanbul kablosu vasılasile celbi H Kanun
4 Şubat 1340	Kanun (406)	Telgraf ve telefon kanunu.
10 Teşrini Evvel 1340	Heyeti Vekile kararı	Memaliki ecnebiye ile icra kılına- cak muhaberatı telgrafiye ücretinin tadiline dair
senesi 1925	Nizamname	Beynelmilel telgraf mukavele ve müzeyyel nizamnamesi
10 Mayıs 1926	Kanun (811)	Beynelmilel telsiz telgraf mukavele- namesile merbut nizamnamenin tasdiki H.
19 Kânunu- sani 1331	Talimatname	İttihat ve posta telgraf havalename- lerine dair talimatın 5 inci maddesi.
20 Haziran 1927	Kanun (1163)	Estern telgraf kumpanyası mukavele- namesinin tatbikına dair kanun.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
23 Şubat 1328	Kanunu mu - vakkat	Taatii muhaberata hadim elektrik hututu H.
3 Şubat 1328	Nizamname	Taatii muhaberata hadim elektrik hututu hakkındaki kanunu muvakkatin suveri tatbikiyesini mübeyyin nizamaname
6 Ağustos 1330	Kanun	İnşaati elektrikiye vasıtasile telsiz telefon işletmesinin yalnız hükümete ait olduğuna dair.
20 Teşrini- evvel 1330	“	İnşaati elektrikiye vasıtasile telsiz telgraf ve telefon işletmesinin yalnız, hükümete ait olduğuna dair kanuna müzeyyel kanun,
20 Kânunu- evvel 1340	„ (536)	Kano telgraf kanun.
6 Nisan 1327		İstanbul telefon şebekesi hakkındaki mukavelenamenin 20 inci maddesi.
30 Mayıs 1926	„ (876)	Ankara şehri otomatik telefon kanunu
8 Eylül 1926	Mukavelanae	İstanbul ve Ankara telsiz telefon: mukavelenamesi.
6 Mart 1327	“	İzmir telefon şirketi mukavelenamesi.
8 II Kânun 1929	Kanun (1379)	Ankaradan gayrı şehir ve kasabalar- daki telefonlar hakkında.
5 Mart 1928	“ (1212)	Posta kanununun 31 inci, maddesi hakkında.
24 Mayıs 1928	“ (1265)	Anadolu ajansının telgraf ücretleri.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
28 Mayıs 1928	Kanun (1315)	Şifre makinelerinin ithali memnuiyeti hakkında.
5 I. Kânun 1928	“ (1366)	Otomatik telefon kanununun tadiline dair.
5 I. Kânun 1928	“ (1361)	Telgraf kanununun 33 üçüncü maddesinin tadili.
6 Mart 1929	“ (1404)	Posta kanununun 21 inci maddesinin tadili.
15 Mart 1930	“ (1569)	Otomatik telefon kanununa bir fıkra ilâvesi.
1 Mayıs 1930	“ (1631)	Telefon kanununun 5 inci maddesinin tadili

Darphane hasılatı

Fasıl. 22

Senesi 1260 18 Ağus- tos 1314	Tariîe Maliye tezke- resi	Kadim meskûkât tarifesi. Zinet altınlarının sureti imali ve ücreti darbiyesi hakkında.
11 Temmuz 1329	Nizamname	Altın ve gümüş mevat ve hususata damga darbı hakkında.
9 I. Kânun 1331	Heyeti idare	Muhtacı ifraz külçelerden alınacak ücreti ifraziye hakkında.
26 Mart 1332	Kanunu mu vakkat	Tevhidi meskûkât hakkında
29 H. Teşrin 1336	Kanun (66)	İstiklâl madalyası hakkındaki kanu- nun harca müteallik maddesi.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
16 II.Kânun 1340	Talimatname	Altın ve gümüş mevat ve masnuata damga darbı hakkında.
19 Nisan 1927	Muvazenei- umumiye ka- nunu	Darphanece alınmakta olan ücretin Maliye Vekâletince tanzim kılınacak
	Teamül	liste mucibince istifasına dair 4 üncü maddesi. Kalıp, damga ve hususî madalya imaliyesi terazi, makine ve saire tamir ve İmali ücreti, sanayi madalya ve nişanlar esmanı gibi meskûkât idaresinin vazifei asliyesine mütedair hususattan mütevellit varidatı muhtelif ve bunlar haricinde yapılacak sair bilûmum imalâtta alınacak hasılat.

Dördüncü kısım

Damga harçlar kaydiyeler

Damga resmi

Fasıl: 23

19 Mayıs 1928	Kanun (1324)	Damga kanunu
14 I. Kânun 1929	Kanun (1541)	Damga kanununun 13 üncü maddesi nin 8 inci fıkrası hakkında.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi

Nev'i

Harçlar

Mahkemeler, Nüfus, Pasaport, Kaçlarya; ve sairer Noterler, İhtira
beratı

Fasıl: 24 Madde: 1, 2, 3, 4, 5

29 Eylül 1302	Tarife	Mehakimi nizamiye harç tarifesi.
8Ağustos 1323	Tarifeye zeyil	İcra dairesinde alınacak harçlar hak- kında
15 Mart 1333	Kanun	Harca tabiiyeti hakkında ahkâm mev- cut olmıyan şer'i vesaitten alman harçlar hakkında'
18 Haziran 1926	Kanun (1086)	Hukuk usulü muhakemeleri kanununun -12 inci fasıl
21 Haziran 1927	„ (1115)	Mehakim ve devairi adliyece alın- makta olan kaydiye harçlarının tezyidine dair-
28 Mayıs 1328	„ (1350)	Mehakim ve devairi adliyece alınmakta olan harçların tezyidine dair-
3 Haziran 1926	Kanun (844)	Emlâk ve Eytam Bankası kanununun onuncu maddesi,
14 Ağustos 1330	„	Nüfus kanunu,
22 Mayıs 1928	„ (126)	Tabiiyet muamelâtından alınacak harçlara dair.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

<u>Tarihi</u>	<u>Nev'i</u>	
27 II. Teşrin 1334	Kanun	Pasaport kanununun 3 üncü faslı.
22 Haziran 1927	„ 1143	Şehbenderlik rüsumu hakkında,
30 Mayıs 1928	„ 1318	Hariciye Vekaleti tasdik harçları hak- kında.
15 I Teşrin 1929		Kâtibi adil kanunu.
28 Mayıs 1928	Kanun(1337)	Kâtibi adil kanunu mucibince alın- makta olan harçların tezyidine dair.
10 Mart 1926		İhtira beratı hakkında'
25 Mart 1321	İrade	İhtira beratı ve alâmeti farika harç- larının taz'ifi hakkında,
9 Haziran 1321		İhtira beratı ve alâmeti farika harç- larının taz'ifi hakkında-
28 Nisan 1304	Nizamname	Alâmeti farika nizamnamesi-
12 Ağustos 1317	„	Alâmeti farika nizamnamesine müzey- yel madde.
2 Mart 1929	Kanun (1401)	Alâmeti farika nizamnamesine mü- zeyyel.
30 II. Teşrin 1320	Kanunu mu- vakkat	Ecnebi anonim ve sermayesi esha- ma münkasem şirketlerle ecnebi şirketler hakkında.
10 Ağustos 1331		Mezkûr kanunu muvakkataya müzey- yel madde.
1 Ağustos 1303	Kararname	Promesı biletlerinin ihraç ve fûruhtu hakkında-

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

<u>Tarihi</u>	<u>Nev'i</u>	
6 Mayıs 1928	Kanun (1233)	Adliye harç tarife kanunu muaddil
15 Mayıs 1928	“ (1260)	Tâbiyet muamelâtında alınacak harçlar hakkında
6 Mart 1930	“ (1402)	Kâtibiadil kanununun muaddil.
15 Mart 1920	“ (1568)	Noterlik kanununun 9 uncu maddesi ni muaddil

Tapu harçları ve kaydiyeler

Fasıl: 25 Madde; 1,2

27 Mayıs 1926	Kanun (1451)	Tapu harçları hakkında.
28 Mayıs 1928	“ (1331)	Mübadil ve gayri mübadil muhacir ve saireye kanunlarına tevfikân veya adiyen tahsis olunan gayri menkul emvalin tapuya sureti raptına dair.
5 Şubat 1328	Kanunu mu vakat	Emvali gayri menkulenin tahdit ve tahriri hakkında kanunu muvakkat.
10 Nisan 1340	Kanun (473)	Artvin, Ardahan, Kars, vilayetlerle Kulp ve Iğdır kazaları ve Hopa kazasının Kemalpaşa nahiyesindeki hakkı tasarrufuna ait kanun.
7 Ramazan 1274	Kanun	Arazi kanunu
3 II. Teşrin 1330	Kanunu mu- vakkat	Vilayetlere ait mekatibi iptidaiye ve taliye senedatının bile resim vilayet

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

<u>Tarihi</u>	<u>Nev'i</u>	
		namına tebdili hakkında kanunu muvakkat.
28 II.Kânun 1331	Kanun	Devlet namına senede raptedilmemiş olan emlâkin bila harç senede raptı hakkında kanun.
1 Mart 1332	Kanunu mu- vakat	Hükümet ile muamelei mütekabile esası üzerinden itilâfname teati eden düveli ecnebiyenin Türkiyede bulunan sefaret ve konsoloshane binalarının ferağ harçlarından istisnasına dair.
10 Haziran 1926	Kanun (929)	Devlet demiryolları istimlâk kanununun beşinci maddesi

Besinci kısım

Müesseseler hasılât ve menafii
umumî mektepler, zirai
baytarî müesseseler

Fasıl; 26, 27, 28

1 Nisan Kanun 1334		Mektebi Mülkiyenin tesisine dair
18 Ağus- tos 335	Kararname	Sultanî ve idadi talebesinden istifa olunan ücret hakkında.
2 Nisan	Kanun 1333	Ücretli resmî mekteplerin birinde müteaddit evlâdı olanlara gösterilecek müsaadat hakkında.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
20 Tem - muz 1336	Kanun	336 senesi muvazenei umumiye ka- nunun bazı mekâtîp ücuratı hakkın- daki 28 inci maddesi.
8 Hazi - ran 926	Kanun (915)	Lise ve orta mekteplere alınacak leylî ve meccani talebe hakkında.
15 Mayıs 1326	Nizamname	Orman mektebi nizamnamesi
28 Kânu - nusani 327	“	Tedrisatı ziraiye nizamnamesi.
29 Mayıs 1926	Kanun (867)	Ziraat Vekâletine merbut bazı mües- seselerin sureti idaresine dair.
20 Hazi - ran 927	“ (1109)	Ziraat ve baytar enstitülerde âlî mek- tepler tesisine ve ziraat tedrisatının ıslahına dair
26 Kânu - nusani 1341	“ (549)	Ziraat müesseselerine sermaye vaz'- ına dair-
22 Nisan 1341	“ (661)	Müzayede ve münakaşa ve ihâlât kanunu-

Sıhhi müesseseler ve Sıhhiye

Vekâleti hasılâtı

Fasıl. 29, 30

13 Şubat 1340	İcra Vekilleri Aşı ve serom satışları ve tahlilât 1340 kararnamesi ücretleri hakkında. (274)
------------------	--

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
25 Ağustos 929	İcra Vekilleri kararnamesi (8288)	Gene bu hususa dair-
Sene 1340	Talimatname	Muayene ve tedavihane talimatnamesi
20 Temmuz 340	Başveâlet tezkeresile mu – bellâğ (696) talimatname	-Hastaneler hasılatı hakkında- İzmirdeki sağır, dilsiz ve körler müessesesi talimatnamesi, vakit ve hali müsait olanlardan alınacak üç retlere dair.
21 Nisan 340	Kanun (500)	Rüsumu sıhhiye kanunu.
24 Kânunu sani 927	Kanun (964)	Eczacılar ve eczaneler kanunu,
2 Mart 1927	„ (984)	Eczane ve müstahzarat ruhsatiyeleri hakkında-
24 Mayıs 1928	„ (1262)	İspenciyari ve tıbbi müstahzerat kanunu
24 Mayıs 928	„ (1271)	Sıtma mücadelesi kanununa müzeyyel
10 Haziran 929	“ (1527)	Müstahzaratı kimyeviye rüsumu kanununun bazı maddelerinin tadili.
24 Nisan 930	Tefsir (159)	Sıhhiye rüsumu kanununun 2 ve 3 üncü maddesinin tefsiri.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi

Nev'i

Resmî Matbaalar hasılatı

Fasıl: 31

Teamül

Resmi matbaalarda teamüle
müsteniden alınan hasılât

Madenler hasılatı

Fasıl , 32

16 Teşrini Sani 1309	-Mukavelename	Dağardı krom madeni müsteciri ile münakıt mukavelenameler.
26 Nisan 1340	“	Dağardı krom madeni mukavele- namesinin temdidı hakkında
21 Şubat 1327	İrade	Ereğli maden şirketile aktolunan- itilâfnamelerin tasdikına dair Ergani
15 Ağustos 1334	Mukavelename	bakır madeni hakkında
27 Ağustos 1302	Mülga orman ve meadin en-	Lüle taşının beher sandığından ne miktar resim alınacağına dair encümeni kararı
26 Mart 1322	Nizamname	Meadin nizamnamesinin 52 inci maddesi
2 Mart 1310	Tezkere	Mihaliççık kil madeni hakkında
6 Haziran 317	Nizamname	Taşocakları nizamnamesi.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
3 Mart 1328	Nizamname	Ereğli maden ocaklarından harice satılan kömürün beher tonundan alınan resmin iki buçuk kuruşa tenziline dair
8 Kânunu- sani 1337	Kanuj (82)	Linyit kömürü ihracı hakkında
12 Nisan 341	“ (608)	Taş ocakları nizamnamesinin ta diline dair

Demir yollarından hazine hissesi

Fasıl: 33 Madde 1,2

7 Temmuz 1325	Kanun ve mu- kavelename	Şartk demiryollarının Bulgaristanda kalan kısmı hakkında
6 Haziran 1929	Mukavelename	Şark demiryolu şirketile münakit müzeyyel mukavelenamenin beşinci, altıncı, yedinci maddeleri.
25 Temmuz 1929	Mukavelename	İzmir - Kasaba, Alaşehir - Soma Alaşehir - Afyon, Soma - Bandırma demiryolu şirketile münakit müzeyyel mukavelenamenin birinci maddesi.
5 Nisan 1903	“	Bağdat demiryolu mukavelenamesi- nin 35 inci maddesi
7 Temmuz 1325	“	Bağdat demiryolu mukavelenamesi.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
18 Şubat 1306	Mukavelename	Bursa demiryolu şirketile münakit mukavelenamenin 29 uncu maddesi
12 Haziran 1339	„	Samsun sahil demiryolu şirketile münakit mukavelenamesinin 19 uncu maddesi.
3 Mayıs 1339	“	Ilıca iskele – Palamutluk demir yolu şirketile münakit mukavele namenin 11 inci maddesi.
30 Mayıs 1823	Nizamname	Demiryolların usulü zabıtasına dair nizamnamenin yirminci maddesi.
8 Mayıs 1305	Nafia meclisi kararı	Adana- Nusaybin demiryolu üzerinde tahta kapak muşamba vezin ücreti ve depo ve mapaza bedeli icarî olarak vukubulan hasılatтан hükümet hissesi.
20 Nisan 1328	Nafia meclisi kararı	Bağdat demiryolu mukavelenmasının 24 üncü maddesi.
18 Mayıs 1878		İzmir rıhtım şirketile münakit mukavelenamenin yedinci maddesi
19 I. Teşrin 1326	Nafia meclisi kararı	İstanbul elektrik şirketile münakit mukavelenamenin 5 inci maddesi
11 Mart 1330	Nizamname	Tramvayların umuru zabıta nizamnamesinin 27,34, 41 ve 44 üncü maddeleri.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi

Nev'i

Emlâk hasılatı

Fasıl: 34 Madde: 1, 2, 3

13 Eylül 1331	Kanunu mu vakkat	Ahar mahallere nakledilen eşhasın emval ve düyün ve matlubatı metrukesi hakkında
1 Teşrini- Sani 1336	Kanunu (406)	Hazineye ait emlak ve arazi muame- latı tasarrufiyesine dair.
15 Nisan 1339	“ (333)	Ahar mahallere nakledilen eşhasın emvali ve düyün ve matlubatı metrukesi hakkındaki 13 Eylül 331 tarihli kanunu muvakkatın bazı maddelerini muaddil.
13 Mart 1340	“ (441)	Hükümet yedinde sahipsiz olarak mevcut emlakın emval ve emlaki düşman usat, hasbellüzum hükümet tarafından tahrip edilmiş olanlara tevzii hakkında.
15 Nisan 1341	“ (622)	Hükümet yedinde sahipsiz olarak bulunan emlakın bedellerini düşman, usat tarafından emval ve emlaki tahrip edilmiş olanlara tevzi hakkındaki 13 mart 340 ve 441 numaralı kanunun tadiline dair.
16 Nisan 1340	“ (448)	Mübadeleye tabi ahaliye verilecek emvali gayri menkule hakkında.
22 Nisan 1340	Kanun (499)	Ziraat bankası matlubatı atıkasının sureti tediyesine dair.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
18 Nisan 1341	Kanun (627)	341 senesi muvazenei umumiye ka- nununun 22 ve 23 üncü maddeleri.
18 Nisan 1341	„ (627)	341 senesi muvazenei umumiye ka- nununun 45 inci maddesi
10 Mayıs 1341	Talimat	Bedelleri peşin ve mukassat olarak istifa edilmek üzere satılacak em lâki milliyeinin sureti furuhtu hakkında
14 Teşrinî- Heyeti Vekile evvel 1341 kararı		Emlâki milliyeinin 8 sene taksitle fû- ruhtuna dair.
20 Kânunu- Talimat evvel evvel 1341		Emvali milliye ve metrukenin sureti icarlarını mübeyyin talimatname
14 Kânunu- Kanun seni 1926	(716)	Borçlanma kanun,
3 Nisan 1926	„ (818)	Borçlar kanunu
4 Nisan 1926	„ (743)	Türk kanunu medenisi.
13 Mart 1926	„ (781)	Mübadeleye tâbi eşhasın metruk olup hakkı iskâna malik olanlara verilmiş ve verilecek emvali gayri menkule hakkında.
22 Mart 1926	Kanun (791)	Mübadeleye tabi eşhasın zimmetindeki matlubatın istifası hakkında
22 Şubat 1926	„ (748)	Emvali milliye ve metrukeden veya mazbut vakıflardan bazı müessesat ile belediyelere satılabilecek arazi ve arsalar hakkında.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
31 Mayıs 1926	Kanun (885)	İskân kanunu.
13 Haziran 1926	Heyeti Vekile kararına müs- tenit talimat- name	Ahar mahallere nakledilen eşhasın emval ve düyun ve matlubatı met- rukelerini tasfiyesine dair kanun ile bu kanunun bazı maddelerini muad- dil 15 nisan 339 tarihli kanunun sureti tatbikine dair.
28 Mart 1927	Kanun (1016)	Hudutları dahili de tebaamızın em- lakine vaziyet eden devletlerin Tür- kiyede tebaaları emlakine karşı mu- kabelei bilmişil icrası hakkında.
1 Nisan 1928	“ (1217)	Mübadeleye gayri tâbi ahaliye verile- cek emvali gayri menkule hakkında.
28 Mayıs 1928	“ (1331)	Mübadil ve gayri mübadil muhacir ve saireye kanunlarına tevfikân teffiz veya adiyen tahsis olunan gayri menkullerin tapuya raptı hakkında
28 Mayıs 1928	“ (1338)	Borçlar kanununun 5 inci madde- sinin lâğvına dair
28 Mayıs 1928	“ (1341)	Türkiye cümhuriyeti ile Bulgaristan kıraliyeti beyninde 18 teşrinievvel 1925 tarihinde münakit muhadenet muahedenamesine merbut protokol hükmüne nazaran emvali gayri men- kulelerini Bulgaristanda terketmiş olanlara verilecek emval hakkında.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
28 Mayıs 1928	kanun (1345)	Emvali metruke hesabı carilerinin bütçeye irat kaydine dair.
12 Ağustos 1927	Nizamname	Mübadil ve gayri mübadil muhacir ve saireye teffiz veya adiyen tahsis olunan gayri menkul emvalin tapuya raptına dair.
18 Mart 1929	Tefsir kararı (142)	28 Mayıs 1928 tarihli ve 1331 numaralı kanunun 6 inci maddesinin tefsirine dair.
25 Mart 929	Kanun (1407)	13 mart 926 tarihli kanunun neşrinden evvel harikzede ve mülteci sıfatile gelmiş ve resmen iskân yapılmış olanlara iskân için verilen evlerin borçlanma kanunu mucibince temlikine dair.
11 Mayıs 929	Meclis kararı (501)	810 numaralı kanunun kanunu me-denî ile ilga edilmiş olup olmadığının tefsirine lüzum olmadığına dair
2 Mayıs- 929	Kanun (1505)	Şark manatıkı dahilinde mühtaç zür-raa tevzi edilecek araziye dair.
2 Hazi- ran 929	Tefsir kararı (146)	28 Mayıs 928 tarihli ve 1331 miran maralı kanunun 7 inci maddesinin tefsirine dair.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi

Nev'i

Satılacak emval bedeli

Fasıl; 35

28 Mayıs 927	Kanun (1050)	Muhasebei umumiye kanununun inci maddesi.
-----------------	--------------	--

Devlete ait tahvilât bedeli

Fasıl 36

Hazine uhdesinde bulunan bilûmum
tahvilât ve senedatın faiz ve amor-
tismanları.

Devlet orman hasılatı

Fasıl : 37

1 Kânu nusani 1285	Nizamnae	Orman nizamnamesi
1 Kânunu sani 1285		Tersane ve tophane idarelerine muktazi kerestenin . tedarik ve itası hakkında.
15 mayıs 1326		Orman mektebi nizamnamesi
26 Mart. 1337	Kanun (109)	Devairi resmiyeye lüzum olan ve fırkaraya tevzi edilecek mahru

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi

Nev'i

		kat ile ciheti askeriyyeye lüzumu olan telgraf ve telefon direkleri ve mahrukattan bilâ müzayede tarife bedeli üzerinden resim alınacağına dair.
18 Haziran Kanun 1338	(239)	Meccanen kereste itasına dair.
15 Nisan 1340	„ (484)	Ormanlardan intifa hakkındaki kanun.
22 Nisan 1340	Kanun (504)	Bilumum ormanların fennî usul dairesinde idaresi hakkında. Orman talimatnamesi.
23 Haziran 1340	Talimatname	Orman talimatnamesi.
6 I.Kânun 1340	Kanun (526)	Ormanların fennî usul ve idaresi hakkındaki kanuna müzeyyel kanun
29 I. Kân un 1340	Tefsir kararı (56)	Devlet ormanlarından köylülerin intifa hakkındaki kanunun birinci maddesinin birinci fıkrasının tefsirine dair.
10 Ağustos 1341	Talimatname	Orman talimatnamesine zeyi.
1 Haziran 1926	Kanun (892)	Orman nizamnamesi mucibince alınan yaylakıye resminin lâğvına dair.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi

Nev'i

Müteferrik hasılat

Faiz, akça farkı

Fasıl : 38 Madde 1,2

Usul ve teamül Akça mübadele kârları

„ „ Tevdiat faizleri

Müteferrik varidat

Müteferrika, kıymetli evrak ve cezayi naktiler

Fasıl, 39 Madde 1,2,3

28 Mayıs 1316	Nizamname	Dahilî posta havalenamesi nizamnamesinin mürseli ileyhine ve mürseline iade olunmayan havalenamelere hakkındaki maddeleri.
21 Mayıs 1321	Nizamname	Gümrüklerce ica edilen muayenei sıhhiyeye dair tahlili sanî ücretleri.
11 II.Kânun 1321	Tezkere	Tahrir masarifi hakkında.
18 Temmuz 1323	Nizamname	Kıymeti mukadderdi mekâtip nizamnamesinin ashabına tevdi olunamayan mektuplar hakkındaki 25 inci maddesi.
Senesi 1325	Muvazenei umumye kanunu	İşbu kanunun teberruat hakkın- daki on birinci maddesi.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i		
4 Nisan 1926	Kanun	(743)	Türk kanunu medenisinin 693, 694 695, 696, 697 inci maddeleri.
26 II. Teşrin 1339	„	(376)	Posta kanunu.
26 II. Teşrin Talimat 1339			Kıymeti mukadderdi mektupların sureti şevki hakkında
30 Nisan 1340	kanun	(473)	Artvin, Ardahan, kars vilâyetlerde Kulp ve Iğdır ve Hopa kazasının Kemalpaşa nahiyesinde arazi hakkında tasarrufa ait kanunun 8 inci maddesi.
18 Nisan 1341	“	(627)	1341 senesi muvazenei umumiye kanununun Topkapu müzesile saraylardan alınacak duhuliye resmine dair 5 inci maddesi
18 Nisan 1341	“	(627)	341 senesi muvazenei umumiye kanununun 26 inci maddesi.
22 Nisan 1341	“	(656)	Sulama ücreti hakkında.
30 I. Kânun 1341	“	(701)	Evrakı naktiyenin yenilerde istipda- line dair.
27 Mayıs 1929	“	(1447)	Menkul kıymetler ve kambiyo bor- saları kanunu.
18 Mart 1926	“	(788)	Memurin kanununun 30 uncu maddesi.
28 Mayıs 1928	“	(1345)	Emvali metruke hesabı carilerinin bütçeye irat kaydına dair.
16 II. Kânun 1340	“	(399)	Memurini mülkiyenin tekaüdüne dair olan kanun ile askeri tekaüt ve

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
18 Nisan 1341	kanun (627)	ve istifa kanununda muharrer cüzdan bedelâtının tadili hakkında. 1341 senesi muvazenei umumiye kanununun icar ve isticar kontratolarile ferağ ilmühaberleri ve sairenin satış fiatları hakkındaki 8 ve 9 uncu maddeleri.
1 Haziran 1391	“ (1473)	Pasaport cüzdanlarının bedel mukabilinde itası hakkında.
6 Mayıs 1926	“ (833)	1341 senesi muvazene kanununun 8 inci maddesinin (B) fıkrasının tadili
12 Mayıs 1927	“ (1025)	Hükümetle efrat arasında teati olunacak mukavelenameler ve şartnameler hakkında.
9 II: Teşrin	“	Vergi tezkereleri.

Cezayi naktiler

Madde: 3

21 Şevval	Kanun	Askeri icra kanunu
25 Ağustos 330	„	Vesaiti nakliyei askeriyeyi sui istimal edenler hakkındaki kanunun birinci maddesi.
25 Haziran 1927	„ (1110)	Askerlik mükellefiyeti kanununun cezaî maddeleri
22 Kânunu - Nizamname sani 1282		Barut nizamnamesinin 16, 18 ve 20 inci maddeleri

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
8 Ağustos 1276	Talimat ve Müzeyyelâtı	Fenerler rüsumu hakkında
20 Ağustos 1300	Maddei niza- miye	Türkiyeye barut ithal edenler hakkında olunacak muameleye dair
1 Kânunu- sani 1285	Nizamname	Orman nizamnamesinin ve müzeyye- lâtının cezayi naktiye ait ahkâmı.
23 Nisan 1340	Kanun (513)	Orman nizamnamesinin ve müzeyye- lâtının cezayi naktiye ait ahkâmı İhtira beratı kanununun 39, 44, 47 inci maddeleri
10 Mart 1296	“	İhtira beratı kanununun 39, 44, 47 inci maddeleri
28 Nisan 1340	Nizamname	Alâmeti farika nizamnamesi
19 Nisan 1298		
22 Haziran 1305	„	İstanbul ve tevabii balıkthane nizamnamesi
18 Kânunu- evvel 926	Kanun(721)	Zabıtai saydiye nizamnamesine bazı mevât tezyili hakkında
6 Mart 1307	Buyurltu ile mübellağ şu- ra hakkında	Çarpma tabir olunur alât ile balık saydedenlerden alınacak ceza hakkında
18 Safer 1299	Nizamname	Zabıtai saydiye nizamnamesi
15 Ağustos 1311	Tahriratı	Tezkeresiz ve damgasız getirilecek umumiye pöstekiler hakkında
4 Rama- zan 1286	Fıkrai nizami- ye	Tuz nizamnamesinin 22 nci madde- sini muaddil fıkrai nizamiye

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
25 Kânunu-Nizamname sani 1284		Ecnebi tuzunu hâmil sefain kaptan- larından alınacak hakkında
26 Şubat 1277	Talimatname	Tuz talimat ve müzayyelâtı ve niza- mat ve mukarreratı
16 Saler 1284	Nizamname	Demiryolları umuru zabıtasına dair
6 II. 1327	Kânun maddei ni- zamiye	Demiryolları umuru zabıtasına dair nizamnamenin 15 inci maddesini muaddil.
6 II. 1329	Teşrin Nizamname	Mezkûr nizamnameye müzeyyel maddei nizamiye.
9 II. 1302	Teşrin Kanun	Tahtelbahir telgraf hututunun muha- fazası hakkında.
11 Mart 1330	Nizamname	Tramvayların umuru zabıtası nizam- namesinin 27, 34, 41 ve 44 üncü maddeleri.
28 Ağustos 1305	Nizamname	Tedarik vesaiti nakiliyei askeriye hakkında.
25 Ağustos 1330	Kanun	
30 Mayıs 1926	Kanun 872	
17 Haziran 1322	Nizamname	
26 Mart 1322	„	Merakibi bahriyeden müsait mahal- lerde kullanılan müvellidülbuharlar ve hazineler ve motörler hakkındaki nizamnamenin cezayi naktiye müteallik ahkâmı. Meadin nizamnamesile mezkûr ni- zamnameyi muaddil nizammat ve

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
		kavaninin naktı cezalara müteallik ahkâmı,
10 Nisan 1322	Nizamname	Aşari atika nizamnamesinin 8,9, 11 ve 26 inci maddeleri.
16 Temmuz 1325	Kanun	Matbuat kanununun cezaya müteallik ahkâmı.
3 Mart 1328	“	Matbuat kanununa müzeyyel fıkaret hakkında
9 Mart 1329	“	Matbuat kanununun 6, 16, 19 ve 21 inci maddelerini muaddil kanun.
16 Şubat 1328	“	Matbuat kanununun 20inci maddesini muaddil.
25 Ağustos 1330	“	Matbuat kanununun 33 üncü maddesin muaddil kanun
16 Temmuz 1325	“	Matbaalar kanunu.
18 Temmuz 1325	“	Matbaalar kanununun 3, 6, 10, 11 ve 12 inci maddeleri.
8 Mayıs 1326	“	Hakkı telif kanununun 22 inci maddesi.
27 Mayıs 1325	“	İçtimaatı umumiye kanununun 3 ve 10 uncu maddeleri.
27 Temmuz 1325	“	Tatili işgal kanununun 8 ve 9 uncu maddeleri
2 Ağustos 1325	“	Cemiyetler kanununun 12 ve 13 üncü maddeleri.
12 Eylül 1329	kanunu mu vakkat	Ameliyatı ıskaiye. işletme kanunu muvakkatinin 33 ve 34 üncü maddeleri

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
23 Teşrini- Sani 1331	Nizamname	Cem'i ianat nizanamesinin 8 ve 20 inci maddeleri.
14 Ağus- tos 1330	Kanun	Ziraata ırası hasar eden haşarat ve tufeylatın itlafına ve nebatatı muzurenin kal ve imhasına dair kanunun 5,6 ve 8 inci maddeler.
11 Nisan 1334	Kanun	Tiftik keçilerinin men'i ihracı ve tek- siri adedi hakkında.
26 Kanunu- Sani 1339	Kanun (393)	Muzir hayvanların itlafı hakkındaki kanunun 9 uncu maddesi
7 Nisan 1332	Kanun	Çekirge itlafı hakkındaki kanunun 8 inci maddesi
26 Mayıs 1926	Kanun (858)	Çekirge kanunu.
9 Mayıs 1928	Kanun (1225)	858 numarlı çekirge kanununun 2 inci ve 3 üncü maddelerini muadil kanun
8 Mayıs 1326	Kanun	Pirinç ziraatı kanununun 14 ve 21 inci maddeleri
12 Kanunu- Sani 1341	Kanun (541)	Pamuklara arzi olan haşarat ve em- razın imha ev tedavisi ve tohumların ıslahı hakkında kanun 28 mayıs 927 tarihli ev 1056 numaralı kanun ile muaddel 5 ve 8 inci maddeleri.
13 Nisan 1339	Kanun (329)	Ziraatta müstamel olup hariçten ithal edilecek mevaddı müşteilenin gümrük resmine dair olan kanunun ikinci maddesi.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

<u>Tarihi</u>	<u>Nev'i</u>	
22 Şubat 1926	Kanun (752)	Ziraat makinelerinde ve ziraatte istimal olunan mevaddı müşteile ve muharrike ile müstahzeratı kimyeviye rüsumu hakkındaki kanunun 9 uncu maddesi.
13 Haziran 1929	Kanun (1527)	ziraat makinelerinde ve ziraatte istimal olunan mevaddı müşteile ve muharrike ile müstahzeratı kimyeviyenin rüsumu hakkındaki 22 Şubat 1926 tarih ve 752 numaralı kanunun bazı maddelerinin tadiline ve mezkur kanuna bazı mevât tezyiline dair kanun.
7 Haziran 1926	Kanun (904)	İslâhı hayvanat kanununun 31 inci maddesi.
7 Nisan 1926	Kanun (803)	Tütün tohumunun men'i ihracı hakkında kanun.
6 Mayıs 1928	Kanun (1234)	Hayvan sağlık zabıtası hakkındaki kanun cezai hükümlerine ait ikinci faslı
17 Haziran 1929	Kanun (1423)	Ağıllar hakkındaki kanun.
3 Haziran 1929	Kanun (1528)	Yabani ağaçların aşılama hakkında ki kanunun cezaya müteallik mevaddı.
14 Nisan 1341	Kanun (618)	Limanlar kanununun 11,12,13,14,15 ve 16 ncı maddeleri.
30 Teşrinisani 339	Kanunu muvakkat	Ecnebi anonim ve sermayesi eshama münkasem şirketlerle ecnebi sigorta şirketleri hakkındaki kanunun

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
19 Mayıs 1322	Nizamname	Harir tohumu istihsal ve furuhtuna dair nizamname
10 Eylül 1337	Tefsir kararı	Ereğli havzası iahmiyesi maden amelesinin hukukuna müteallik kanunun tefsiri.
28 Mayıs 1927	Kanun (1055)	Teşviki sanayi kanununun cezaya müteallik mevadı.
6 Mart 1340	“ (433)	Sun'î ipekten mensucat imalatının men'i hakkında.
22 Nisan 1340	“ (504)	Türkiyede mevcut bilûmum ormanların fennî surette işletme ve idareleri hakkında
12 Nisan 1341	“ (707)	Meadin nizamnamesinin bazı maddelerde taş ocakları nizamnamesinin tadiline dair kanun.
25 Haziran 1927	“ (1160)	Mükerrer sigorta hakkındaki kanunun ikinci maddesi
25 Haziran 1927	“ (1141)	Sigorta şirketlerinin teftiş ve murakabesi hakkındaki kanunun 18 ve 19 uncu maddeleri.
19 Nisan , 1926	“ (815)	Türkiye sahillerinde nakliyatı bahriye (Kabotaj) ve limanlarla kara suları dahilinde icrayı san'at ve ticaret hakkındaki kanunun cezaya müteallik 5 inci maddesi.
24 Mart 1926	“ (792)	Petrol kanununun 10 uncu maddesi

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
11 Ağustos 1333	Kararname	promesi biletlerinin ihraç ve fûruhtu hakkında.
24 Kanun- Sani 1927	Kanun (964)	Eczacılar ve eczaneler kanununun cezaî maddeleri.
28 Mayıs 1928	“ (1292)	İспенçerlik ve tibbî müstahzerler kanunu.
5 Şubat 1337	“ (90)	Frenginin men ve tahdidi sirayeti hakkındaki kanunun cezaî maddeleri
2 Mart 1927	“ (984)	Ecza ticarethanelerde san'at ve ziraat işlerinde kullanılan zehirli ve müessir kimyevî maddelerin satıldığı dükkânlara mahsus kanunun 2linçi maddesini muadil.
19 Mart 1927	Kanun (992)	Serirî ve gıdaî taharriyat ve tahlilât yapılan veya misli teammüller aranılan umuma mahsus bakteriyoloji ve kimya lâboratuvarları kanununun 9 ve 16 inci maddeleri.
26 Şubat 1927	Kanun	Emrazı sariye ve istilâiye nizamnamesine ilâve edilen ahkâm hakkındaki kanunun ikinci maddesi.
13 Mayıs 1926	Kanun (839)	Sıtma mücadelesi kanunun 18 ve 39 uncu maddeleri.
3 Mart 1926	Kanun (767)	Türk kodeksi hakkındaki kanunun 9 uncu maddesi.
27 II: Teşrin 1324	Kanun	pasaport kanununun ahkâmı cezaiye faslı.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
14 Ağustos 1330	Kanun	Nüfus kanununun 14. 19, 26, 29, ve 31 inci maddeleri.
30 I- Teşrin 1330	Kanunu mu- vakkat	Nüfus kanununun 9, 13 ve 40 inci muaddel maddeleri.
4 Mayıs 1331	Sicilli nüfus Kanunu	11 inci maddei muaddelesi-
18 Nisan 1929	Kanun (1426)	Vilâyetlerin idaresi hakkındaki ka- nunun 68 inci maddesi,
2 Haziran 1926	Kanun (893)	Umumî tahriri nüfus icrası hakkın- daki kanunun 5 ve 6 inci maddeleri
9 Nisan 1340	Kanun (470)	Men'i müskirat kanununun tadiline dair kanunun 6 inci maddesi,
15 I, Teşrin 1329	Kanunu mu- vakkat	Noter kanunu muvakkati
22 Nisan 1340	Kanun (509)	Noter kanununun bazı maddelerini muaddil kanun,
6 Nisan 1329	Kanunu mu- vakkat kanunu	Hayvan sirkatinin men'i hakkındaki muvakkatin 12, 15 ve 18 inci maddeleri,
5 Nisan 1328	Kanunu mu- vakkat	Polis nizamnamesine müzeyyel me- vaddı kanuniye.
29 Mayıs 1926	Kanun (865)	Ticaret kanununun cezaî maddeleri
17 Mart 1926	„ (705)	Türk ceza kanunu.
18 Haziran 1927	„ (1086)	Hukuk usulü muhakemeleri kanunu- nun cezaî naktilere müteallik maddeleri

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
13 Mayıs 1929	Kanun (1440)	Deniz ticareti hakkındaki kanunun para cezalarına müteallik maddeleri
9 Nisan 1929	„ (1412)	Ceza usulleri hakkında kanun.
18 Nisan 1929	„ (1424)	İcra ve iflâs kanununun para ceza sına müteallik maddeleri.
2 II. Teşrin 1341	“ (677)	Türbelerin seddine ve türbedarlıkların ilgasına dair kanunun birinci maddesi.
15 Nisan 1338	“ (216)	Merakibi bahriyeden alınacak resim hakkında.
14 Haziran 1326	„	Müsakkafat vergisi kanununun 17 inci maddesi.
7 Kanunu- sani 1331	„	Altın ihracının memnuiyeti hakkında.
1 Hazi - Nizamname ran 325		Eşyanın sefainden ihracına ve gümrük muamelesinin ifasına dair.
17 Temmuz 1323	“	Defterihakanî idarelerinin tensikat ve teşkilâtına dair nizamnamenin cezaya müteallik mevaddı.
11 Mart Fıkaratı niza 1330	miye	Mezkûr nizamnamenin 16 inci bendine müzeyyel fıkarat.
5 Şubat 1329	Kanunu mu- vakkat	Emvali gayri menkulenin tahrir ve tahdidi hakkındaki kanunun para cezasına müteallik mevaddı.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
12 Şubat 1340	Kanun (410)	Sayım kanununun cezaya müteallik mevaddı
27 Şubat 926	“ (755)	Kazanç vergisi kanununun nakı cezalara müteallik mevaddı.
24 Şubat 926	“ (737)	Hususî istihlâk vergisi kanununun cezalara müteallik mevaddı.
17 Nisan 929	„ (797)	Veraset ve intikal vergisi kanunile muaddelâtının cezaya müteallik mevaddı
22 Mart 926	„ (790)	İspirto ve meşrubatı küuliye inhisarı hakkındaki kanunun cezaî maddeleri.
28 Mayıs 928	„ (1324)	Damga kanununun cezaya müteallik mevaddı.v
27 Mayıs 929	„ (1447)	Menkul kıymetler ve kambiyo bor saları kanunu.
30 Mart 331	Kanun	Evrakı naktiyenin mecburi tedavülü hakkındaki kanunun ikinci maddesi
23 Ağus – tos 329	Kararname	Tedrisatı iptidaiye kanununun cezaya müteallik mevaddı.
16 Şubat 1340	Kanun (406)	Telgraf ve telefon kanununun 17 inci maddesile 3 üncü faslı
22 Nisan 330	“	İnhisarı duhan kanununun cezaya müteallik 7 inci maddesi.
26 Şubat 1341	„ (558)	Tütün idarei muvakkatesi ve sigara kâğıdı inhisarı hakkında
7 Hazi ran 926	„ (907)	Tütün idarei muvakkatesi ve sigara inhisarı hakkındaki 558 numaralı kanuna müzeyyele kanun.
-		

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
21 Haziran 927	Kanuni (1114)	2 Nisan 330 tarihli inhisarı duhan kanunu muvakkatinin 44 üncü maddesine müzeyyel
28 Mayıs 928	„ (1332)	İnhisarı duhan kanununa müzeyyel kanun
28 Mayıs 928	„ (1315)	Şifre makinelerinin men'i ithal ve istimalleri hakkındaki kanunun ikinci maddesi
2 Haziran 929	„ (1510)	Kaçakçılığın men ve takibi hakkında
17 Nisan 1338	„ (222)	Cezayi naktilerin beş misline iblâğına dair
25 Kânunu-Evvel 329	Tefsir	Cezai nakdiların beş misle iblâğına dair olan 17 Nisan 338 tarihli kanunun birinci maddesinin tefsiri
20 Mart 1340	Tefsir (41)	Gümrük kanununda miktarı tayin edilen mücazâtı naktiyenin beş misli ne iblağ edilmeyeceğine dair
26 Mayıs 927	Kanun (1050)	Muhasebei umumiye kanununun 22 inci maddesi
6 Ağustos 1330	kanunu muvakkat	İnşaâtı elektrikiye vasıtasile telsiz telgraf ve telefon hakkındaki kanunun cezai hükümleri
30 Teşrinisani 1330	Kanun muvakkat	İnşaâtı elektrikiye vasıtasile telsiz telgraf ve telefon hakkındaki kanunu muvakkate müzeyyel
30 Teşrinisani 1335	Kanun muvakkat	İnşaâtı elektrikiye vasıtasile telsiz telgraf ve telefon hakkındaki kanun-

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
22 Şubat 1930	Kanun (1567)	Türk parasının kıymetini koruma hakkında.
27 Haziran	“ (1160)	Mükerrer sigorta Sandığı kanunu.
29 II. Teşrin	Nizamname	Şehbenderler nizamnamesinin ikinci kısmının ikinci faslının 62 ve 63 üncü maddeleri.

Şirketlerden ve müteahhitlerden teftiş mukabili alınan

Fasıl 41

18 Mayıs 1872	Kanun mu vakkat	Şark demiryolları mukavelenamesine merbut şartname
5 Mart 1903	Kanun mu vakkat	Bağdat demiryolu mukavelenamesi- nin beşinci maddesi
18 Nisan 1304	Kanun mu vakkat	Aydın demiryolu mukavelenamesi- nin onuncu maddesi
18 Şubat 1306	Kanun mu vakkat	Mudanya – Bursa demiryolu muka- velenamesinin beşinci maddesi
10 Şubat 1338	Kanun mu vakkat	İzmir – kasaba, Alaşehir – Soma – Bandırma şirketile münakit muka- velenamenin beşinci maddesi
23 Eylül 1322	Kanun mu	Aydın demiryolu mukavelenamesi- nin dördüncü maddesi
6 I. Kânun 1339	“	Samsun sahil demiryolu mukavele- namesinin 9 uncu maddesi.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
25 I. Teşrin 1285	Şartname	İstanbul - Galata tünel şirketi ile münakit şartnemenin 14 üncü maddesi.
13 II. Kânun 1328	Mukavele-name	İstanbul rumeli ciheti Metropoliten şirketi ile münakit mukavelename.
23 Eylül 1928	Heyeti Vekile kararı	Balya - Kara Aydın -Maden hattının buharla işletilmesi hakkında
3 Mayıs 1339	Mukavelename	Ilıca - İskele - Palamutluk mukavelenamesinin 7 inci maddesi.
1 Mart 1338	“	Üsküdar - Kısıklı tramvay şirketi ile münakit mukavelenamenin 8 inci maddesi
17 Mart 1341	„	İzmir - Göztepe tramvay şirketi ile münakit mukavelenamenin 4 üncü maddesi
31 Temmuz 1926	„	İstanbul tramvay şirketi ile münakit mukavelenamenin 4 üncü maddesi
17 Ağustos 1341	„	Beynelmilel hattı havai şirketi ile münakit mukavelenamenin 9 uncu maddesi
11 Haziran 1322	“	Bursa cer ve elektrik şirketi ile münakit mukavelenamenin 5 inci maddesi
13 Haziran 1329	“	Adana elektrik şirketi ile münakit mukavelenamenin 68 inci maddesi.
4 Haziran 1335	“	Eskişehir elektrik şirketi ile münakit mukavelenamenin 14 üncü maddesi.
12 Mayıs 1340	“	Maraş elektrik şirketi ile münakit mukavelenamenin 46 inci maddesi.
7 Ağustos 1340	“	Konya elektrik şirketi ile münakit mukavelenamenin 39 uncu maddesi.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
18 Eylül 1340	Mukavelename	Üsküdar-Kadıköy elektrik şirketine Münakit mukavelenamenin 49 uncu maddesi
8 II. Kânun 1341	“	Trabzon elektrik şirketine münakit mukavelenamenin 47 inci maddesi.
15 Şubat 1341	“	Denizli elektrik şirketine münakit mukavelenamenin 46 inci maddesi.
24 Eylül 1341	“	Sivas elektrik şirketine münakit mukavelenamenin 13 üncü maddesi.
6 I. Teşrinî 1341	“	Antalya elektrik şirketine münakit mukavelenamenin 31 inci maddesi.
10 Haziran 1926	Mukavelename	Malatya elektrik şirketine münakit mukavelenamenin 42 inci maddesi.
7 Eylül 1926	“	İstanbul elektrik şirketine münakit mukavelenamenin 5 inci maddesi.
11 I. Teşrinî 1926	“	Kayseri — Bünyan elektrik şirketine münakit mukavelenamenin 12 inci maddesi.
24 Mart 1927	“	Ankara tesisatı elektrikiye şirketi ile münakit mukavelenamenin 51 inci maddesi.
24 Mart 1927	“	Ankara hava gazı şirketine münakit mukavelenamenin 46 inci maddesi.
27 Mart 1339	“	Samsun su ve elektrik şirketine münakit mukavelenamenin 13 üncü maddesi.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
28 Eylül 1303	Mukavelename	İstanbul su şirketile münakit mukavelenamenin 8 inci maddesi.
29 II. 1309	Kânun “	İzmir su şirketile münakit mukavelenamenin 10 uncu maddesi.
14 Haziran 1330	Mukavelei munzamme	Üsküdar Kadıköy su şirketile akit mukavelei munzammenin 7 inci maddesi
25 Ağustos 1340	İtilâfname	İstanbul rıhtım şirketile münakit itilâfnamenin 5 inci maddesi
10 I. Kânun 1304	Şartname	Şirketi hayriye şartnamesinin 3 üncü maddesi
23 Mart 1329	Mukavelename	Haliç vapurları şirketi muaddel mukavelenamenin 8 inci maddesi.
18 Temmuz 1314	Nizamname	İzmir liman ve körfez işleri Türk anonim şirketi nizamnamei dahilisinin 50 inci maddesi.
26 Temmuz „ 1341		İstanbul liman şirketinin dahilî nizamnamesinin 51 inci maddesi.
11 Mayıs 1926	„	Mersin liman işleri Türk anonim şirketi nizamnamesinin 14 üncü maddesi,
30 Eylül 1341	Mukavelename	Trabzon liman şirketi mukavelenamesinde teftiş ücreti yoksada kendi şirketin muvafakatile alınmaktadır.
9 Mayıs 1327	„	Terhine emlak şirketi dahilî nizamnamesinin 77 inci maddesi.
21 I. Teşrin 1329	“	Emlak ve ikrazat Türk anonim şirketi mukavelenamesinin 58 inci maddesi.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
2 Nisan 330	Nizamname	İstanbul Türk emlak şirketi nizamnamei dahilisinin 47 inci maddesi.
30 II.Teşrin 1330	Nizamname	Emvali gayri menkule ve ikrazat Türk anonim Şirketi nizamnamei dahilisinin 58 inci maddesi.
25 Haziran 1927	Kanun (1149)	Sigorta Şirketlerinin teftiş ve murakabesi hakkındaki kanunun 3 üncü ve 6 ince maddeleri.
20 Nisan 1340	(504)	Bilûmum ormanların fennî usul dairesinde idare ve işletmeleri hakkındaki kanunun 5 inci maddesi.
927 senesi muvazenei umumiye kanunu		Mezkûr kanunun imtiyazlı şirketlerle müteahhitlerinden alınacak komiser ve fen memurları ücretlerine dair olan 18 inci maddesi.
12 Nisan 1341	Kanun (608)	Mezkûr kanunun maden ve taş ocakları şirketleri nezdine Hükû metçe birer komiser tayin edileceğine ve kendilerinden teftiş ücreti alınacağına dair 7 inci maddesi.
6 Mayıs 1911	Mukavelename	İstanbul telefon şirketi mukavelenamesinin 9 uncu maddesi.
31 Mart 1926	„	İzmir ve civarı telefon şirketinin imtiyaz mukavelenamesinin 23üncü maddesi.
23 Ağustos 1929	„	İstanbul telsiz telefon şirketi mukavelenamesinin 28 inci maddesi
4 Şubat 1340	Kanun (406)	Telgraf ve telefon kanununun 3 ncü maddesinin (B) fıkrası.'

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılatın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi	Nev'i	
3 Haziran 1926	Mukavelename	Fişek ve av malzemesi inhisarına dair mukavelenamenin 6ncı maddesi.
7 Eylül 1926	„	Barut ve Mevaddı infilâkıye inhisarına ait mukavelenamenin 5 inci maddesi.

Tekaüt tevkifatı

28 Nisan 1330	Kanun	Tekaüt ve Mazuliyet tevkifatının bittevhit yüzde on ikiye iblâğına ve eytam ve eramil maaşatından yüzde beş tevkifat icrasına dair.
28 Mayıs 1927	Kanun (341)	Türkiye Cümhuriyeti dahilinde ifayı vazife eden bazı ecnebi rüesa ve memurları muhassasatının tevkifata tabî tutulmaması hakkında.
18 Mayıs 1929	Kanun (1452)	Teadül kanunun 3üncü maddesi.

Tavizattan tahsilat

Fasıl ; 42

1325 senesinden beri muhtelif senelerde muvazene ve takviyei ziraat kanunlarıyla, diğer hususî kanunlar mucibince tavzen tevzi edilmiş olan mebalîğden vaki tahsilat.

Vergi ve resimlerin ve sair
hasılâtın müstenidatı

Hülâsa

Tarihi

Nev'i

Mülga vergiler bakayasından tahsilât

Fasıl, 43

Muhtelif tarihlerde lağvedilmiş olan vergilere müteallik karnın ve nizamların mer'i bulundukları senelerde tahakkuk etmiş veya bu zamanlara ait matrahlar üzerine tahakkuk edecek vergiler bakayası.

**Muhtelit Hakem Mahkemelerinden sadır olan hükümlerin
tenfizi hakkında kanun**

No. 1633

Madde 1 — Muhtelit Hakem Mahkemelerinden 24 temmuz 1923 tarihli Lozan muahedesine tevfikân sadır olan hükümler, Türk mahkemelerinin hükümleri misillu tenfiz olunmak üzere Hükümetçe İstanbul İcra dairesine tevdi olunur. Bu hükümlerin tenfizi için müteakabiliyet şarttır.

'Madde 2 — İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — İşbu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

**1929 bütçesinin bazı faslına fevkalâde tahsisat verilmesine ve
bazılarında münakale yapılmasına dair kanun**

No. 1635

Madde 1 — Sivas, Amasya, Kayseri, ve Tokat vilâyetlerinde Fransız rahip ve cizvitlerinden 1927 senesinde mubayaa edilmiş olan emlâkin bedellerde intikal masraflarının mahsubu için 1929 senesi maliye Vekâleti bütçesinde yemden açıl an 230 uncu fasla (168 617) lira tahsisatı fevkalâde olarak konulmuştur.

Madde 2 — 1929 senesi bütçesinin merbut cetvelde yazılı fasıl ve maddeleri arasında ceman (278 534) liralık münakale icra edilmiştir.

Madde 3 — 1929 senesi bütçesinin birinci faslının ikinci maddesine mevzu tahsisattan 18 5/1930 tarih ve 10 numaralı Riyaset Divanı kararile vukubulan sarfiyatı muvakkaten in sureti kafiye mahsubunun icrasına mezuniyet verilmiştir .

Madde 4 Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 5 Bu kanunun hükmü Büyük Millet Meclisi ve Maliye Vekili tarafından icra olunur.

(Cetvel Resmî Gazetenin 1503 No. 11 sayısında münderiçtir)

Seyrisefain İdaresinin 1930 mali senesi bütçe kanunu

No. 1636

Madde 1 — Seyrisefain İdaresinin 1930 malî senesi masarifi için merbut (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (5,448,954) lira tahsisat ita kılınmıştır.

Madde 2 — Seyrisefain İdaresinin 1930 malî senesi

masarifine karşılık olan varidat merbut (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (5 467 120) lira tahmin edilmiştir.

Madde 3— Seyrisefain İdaresinin 1930 senesine devredilecek mevcudu ile senei mezkûrede tahakkuk edecek fazlai varidatını ve bütçedeki muhassasatından vukubulacak tasarrufatını vapur inşa ve mubayaasına, rıhtım ve iskeleler inşasına, tahsis ve sarfa Meclisi İdare mezundur.

Madde 4 — Seyrisefain İdaresinin 1927 senesi bütçe sinin altıncı maddesile istikraza mezuniyet verilmiş olan beş milyon liranın bakiyesi için 1930 senesinde de maddei mezkûre hükmü tatbik olunur. Ve bu suretle istikrazdan tahassül edecek mebalîğ bir taraftan 1930 senesi varidat bütçesine irat kayıt ve diğer taraftan masraf bütçesinin beşinci sermaye işleri faslının birinci maddesine tahsisat olarak ilâve edilir-

Madde 5 — Seyrisefain İdaresinin umum varidat ve masarifat evrakı müsbitesi Divanı Muhasebatça tetkikatı icra edildikten sonra idarece hıfzolunur.

Madde 6 — 1929 ve 1930 bütçeleriyle Seyrisefain memurlarına 1928 kadrosuna nazaran tahsisatı maktua suretile vukubulan zamlar maaşatın tevhit ve teadülü hakkındaki kanun mucibince yapılacak tasnifte bir hakkı müktesep addedilmez.

Madde 7 — Seyrisefain İdaresinin 1930 kadrosu merbut (C) cetvelinde gösterilmiştir.

Madde 8 Bu kanun 1 haziran 1930 tarihinden muteberdir

Madde 9 — Bu kanunun ahkâmını icraya Maliye ve İktisat Vekilleri memurdur-

(Cetvel Resmi Gazetenin 1503. No lı sayısında münderiçtir.

**Askerî memurlar hakkındaki kanunun
tadiline dair kanun**

No. ; 1637

Madde 1 — 1455 numaralı askeri memurlar hakkındaki kanunun ikinci maddesi aşağıda yazılı şekilde tadil edilmiştir.

(Askerî memurlar askerî adli hakimler, hesap memurları, muamele memurları, rasat memurları, muallimler, haritacılar. imamlar, makinistler, san'atkârlar ve muzika muallimleri kısımlarından teşekkül eder.)

Madde 2 — Mezkûr kanunun yedinci maddesi aşağıda yazılı olduğu üzere tadil olunmuştur.

(Mütakait Zabıt ve hesap memurlarından kifayeti görülenler kıdemlerde rütbelerine muadil memur kısımlarına alınabilirler. Hizmetleri en az bilfiil yirmi sene olan veyahut hizmetleri kaç sene olursa olsun malûliyetleri muvazzaf zabıtlığe müsait bulunmayan ve fakat askerî memur vazifesini yapmağa elverişli olduğu fennen anlaşılan muvazzaf zabıtlar da askerî memur kısımlarına naklolunabilirler. Hizmet müddetleri her ne olursa olsun Binbaşıya kadar (Binbaşı dahil) zabıtlar ile askerî memurlardan hukuk tahsilini bitirmiş olanlar lüzumuna göre askerî adli hâkimler kısmına ve askerî mekteplerdeki muallim zabıtlar muallimler kısmına ve rasat merkezlerinde müstahdem zabıt ve memurlar rasat memurları kısmına naklolunabilirler.

Madde 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa ve Maliye Vekilleri memurdur-

Askerî nisbetlerinin kat'ı kararı reffedilmiş olanların tekaüt muamelâtına dair kanun

No ; 1638

Madde 1 — 347 numaralı kanun ahkâmına tevfikân Heyeti Mahsusaca nisbeti askeriyelerinin kat'ına karar verilmiş olupta sonradan Âli Karar Heyetince kararları ref edilmiş bulunanlardan Hükümetçe istihdam edilmeyerek tekaüde sevkolunanlara Heyeti Mahsusa kararı tarihinden itibaren ve o tarihteki istihkaklarına göre tekaüt maaşı tahsis olunur. Bu gibilerden esasen mütekait bulunanların maaşları kat tarihinden itibaren iadeten tahsis olunur.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Millî Müdafaa ve Maliye Vekilleri Memurdur.

Devlet Demiryolları ve Limanları Umumî İdaresinin 1930 malî senesi bütçe kanunu

No. : 1639

Madde 1 — Devlet Demiryolları ve Limanları Umumî İdaresinin 1930 malî senesinin masrafları için merbut (A) işaretli cetvelde gösterildiği veçhile (53 123 000) lira tahsisat verilmiştir.

Madde 2 — Mezkûr idarenin 1930 malî senesi masraflarına karşılık olan varidat (B) cetvelinde yazıldığı üzere (53 230 000) lira tahmin olunmuştur.

Madde 3 — Devlet Demiryolları ve Limanları Umumî idaresi tarafından işletilmekte olan demiryollarının bütün

varidat ve hasılatının; Bunlara mahsus kanunlar ve nizamnameler dairesinde tahsil ve iradına devam olunur.

Erzurum - Sarıkamış ve şubası Demiryolları için 1929 bütçe kanununun 3 üncü maddesine merbut (C) işaretli umumi tarife ahkâmı 1930 senesinde dahi mer'idi. Bu tarifede tenzilât icrasına Nafia Vekili mezundur.

Yeni inşa edilen Demiryollarından resmen işletilmeğe açılmıyanlar üzerinde merbut (E) işaretli muvakkat tarife mucibince ücret alınmak şartile nakliyat icra edilebilir.

Madde 3 — İsveç gurubuna ihale edilmiş olan hatlarla Samsun - Sivas, Kayseri - Sivas hatlarının inşası ve ihtiyat malzeme idharı için Devlet Demiryolları ve Limanları Umumî idaresi; ihtiyaç halinde bütçenin 1 linçî faslına mevzu tahsisata ilâveten (5 000 000) liraya kadar daha sarfiyat icrasına ve meblâğı mezburun karşılığını temin için kısa vadeli istikraz aktine ve kredi ile mubayaat icrasına ve Maliye Vekilide bu istikraza ve mubayaata kefaletle mezundur.

Madde 5 — Bu kanun 1 haziran 1930 tarihinden muteberdir.

Madde 6 — Bu kanunun ahkâmını icraya Nafia ve Maliye Vekilleri memurdur.

(Cetvel Resmî Gazetenin 1904 No. nüshasından münderiçtir.

Konya sulama İdaresinin 1930 senesi bütçe kanunu

No. 1640

Madde 1 — Konya Ovası Sulama İdaresinin 1930 malî senesi masarifi için merbut (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 231 359 lira tahsisat ita kılınmıştır.

Madde 2— Konya Ovası Sulama İdaresinin 1930 senesi

masarifine karşılık olan varidat merbut (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 231 359 lira tahmin edilmiştir.

Madde 3 — Mezkûr idarenin varidatı (C) cetvelinde gösterilen nisbet dairesinde istifa olunur.

Madde 4 — Konya Sulama İdaresinin 1930 kadrosu merbut (D) cetvelinde gösterilmiştir.

Madde 5 — Bu kanun 1 haziran 1930 tarihinden muteberdir-

Madde 6 — Bu Kanunun ahkâmını icraya Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

(Cetvel resmî gazetenin 1504 No lı sayısında münderiçtir.

Tohumlukların gümrük resminden istisnasına dair kanun

No. 1641

Madde 1 — Tohumlarımızın ıslah ve tecdidi için doğrudan doğruya İktisat Vekâleti veya vekâletin göstereceği lüzuma binaen Ziraat Bankası tarafından çiftçilere tevzi edilmek üzere ecnebi memleketlerden getirilecek bilumum tohumluklar gümrük resminden muaftır.

Madde 2 — 1929 senesinde Ziraat Bankasınca çiftçilere kefaleti müteselsile ile tevzi edilme üzere Bulgaristandan ve Kıbristan getirilen tohumluk buğdayların tahakkuk eden gümrük resmî affolunmuştur.

Madde 3 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu Kanunun ahkâmını icraya Maliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

**Seyrisefain idaresinin 1929 senesi bütçesine tahsisatı munzama
ilâvesi hakkında kanun**

No. 1642

Madde 1 — Seyrisefain idaresinin 1929 senesi bütçesinde 1590 numaralı kanun mucibince yeniden açılan 11 inci (Yalova kaplıca ve plajları inşaat ve tahsisat masrafı) faslına (170000) lira tahsisatı munzama vazolunmuştur.

Madde 2 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu Kanunun hükmünü icraya Maliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

**Vilâyet mühendis ve fen memurlarının üç aylık ihtisas ücreti
farklarının tahsisine dair kanun**

No. 1643

Madde 1 — Vilâyet mühendis ve fen memurlarına (şose ve köprüler) kanunu mucibince kesilmiş ihtisas ücretleri mukabilinde 1929 senesi 1 haziranından 31 ağustosuna kadar, evvelce aldıkları maaş ve tahsisatı fevkalâdelerin ita miktarile dahil oldukları 1452 numaralı kanundaki derecelerine göre aldıkları maaşlar arasındaki fark, 1525 numaralı kanuna tevfikan Nafia bütçesinde şose ve köprüler namile açılan faslı mahsustan tesviye olunur.

Madde 2 — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir

Madde 3 — Bu Kanun hükmünü icraya Nafia ve Maliye Vekilleri memurdur.

**Şehir ve köy yatı mekteplerinin 1930 bütçesi
hakkında kanun**

No. : 1645

Madde 1 — 2H mayıs 1926 tarih ve 843 numaralı kanun ile tesbit edilen faslı mahsustan Maarif Vekâletince idare olunan şehir ve köy yatı mektepleri için 1930 senesi zarfında (647 323) lira sarfıyat icrasına mezuniyet verilmiştir.

Madde 2 — Birinci madde ile sarfına mezuniyet verilmiş olan mebalığden merbut bir numaralı cetvel mucibince (163 323) lira maaş ücret ve tahsisata ve iki numaralı cetvel mucibince (483 980) lira masarife tahsis olunmuştur.

Madde 3 — 1 ve 2 numaralı cetvellere nazaran 1930 malî senesi nihayetinde tahakkuk edecek tasarrufat, tahsisat olarak, birinci maddede zikrolunan faslı mahsusa iade olunur.

Madde 4 — 1 ve 2 numaralı cetveller arasında münakale icrası, fasılların münakalesi hakkındaki ahkâma tabidir.

Madde 5 — Şehir ve köy yatı mekteplerinin 1930 kadroları merbut üç numaralı cetvelde gösterilmiştir-

Madde 6— Bu Kanun 1 haziran 1930 tarihinden muteberdir.

Madde 7 — Bu kanunun Hükümlerini icraya maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

(cetvel Resmî gazetenin 1505 No. 1ı nüshasında münderiştir.

**Ankara Şehri İmar Müdürlüğünün 1930 malî
senesi bütçe kanunu**

No. : 1646

Madde 1 — Ankara şehri İmar Müdürlüğünün 1930

senesi masarifatı umumiyesi için merbut (A) cetvelinde yazılı olduğu veçhile 320 000 lira tahsis olunmuştur.

Madde 2 — Ankara şehri imar Müdürlüğünün 1930 senesi varidatı umumiyesi merbut (B) cetvelinde yazılı olduğu veçhile 320 000 lira tahmin edilmiştir.

Madde 3 — İmar Müdürlüğü tarafından vücade getirilmiş ve getirilecek olan her türlü inşaat ve tesisatın 1930 malî senesi zarfında icar hasılatının cibayet ve sarfı İmar Müdüriyetine aittir. 28 mayıs 1928 tarih ve 1351 numaralı kanunun onuncu maddesi hükmü 1930 malî senesinde tatbik edilmeyecektir.

Madde 4 — Ankara şehri İmar Müdürlüğünün 1930 kadrosu merbut (C) cetvelinde gösterilmiştir.

Madde 5 — İşbu Kanun 1 haziran 1930 tarihinden muteberdir.

Madde 6 — İşbu Kanunun tatbikına Dahiliye Vekili memurdur.

(Cetvel 1505 No 1ı resmî gazetede munderiçtir.

Yüksek mühendis mektebinin 1930 malî senesi bütçe kanunu

No. 1647

Madde 1 — Yüksek mühendis mektebinin 1930 malî senesi masarifi için merbut (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (439 770) lira tahsisat ita kılınmıştır.

Madde 2 — Yüksek mühendis mektebinin 1930 malî senesi masarifine karşılık olan varidat merbut (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (439 770) lira tahmin edilmiştir.

Madde 3 — Yüksek mühendis mektebi hakkındaki 1275

numaralı kanunun üçüncü maddesinde yazılı varidatın 1930 malî senesinde dahi tahsiline devam olunur.

Madde 4 — Yüksek mühendis mektebinin 1930 malî senesi kadrosu merbut (C) cetvelinde gösterilmişti.

Madde 5 — Bu Kanun 1 haziran 1930 tarihinden muteberdir.

Madde 6 — Bu Kanunun ahkâmım icraya Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

(Cetvel 1505 No. lu resmî gazetede münderiçtir.)

1929 senesi bütçesine tahsisatı fevkalâde verilmesine ve bazı fasıllarda münakale yapılmasına dair kanun

No. 1648

Birinci Madde — Rovolver ve av fişekleri inhisarı şirketi sermayesinin rufunu teşkil eden mebalığden hazine hissesinin itası için 1929 senesi Maliye bütçesinde yeniden açılan fasla 189,480 lira tahsisatı fevkalâde olarak konulmuştur.

İkinci Madde — 1929 senesi bütçesinin merbut cetvelde yazılı fasıl ve maddeleri arasında 51,500 liralık münakale icra edilmiştir.

Üçüncü Madde — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Dördüncü Madde — Bu kânun n hükmünü icraya Maliye Vekili memurdur.

Fasıl	M.	Muhassessatın nevi	Tenzili lâzım gelen Lira	Zammı lâzım gelen Lira
-------	----	--------------------	-----------------------------------	---------------------------------

Tapu Kadastro Umum müdürlüğü

310		Merkez müteferrikası	500	
319	4	Tenvir ve teshin	500	
	6	Sicili Emlâk tesisi defatiri ve evrakı masarifi	<u>1500</u>	
		Yekûn	2900	
323		788 No lı kanun tatbiki masrafı	500	

Dahiliye Vekâleti

519	2	Muayyenat	20000	
		Hariciye Vekâleti		
558		Muhtelit Hakem mahkemeleri masarifi	3000	

Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâleti

611	1	Sarı ve salgın hastalıklar	12000	
	3	Zührevî hastalıklar	<u>12000</u>	
		Fasıl yekûnu	<u>24000</u>	
620	8	Tıp talebe yurdu	1500	

Maliye Vekâleti

217		Seyrisefaine verilecek tahsisat	23000	
-----	--	---------------------------------	-------	--

Fasıl	M.	Muhassessatın nevi	Tenzili	Zammı
			lâzım	lâzım
			gelen	gelen
			Lira	Lira

Hariciye Vekâleti

556

Kongre, konferans, komisyonlar ve
muvakkat siyasî heyetlerle beynelmilel
temessükât tercüme ve icabı masrafı

3000

Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâleti

606	1	Bedeli icar	1500
614		Yem bedeli	24000
		Umumî yekûn	51500 51500

1929 Seresi Evkaf bütçesinde münakale yapılması hakkında Kanun

No. : 1655

Madde 1 — 1929 Senesi Evkaf bütçesinin merbut cetvelde yazılı
fasıl ve maddeleri arasında (53,500) liralık münakale icra edilmiştir.

Madde 2— Bu Kanun 29-5-1930 tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Başvekil memurdur.

(Cetvel Resmî Gazetenin [1507 No. nüshasında münderiştir.)

.....

Tefsir
■**Askerî tayinat ve yem kanunu muvakkatim müzeyyel kanonun
birinci maddesinin tefsiri**

Tefsir No. 160

12 - Eylül- 1330 tarihli askerî tayinat ve yem kanunu muvakkatına müzeyyel 1325 No- lı kanunun birinci maddesinde yazılı 300 gram et koyun etidir.

24-5-1930

➤ **■** ➤

.....

T B. M M Kararları

Erzurum kolhisar köyünden Kadir oğullarından Mehmet oğlu Hüseyin, Abdürrahman oğlu Muslu, Hüseyin oğlu Pir Ali: Çakıcı Mustafa, Ayancığın Sökeçayırı köyünden Sabancı oğullarından Mehmet oğlu Şükrü, Bartının Kaman köyünden Haşan oğlu Haşim, sürüncün ziyaret köyünden şeh oğlu Halil ve Biganın Cihadiye köyünden Selim oğlu İbrahim'in ölüm cezalarına çarpılmaları hakkında

No 564

I Menemenin Mermerli mahallesinden sucu oğlu Ömeri zengin bildiklerinden parasını almak için ailesi ile birlikte öldürmeği kararlaştırarak yattıkları sırada eve girip Ömerle karısı Meryem ve misafir olarak bulunan Haşan kızı Belkıs hanımları ve Ömerin küçük oğulları Ahmet ve Recebi bıçakla boğazlıyarak öldürenlerden Erzurumun kolhisar köyünden Kadir oğullarından 1320 doğumlu Mehmet oğlu Hüseyin hakkında İzmir Ağırceza mahkemesinin.

II — Mustafa Kemalpaşa kazasının Şevketiye mahallesinden Fevzi bey hanında Arnavut Emin oğlu Mahmudu parasına tamaen öldüren Atari mahallesinden Abdürrahman oğlu 1295 doğumlu Muslu hakkında Mustafakemal paşa Ağırceza mahkemesinin

III — Akçaabat kazasının Mucura köyünden Göstereli oğlu Şakir ve oğlu İzzeti, kardeşinin Şakirin başka oğlu tarafından öldürülmüş olmasından intikam almak maksadile kadın kıyafetine girerek tarlada çalışırken öldüren Göstereli

oğullarından Hüseyin oğlu 1324 doğumlu Pir Ali hakkında Trabzon Ağırceza mahkemesinin.

IV — Elmalı kazasının Dere köyü Mucun Mahallesinden Salih oğlu Mehmet çavuş ile karısı Fatma anayı yanlarında bulunan manifatura eşyasını elde etmek maksadile öldürerek cesetlerini gömen Korkudelili bekçi Osman oğlu Çakıcı Mustafa hakkında Antalya Ağırceza mahkemesinin,

V — Ayancığın Sökeçayırı köyünden İmam oğlu Hidayet Efendi kızı Fatma ile evlenmek isteyen ve frengi hastalığı ile malul olmasından dolayı evlenmesine razı olmamalarından muğber olarak tarlada çalışan Fatma ile annesi Zelihayı öldüren sapancı oğullarından Mehmet oğlu 1327 doğumlu Şükrü hakkında Sinop Ağır ceza mahkemesinin.

VI — Bartının Uğurlar köyünden İbrahim oğlu Mehmedin evine girerek cebren Mehmedin kardeşinin karısına ait sandığı alan ve buna mümanaat etmek isteyen Tabir kızı hamideyi öldüren ve Tahir karısı Emine ve Mehmet kızı Emine ve anası Fatmayıda döğen ve yaralayan Kaman köyünden Murtaza oğullarından 324 doğumlu Haşan oğlu Haşım hakkında Bartın Ağırceza mahkemesinin.

VII — Sürücün Boztepe köyünden Tabiri hudut haricinde Suriye toprağında eşya ve hayvanlarını almak İçin öldüren ve hududa girdikten sonra bu cürmünün meydana çıkmamasını temin maksadile Tahirin oğlu 10 yaşında Mehmedi boğarak kuyuya atan Ziyaret köyünden Şeyhoğlu 1308 doğumlu Halil hakkında Urfa Ağırceza mahkemesinin

VIII — Biganın Cihadiye köyü muhtarı İlyas ağayı taammüden öldüren Salim oğlu 1314 doğumlu İbrahim hakkında Biga Ağırceza mahkemesinin,

Karar vermiş oldukları ölüm cezalarının tahfif ve tahvillerini müstelzim bir sebep görülmemiş olduğundan Teşkilâtı Esasiye kanununun 26 inci maddesine tevfikân mezkûr cezaların infazına, Umumî Heyetin 62 inci inikadının birinci celsesinde karar verilmiştir.

22 5 1930

Artvin meb'usu Mehmet Asım, Giresun meb'usu Hakkı Tarık, Sivas meb'usu Necmettin Sadık, Muğla meb'usu Yunus Nadi, Siirt meb'usu Mahmut, Balıkesir meb'usu Mehmet Akif, Denizli meb'usu Haydar Rüştü, Trabzon meb'usu Nebi zade Hamdi Afyon Kara hisar meb'usu İzzet, Bitlis meb'usu Muhittin, ve İzmir meb'usu Mahmut Esat Beylerin teşrii masuniyetlerinin kaldırılmasına lüzum olmadığı hakkında

No. 560

1 — İstanbulda Erenköyünde mukim Nuriye Hanıma gazete ile tecazüvatta bulunduğu iddiasından dolayı Giresun meb'usu Hakkı Tarık Beyin,

2 — Bandırmada mukim sabık reji muhakemat memuru Vedat Hilmi Efendiye madde tayini suretile hakarete bulunduğu iddiasından dolayı Balıkesir meb'usu Akif Beyin,

3 —Trabzon polis müdürü Galip Beye hakareten dolayı Trabzon meb'usu Nebi zade Hamdi Beyin,

4 —Nurullah Nafiz Beye hakaret iddiasından dolayı Giresun meb'usu Hakkı Tarık, Artvin meb'usu Mehmet Asım Beylerin,

5 — (Yavuz denize indiriliyor) başlığı altındaki yazı esrarı askeriyei faş eder mahiyette görüldüğünden dolayı Siirt meb'usu Mahmut Beyin,

6 — İzmir meb'usu Hacı Hüseyin ve Kars meb'usu Doktor Sadrettin Beylere hakaret ettiği iddiasile Denizli meb'usu Haydar Rüştü Beyin,

7 — İstanbul avukatlarından Haydar Rıfat Beye hakaret iddiasından dolayı İzmir meb'usu Mahmut Esat Beyin,

8 — Niyazi Efendiyi darbettiği iddiasından dolayı Bitlis, meb'usu Muhittin Beyin,

9 — Hâbil Adam Efendiyi neşren tahkir iddiasından dolayı Giresun meb'usu Hakkı Tarık ve Artvin meb'usu Mehmet Asım Beylerin,

10 — İstanbul Polis Müdürü şerif Beyin neşren tahkir iddiasından dolayı Siirt meb'usu Mahmut Beyin,

11 — Anadolu gazetesinde münderiç mugayiri ar ve haya resimden dolayı Denizli meb'usu Haydar Rüştü Beyin,

12 — Jan Jovafı döğdüğü iddiasından dolayı Afyon meb'usu İzzet Beyin,

13 — Resimli ay mecmuasında Reiscümhur Hazretlerine hakareti mutazammın ve cemiyetin muhtelif sınıflarının yekdiğeri aleyhine kin ve adavetle tahrik edecek surette neşredilen makalelerden dolayı Trabzon meb'usu Nebi zade Hamdi Beyin,

14 — İhsan Âli Efendiyi neşren tahkir iddiasından dolayı Muğla meb'usu Yunus Nadi Beyin,

15 — İstanbulda yapılmakta olan rüşvet maddesine ait tahkikat münasebetile müheyyiç neşriyatta bulundukları iddiasından dolayı Artvin meb'usu Mehmet Asım, Giresun meb'usu Hakkı Tarık, Sivas meb'usu Necmettin Sadık, Muğla meb'usu Yunus Nadi, Siirt meb'usu Mahmut Beylerin,

Teşrii masuniyetlerinin ref'i iş'ar buyrulmuş isede mumailayhime isnat olunan fiiller Teşkilâtı Esasiye kanununun 21 ve 27 inci maddelerinde mevzuu bahsolan memnu fiillerden olmadığından haklarındaki takibat ve muhakemenin devre sonuna talikına, Umumî Heyetin 64 üncü in'ikadının 1 inci celsesinde karar verilmiştir.

26/5/1930

Cebelibereket meb'usu Avni Paşa hakkında

No. 567

Zimmetinde mukayyet tütün kaçağı sarfetmek maddesinden maznun Cebelibereket Meb'usu Avni Paşanın vukuu vefatına mebni hakkındaki hukuku amme davasının Türk ceza kanununun 96 inci maddesine tevfi kan, sukutu icap ettiğinden bu bapta bir muamele ifasına mahal olmadığına. Umumî Heyetin 64 üncü in'ikadının 1 inci celsesinde karar verilmiştir,

26-5-1930

**Manisa meb'usu Saim ve Bahri ve Afyon- karahisar meb'usu
Haydar Beyler hakkında**

No. 568

Cem'i ianat nizamnamesine muhalif hareketlerinden dolayı Şurayı Devletçe haklarında bir karar itti hazı lâzım gelen Manisa Vilâyeti sabık Sıhhiye Müdürü ve elyevm meb'us doktor Saim, sabık Manisa Belediye Reisi ve lâhik Manisa meb'usu Bahri ve sabık Manisa Maarif Müdürü ve şimdiki Afyon meb'usu Haydar Beylerin maznunen ifadelerine müracaat edilmesi yolunda sarıh bir talep ve iş'ar görülmemiş olduğundan evvel emirde bu cihetin izahı zımmında keyfiyetin Başvekâleti Celileye iblâğına, Umumî Heyetin 64 üncü in'ikadının 1 inci celsesinde karar verilmiştir.

26/5/1930

Birinci mülâzim Murat beyin yüzbaşılığa terfi ettirilerek tekaüt maaşı tahsis edilmesi hakkında

No. 569

1335 senesinde malûlen tekaüt edilmiş olan birinci mülâzim Murat Beyin (1322-627) istiklâl muharebesindeki hidematı fedakârenesi emsali arasında bir istisnaiyet teşkil edecek derecede görüldüğü Büyük Erkânıharbiye Reisliğinin iş'arından anlaşılmış ve müstesna bir vatanperverlik ve fedakârlık göstermiş olduğu halde mağdur kaldığı bütün vesailerle pek aşikâr bir surette görülmüş olduğundan mumaileyhin Başkumandanlık muharebesinden itibaren yüzbaşılığa terfi ettirilerek bu rütbe üzerinden Tekâüt maaşı tahsisini umumu heyetin 65 inci inikadının 1 inci celsesinde karar verilmiştir.

29/5/1930

Büyük Millet Meclisi, Riyaseti Cümhur ve Divanı Muhasebatın 1930 senesi mart ve nisan ayları hesabâtı hakkında

No. 570

Meclis hesaplarının Tetkiki Encümeninin; Meclisi Âli, Riyaseti Cümhur ve Divanı Muhasebatın mart ve nisan hesapları hakkındaki mazbatası, Umumî Heyetin 66 ncı inikadının 1 inci celsesinde kabul edilmiştir.

31/5/1930

M. H. T. Encümeni mazbatası

Yüksek Reisliğe

Meclisi Âli Riyaseti Cümhur ve Divanı muhasebatın mart ve nisan hesapları tetkik olunarak mart iptidasına müdevver 188 779 lira 44 kuruş dahil olduğu halde nisan gayesine 3 079 372 lira 90 kuruş zimmet ve yine nisan gayesine 2 758 367 lira 85 kuruş matlubat devredildiği ve mezkûr 3 079 372 lira 90 kuruştan 2 758 267 lira 85 kuruş bittenzil mayıs iptidasına 32 105 lira 5 kuruş matlubat devrolunup zimmet ve matlubat evrakile kayıtlarının usulüne muvafık olduğu ve bu iki ay içinde eşhas zimeminden de 1374 lira 59 kuruş tahsilat vuku bulunduğu arz olunur efendim.

Teşkilât, fek ve ilhaklara ait kararnameler

No. 4019

Madde 1 — Konya Vilâyetinin Çumra kazasına merbut Kisecik ve İslıhisar köyleri mezkûr kazadan alınarak aynı Vilâyetin Karaman kazasına mülhak Kılbasan nahiyesine ilhak edilmiştir.

Madde 2 — Bu kararname hükmünü icraya dahiliye vekili memurdur.

18 3 1930

REİSİCUMHUR

Gazi, M. Kemal

Başvekil

Dahiliye Vekili

İsmet

Ş. Kaya

No. 5025

Madde 1 — Çanak kale Vilâyetinin Biga kazasına merbut Misakça, Gebeçınar, Havutça, Çirkinçavuş, Hacı Emin namı diğer Hacı Alibey köy ve Çiftlikleri mezkûr kazadan alınarak Balıkesir Vilâyetinin Gönen kazasına ilhak edilmiştir.

Madde 2 — Bu kararname hükmünü İcraya Dahiliye vekili memurdur.

4-5-1930

REİSİCUMHUR

Gazi, M. Kemal

Başvekil
İsmet

Dahiliye Vekili
Ş. Kaya

No. 5026

Madde 1 — Konya Vilâyetinin Ereğli kazasına merbut Kızılgedik karyesi; mezkûr Vilâyetin Sultaniye kazasına ve Ermenak kazasına merbut Tahtacı karyesi; Çumra kazasının Dinek nahiyesine ve Beyşehir kazasının Kireli nahiyesine merbut Dalyas karyesi; Ilgın kazasının Çiğil nahiyesine ve Hadim kazasının Bademli nahiyesine tabi Göynükkışla karyesi; Karaman kazasının Başkışla nahiyesine ilhak edilmiştir.

Madde 2 — Bu kararname hükmünü İcraya Dahiliye Vekili memurdur.

4-5-1930

REİSİCUMHUR

Gazi, M. Kemal

Başvekil
İsmet

Dahiliye Vekili
Ş. Kaya

No. 5034

Madde 1 — Bilecik vilâyetinin Bozüyük kazasına merbut Dodurga köyünde bu namla yadedilmek ve merbut cetvelde Atları yazılı köyler mülhakatım teşkil etmek üzere bir nahiye teşkil edilmiştir.

Madde 2 — Bu kararname Hükmünü icraya Dahiliye Vekili memurdur. 13-5-1930

Reisicumhur

Gazi, M. Kemal

Başvekil
İsmet

Dahiliye Vekili
Ş. Kaya

Erikli
Darıdere
Çokcalar
Yenidodurga
Erenköy
Karaçayır
Cihangazi
Işıkpınar
Dereyalak
İceköy

No. 5037

Madde 1 — Muş vilâyetinin Genç Kazasına merbut Müştak köyü mezkûr kazadan alınarak diyarbekir Vilâyetinin Liçe kazasına ilhak edilmiştir.

Madde 2 — Bu kararname hükmünü icraya Dahiliye vekili memurdur.

Reisicumhur

Gazi, M. Kemal

Başvekil
İsmet

Dahiliye Vekili
Ş. Kaya

N. 5043

Madde 1 — Ankara vilâyetinin Hayman kazasına merbut ikizce nahiyesinin Hisarlıkaya köyü mezkûr nahiyeden alınarak aynı vilâyetin Polatlı kazasına tabi Polatlıbeyobası nahiyesine ilhak edilmiştir.

Madde 2 — Bu kararname hükmünü İcraya Dahiliye vekili memurdur
14-5-1930

Reisicumhur

Gazi, M. Kemal

Başvekil

Dahiliye Vekili

İsmet

Ş. Kaya

No. 5066

Madde 1 — Niğde vilâyetinin merkez kazası dahilinde çiftlik köyünde, bu namla yat edilmek üzere bir nahiye teşkil edilmiştir.

Madde 2 — Bu kararname hükmünü İcraya Dahiliye vekili memurdur.
22-5-1930

Reisicumhur

Gazi, M. Kemal

Başvekil

Dahiliye Vekili

İsmet

Ş. Kaya

N. 5067

Madde 1 — Trabzon vilâyetinin Akçaabat kazasına merbut ağrit ve Sürmene kazasına merbut Sincan Mesehor, Karmisi, İshan, Mukuzu köyleri mezkûr vilâyetin merkez kazasına ve Sürmene kazasının Sakarsu, Haruksa köyleri Of kazasına ve Of kazasının Büyükorhancilos, Küçük

.....

orhancilos, Kalis, Okşahu, Holamezra, köyleri Sürmene kazasına ilhak edilmiştir.

Madde 2 — Bu kararname hükmünü İcraya dahiliye vekili memurdur. 22-5-930

Reisicumhur

Gazi, M. Kemal

Başvekil

Dahiliye Vekili

İsmet

Ş. Kaya

.....

Tamimler

Vilâyetler İdaresi

Hülâsa :

Ahırlı nahiyesi merkezinin
Yalıhüyük köyüne nakle-
dildiğine dair

No. 2517

Konya vilâyetinin Bozkır kazasına merbut Ahırlı nahiyesi merkezinin Yalıhüyük karyesine nakledildiği tamimen tebliğ olunur eFendim.

Vekâletlere ve Büyük Erkânıharbiye Reisliğine arz ve B. U. Müfettişliğe ve Vilâyetlere ve Vekâlet dairelerine tebliğ edilmiştir.

2-5-1930

Hülâsa

İnönü nahiyesinin Bozüyük
kazasına ilhak edildiğine dair :

No. 2518

Bilecik Vilâyetinin Söğüt kazasına merbut İnönü nahiyesinin merbut cetvelde isimleri yazılı köylerle birlikte aynı Vilâyetin Bozüyük kazasına ilhak edildiği tamimen tebliğ olunur efendim).

Vekâletlere ve Büyük Erkânıharbiye Reisliğine arz ve B. U. Müfettişliğe ve Vekâletlere ve Vekâlet dairelerine tebliğ edilmiştir.

Esnamez
Aşağı - Kuzfındık
Yokarı - Kuzfındık
Seyitali
Tutluca
Okclubal
Nemli
Yeniköy
Yürükyayla - namı diğer, Tukyayla Kümbet
Kümbat - Akpınar

2/5/ 1930

Hülâsa.

Afşar nahiyesi merkezinin
Gelendos köyüne nakle-
dildiğine dair:

No. 2526

Isparta Vilâyetinin Şarkî - Karaağaç kazasına merbut Afşar-nahiyesinin merkezi, nahiye Gelendos namile yat edilmek üzere Gelendos köyüne nakledilmiş olduğu tamamen tebliğ olunur efendim.

Vekâletlere ve Büyük Erkânıharbiye Reisliğine arz ve B. U. Müfettişliğe ve Vilâyetlere ve Vekâlet dairelerine tebliğ edilmiştir.

2-5-1930

Hülâsa:

İzmir merkezine merbut
Buca köyünde nahiye teşkil
edildiğine dair:

No. 2527

İzmir Vilâyeti merkez kazasına merbut Buca köyünde bu namla yadedilmek üzere nahiye teşkil edilmiş olduğu tamamen tebliğ olunur efendim.

Vekâletlere ve Büyük Erkânıharbiye Reisliğine arz ve R. U. Müfettişliğe ve Vilâyetlere ve Vekâlet dairelerine tebliğ edilmiştir.

4-5-1930

Hülâsa.

İmza ve İdare Heyetlerine
riyaset hakkında

No. 2555

1 — Bazı Vilâyetlerden Vekâlete yazılan muharrerata kuşe halinde matbu imza konulduğu görülmektedir. Bu kabil muharreratı Vali Beyefendilerin bizzat kendi el yazılarıyla imza eylemeleri.

2 — Merkezden ayrılmadıkça Vekâlete yazılacak muharreratın bizzat Vali Beyefendiler tarafından imza edilmesi icabederken ve keyfiyet evvelce de bu suretle tamim edilmiş iken bu hususa da riayet edilmediği görülüyor Bu cihete de itina olunması.

•.3 — Her hangi bir sebeple Vilâyet merkezi haricine çıkılmadıkça ve yahut hastalık gibi . sebebi mücbir olmadıkça İdare Heyetlerini Vali Beyefendilerin bizzat toplamaları icabederken ekseri Vilâyetlerde bu işin meklupçulara tevdi edildiği görülmektedir.

Badema mezkur Heyetlere de Vali Beylerin riyaset eylemeleri tamimen rica ve tebliğ olunur efendim.

Vilâyetlere yazılmıştır.

4-5-1930

Hülâsa :

Kuyudu Umumiyesinden çıkarılacak tapu kayıt suretlerinin eski yazı ile yazılıp yazılmaması hakkında:

No. 2573

Zeyl 3-12-929 tarih ve 7644 No lı. Tamime:

Tapu kuyudu umumiyesinden çıkarılacak kayıt suretlerinin eski yazı ile yazılıp yazılmaması hakkında Şurayı Devlet heyeti umumiyesince tanzim ve Başvekâleti Celileden tebliğ buyurulan 6-4-930 tarih ve 67-91 No lı karar mazbatası sureti lehten ve tamimen tebliğ olunur efendim.

Vilâyetlere, Vekâlet dairelerine ve malûmaten B. U. Müfettişliğe yazılmıştır.

Ahvali harbiye ve saire dolayısıyla mahallerinde ziyaa uğramış olan tasarruf kayıtlarının kuyudu umumiyesinden bulundukları şekilde istinsahına dair evvelce Maliye vekâletinin Başvekâleti Celileden muhavvel tezkeresi üzerine tanzimat dairesinden kaleme alman 23. Teşrinisani 929 ve 24 No lı mazbatada yeni Türk harflerine müteallik kanunun mevaddı mündercesine göre aynen istinsah keyfiyetinin muvafık olmadığı hakkında müttehaz karara itirazen bu kerre Vekâleti müşarüileyhanın Başvekâleti Celileden muhavvel 18 Mart 930 tarih ve 35-22 Nolu tezkeresi heyeti umumiye de mütalea ve tetkik ve Tapu ve Kadastro umum Müdürü Atıf beyden izahatı lâzıme alındıktan sonra cereyan eden müzakere neticesinde efrat tarafından istenecek

.....

kayıt suretlerinin yeni yazı ile verilmesi yeni harfler kanununun icabından bulunmakta isede kuyudu umumiyyede mevcut olan kayıtlar müressemat kabilinden olup bunların yeni yazı ile ifadeleri mümkün olmamasına ve salifüzzikir kanunun 7 nci maddesinin sonunda “Hukuki mahiyeti haiz bilcümle eski vesikalar değiştirilmedikleri müddetçe muteberdirler.., diye yazılı ve kuyudu umumiyyede mahfuz kayıtlar bu cümleye dahil bulunmasına nazaran meselenin tefsire şevki Mülkiye dairesi reisi İsmail Hakkı ve Maliye ve Nafia dairesi reisi Ali Rıza âzadan Ah Rıza, Asaf, Talât, Cemal. Halil, İbrahim ve Şefik beylerle Süleyman Emin paşa tarafından teklif olunmuş isede vazı kanunun bu maddeden kast ettiği mana para ve hisse senetleri ve bonolar ve tahvilât ve pul ve sair kıymetli evrak ile hukuki mahiyeti haiz vesikaların değiştirilmedikçe muteber olacağından ibaret olup metni kayıt suretlerini İhtiva etmediğinden ve Maliye vekâletinin evelki işarı sırf T. C. Hükümeti dahilinden istenilen kayıt suretlerine münhası olduğu halde bu defaki tezkerede memleketimiz haricinde kalan Süriye ve sair yerlerden istenilen kayıt suretleri de mevzu bahs edilmekte bulunup bu noktada ise Lozan ahitnamesinin 139 uncu maddesi hükmü sarih ve alâkadarların suretini fonografi ile alabilmeleri mümkün olduğundan ve binnetice kanunda tefsire muhtaç bir mahal olmayıp ancak bu bapta dairei aidesinin talebile bir hükmü cedit vaz olunabileceği ve kanunun sarahati kafîyesine göre bu hususta tanzimat dairesinden evvelce ittihaz olunup tebliğ edilmiş olan kararın tebdiline mahal olmadığı 6 Nisan 930 tarihinde ekseriyetle tezekkür olunmuştur.

—————

4-5-1930

Hülâsa:

561 No lı kararın musaddak suretinden “ „ adet gönderildiğine dair :

No 2590

T. B- M. M. Umumi Heyetininin 46 inci in’ikadının birinci celsesinde kabul edildiği Meclis Riyaseti Celilesinin iş’arına atfen Baş Vekâleti Celileden tebliğ buyrulan 561 No lı kararın musaddak suretinden adet leffen gönderildi efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır

| Karar mecmuanın 25 inci sayısında münderiçtir. |

4-5-1930

Hülâsa:

1584 No lı kanunun musaddak suretinden " adet gönderildiğine dair:

No 2591

T. B. M- M- Umumî Heyetinin 12-4-930 tarihli 47 inci in’ikadının birinci celsesinde kabul ve tasdik buyrulduğu Cümhuriyet Riyaseti celilesinin iş’arına atfen Başvekâleti celileden tebliğ buyrulan 1584 No lı kanunun musaddak suretinden “ „ adet leffen gönderildi efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır

[1584 No lı kanun mecmuanın 25 inci sayısında münderiçtir.]

4 5 1930

Hülâsa:

1582 No lı kanunun musaddak suretinden “ „adet gönderildiğine dair:

No. 2593

T. B. M. M. Umumî Heyetinin 10-4-930 tarihli 45 inci inikadının birinci celsesinde kabul ve tasdik edildiği cumhuriyet Riyaseti Celilesinin iş’arına atfen Başvekâleti Celileden tebliğ buyrulan 1582 No lı kanunun musaddak suretinden “ „adet leffen gönderildi efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

[1582 No lı kanun mecmuanın 25 inci sayısında münderiçtir.]

4-5-1930

Hülâsa :

1580 No lı kanunun musaddak suretinden “ „adet gönderildiğine dair:

No 2594

T. B. M. M. Umumî Heyetinin 3-4-930 tarihli 43 üncü in’ikadının birinci celsesinde kabul ve tasdik buyrulduğu Cümhuriyet Riyaseti Celilesinin iş’arına atfen Başvekâleti Celileden tebliğ buyrulan 1580 No lı Belediye kanununun musaddak suretinden “ „adet leffen gönderildi efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

[1580 No lı kanun mecmuanın 25 inci sayısında.]

14-5-1930

Hülâsa:

1595 No lı kanunun musaddak suretinden “ „adet gönderildiğine dair:

No 2705

T. B. M. M- Umumî Heyetinin 24-4-930 tarihli 51 inci inikadının Birinci celsesinde kabul ve tasdik buyurulduğu Cümhuriyet Riyaseti Celilesinin iş’arına atfen Başvekâleti Celileden tebliğ buyrulan 1595 No lı kanunun musaddak suretinden “ „adet leffen gönderildi efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır-

[1505 No lı kanun mecmuanın başında kanunlar arasındadır.

14-5-1950

Hülâsa:

159 No lı tefsirin musaddak suretinden “ „ adet gönderildiğine dair:

No 2706

T. B. M. M. Umumî Heyetinin 24-4-30 tarihli 51 inci inikadının Birinci celsesinde kabul ve tasdik buyurulduğu Meclis Riyaseti Celilesinin iş’arına atfen Başvekâleti Celileden tebliğ buyrulan “159,, No lı tefsirin musaddak suretinden “ „ adet leffen gönderildi efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

[159 No lı tefsir mecmuanın 25 numaralı nüshasında münderiştir.

15-5-1930

No 2747

Vilâyetinizin tabii güzelliğine ait bir albüm gönderilmesi hakkındaki 9-4-930 Tarih ve 2103 No lı tahriratı Umumiye cevabının tesrii temenni olunur efendim.

16-5-1930

Hülâsa :

1593 No lı kanunun musaddak suretinden " " „ adet gönderildiğine dair:

No 2789

T. B. M. M. Umumi Heyetinin 24-4-930 tarihli 51 inci in'ikadının birinci celsesinde kabul ve tasdik buyrulduğu Cümhuriyet Riyaseti Celilesinin iş'arına atfen Başvekâleti Celileden tebliğ buyrulan 1593 No lı Umumi Hıfzıssihha kanununun musaddak suretinden " " „ adet leffen gönderildi efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

[1593 No lı kanun mecmuanın başında kanunlar arasında münderiçtir.]

18-5-1930

Hülâsa:

Bozüyük kazasına merbut Dodurga köyünde nahiye teşkil edildiğine dair:

No. 2800

Bilecik Vilâyetinin Bozüyük kazasına merbut Dodurga köyünde bu namla yadedilmek üzere nahiye teşkil edildiği tamimen tebliğ olunur efendim.

Vekâletlere ve Büyük Erkânı harbiye Reisliğine arz ve B. U. Müfettişliğe ve Vilâyetlere ve Vekâlet dairelerine tebliğ edilmiştir.

21-5-1930

Hülâsa:

Köylüleri terfih kongrası
hakkındaki kararname
suretinin leffiyle:

No 2884

Liyejde toplanacak dördüncü köylüleri terfih kongrasına iştirak edilmesi hakkında İcra Vekilleri Heyetinin, Baş vekâleti Celileden tebliğ buyurulan 30-4-1930 tarih ve 9242 Nolu kararnamesi suretinin musaddak bir aynı leffen ve tamimen gönderildi efendim.

Vilâyetlere ve Birinci U. Müfettişliğe ve Vekâlet Dairelerine yazılmıştır.

Kararname sureti

No: 9242

Liyejde 7-10 Eylül - 930 da toplanacak Beynelmilel Dördüncü köylüleri terfih kongresine 'vukubulan davate mebni Bürüksel Maslahatgüzarımız Kâmil Beyefendinin Hükümeti Cümhuriyemiz namına iştirâkî ve mumaileyhe salâhiyetname itası, Dahilîye Vekâletinin muvafakati ve Hariciye Vekâletinin 3-3-930 tarih ve 84083-140 Nolu tezkeresi ile yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 30-4-1930 tarihli içtimasında tasvip ve kabul olunmuştu. 30-4-930

25-5-1930

Hülâsa:

1600, 1601, 1603 ve 1605
No.lı Kanunların tasdikli
suretlerinden “ „ adet
gönderildiğine Dair:

No 9044

T. B. M. M. Umumî Heyetinin 1-5-930 tarihli 54 üncü in'ikadının birinci celsesinde kabul v<e tasdik buyurulduğu Cümhuriyet Riyaseti Celilesinin iş'arına atfen Başvekâleti Celileden tebliğ buyurulan 1600, 1601, 1603 ve 1605 No.lı kanunların tasdikli suretlerinden ö „ adet leffen gönderildi efendim.

Vekâlet Dairelerine yazılmıştır.

(1600, 1601, 1603 ve 1605 No. kanunlar mecmuanın başında kanunlar arşındadır.

No. 2959

26-5-930

Makine ile müteharrik vesaiti nakliye hakkında 17-3-930 tarih ve 1593 No.lı tahrirâtı umumiye ile talep olunan malûmatın tesrii temenni olunur efendim.

25-5-1930

Hülâsa

Niğde Vilâyeti merkezine
merbut Çiftlik köyünde
nahiye teşkil edildiğine dair:

No. 2972

Niğde Vilâyeti merkez kazasına merbut Çiftlik köyünde

.....

bu namla bir nahiye teşkil' edilmiş olduğu tamimen tebliğ olunur elendim.

Vekâletlere ve Büyük Erkânı harbiye Reisliğine arz ve B. U. Müfettişliğe ve Vilâyetlere ve Vekâlet dairelerine tebliğ edilmiştir.

26-5-1930

Hülâsa

19-5-930 tarih ve 1624 No.lı kanun suretinin leffiyle:

Meclisi âlinin 19-5-930 tarihli 61 inci in'ikadının 1 inci celsesinde kabul ve Baş vekâleti Celileden tebliğ buyurulan Vekâlet merkez teşkilâtı ve vazifeleri hakkında 1624 No.lı kanunun musaddak suretinin bir aynı leffen gönderildi efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

(1624 No. lu kanun mecmuanın başında kanunlar arasındadır.

27-5-1930

Hülâsa

Tarih ve 1626 No.lı kanun suretinin leffiyle:

Meclisi âlinin 19-5-930 tarihli 61 inci in'ikadının 1 nci Celsesinde kabul ve Başvekâleti Celileden tebliğ buyurulan

11 Ağustos 1325 tarihli askeri tekaüt ve istifa kanununun muaddel maddesinin tadiline dair kanunun musaddak suretinin bir aynı leffen gönderildi efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

27-5-1930

No. 3038

Hülâsa:

Coğrafya encümenince istenilecek malûmatın süratle bildirilmesine dair:

Coğrafya Encümeni tarafından istenilecek malûmatın itası hakkında vukubulacak müracaatın nazarı dikkate alınarak muktazi cevapların mümkün mertebe sür'atle bildirilmesine dair Büyük Erkânıharbiye Reisliğinden alınan 26-5-1930 tarih ve 25925 Nolu. tezkerenin bir sureti leffen gönderildi, münderecatına göre muamele'olunması tamimen tebliğ olunur efendim.

Vilâyetlere yazılmıştır.

Büyük Erkânıharbiye Reisliğinin

26-5-1930 tarih ve 25925 No lı tezkeresi sureti

Olbaptaki talimatına göre ziraat, sanaat, içtimaiyat, iktisadiyat V. S., gibi hususata müteallik malûmat ve erkamı cem ve telfik mükellefiyetinde bulunan coğrafya Encümeninin istihsali malûmat zımında devairi aidesi nezdinde icra eylediği teşebbüsata ve Vilâyetlere vukubulan ricalarına

.....

ekseriya geç cevap verildiği ve bazan,,da cevaptan müstağni tutulduğu anlaşılmıştır. Şumuli ve mesaisi bütün devlet ve millete ait bulunan bu müessesesçi İlmiyenin terakkiyat ve inkişafımız için e-zem olan malûmatı ve bilhassa müdafaai âliyei memlekete mütedair anasır ve esasatı tesbit hususunda vaki olacak müracaatlarının nazarı dikkate alınarak muktazi cevapların mümkün mertebe süratle itası lüzumunun Vilâyetlere emir ve tebliğ buyurulması! arz ve rica ederim efendim.

28-5- 1930

Hülâsa:

15-5- 930 tarihli ve 1618 ve 1607 No. lı kanun suretlerinin lefffiyle:

No. 3063

Meclisi âlinin 15-5- 1930 tarihli 58 inci in'ikadının 1 inci celsesinde kabul ve Başvekâleti Celileden tebliğ buyrulan yol mükelleflerinden alınacak Maarif vergisine dair 1618 No lı kanun ile Devlet Demir yolları İstimlâkine dair 1607'Nolı kanunun bir nüsha üzerinde münderiç müsaddak suretlerinden “ ” adedi leffen gönderildi efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

29-5-930

Hülâsa:

İstatistik için verilecek malûmatın sıhhatına itina olunmasına dair:

No. 3064

İstatistik malumatının Devlet işlerini idare ve murakabe hususundaki ehemmiyet ve faydasını bütün Devlet

teşkilâtı nazarı dikkate alarak istatistiklerin sahih olabilmesi için bunlara esas teşkil eden malûmatın, hadisatın hakiki vaz'iyetine uygun olması lâzımgeleceği ve bu itibarla ihşai malûmatın itasında alâkadarların âzami dikkat ve itina sarî etmeleri icabeylediği halde bazı teşkilâtın bu noktaya dikkat etmiyerek istenilen mâlûmatı itinasız bir surette veya yanlış olarak vermekte oldukları ve son defa Denizli ticaret odası, İstatistik Umum müdürlüğünün muayyen devreler için peyderpey itasının talep eylediği bazı malûmatı verirken henüz hulûl etmiyen devrelere ait ve binaenaleyh şimdiden bilinmesi mümkün olmıyan malûmatı da vermek suretile bu lâkaydî ve dikkatsizliğin bir misalini vücude getirdiği ve idare, ümran, İslâhat ve teşkilât faaliyetlerinin ilk rehberi adedi malûmat olduğu ve bu işlerde muvaffakiyet şartlarından birini de bu malûmatın sahih olması teşkil ettiğini ve bundan böyle bu kabil malûmatın itasında lâkaydî ve dikkatsizliği görülenler hakkında istatistik kanununda yazılı cezaların şiddetle tatbik edileceği ve devlet dairelerde onlara merbut resmî ve nim resmî bütün müesseselerini gerek istatistik umum müdürlüğünden ve gerek sair devair tarafından istenilen adedi malûmatın azamî dikkat ve itina ile Başvekâleti Celileden 25-5-930 tarih ve 6-1751 Nohı tezkere ile tebliğ buyrulmuştur. Bu kabili hsaî malûmatın itasında azamî dikkat ve itina gösterilmesi hususunun alâkadarana tebliği ehemmiyetle tamim olunur, efendim.

Vilâyetlere, Vekâlet Dairelerine ve malûmaten B. U, Müfettişliğe yazılmıştır.

13/5/1930

Hülasa:

15-5-930 tarih ve 1608,
1609 ve 1612 No lı kanun
suretlerinin leffiyle:

No. 3090

Meclisi âlinin 15-5-930 tarihli 58 inci in'ikadının 1 inci celsesinde kabul ve başvekâleti celileden tebliğ buyrulan umuru belediyeye müteallik ahkâmı cezaiye hakkında 16 Nisan 1340 tarih ve 486 Nolu kanunun bazı maddelerini muaddil 1608 Nolu kanun ve bazı cürümlerden dolayı memurlar ve şerikleri hakkında takıp ve muhakeme usulüne dair 1609 Nolu kanun ile yeniden kaza teşkiline ve 1452 Nolu kanuna merbut 2 Nolu cetvelin tadiline mütedair 1612 Nolu kanunun musaddak suretlerinden „ „ adedi leffen gönderildi efendim.

Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

—

Emniyeti Umumiye**Ş. 1**

7-5-1930

No. 2731

26 Temmuz 341 tarih ve 3520 10797 No: tamime zeyildir.

Sakıt han dan âzasının matbu resimlerini havi mektup kâğıt ve zarflarının halen bazı yerlerde satılmakta ve kullanılmakta olduğu görülmektedir!

Tebliğatı sabıka ahkâmının icrasına dikkat ettirilmesi tekrar temenni olunur efendim.

4-5-930

No. 2349

İsmi ve hüviyeti aşağıda yazılı olan şahs Türk vatandaşlığından ıskat edilmiştir. Birdaha memleketimize girmesine müsaade olunmayacaktır efendim.

İsmi ve babasının ismi	:Boğos oğlu Yeryant
Doğum tarihi	:290
Memleketi	:İstanbul
Müseccel olduğu yer	:Küçük çekmece kariyesi kaptan corci sokağı 225 1 No. hane
Yeni tabiiyeti	:
Iskat sebebi	:104 No. kanuna tevfikân
Hey. Vek. kararı tarihi	: 20/11/929

No. 2495

İsmi ve hüviyeti aşağıda yazılı olan şahs Türk vatandaşlığından ıskat edilmiştir. Bir daha memleketimize girmesine müsaade olunmayacaktır Efendim.

İsmi ve babasının ismi	: Nikola oğlu	Mihal (Mişel) Bolis
Doğum tarihi	: 1886	
Memleketi	: Yanya	
Müseccel olduğu yer	: Ergeri kazası	
Yeni tabiiyeti	: Amerikan	
İskatı sebebi	: 1312 No. vatandaşlık kanununun 9	
	uncu maddesine tevfi kan	
Hey. Vek. kararı tarihli	: 8/1/930	

17-5-1930

No. 2570

İsmi ve hüviyeti aşağıda yazılı olan şahs Türk vatandaşlığından ıskat edilmiştir. Bir daha memleketimize girmesine müsaade olunmayacaktır Efendim.

İsmi ve babasının ismi	: Agop oğlu Karnik (Arşavir)
Doğum tarihi	: 274
Memleketi	: İstanbul
Müseccel olduğu yer	: Bakırköy cevizlik mahallesi
Yeni tabiiyeti	:
İskatı sebebi	: 1041 No. kanununa tevfi kan
Hey- Vek. kararı tarihli	: 20/11/929

18-5-1930

No. 2601

İsmi ve hüviyeti aşağıda yazılı olan şahs Türk vatandaşlığından ıskat edilmiştir. Bir daha memleketimize girmesine müsaade olunmayacaktır Efendim

İsmi ve babasının ismi : : Serkislin İstepan
 Doğum tarihi : 317
 Memleketi : İstanbul
 Müseccel olduğu yer : Birinci daire Tavaş Süleyman ağa
 mahallesi Su teraziei sokağı mü-
 kerre 20 No. hane:
 Yeni tabiiyeti :
 İskatı sebebi : 1041 No. kanuna tevfikân
 Hey. Vek. kararı tarihli : 20 11 929

22-5-1930

No. 2666/110

İsmi ve hüviyyeti aşağıda yazılı olan şahs Türk vatandaşlığından
 ıskat edilmiştir Bir daha memleketimize girmesine müsaade
 olunmayacaktır Efendim.

İsmi ve babasının ismi :Dikran oğlu Agop Paragamyan
 Doğum tarihi :277
 Memleketi :İstanbul
 Müseccel olduğu yer :İstandul: kadıköyünde Caferağa ma-
 hallesi Moda caddesi 208 No: hane
 Yeni tabiiyeti :
 İskatı sebebi :1041 No. kanuna tevfikân
 Hey. Vek. kararı tarihli :20/11/929

24-5-1930

No. 2681

İsmi ve hüviyyeti aşağıda yazılı olan şahs Türk vatandaşlığından
 ıskat edilmiştir. Bir daha memleketimize girmesine müsaade
 olunmayacaktır Efendim.

İsmi ve babasının ismi :Ahmet oğlu Halil Futum
 Doğum tarihi :316
 Memleketi :Mersin
 Müseczel olduğu yer : Tarsusun Mentaş karyesi 34 171 48
 No. hane
 Yeni tabiiyeti :
 Iskatı sebebi : 1041 No. kanuna tevfikân
 Hey. Vek. karar tarihli : 9 4/1930

S. 2

No. 943 98

Ecanibin Türkiyede ikamet ve seyahatları hakkındaki 2 Mart 331 tarihli kanunun sureti tatbikına mütedair olup İcra Vekilleri Heyetinin 2/4/930 tarihli içtimaında takarrür eden talimatnamenin Kaza ve Nahiye merkezlerde Polis ve Jandarma dairelerine verilecek memleketimize gelecek Ecanip hakkında kanun ahkâmının tatbikî esnasında bu talimatnamenin nazara alınması ve haklarında teshilâtı mukteziye ifası tamimen tebliğ olunur efendim.

Ecanibin memleketimizde ikamet ve seyahatları hakkındaki 2 Mart 331 tarihli kanunun sureti tatbikına dair Talimatname

1 — Türkiyeye gelmek isteyen her ecnebi yolcu, bulunduğu mahal Türk konsoloslüğundan vize almağa mecburdur.

2 — Türk Konsolosu bulunan mahalden vizesiz pasaportla gelen ecnebi yolculardan vize harcı iki misli alınır.

3 — Türk konsolosu bulunmıyan mahallerden hareket edipte yolu üzerinde Türk Konsolosu bulunmıyan yerlerden geçerek Türkiyeye gelen ecnebi yolculardan yalnız vize harcı alınır.

4 — Pasaportu olmadığı ve ya usulüne gayri muvafık pasaportu hamil olduğu halde gelen ecnebi yolcular pasaport kanununun 2 inci maddesi mucibince Polis mürakabesi altında olarak nihayet beş güne kadar mensup oldukları konsoloshaneden pasaport almağa mecburdur. Bu takdirde de vize harcı iki misli alınır.

5 — Usulüne muvafık pasaportu ve vizeyi hamil olsalar bile atide zikrolunan ecnebiler Türkiyeye giremezler.

A - Dilenci ve Serseriler.

B - Türkiyeden her ne sebeple olursa olsun tart ve ihraç edilenler.

C - İntizamı umumiye ihlâl maksadıyle vukubulan tertibat ve tahrikâta iştiraklerinde zarı ve şüphe edilenler.

Ç - Resmî müsaade almaksızın gelen muhacirler.

D - Türk Vatandaşlığından ihraç edilenler.

E - Delilik ve bulaşıcı bir hastalığı olanlar.

F - Fahişeler ve kadınları fuhşa sevk ederek geçinen kadın ve erkekler.

G - Dahiliye Vekâletince tensip edilmiş miktar nisbetinde kendisinin ve ailesinin maişetine kâfi gelecek nakte malik bulunmıyanlar.

H - Türkiyeden geçerek ecnebi memleketlere gidecek transit ecnebi yolcuların Türkiyeden geçecek kadar seyahat paraları ve gidecekleri mahal için vizeleri bulunmıyanlar.

6 — Türkiyeye kabulleri caiz olmadığı halde bir suretle Türkiyeye giren ecnebi, harekâtının temas ettiği kanunu mahsusuna tevfikân mahkemeden sadır olacak hükmün infazından sonra hudut haricine çıkarılır.

7 — Türkiyeye gelen ecnebler muvasalatları tarihinden itibaren ilk dahil oldukları yerde 24 saat zarfında muayyen olan beyannameyi doldurarak bulunduğu yerin Polis karakoluna, Polis bulunmayan yerde en büyük hükümet memuruna verir.

Ecneblerin indiği otel, pansiyon ve alelumum ecneblerin incekleri mahaller sahip ve ya müstecirleri, ecneblerin beyannamesini Polis karakoluna Polis olmayan yerlerde en büyük hükümet memuruna vermeğe mecburdur- Beyannamesini on beş gün zarfında vermiyen ecneblerden kanunî ceza alınır

8 — Türkiyede on beş günden fazla kalmıyacak olan ecneblere ikamet vesikası verilmez bu gibilere beyanname alan daire, tarih ve numarasını mübeyyen bir makbuz verir.

9 — İkameti on beş günden fazla olanlara ikamet vesikası verilir.

10 — Türkiye dahilinde seyahat edecek ecnebler için ayrıca seyahat vesikası verilemez.

Memleketimizde on beş günden fazla kalmak istiyen ecnebi, evelce aldığı beyanname makbuzunu ibraz ederek ve muayyen beyannameyi doldurarak nekıdar ve nerede kalacağını ve ne iş yapacağını beyan ederek bulunduğu mahallin polis karakolundan ve ya polis olmayan yerlerde en büyük hükümet memurundan bir ikamet tezkeresi almak için müracaat eder-

Beyannameyi alan makam o ecnebinin mucibi tahkik bir halini görmezse derhal ikamet tezkeresi verir, mucibi tahkik bir hali görüldüğü takdirde, müracaat ettiğini mübeyyin eline bir makbuz verildikten sonra lâzımgelen tahkikatı yapar, neticei tahkikatta o şahsın (Beşinci) maddede zikrolunan sebepler dolayısıyla memlekete kabulü caiz olmayan eşhastan olduğu anlaşıldığı takdirde bulundukları

vilâyetler valilikleri tarafından hudut haricine çıkarılır ve keyfiyet Dahiliye Vekâletine bildirilir

İkamet vesikası aldıktan sonra bunun istirdiyle memlekettten çıkarılmasına lüzum görülecek ecnebler için Dahiliye Vekâletinden istizan lâzımdır-

11 — Türkiyedeki ecnebi sefaret ve konsoloshaneler memurini resmîyesi muamelei mütekebile şartiyle beyanname vermekten ve ikamet tezkeresi almaktan müstesnadır.

12 — Devlet müessesatıle belediyeler tarafından celbedilen mütehassıslar da Kezalik beyanname vermekten müstesnadırlar.

13 — Ecnebler, kanunla menedilen memnu mıntakalarla hükümetçe tayin edilen mıntakalara giremezler.

14 — Ecnebi, ikametgâhını başka bir mahalle naklettiği takdirde o mahallin zabrasına ve Polis bulunmıyan yerlerde en büyük hükümet memuruna yeniden kendisini kaydettirmek mecburiyetindedir.

15 — İkamet tezkeresi alan ecnebinin mahallini tebdil ve yahut memlekettten teb'idi ancak ecneblerin seyahat ve ikametlerine dair kanuna tevfiikan yapılabilir.

16 — Banyo ve eğlence ve turizm mahalleri için müşterek pasaportla gelen seyyahlar Polise beyanname vermeğe ve mukabilinde ikamet vesikası almıya mecbur değillerdır.

17 — Müşterek pasaportla gelipte kafileden ayrılarak Türkiyede kalmak veyahut gezmek istiyen ecnebler umumî ahkâma tabi olurlar.

18 — Müşterek pasaportla gelen seyyahların pasaportları Türk konsolosundan vize edilmemiş ise, pasaport kanunu mucibince ilk çıktıkları iskelede vize muamelesi ikmâl olunur. Bu sûretle Türk iskelesine gelen seyyahların

ayrı ayrı hüviyetlerini tetkik etmeğe ihtiyaç olmaksızın çıkmalarına müsaade olunur. Ancak beşinci maddede zikredilen eşhas çıkarılmaz, çıkmış bulunursa da geriye iade olunur.

19 — Müşterek pasaportla gelenler parça parça olarak yahut heyeti umumiyesi birlikte memleketin diğer taraflarına seyahat edebilirler. Memnu mıntakalar hakkındaki hüküm bunlar için de carîdir.

20 — Hususî vasıtalarile denizden (Elçilik ve konsolosluklarımızdan verilmiş tavsiyemeleri hamilen) gelenler gemilerinde ikamet ettikleri takdirde beyanname vermezler hariçde oturdıkları takdirde umumî kaidelere tabidirler. Türkiyenin memnu olmıyan diğer limanlarına da, liman kavaidine tebeiyet şartile gelebilirler.

21 — Hususî vasıtalarile karadan gelenlerin pasaportları muntazam olduğu takdirde seyahatlerine mümaneat olunmaz, hudutta pasaportunu vize ettirmiyen seyyah ilk vardığı şehirde muamelesini ikmale mecburdur.

22 — Müşterek pasaportla bahren ve müçtemian gelecek seyyahlar ve turistlerin İstanbul limanına vürutları lâakal bir hafta evvel mensup oldukları kulüplerden veya acentalardan Polise haber verildiği takdirde, Çanakaleye memur izamı suretile ve Karadenizden gelenler de Kavakta vapurlar derununda pasaport tetkikatı yaptırırlar.

Türkiyeye gelecek olan ecnebilerin ikamet tezkeresi talebini havi
verecekleri beyanname

Sıra No.	Sorgular	Karşılıkları	Mülâhazat
1	İsim ve ailesi şöhreti		
2	Ana ve Babasının ismi		
3	Doğduğu yer ve tarih.		
4	Tabiiyeti		
5	Sıfat ve seyahat sebepleri		
6	Kendisi yanında bulunanların isimlerinde yaşları ve kendisine derece münasebetleri.		
7	Doğduğu ve sonradan ikamet ve ticaret eylediği memleketlerindeki ikamet ve ticarethane adresleri.		
8	Evelce Türkiyada bulundu ise nerelerde oturduğu.		
9	Ne işler yaptığı		
10	Emvali gayri menkuleye mütesarîf ise bunların nerelerde olduğu ve nevileri.		
11	İlk defa Türkiyeye nereden ve hangi tarihte girdiği		
12	Maksadı seyahatı ve nekadar müddet kalacağı.		
13	Nerede ikamet ve ne işle iştigal edeceği.		

.....

İskân

22/5/1930

Hülâsa

Tasfiye
talepnamesi hakkında

No. 97690

Şimdiye kadar muhteviyatları hakkında mahallen tahkikat icrası için gerek vekâlet vasıtasile gerek doğrudan doğruya muhtelit mübadele komisyonuna veyahut alâkadar konsoloslara gönderüp henüz neticesi alınmamış olan tasfiye talepnameleri hakkında bu kerre muhtelit mübadele komisyonu ikinci murahaslığından alınan tahriratın bir sureti leffen gönderilmiştir-

Mevzuat itibarile muhteviyatının mahallen tahkiki muktazi bulunan bu kabil tasfiye talepnamelerinin vesaitsizlik yüzünden mahallen tahkikine imkân hasıl olmamasına binaen bunların melfuf tahrirat suretinin ikinci maddesinde beyan olunduğu veçhile muameleye tabi tutulması işlerin bir an evvel intacı noktasından zarurî görülmüştür. İktizasının ona göre tesrii ifası mütemennadır efendim.

Suret

No. 12349

1 — İskân Müdüriyeti umumiyesinden berayi tahkikat hey'eti murahasaya gönderilmiş olan tasfiye talepnamelerinden muamelesi henüz intaç edilmiyenlerin şifahi talimatı

vekâletpenahilerine tevfi kan ve listeye rapt en iade ve takdim kılıldığı. Tahkikat yapılacak mahaller, ekseriya takdiri kıymet komisyonlarının çalıştığı merkezle re uzak olduğundan sureti mahsusada bir memur izamı ashabı alâka için büyük külfeti istilzam ettiğinden başka son zamanlarda mevcut komisyonların işlerini bitirmeden dağıtılması ve yeni teşkil olunan dört komisyonun işe başlattırılmamış olması tahkikatın teehhürüne meydan veren sebeplerdir. Buna mani olmak üzere konsoloslarımızın bu hususta tavsiti düşünölmüş ve bir harç tarife si de tertip olunarak keyfiyet Hariciye Vekâletine yazılmış ise de buda tamamil e neticelenememiştir. Şimdiye kadar konsoloslara doğrudan doğruya havale edilmiş olan bu yolda bir kaç istilamın cevapları pek çok geciktiği gibi tahkikatın yalnız konsolos makamına yakın olan mahallerde semere verebilmesi ihtimalide galiptir. Esbabı maruzaya binaen bu gibi ashabı alakanın büsbütün mağduriyetlerine meydan verilmemek üzere ifadelerinin vekâleti celileleri emrindeki vesaitle mehmaemken tevsiki zarurî mütalaa olunmaktadır.

2 — Bunlardan başka komisyonca kaydolunmamış diğer bir kısım tasfiye taleplnameleri daha vardırki muamelelerinin ikmal i tahkikat neticesine muallak tutulmuştur. Bu gibi beyannameler dahi diğerlerde birlikte ve cedvele rapt en kılınmış olduğundan mündericatı polis marifetile ve alâkadarların memleketlerinden istihsal olunacak şahadetnamelerle tevsik olunabildiği takdirde beyannamelerin bir nüshasının komisyonda kalmak ve atiyen Türk metalibine bir esas teşkil etmek üzere berayi kayt hey’eti murahha-

.....

saya gönderilmesini ve. Vilâyetlerden re'sen gelen beyannamelere gelince: bunlarda mahallerine aynen iade edilmek üzere şimdilik elde tutulmaktadır. Bu gibi evrak hakkında da aynı tarzda muamele yapılmak üzere keyfiyetin vilâyetlere tamimen emrû iş'arı ve muktezasına tevessül edilmek üzere neticenin hey'eti murahasaya tebliğini istirham ederim efendim.

15/5/930

.....

Tabiiyet

28/5/930

No. 1598

1312 Numaralı Vatandaşlık Kanunu Ahkâmına tevfikân Türk Vatandaşlığına kayıt ve kabulünü isteyen Ecnebi Tabiiyetini haiz eşhas ile Muhacir ve Mültecilerin mezkûr kanunun 5 inci maddesi mucibince memleketleri kanununa nazaran Sinni Rüştü İdrak eylemeleri meşrut olup her memleket kanunlarına görede Sinni Rüştü muhtelif olduğundan tereddüt ve yanlışlığa mahal kalmamak için ecnebi memleketlerce kabul edilmiş olan Sinni Rüştü hakkında şimdilik 20 Hükümete ait elde edilen malumatı gösterir bir kıta cedvel leffen gönderildi. Diğer Hükümetlere ait malumat da geldikçe ayrıca bildirileceği tamimen tebliğ olunur efendim.

Hükümeti	Sinn	Rüşt Mülâhazat
	i	
Almanya	20 Yaşını	ikmaldir
Avusturya	21 “	“
Arnavutluk	20 „	“
Belçika	21 “	“
Bulgaristan	21 “	“ Eyleneş olanlar Reşit addolunur.
Çekoslovakya	21 “	„
Fransa	21 “	“
Felemenk	21 “	“ Evlenmelerine Ruhsat verilmiş olanlar Küçükte olsalar Reşit addolunurlar.

Hükûmeti	Sinni Rüşt	Mülâhazat
İtalya	21 Yaşını ikmaldır	
İsviçre	20 “ “	Ancak terki Tabiiyet edecek İsviçreliler mütemekkin bulundukları Memleket Kanunlarına nazaran sinni Rüştü idrak etmişlerse tebdili Tabiiyet edebilirler.
İspanya	23 “ “	Yalnız kızlar - Bazı esbabı Kanuniye müstesna olmak üzere- alelâde vaziyette 25 yaşından evvel ebeveyni hanesini terkedemezler.
Irak	18 “ “	
Japonya	20 “ “	
Macaristan	24 “ “	Evlenmiş kadınlar kaç yaşında olursa olsun Reşit addolunurlar.
Mısır	21	
Polonya-Lehistan	21	
Rus Şoviyet	18	
Romanya	21	
Suriye	18	
Yunanistan	21	

21/5/930

No: 360/359

Sabık Osmanlı Tabasından ve Semlin Doğumlularından olup
Viyana Konsolosluğumuzca 1862 Doğumlu kayıtlı bulunan Emil
Amanoel nam Şahsın vaki talebi veçhile

.....

Avusturya tabiiyetini iktirap etmesine İcra Vekilleri Heyetinin 18 11 928 Tarihli ve 7338 numaralı kararnamesile resmi izin verilmiş olmağla mumaileyh hakkında 1312 numaralı vatandaşlık kanununun 8 inci maddesi nazarı dikkatten dur tutulmamak üzere keyfiyet berayı malumat tamime tebliğ olunur efendim.

.....

Millet Meclisinde

Dahiliye bütçesinin müzakeresi esnasında Dahiliye Vekili beyefendinin izahatı

B M. Meclisinde Dahiliye Vekâleti bütçesi münasebetile cereyan eden müzakerenin tafsîlâtını dercediyoruz ;

Ahmet Haindi B. (Yozgat) — İskân müdüriyetinin lağvedilmiş olmasına göre İskân işleri ne suretle idare edilecek ve ne vakta kadar devam edilecektir.

Dahiliye Vekili Şükrü Kaya B. (Muğla) — Sualinizi pek iyi anlıyamadım. Lütfen tekrar edermisiniz.

Ahmet Hamdi B. (Yozgat) — Efendim: İskân işi ne derecededir ve ne kadar devam edecektir?

Dahiliye Vekili Şükrü Kaya B. (Muğla) — Efendim : Dahiliye Vekâletince tedvir olunan İskân işi iki kısımdan ibarettir. Birincisi - Lozan muahedesi mucibince memleketimize getirilen ırkdaşlarımızın Yunanistanda bıraktıkları mallara mukabil burada kendilerine verilecek mallara ait muamelerle bunlara mübadele işleri diyoruz. Mübadele yedi senedenberi devam eden pürüzlü ve karışık ve muattal politik ve İdarî bir mes'eledir. Bu mes'eleye ait dosyaların miktarı 33 bindir- Altı senede bu dosyalardan ancak 3 bini yapılabılmıştı. Kanunların müteaddit ve mütenevvi oluşu, keza alâkadarların çokluğu ve ihtiva ettiği mes'elelerin karışık ve müteferrik oluşu, hariçte kalan emlâk kıymetlerinin tayin edilmemesi; tasarruf vesaikinin ve tasarrufa ait ve yeni unsurun muğlâk olması buradaki emlâkin harabiyec uğraması veya işgal edilmiş bulunması gibi mes'eleler nazarı

dikkate alınacak olursa hakikaten bu işin çok güç olduğu tahakkuk eder. Mes'elenin halline tutulan yoldan devam edilseydi mübadele meselesi daha uzun seneler devam edebilirdi. Fakat geçen sene kabul buyurduğunuz bir kanunla temlik kanunile mes'eleyi biraz daha basitleştirdik. Mülkiye heyeti teftişiyesini bu işle istihdam ederek geçen mayısta başladığımız faaliyet neticesinde bu mayısa kadar 30 bin dosyayı ikmal ettik. Elde bulunan dosyaların mütebaki kısım iskânı adıye ve sair teferruata aittir. Bu tedbirler neticesinde Mübadeleye ait muamelâtın teffiz kısmının haziran sonuna kadar biteceğini tahmin ediyoruz. Geriye kalacak müteferrik muameleleri de İskânda alıkoyduğumuz küçük bir teşekkülle ifa ve ikmal edeceğiz. Şayet tahminatımız ve her gün peşinde koştuğumuz erkama ait malûmat ayın nihayetine kadar yani Meclisi Âlinin kapanmasından evel elimize gelecek olursa belki mübadillere ait muamelâtın teffiz muamelâtının bittiğini gösteren kanunu huzuru âlilerine takdim edeceğiz. Bu suretle tarihte misli görülmiyen en güç kısım bizim devletimize isabet eden büyük ve mühim mes'eleyi büyük fedakârlık ve belki de büyük iztiraplar neticesinde başlı başımıza bitirmiş olacağız. Memleketimize Lozan muahedesi mucibince iltihak edenlerle, evelce gelmiş olanla yarım milyonu geçen kan kardeşlerimiz bugün ana vatanı az çok mallarını almış oldukları halde bir amili istihsal ve terakki olarak memleketin taalisı için çahşmaktadırlar.

İskânın ikinci vazifesi: Memlekette bulunan göçebelerin ve ana vatan haricinde kalan ırkdaşlarımızın İskânıdır. Tabiidir ki vazife : dahilde göçebeler bulundukça ve hariçte Türkler kaldıkça devam edecektir.

Göçebelerin yerleştirilmesi gerek asayiş ve gerek istihsal itibarile çok büyük bir vazife olduğunu mülâhaza etmekteyiz. Memleketimizin garp taraflarında Türk ırkına men

sup ve Türkçe konuşan 200 binden fazla nüfuslu göçebeler ve yurtsuzlar vardır. Bunlar göçebe halinde yazın yaylalarda ve kışın kışlaklarda geçirmektedirler. Böyle müteferrik bir halde dağ başlarında bulunan bu kan kardeşlerimiz nimeti maariften mahrumdurlar, kendileri medeniyetle temas edememektedirler. Bundan başka vaziyeti içtimaiyeleri neticesi olarak memleketin bazı yerlerinde mezruatı tahrip surenle memleketin zürrai asayişine ve zürrai emniyetine de halel iras etmektedir. Demek ki bunları yerleştirmekte memleket ve millet için çok faide hasıl olacaktır. Meşgul olacağımız diğer mühim bir iş de köylüyü toprak sahibi yapmaktır. Memleketimizde bulunan 40,300 köylüden 1,500 köyün halkı topraksızdır. Şehirlerde de topraksız olarak bir bu kadar çiftçi vardır. Toprağına kâfi olan çiftçi nüfusuda 300 bine balığ olmaktadır. Geçen sene Büyük Meclisin kabul ettiği bu kanun sayesinde bu köyleri peyderpey arazi sahibi yapmaktayız. Ve bu vazifeyi İskân idaresi görmektedir. Şimdiye kadar şarkta ve garpta bazı vilayetlerde bunun tatbikatına girildi. Bu topraksız köylüler kendileri müstahsil ve ettikleri toprakların efendisi haline getirildi. Çok ümit ediyoruz ki bu program neticesinde ve bilhassa Ziraat bankası ile ümit ettiğimiz bir anlaşma neticesinde az zamanda Türkiyede topraksız hiç bir çiftçi ailesi kalmıyacaktır. (Alkışlar) Vatan haricinde kalan Türk ırklarının, onların tabayii nazarı itibare alınarak memleketin iklimi ile mütenasip bir memlekette iskân siyasetine göre icabeden yerlere yerleştirmek vazifesi de iskân dairesinindir. Tabiidirki bu iskân muhaceret mes'elesine mazinin acı derslerinden mütenebbih olarak bu ırkdaşları en münasip iklimlere yerleştirmek ve muhaceretinden mütevellit ıztıraplarını ve zararlarını asgarî bir dereceye indirecektir. Mübadele bitmiş de olsa iskânın bu cihetleri devam edecektir. İskânı nüfusla

beraber yerleştirerek nüfus, iskân ve tabiiyet mes'elesini bir müdüriyeti umumiye altında cem ettik. Çünkü her üçü de nüfus siyasetile meşgul olacaktır. Bunun için her 3 şubenin hedefini ve sahai iştigalini bir addederek vilâyetlerdeki teşkilâtı da bugün meşgul olacağı işlerle mütenasip bir dereceye indirdik. İskân ve mübadelenin teşkilinden beri şimdiye kadar büyük teşkilât masraflarile yapılan bu iş, bu sene haddi asgariye indirilmiştir. Şüphesiz memlekette inkişafı mali oldukça ve iskân işleri vuku buldukça iskân masrafı, artacak fakat bu arttırılan kısım teşkilâta değil, hedefi teşkil eden iskân kısmına ve iskân edilenlerin temdin ve temsile ve onları müstahsil mevkie koyacak arazi iştirasına âlât ve edevat tedarikine münhasir olacaktır. Vakia şimdiye kadar yapılan fedakârlıklar zahiren istiksar edilebilirse de ırkdaşlarımızın ana vatana getirilmesi ve ekseriyeti azimesinin müstahsil mevkie konulması sayesinde memleketin kudretinin artması itibarile hasıl olan milli ve İçtimaî faide milyonlarla ölçülmeyecek kadar büyüktür.

Efendiler köklü bir ağacın bir yerden bir yere nakli bile ağacın hayatında sarsıntılar yapar, yaprakları senelerce sararır, birdenbire çiçek açamaz ve meyva veremez. Türk milletinin canlılığı ve metanet kabiliyeti sayesinde bu büyük mübadele badiresi büyük sarsıntılara maruz kalmadan başarılmıştır. Mübadeleye ait geriye kalmış ufak tefek ve müteferrik işlerde yakın bir zamanda ve elbette başarılacaktı!-. Türk milleti ve Türkiye Büyük Millet Meclisi memleketin ve milletin büyük menfaatleri karşısında hiç bir vakit fedakârlıktan çekinmemiştir ve çekinmeyecektir. Ve çekinmeyeceği içindirki mübadele için yapılan fedakârlıkları çok görmeyecektir.

Efendiler: Bu mes'eleda tarihin değil, bizim bile tenkit ettiğimiz acı, acı şikâyet ettiğimiz tarafları çoktur. Fakat

.....

tarikh bu azim işin başarılmasında bu nesli takdir edecek cihetler bulacaktır. (Alkışlar)

Talât B. (Ankara) — Cümhuriyet merkezinin su mes'elesi hakkında Vekil Bf- den sormak istiyorum. Netice ne oldu? Bu su mes'elesi senelerden beri halledilmemiş ve bu günde tahtı teminde olduğu anlaşılamamıştır. Şehremini Beyle görüşüyoruz. Parası olmadığından, medyunu müstağrak bir halde bulunduğundan buhsediyorlar, yalnız su değil efendim. Merkezin bir çok ihtiyaçları da vardır. ^Açılan caddeler, kanalizasyon ve saire gibi şeyler bu ihtiyaçlar meyanındadır. Halbuki Şehremini Bey bunlar için on param yoktur diyor. Para bulunduğu takdirde bunları az zamanda yapacaklarını vadediyorlar. Biz buna da inanıyoruz. Çünkü birçok yollar açtı, birçok yerleri tesviye etti. Yaptığı bu işlerle anlaşıldı ki eline para geçecek olursa memleketin bu nevakısı da ikmal edilecektir. Ve bunu vadediyorlar. Vekil Bf- Şehremanetinin borçlarının temini için bir karşılık, bir istikraz teşebbüsünde bulunup bulunmadıklarını bize izah buyursunlar.

Dahiliye Vekili Şükrü Kaya B. (Muğla) — Efendim: Ankara Şehri Cümhuriyetin merkezi olduktan sonra devlet merkezinin icabettirdiği masarifi ve teşkilâtı tabiatiledir ki yetmiş bin nüfustan ibaret olan bir belediyeye tahmil edemezdi- Sırf devlet merkezi olmak itibarile icabeden masarifata devleti teşkil eden efradın tamamen iştiraki gayet tabîi ve zarurî idi. Bunu nazarı itibara alan Meclisimiz geçen sene bir imar kanunu ile bunun bir kısım masrafını hazneye tahmil ve müvazenei umumiyeye almak bu nazariyeyi tatbika başladı. Bu suretle emin, ve halin icabettiği doğru bir yola girilmiş oldu. Bir şehrin tesis ve hâtta imarında eveliminde nazarı itibara alınacak en mühim tabîi âmil o şehirde kâfi derecede su

bulunup bulunmadığıdır. Evelce Şehremaneti tarafından Avrupa'dan getirilen mütehassıslar tarafından yapılan uzun tetkikat neticesinde şehre civar yerlerde, şehrin 120,000 nüfusa balığ olacağı da nazara alındığı takdirde en medenî şehirlerde nüfus başına isabet eden suyu temin edecek menbalar bulunduğuna dair kanaati fenniye hasil olmuştur Bilahare bu kanaati fenniye'nin tahkikinde hakikaten öyle olduğu ve Kosonlar vadisinde tahtezzemin büyük su cereyanları bulunduğu ve bunun önüne tahtezzemin bir bent yapılacak olursa bu suyun kendiliğinden tereffü ederek bu şehir istikbalde 120,000 nüfusa balığ olsa dahi tatmin edebilecek su bulunduğu tahakkuk etti. Projenin tatbikine de girildi, Şehremanetin şehir bütün ihliyaçlarını ve masraflarını üzerine almaktan mütevellit borçları vardı. O borçların müstaceliyet kesbetmesi ve bu su mes'elesi asgarî ve vasatı' olarak iki milyon liraya ihtiyaç göstermesi üzerine Şehremaneti bu suyu kendi menabii varidatiyle getiremeyecek bir vaziyete girdi. Onun içindir ki hükümet su mes'elesini doğrudan doğruya kendi üzerine alarak bunu ya bir şirket vasıtasile ve yahut reji usulile yaptıрмаğa karar verdi. Müteaddit şirketlerle görüşüldü. Ve elan da görüşülmektedir. Yalnız şurasını arzedeğim hükümetin su hakkında takip ettiği nazariye şu üç kelime ile hulasa olunabilir. Bol su, tükenmez su, ucuz su, Bu üç hedefi istihsal edebilmek için hükümetin hakikaten fedakârlık ederek ve masrafı üzerine alarak suyu kendi hesabına yapması ve halka suyu ucuz tevzi etmesi lâzımdı. Belediye hizmetlerinin imtiyazla verilmesindeki mahzurlara her gün bin türlü vesilelerle şurada ve burada tesadüf etmekteyiz. Şimdiye kadar kıymetli arkadaşım Maliye Vekili Şükrü Bey tarafından müzakere edilmekte olan su mes'elesi son zamanlarda kendilerinin bütçe ve malî işlerle çok meşgul olması dolayısıle bana devredildi

.....

Ankara suyunu reji usulile yapmak isteyen bir kaç şirketle müzakere ediyim- Şerait henüz tesbit edilmediği için heyeti aliyenize miktar hakkında, para hakkında ve onun tazammun ettiği nokta hakkında kat'î maruzatta bulunacak vaziyette değilim- Fakat, şunu arz edebilirim ki karşımızda bulunan üç şirketin üçü de noktai nazarımıza yakın şerait dermiyan etmektedirler. Çok ümit ediyoruz ki gelecek sene Meclisi Âlî toplandığı zaman ve yahut bu sene Meclis dağılmadan evel kendilerine hükümetin bu şirketlerden biri ile mukaveleyi imza ettiğini arz edebileyim.

Talat Bey (Ankara) — Teşekkür ederiz.

Dahiliye Vekili Şükrü Kaya Bey (devamla) — Şehrin plânı dünyanın büyük şehircilerinden Yansen tarafından yapılmıştır. Hükümet ve halkımız arsalarını ve binalarını ona tevfiik etmektedirler. Ve hatta Meclisi Âli dağılmadan evel Bu arsaların bu günkü vaziyetini ıslah edecek bir kanun da getireceğiz. Bu sene ve gelecek seneler programımıza koyduğumuz mesai Cebeci'ye giden ve Samanpazarı'ndan geçen ve iki şehri biri birine bağliayacak olan yolla Çankırı yolu denilen büyük yoldur. Programımız arasında âcil olarak yapmak istediğimiz şeylerden biri de Yenişehirde hal ve hamamdır. Bir de muntazam ve medenî bir kabir inşasını düşünmekteyiz.

İmarın Eskişehir'de yaptırdığı en medenî şehirlere yakışan güzel ve son sistem hal, bu sene sonunda açılacaktır. Binaenaleyh gerek belediye — bu gün şehremaneti ve gerek İmar Müdüriyeti bu şehri Cümhuriyete lâyük bir vaz'ı medeniye getirebilmek için âzamî gayretlerini sarfetmektedirler Hükümet'de kabil olan mâli fedakârlığın âzamisini yapmaktadır ve yapacaktır. Çok ümit ederim ki bizim neslimiz bu şehri kurduğunuz Büyük Türk Cümhuriyetine lâyük medenî, güzel, temiz ve sıhhi bir şehir halinde görecektir. (Alkışlar) ...

.....

Süleyman Sırrı Bey (Yozgat) — Bu şirketle yapılan temasta yalnız nefsi şehrin su iktiyacı mı düşünülüyor, yoksa belediyenin hududu dahilindeki sahalarda düşünülüyor mu?

Dahiliye Vekili Şükrü Kaya Bey (Muğla; — İtiraf edilmek lâzımdır ki şehrin hududu biraz genişçe tutulmuştur. Mamafih, belediye kendisince hududu resmîsi dahilinde bulunan ve civarına ait suyu temin etmekle mükelleftir. Bu gün şirketle konuşulan su Eskişehirle Yenişehirle münhasırdır. Hükümet bunu temin ettikten sonra belediye de sırasile diğer tarafları elbette düşünecektir.

Reis — Başka mütalea yoktur efendim. Dahiliye Vekâletinin bütçesi bitti. Posta ve Telgraf bütçesine geçiyoruz. Heyeti umumiyesi hakkında mütalea var mı? (Hayır sesleri) Fasıllara geçilmesini kabul edenler, etmiyenler.. kabul edilmiştir.

**Beynelmilel Turizm merkezi meclisi yedinci Heyeti umumiye
İçtimaînin açılması münasebetile**

**Dahiliye vekili
Şükrü Kaya Bey
tarafından irat edilen**

Nutuk

Efendiler.

Beynelmilel Turizm Merkezi Meclisinin yedinci heyeti umumiye İçtimaını açarken size Türkiyede beyanı hoşamedı etmek ve bu devre için İstanbulu içtima yeri olarak intihap ettiğınızden dolayı hararetli teşekkürlerimi beyan eylemekle bahtıyarım.

Burada inkişafına çalışacağınız iş bize hoş görünen bir iştir. Şu bir kaç gün, içinde geçirecek olduğumuz muhit, gerek yüksek heyetinize, gerek her birinize samimiyetle hüsnü kabul gösteren müsait bir muhit olacaktır. Bugün sizi misafir etmekle bahtıyar olan memleketin, turizme anasını esasıyesi noktai nazarından tamamilde elverişli bir saha teşkil ettiğini de ilâve etmek isterim,

Milletler de tıpkı fertler gibi, kendilerini tecerrüt içinde bıraktıkça ve mevcudiyetlerini medeniyet

terakkiyatının gittikçe daha zarurî kıldığı iktisadi, İctimai, harsi ve siyasi müteakıl tebaiyet esası üzerinde tanzime yanaşmadıkça tekâmüle, kuvvetlenmeğe ve inkişafa muvaffak olamazlar, Müşterek ve müçtemi hayatın bazı icabatı vardırki iptidaî insana tahammül fersa gelecek olan bu icabatı medenî insan, İctimai hayatın fazlası ile telâfi ettiği tabii bir fedakârlık gibi, bilâ itiraz kabul eder. Cemiyetin efradı için tabii bir hal almış bulunan bu icabat ve fedakârlıklar, insaniyet veya beynelmilel cemiyet muvacehesinde kitleler veya milletler için daha ağıt ve binnetice tahammülü daha güç, görünmüşlerdir. Bunun içindir ki, Efendiler, herkes tarafından tanınmış ve kabul edilmiş bir bedahet olan müteakıl tebaiyet esası yine ağır bir seyre ve çetin bir inkişafa tâbi olmuştur.

Harbi umumîden, dünyayı hercümerç eden bu kıyametten, sonra umumî ve mevziî mukarenetler sahası bir çok batıl fikir ve kanaatlerden temizlenmiş bulunuyordu, ve yüklenilen büyük fedakârlıktan sonra bu gibi badirelerin tekerrürüne mâni olmağa ve beynelmilel cemiyetin birer ferdi olan devletlere imkân derecesinde bir ittihat ve sıkı iştiraki mesai nizamı vermeğe matuf bazı manevî müsaadekârlıkları kabul ve tahammül etmek daha kolaylaşmış oldu.

Ademi tecavüz, bitarafılık, ve mecburî hakem mevziî itilâfları ile Kellog misakı itlak olunan .

harpten feragat umumî teahhüdü işte bu zihniyetten doğmuştur. Âlemşümül mahiyette olduğu nisbette daha kuvvetli ve daha kabili icra olacak federasyon fikirleri de aynı telâkkinin mahsulüdür.

Efendiler.

Size beynelmilel cemiyet önünde milletlerin, millî cemiyetler muvacehesinde fertlere nisbetle inkiyat altına alınmalarını daha güçleştiren ve inzibata tâbi tutulmalarını daha geciktiren sebebi söyledim. Bu vadiide şayanı kayıt bir neticeye vusul için ihtiyacın zarurî fakat gayrı kâfî bir unsur olduğunu kabul etmek lâzımdır. Tamamile maddî olan bu meselenin halli için ona bir de manevî mahiyette bir amilin inzimam etmesi lâzımdır ki bu amil de karşılıklı tanışma ve anlaşmadır. Yaklaşmak ve birleşmek için birbirini iyi anlamak, anlaşmak için de mütekabilen ve en geniş şekilde yekdiğerini tanımak lâzımdır.

Efendiler,

Turizm kendi sahasında yürüyerek tabîî vazifesini görürken bu gayenin husulüne de hadim olmakta ve bu suretle beynelmilel müşterek hayatın inkişafı ve milletler arasında uhuvvet ve ittihadın teessüsü ve bir kelime ile ifade edeyim, sulhün mukaddes davası için birinci derecede bir

âmil teşkil etmektedir, işte Efendiler Türkiyenin milliyetperver ve terakkise ver cumhuriyetinin har milliyetperverliği içinde samimî bir sulh ve beynelmilel anlaşma ve kardeşlik siyaseti takip eden hükûmeti sizin hasrînefs etmiş olduğunuz ve kendisinin de munis ve hoş gördüğü turizim gayesini bu nazarla müşahade etmektedir. Şu halde size turizmin ve onunla bu kadar şayanı takdir bir gayretle iştigal edenlerin bu memlekette en hararetle bir kabul görececeklerini söze başladığım esnada söylerken boş bir kompliman yapmış olmiyordum. Sizin Türkiye için ne olduğunuzu söyledikten sonra Türkiyenin de turizim noktai nazarından size karşı neyi temsil ettiğini düşündüğümü, aynı samimiyetle, söylemeğe müsaadenizi dilerim,

Arkasında binlerce sennelik bir medeniyet hayatı bulunan Türk milleti, mevcudiyeti beşeriyenin geçirdiği asırlar zarfında derin izler bırakmış olan sair müteaddit medeniyetlerin, esaslarında rücu ettikleri bir menba teşkil eder. Eğer biz eski Mısırdaki, Babilde, Kaidede Çinde, Hindistanda, İranda yeni nazeriyatı tarihiyenin gittikçe tevsika temayül gösterdikleri bir geçimin nurlu izini buluyorsak bu milletin halen zahir veya henüz gayri mekşûf asarının, tanımak ve takair etmek ihtiyacı şedidini duyanların merak ve alâkasını celbetmekten hali kalmıyacağı muhakkaktır.

Buna şunu da ilâve edeyim ki Efendiler dünyanın en büyük medeniyetlerinin bu memleket ile az çok sıkı rabıtalı olmuştur. Onların burada bakî kalan eserleri insaniyetin medeniyeti hazıra anası esasiyesini kendisinden aldığı çok cazip bir birlik teşkil etmektedir.

Turistlerin dikkat nazarını celbetmeğe lâıyk şeyler maziden bize mevrus eserler ile tabiatın bu memlekete bahşetmiş olduğu misilsiz güzellikten ibaret değildir, tarihin en eski devirlerine doğru namütenahi uzanıp giden, gözlerimizin önünde bir çok âmâl ve icraatın manzarasını geçiren bu asırların tevalisi yanında zaman mefhumu itibarile o kadar kısa ve ehemmiyetsiz fakat başarılı işler noktai nazarından o kadar büyük ve güzel olan şu bir kaç seneyi de kaydetmek gerekdir.

Bugünkü hudutları içinde, kendisine şekil vermiş ve üzerinde kendi bariz izini haketmiş olduğu milletle tamamilen mütecanis bir kül teşkil eden türk toprağı topraktan beşere, esaslı bir hususiyet arzeden müteakabil bir hulul ve kaynaşma manzarası göstermektedir.

Son on sene zarfında sarf edilen fevkalbeşer bütün mesainin takip eylediğı gaye toprağı mamur ve zengin bir hale getirmek ve aynı zamanda milleti terakki ve refaha iriştirmek gayesi idi. İşte bu surettedir ki cümhuriyet tesis edildi. Büyük şefimizin yüksek ilhamından doğan fevkalâde

.....

ehemmiyetli içtimai kanunların neşrile tam bir istihlâs teminine girişildi.

Sizi bu eserin temaşasına davet ediyorum Efendiler. Turist için bu kadar kısa bir zamanda başarılmış bir ihya eserini müşahade etmek ve bilhassa, bir milletin mevcudiyeti, üzerine müstenit bulunan içtimai bünyenin istihalesine bu kadar kolaylıkla intibak için ne yüksek bir istidada malik olduğunu görmek kadar enteresan bir şey olanmayacağı kanaatindeyim.

Bu kadar cazibeler karşısında, eminim kit türist, henüz tamirine ve turizme rahat ve müsait şerait dairesinde açılmasına muvaffak olmadığımız yollar üzerinde seyahat ederken biraz konfor noksanına tehammül edecektir. Bu münasebetle şunu da ilâve etmek isterim ki Cumhuriyet Hükümet i gayet liberal bir zihniyetle tanzim edilmiş olan ve ecnebilerin Türkiyede seyahat ve ikametlerine mütedair bulunan yeni bir talimatname neşretmiştir. Turizm noktai nazarından bu koli aylıkların haiz olduğu ehemmiyet nazarınızdan her halde kaçmıyacaktır.

İşte, Efendiler, sizi büyük bir meyi ve muhabbetle karşılayan bu muhitte, resmî makamların iktisadi, İçtimai ve siyasî noktai nazarlar ye ahlâkî ve ihya kâr gayeler dolayısıyla eserimize atfedilmesi lâzım gelen ehemmiyeti lâyük olduğu

.....

derecede takdir ettikleri bu memlekette size yedinci Heyeti Umumiye'niz müzakeratını açmak suretile pek sevimli bir vazifeyi ifa ederken meşkûr mesai ve Türkiyede saadetli ve zevkli bir ikamet temenni ederim .

İstanbul 33 - V- 1930

.....

Gayri resmî kısım

Ecnebilerin Türkiyede gayri menkule tasarrufları

İran tebası

Kendi ülkesi dahilinde tasarruf hakkının aslan kendi tebaasına hasrolunması ve ecnebilerin bu hakdan istifade edememesi öteden beri devletlerce kabul edilmiş bir kaide olduğundan, memleketimizin tasarruf muamelâtı diğer taraftan şer'i ahkâmın dahi inzimamile aynı esas dahilinde ceryan etmiştir. Hatta evvelleri Türkiyede ecnebler ikamet hakkına dahi malik olmayup bu hak bazılarına müsaadei mahsusa ile bahşolunurdu. Sonraları şeraiti hayatiyenin ve günden güne tekemmül eden münakala şeraitinin vücuda getirdiği vaziyet neticesi olarak ikamet hakkında olduğu gibi bilumum ecnebler hakkında sabık Osmanlı hükümetince muhafaza ve idame olunan gayri menkul tasarrufu memnuiyeti müteakıl bazı menafî ve şerait tahtında reî edilmiş ve ecnebi tebasının da gayri menkul tasarrufu hakkı tecviz olunmuştur. Netekim atik birinci cilt düştürün ikiyüz otuzuncu sahifesinde münderiç kanun ile bazı kuyut ve şurut altında ecnebilere bu hak verilmiştir. “Memaliki devleti aliyede tevsii servet ve mamuriyete medar olmak

ve tebaai ecnebiyenin emlâke mutasarrıf olmaları maddesinden dolayı hasıl olan müşkilât ve sui istimalât ve her dürlü şüphat bertaraf olarak bu maddei mütenabihanın dahi bir hüsnü zabıta ve nizam altına alınmasile emniyeti maliye ve mülkiye kaziyei mültezemesi ikmal olunmak üzere bu defa bairadei seniye karargir olan maddei kanuniye,, serlevhası altında münderiç bulunan bu kanun ecnebilere Türkiye n i n arazii hicaziyeden maada her tarafından yani şehir ve kasabaların gerek dahil ve gerek haricinde Osmanlı tebaasının haiz ve mükellef olduğu hukuk ve vecaip tahtında tasarruf hakkı vermektedir.

Osmanlı tebaası olupta tepdili tabiiyyet etmiş olanlara bu hak verilmemiştir. Ecnebilerin aynı Osmanlı vaziyetinde gayri menkule tasarruf edebilmeleri hakkının neticesi olarak Devleti aliye tebaasının mükellef oldukları şeraiti ifaye yâni emlâk tasarruf, intikal, firağ ve istiklâl muamelelerinde cari ve ileride ceryan edecek kavanini nizamât ve nizamâtı belediyeye ittibaa mecbur kılınmışlar, ve tebaanın mükellef olduğu ve olacağı kâffeî tekâlîf ve rusum ile mükellef tutulmuşlar, ve emlâke müteallik kâffeî hususatta gerek müddei gerek müddei aleyh olsun ve her iki taraf ecnebi olsalar dahi Devleti aliye mahkemelerine müracaatı kabul etmişlerdir. Kezâ emlâke mutasarrıf bir ecnebinin iflâsı halinde sındıkları işbu emlâkin satılması için devleti aliye hükümet ve mahakimi resmiyesine müracaat edeceği ve bir ecnebinin diğer ecnebiden emlâkdan maada hususda davası olupta kançalaryası hükmile davasını kazandığı halde bu hüküm mahkûm olan ecnebinin ifayi deyne salih olan emlâkinin satılmasını istilzam ettikde satılması dain tarafından talep edilen emlâkin deyne bedel satılmasını zamin mücaz olan sınıftan olup olmadığını evvel emirde Osmanlı hükümeti mahkemeleri tahkik ve tayin edeceği bu kanunun cumlei esasatındandır.

Kanununun son maddesinde: “Her bir ecnebi istimlâk hakkında icrası için tarafı devleti aliyyeden teklif olunan sureti tanzimiyeye mensup olduğu devlet tarafından muvafakat olunduğu gibi işbu kanunname fevaidi ahkâmından istifade eyleyecektir. “Denmektedirki bu kayıt gayri menkul tasarrufundan hangi ecnebi devlet tebaasının istifade edeceğinin ayrıca tayin edileceğini göstermektedir.

Yirmi bir Şubat 928 tarihli kanun ile sabık osmanlı hükümeti ile İran hükümeti arasında aktolunduğunu mahti 291 numaralı mukavelenamenin 11 inci maddesinde: hanilerin emlâk tasarruf edebilmeleri İran hükûmatince mûrat olunursa bunun hakkında bir mukavelei mahsusa tanzimine muvafakat olunacağı ve işbu mukavelenamenin tanzimine kadar tasarrufu emlâk hususunda hali sabık üzere devam edeceği,, gösterilmiş olup halbuki memleketimizde tebaai ecnebiyenin emlâk tasarruf edebilmelerine mütedair anıfıllarz kanunun mer’iyetine kadar İranilerle bu yolda bir müsadeyi tazammün eder bir mukavelename ve ya nizamname taati ve neşir edilmemiş olduğu cihetle İran tabiiyetinde bulunanların memleketimizde emlâk tasarruf edebilmekden mahrumiyetleri mezkûr hükümetin purotokolu imza eylediği 20 Temmuz 297 tarihine kadar devam eylemiştirki bu hal dahi tebaai merhumenin mükaddemce böyle bir salâhiyeti haiz bulunmadığını müeyyet bulunmaktadır. *

Mezkûr kanunun neşri ve muhtelif devletlerin imzaları tarihinden mukaddem ne İran tebaasının ne de ecanipten hiç birinin namına emlâk geçirilmiş değildir. 31 Temmuz 89 tarihli tezkerei samiyenin bir fıkrası (*) ile işbu tezkere üzerine yazılmış olduğu anlaşılan talimatın dokuzuncu

* Başkaca bir nizamname yapılcaya kadar tebaai İraniyenin memaliki şahanede emlâk tasarrufuna salâhiyetleri olmayacaktır.

.....

maddesi (*) ve 21 Mart 290 tarihinde sadır olan iradeyi mübelliğ diğer bir tezkerei samiyenin de fıkrai mahsusası (* *) ile mepusün anih purotokolun imzasından mukaddem İranlıların emlak tasarrufuna mezun bulunmadıkları teeyyüt etmektedir.

Yetmiş seksen senedenberi İran konsoloshanesi ittihaz ve bu suretle istimal edilmekte bulunan İstanbulda Daye hatun mahallesinde kâin gayri menkulün feshane fabrikatörü Hacı Ohanesden intikalen mülga şurayı devlet azasından müteveffa Bedros Kuyumcuyan efendi namına elan mukayyet bulunması purotokol tarihinden mukaddem İranlıların memleketimizde gayri menkule tasarrufları hakkı bulunmadığını ve İran tebaasının ya müstear namile ve ya Türk tebaası sıfatile emlak teferruğ ve iştirak etmek zaruretinde bulundukalarını filen göstermektedir.

İran tebasının Türkiyede gayri menkul tasarruf etmek hususundaki hali hazırdaki vaziyetlerine gelince :

İranlılara verildiğini yukarda arz ve izah ettiğimiz müsaade filhal refi olunmadığına göre köy kanununun seksen yedinci maddesinde münderiç istisnai kuyut mahfuz kalmak üzere mezkûr madde hükmünün şumulü haricinde kalan yerlerde kâin gayri menkul emvali tasarruf hususunda İran devleti tebaasına hukukan müsaade olunması lâzım gelirse-» de kapitülasyonların ilgası vesilesile İran devletinin kendi

(*) Tasian tabaai İraniyenin ecnebi sıfatında bulanacaklarından tasarrufu emlak hakları olamaz isede bunlarında tasarrufu emlak etmeleri devletleri tarafından mürad olunursa bunun için bir mukavelei mahsusa aküne devleti aliye muvafakat edecektir.

(**) Ve bir takrip ile uhtelerine geçirilmiş az çok emlak ve akar olduğu halde vefat eden tebeai İraniyenin terekası hakkında olacak muamelenin bir kaidei muhikkaya tevfiği zımında devleteyn- beyninde bir mukavelei mahsusa tanzim olunacak olmağla.

.....

arazisinde bulunan tebeamızdan “en ziyade mazharı müsaade millet muamelesi,, hakkını nezih etmiş olması hasebile memleketimiz dahilindeki İran tebasından yeniden gayri menkul emval iktisap hakkının İran devletile ikamet mukavelesi akdine kadar nezih devletçe karargir olmuş olduğundan bu diplomatik vaziyet neticesi olarak İraniler elhaletihazihi memleketimizde yeniden gayri menkul temellükü hakkına malik bulunmaktadır.

İktibas ve tercüme hakkı mahfuzdur

M. Atıf

— — —

.....

Mahallî isler

(İspanya vilâyet hususî idareleri)

“9”

Mahallî idare Şekli itibarile Fransız Usulu idaresine müşabehet arzeden Lâtin memleketlerinden birisi de İspanyadır. Yalnız Fransız usulündeki tevsii mezuniyet sistemi mahallî idare için İspanyada genişçe bir ademî merkeziyete yaklaşmış, yani merkezin Kontrol ve nezareti daha hafif olarak kabul edilmiş ve mahallî idarelerin hürriyeti harekâtı daha serbest olarak bırakılmıştır. Fakat bu serbesti kanunlarda kalmış kanunî hükümler bilfiil tatbik edilememiş ve binnetice mahallî idarelerin inkişafı temin olunamamıştır.

İspanya Vilâyetler idaresi halen 1925 tarihli vilâyet kanununa tabidir. Bu tarihte 1882 tarihli eski kanun ilga ve yeni ihtiyacata göre son kanun (Estatüto provincial) ihzar ve kabul olunmuştur.

*

**

Vilâyet ve Vali: İspanyada valilere (Gobernador) unvanı verilir. Valilerin tarihî isimleri (adelantado) idi, bunlar hem siyasi âmir hem de askerî kumandan idiler. Halen Valiler, Kral tarafından Naspolunur. Valiliğin menşei hukuk- şinasandan gelir. Hakimler, Noterler, Müddei umumiler, Devlet şurası, kortes (Meclisi meb’usan) ve ayan âzalarile

yüksek memurları ve hukuk müderrisleri Vali olabilirler, İdarî bir meslek olarak ayrı bir sınıf kabul edilmemiş olması İspanyanın bu günkü zağlının en mühim amilidir. Hukuk mutahassısları her işle hakka bağlanarak İdarî esbap ve mülâhazaları Görememişler; Faaliyet ve icraat yerine munakaşai hukukiye ile vakit geçirmekte bulunmuşlardır.

Bununla beraber Vali her memlekette olduğu gibi en büyük âmiri mülkî ve hükümetin mümessilidir.

*

**

İntihap: Hakkı İntihap Erkeklerle umumiyetle verilmiş ve kadınların hakkı aile teşkili esasile takyit olunmuştur. 23 yaşında bulunan her erkek İntihap hakkını haizdir. 23 yaşında bulunupta aile reisi olan her kadının da İntihaba iştirak hakkı vardır. Âza intihap olunabilmek için 25 yaşında bulunmak şarttır.

Vilâyet Meclisi: Belçikalıların Daimî Encümene verdikleri unvanı İspanyollar Vilâyet Meclisine vermişler ve kendi lisanlarına uydurarak (Diputacion) Provinciale) demişlerdir. 1925 Vilâyet İstatusune göre adedi âzası 7-18 arasında tehaluf eder. Bu âza iki kısımdır, bir kısmı alelusul umumî reyle ve temsili nisbi esası üzerine İntihap olunur' Bunlara doğrudan doğruya âza derler.

Bir kısmı da vilayet dahi indeki belediyeleri temsilen, belediyelerce nasp olunan mümessillerdir. Birinci kısım âza, aynı zamanda belediye âzasından olamaz. Fakat belediyeyi temsil etmesi itibarile ikinci kısım âzanın belediye âzasından olması mecburîdir. Bu âzâlardan her kısım için ayrı ayrı devre ve müddetler kabul edilmiştir. Doğrudan doğruya âzaların müddeti altı sene ve belediyelerden gönderilen mümessillerin müddeti iki senedir

Vilâyet meclisinin senede iki âdi içtimai vardır. Bunlardan birisinde bütçe ihzar ve kabul; diğesinde hesabı kafi tetkik ve tasvîp olunur.

Daimî Encümen: Bunun ismini Fransızlardan alarak Komisyon Provensiyal mukabilinde (Konsejo provincial) demişlerdir. Konsejo her sene, Vilâyet meclisi tarafından intihap olunur ve icra komitası vazifesini görür. Bütçe tatbikatında Valiye muavenet ederek sene nihayetinde Vilâyet meclisine umumî bir rapor verir.

*

**

Vilâyet bütçesi neleri ihtiva eder: 1925 tarihli Vilâyet Istatusune nazaran Vilâyet Bütçesi Varidat olarak şunları havidir;

A: — Devletçe, ekilmiş topraklardan alınan verginin yüzde beşi.

B: — (Cedulas) Yani hüviyet cüzdanları üzerinden alınan vergiden yüzde beş.

Sedülas vergisi üç sınıf mükelleften teklif müterakki ve mütezayit şeklinde alınır. Bunlarda vergiye tabi maaş ve müsakkafat sahiplerde muamele vergisi veren mükellefler ve diğ. bilumum eşhastır Yani son fıkraya göre Fakirlik veya zenginliğe bakılmıyarak adedi eşhas üzerinden de alınmaktadır. Fakat bu gibilerden alınan taksî en küçük mikyası teşkil eder.

C — Binasız arsalarla Ekinsiz tarlalardan belediye ver gisine munzam hisse.

D — Erazi vergisine munzam % 20

E — Tamga resmine munzam % 10

F — Top Oyunu bahisleri üzerinden % 30 taksî

G — Vilâyet Emlâki hasılâtı.

H — İstikraz hasılatı : (Fevkalâde masraflara mahsustur) Bu varidattan bazı kısımları Hükümet ve Vilâyet Meclisi umumîsi mümessilleri tarafından idare ve tevzi edilecek bir sermaye veya tahsisat temine hasredilir.

**Vilâyet Bütçesi masraf olarak da
şunları muhtevidir.**

- 1 — Meclis ve encümen masrafı
- 2 — Vilâyet yollarının inşa ve tamiri masrafı
- 3 — Köy Tramvay ve Şömendüfer inşa ve tamiri masrafı
- 4 — Mahallî telgraf hatları inşa masrafı
- 5 — Mahallî mektepler ve Vilâyet Enstitüsü maaş ve masrafları.
- 6 — Ucuz mesken inşaatı ve sair mahallî masraflardır.

*

**

Okuma ve okutma işleri: Valinin riyasetinde bir Vilâyet murahhası bir Vilâyet meclisi umumîsi azası, bir İstatistik komisyonu azası; bir vilâyet orta tedrisat muallimi birde Vilâyet merkezi Belediye âzasından ve vilâyet maarif müfettişi ve iki aile babasından mürekkep Maarif Meclisi Mahallî okuma ve okutma işlerini idare eder. Fakat merkez deki Umumî maarif meclisinin Nezareti altındadır. Bundan başka on mıntakaya ayrılmış darülfünun rektorları da mahallî mektepler üzerinde kontrol hakkını haizdir.

İlk tedrisatın hemen bir çok masrafları nahiyelerce temin olunur. Aynı zamanda her Vilâyet bir yüksek tahsil mektebi küşat ve idaresine mecburdur.

Yol işleri: İspanyada yollar Devlet yolu, Vilâyet yolu, Köy yolu namile üçe ayrılmıştır. Vilâyet yollarının sureti inşası ve masraflarının ifası nafia vekâletinin konturuolu

altındadır. Yalnız köy yolları mahallî ihtiyacata göre serbestçe ve ancak valinin tasdikına tabi olmak üzere inşa edilir. Şayet bu yollar iki vilâyeti alâkadar ediyorsa yine Nafia vekâletinin tasvibi lâzımdır. Nafia vekâletine mukabil (Fomento) diyorlar ki mesaii umumiye nezareti demektir.

Bizde olduğu gibi naktı veya bedenî yol mükellefiyeti vaz'ına masağı kanuni varsada bu salâhiyet pek az istimal edilmektedir. Bedenî veya naktîden mada bir de (ennetur) mükellefiyet vardır. Buda nadirilistilamdır.

1925 İstatüsüne göre devlet yullarından bir kısımda Vilâyetlere bırakılmış ise de bunların inşa ve tamirine mukabil hükümet bütçesinden on sene müdetle muavenet esası kabul olunmuştur. Bu muavenet o yollar için evvelce Hükümetin her seme sarf etmekte bulunduğu miktardan dun olamaz.

*

**

Birlikler: İspanyada mahallî idarelere verilen muhtariyet şeklinin vus'atı, esas vazifeyi sarsacak bazı salâhiyetleri haizdir. Mesela bazı kayıtlar ve şartlar dahilinde Vilâyet meclisi makamına kaim olmak üzere (Komünlar ittihadı teşekkül etmekte olduğu gibi diğer bazı ahvaldada vilâyet meclisi mevcut olduğu halde, bunun vazifelerinden bir kısmını, bu tefrikin îaideli olduğu sabit olmak şartile Vilâyetin bir kısım komünlerinden mürekkep bir gurup deruhte edebilir- Yani, meclisi umumiye, Bu işi sen yapamıyorsun, biz yapacağız diye bilir. Fakat bu iki şekilde de Hükümeti merkeziyenin muvafakati şarttır*

Vilâyet Birlikleri: Vilâyetlere ve Vilâyet meclislerine mevdu vazaif yukarıdaki şekilde meclislerin elinden alınabildiği ve yahut taksim edilebildiği gibi, Civar Vilâyetler

hemhudut olmak itibarile aralarında ki müşterek hizmetler ve işler için birlik tesis hakkına maliktirler.

İspanyollar buna (Macomunidades, Provinciales) diyorlar.

Böyle bir ittifadın Başında, alâkadar Vilâyet Meclisi umumisinden müntehap murahhaslardan mürekkep bir idare komitası bulundurulması mecburîdir.

*

**

Umumî Sıhhat işleri Bu işlere Nezaret etmek ve alınacak tedabir ile meşgul olmak üzere her Vilâyette bir (Vilâyet Sıhhiye komisyonu) vardır. Komisyona en büyük âmiri mülkî olan vali riyaset eder, âza olarak ta, Vilâyet Sıhhiye müfettişi Tıp fakültesi bulunan yerlerde fakülteden bir mümessil doktor, Vilâyetin resmî Doktorluk ve eczacılık teşkilâtından birer mümessil, Nafia başmühendisi Vilâyet Mimarı, Belediye mimarı ve iki mühendis bulunur. Vilâyet Sıhhiye komisyonunun Bazı mukarreratı, Merkezi hükümetteki Sıhhiye Komisyonunun Tastıkına tabidir, her iki Komisyon âzaları, iki sene müddetle Dahiliye vekâletince tefrik olunur.

Vilâyet Sıhhiye komisyonu, Mahallî Sıhhiye Talimatnamelerini tanzim ve Halkın ahvali Sıhhiyesine nazaret ve onun hüsnü halde bulundurulması için ittihazını elzem gördüğü tedbirleri tetkik ve ihzar ile merciine arz etmek vazifesile mükelleftir.

*

**

İçtimaî yardım işleri: Her vilâyette birer İçtimaî yardım Bürosu vardır, buna (Junta Provincialde benefice- neia) derler.

.....

Yediden On bire kadar âzası vardır- bu âzanın üçte birini vali tayin eder üçte biride Paskaposluk Dairesi reisi tarafından diğer sülüsü de vilâyet idaresince tefrik olunur İçtimâî Yardım bürosu azasının vazifeleri Dört sene devam eder, bu bürolar, Mülhakat yardım büroları üzerinde hakkı nezarete malik ve merkezi vilâyet İçtimâî muavenetlerini Tanzim ve idare ile mükelleftir.

Devamı var

K. Naci

— — — — —

.....

Belediye Hahatı

(Fransada)

Belediye Rejileri

— 17 Şubat 1930 Dekresi

Geçen nüshamızda Belediye rejileri hakkında Fransada son intişar eden ve bu meselelere son şeklini veren (Decret) nin muhteviyatına dair malumat vermiş ve Fransada bu meselenin bir tarihçesini yapmıştık. Bu nüshadan itibaren çok mühim (Decret) yi tercümeye başlıyoruz ;

Belediyelerin sınaî ve Ticarî mahiyetteki hidematı umumiye işlerini işletmesi bu idare ilminde mühim bir mevki işgal etmiştir- Bazı Milletler, İngiltere ve İtalya gibi bilhassa harpten sonra ve hatta harpten evvel de Belediyenin Sanayi ve Ticarete müdahale etmesine müsaade etmişlerdir.

Fransa gibi diğer bazı Memleketlerde de Belediyenin teşebbüsü şahsilere rekabet etmesi korkusile şimdiye kadar bu mesele kat î bir şekil alamamıştır.

17 Şubat 1930 (Decret) si bu kat'î şekli bulmuştur. Bu itibar ile belediyelerimizi meselemiz aidiyetle alâkadar edecektir.

Birinci bahis

Rejilerin tesisi

Madde — 1) Sinaî ve ticarî mahiyeti haiz hidamatı umumiye işlerini işletmek gibi bir reji idaresi tesisine ve bu idarenin nizamnamei dâhiliyesi ahkâmına dair belediye meclisleri muzakâratı ve mukarraratı Sekiz gün zarfında Belediye reisi tarafından (Sous -Petefet) Departmanın merkezi olan Arondisman dahilindeki komünlerde de (Prefet) ye gönderilir. (Sous-Prefet) veyahut (Prefet) kabul muamelesini bir sicile kayt ederek derhal makbuz verir. Tescilden on gün zarfında (Sous-Prefet) müzakerat ve mukarreratı kendi mütaleasile beraber (Prefet)ye gönderir.

Madde — 2) (Prefet) 1835 ordunansının 2, 3, 4 üncü maddelerine tevfikân komünde bir anket açar. Bu anket, müzakeratın (Prefet) ye vusulünden 8 gün zarfında açılır Halk, belediyenin kapusuna ve müteaddit yerlere asılan ilânlarla haberdar olunur.

Komünün bulunduğu mahal ticaret odası reisi ve şayet varsa, Ziraat odası reisi (Prefet) tarafından anketin açılacağı ve kapanacağı tarihlerden haberdar edilerek mütalaaları kabul olunur.

Eğer 1835 ordunansı mucibince icabediyorsa, anket neticesine göre belediye meclisi tekrar müzakere ve mukarrerata davet edilmek üzere anketin bütün evrakı belediye reisine anket komiseri tarafından gönderilir. Belediye meclisi, evrakı aldıktan 15 gün içinde bir karar almağa mecbur olup bu karar 5 gün içinde (Prefet) ye tebliğ edilir.

Madde — 3) Belediye meclisi tarafından teklif edilen nizamnamei dahilî, Şurayı devlet tarafından kabul edilmiş

nizamname tiplerinden birine mutabık ise ve keza reji halinde idaresi teklif olunan hidematı umumiye ihale edilebilmek vaziyetinde ise, Belediye meclisinin mukarreratını (Prefet) nin lastik etmesi lâzımdır.

Yukarıki madde de mezkûr makbuz tarihinden itibaren Üç ay zarfında tastik veya tasdikın reddi kararı vaki olmadığı taktirde belediye meclisi mukarreratı muteber ve mer'îdir.

Madde — 4) 28 Kânunuevvel 1926 dekresinin 3 üncü maddesine tevfikân belediye meclis mukarreratının tastiki Dahiliye ve Maliye nazırlarının kararıle veyahut Şurayı devlet dekresi ile olacak ise (Prefet) anket evrakının kendisine vüsûlünden itibaren bir ay içinde işin dosyasile beraber mütalaasını dahiliye nezaretine göndermeğe mecburdur.

Bu şeraiti haiz belediye meclisi müzakeratı, birinci madde mezkûr makbuz tarihinden itibaren 6 ay zarfında tasdik veya ret edilmesse kendiliğinden muteber ve mer'î olur.

Bahis II

Rejilerin İdarî teşkilâtı

Madde — 5) Sınai ve ticarî mahiyeti haiz hidematı umumiye işleri Belediye tarafından reji halinde işledildiği takdirde bu müessese belediye reisinin ve belediye meclisinin hükmü eltında bir işletme meclisi ve bir müdür tarafından idare olunur. Bir işletme meclisi veyahut bir müdür, muhtelif belediye rejilerini idare edebilir.

Madde — 6 İşletme meclisinin rubu (Preîet) tarafından ve mütebakisi de (Prefet) nin tasvibile belediye meclisi tarafından tayin olunur, azilleride aynı suretle olur. Müdür (Prefet) nin tasvibile belediye reisi tarafından tayin olunur.

.....

Müdür, İşletme meclisinin ve belediye reisinin reyî alındıktan sonra ancak (Prefet) tarafından azil edilebilir. Müdürün işletme meclislerinde hakkı reyî vardır.

Madde — 7 Ayanlar ve mebuslar, ve meclisi umumi âzalığı arondisman meclis veya belediye meclisi âzalığı ile işletme meclis âzalığı bu meclisin ancak üçte bir âzaları nisbetinde içtima edebilir.

Müdürlük, bu yukarda sayılan makamların hiç birile kabili telif değildir.

İşletme meclisinin âzaları, ve müdürü ve nede belediye meclisi âzaları; Rejinin her hangi bir suretle ne müteahhidi olabilirler ve nede müteahhit olacak şirketlere meclisi idare âzaları olabilir. Bu ahkâmı tayininden sonra muariz vaziyette bulunanlar kendilerini tayin eden makamlar tarafından mazul addolunurlar.

Madde — 8 Nizamnamei dahilî işletme meclisinin âzalarının adedini, hangi meslek arasından intihap olunacaklarını ve vazifelerinin müddetlerini, tecdit usullerini tayin eder. Mamefih, meclis âzaları, müdür dahil olmamak üzere, 4 ten az ve 12 den fazla olamaz-

Madde — 9 Keza nizamnamei dahilî meclis âzalarının masraflarından gayri hakkı huzuru alıp almayacaklarını ve alacaklarsa miktarını da tespit eder. Müdürün maaşı, belediye reisinin teklifi ve işletme meclisinin rey ile belediye meclisi tarafından tayin edilir. Karar (Prefet) nin tasvibine arz olunur.

Madde 10) İşletme meclisi âzaları aralarından bir reis ve müteaddit reis vekili intihap ederler. Reis ve reis vekillerinin müddetlerini, meclisin in'ikat devrelerini, ve reylerin haddi nizamiyesini nizamnamei dahilî tayin eder. Müzakerede reylerin müsavâtı halinde reisin reyî ekseriyet hasıl eder.

Madde — 11 Meclis işbu (Decret) muayyen ve nizamnamei dahilî başka makamlara verilmemiş olan mesaili müzakere edilir.

İdarenin işlemesine ait umumî mesailde belediye reisinin mütalâası alınmak mecburîdir. Keza; Belediye reisinin mütalâası aşağıdaki 13-14 üncü maddelerde alır. Bütçe projeleri ve hesaplar Belediye reisine arz olunur. Müdür, idarenin faaliyetinden meclisi haberdar etmeğe mecburdur. Meclis, mütemadi ve her türlü kontrol tedabirini ittihaz edebilir. Belediye reisine îaideli her teklifi arz edebilir.

Madde — 12) Müdür, Nizamnamei dahilî ahkâmî dahilinde idarenin memurlarını tayin ve azledebilir. İdarenin işlemesini temin ve bütçesini ihzar eder- İşletme meclisinin kendisine vekâlet verdiği her hususta karar ittihaz eder. Nizamnamei dahilî şeraitine tevfikân Belediye reisinin nezareti altında idareye muktezi atış ve satışları yapar. Ve 25inci maddede mezkur olduğu veçhile belediye reisinin vekâletini ahz ve kabul eder.

Müdürün gaybubetinde vazifesi işletme meclisinin teklifi üzerine belediye reisinin tayin ettiği idare memurlarından biri tarafından görülür.

Madde — 13) Belediye meclisi; nizamnamei dâhiliyeye tevfikân ve işletme meclisinin reyile:

1) İdare memurlarının terakki ve azil ve taltiflerini tayin ve tanzim eder.

2) Fiatların tayini usullerini, ve tarifeleri tespit eder.

3) Yeni inşaatın veyahut tamiratın, ilk teessüsü inşaatının, veyahut tevsii inşaatının planlarını tasvip eder.

4) Belediye reisini dava açmağa ve dava kabul etmiye veyahut sulh olmağa mezuniyet ve salâhiyet verir.

5 — İdarenin bütçesini müzakere ve tayin eden ve hesaplarını kontorollar ve tasvip eder.

6 — Her sene nihayetine ve yahut icabında sene için de işletme neticelerine göre tedabir ittihaz eder.

Bu madde mucibince ittihaz olunan mükarrerat, kanun ve nizamnameler ile taaruz etmediği takdirde icra olunur.

Madde—14 Belediye reisine, işletme meclisinin reyile :

- 1 — Daireye ait mukaveleleri akteder ve pazarlık yapar.
- 2 — Dava açar ve dava kabul eder ve yahut sulh aktedebilir.

3 — Belediye meclisine idarenin bütçesini ve hesaplarını arzeder ve evvelki maddelerde mezkûr h susata dair tekliflerde bulunabilir-

Bundan sonraki bahisler: (3) cü bahis; malî idare, (4)cü bahis; Reji idaresinin hitam bulması, (5) ci bahis; kanunlar arasında ki rejiler; (6) cı bahis; kanunların hususî teşebbüslere iştiraki: (7) ci bahis muhtelif ahkâm

Alaâttin Cemil

Avrupada ihtikâra nasıl mani oluyorlar

**(Fahîş kârlar) , (Spekûlasyon) ve (Trüştler hakkında Fransız,
Amerikan, İngiliz, Kanada, Alman, İtalyan, İsviçre, Macaristan,
Hollanda Kanunları**

Harbi Umuminin tevhit ettiği umumi hayat pahalılığında aranılan esbap meyanında istihlâkâtı isabet eden en büyük hissenin ihtikâra ait olduğuna bütün Belediyeciler ve İktisatçılar ittifak etmişlerdir.

Mütarekeden beri geçen on sene zarfında Avrupada ve Amerikada yapılan tetkikat, Hayat pahalılığı komisyonlarında çalışan mütehassıs ve alimlerin kanaatleri, intişar eden muhtelif raporlara nazaran, ihtikârın hayat pahalılığında mühim bir rol oynadığında şüphe bırakmamıştır.

İhtikâre mani olacak tedbirler arasında ise iktisadî mahiyeti haiz olanlar kadar ehemmiyetli bulunan ihtikâr cezalarında unutmamak icabediyor. O surette ki, bu gün ihtikâra mani olacak tedbirleri düşünürken ceza kanunları olmaksızın bir netice elde etmeğe imkân görülmemektedir.

Hülâsa olarak kaydedeceğim Ecnebi kanunları bu hususa ne kadar ehemmiyet verildiğini ispata kâfidir:

Cezasız ihtikâr ile başa çıkılamıyacağı çoktan beri malûm olmakla beraber Harbi Umumînin insanların ahlâkları ve şeraiti içtimaiye ve hayatiyeleri üzerinde icra ettiği tesirat ve tebeddûlat bilhassa ihtikâr cezalarının takviye ve teşdit edilmesine sebep olmuştur.

Harbi Umumîden evvel ihtikâr cezalan bazı Devletlerin (Ceza kanunlarında) ve bazılarının da (Kanunu Medenî) sinde en basit şekillerde zikrolunmakta idi. Harbi Umumîden sonra ise bu Devletler mevcut ahkâmın kâfi olmadığını görerek yeni ve hususî kanunlar tedvin etmişlerdir.

Hatta İngilizler gibi kanun yapmakda pek uzun düşünen milletler bile Harbi Umumîyi ihtikâr kanunları olmaksızın geçirdiği halde harbin hitamında böyle bir kanun neşrine mecbur olmuştur.

Ceza kanunlarında ihtikâra dair olan maddelerde fiat artmasında yalnız hileli vesait kullanmak ve yalan neşriyat yapmak gibi mahdud sebepler gösterilmekte ve kanunu medeniye müsteniden hüküm veren devletlerde ise aharı izrar ettiği için ihtikâr ile meşgul olmaktadır- Her iki suretle de ihtikârın mevcudiyeti hakim vicdanına ve takdirine terk olunmuştur. Belki ceza kanunlarında bu takdir bir dereceye kadar bazı şeraite istinat etmektedir. Halbu ki, kanunu medeniye müstenit olan takdirde bu teminat da yoktur. Bu cihetler milletlerin ahlâka verdiği ehemmiyetler ile mütenasiben taayün ediyor.

İngilterede, Almanyada, İsviçrede hakim ahlâk noktai nazarından hasıl edeceği kanaat çok mühimdir. Halbu ki Fransada, İtalyada Avusturyada ve hatta Amerikada, hususî kanunlara daha ziyade ehemmiyet verilmiştir.

Bilhassa, Fransada ceza kanunları bile ihtilâl ve kaht zamanlarının yadigârı olarak ihtikâr hakkında bazı hususiyetleri muhafaza etmiştir.

Fransız ceza kanununun (419) uncu maddesi, ihtikâr için yalnız hileli vesait ve yalan neşriyat ile iktifa etmektedir. Bundan başka, satıcıların tabîî olarak arz ettikleri fiattan yukarı hatları çıkarmak, bir malın başlıca sahipleri tarafından ittifak veya içtima ile o malın muayyen ve

.....

mukarrer bir fiata satılmasına veya satılmamasına sebep olmak dahi bir cürüm olarak kabul edilmiştir. Bu son şart bir dereceye kadar (Trüst) lere teması ediyor.

Harbi Umumiden sonra tesadüf edilen ihtikârların en mühimmi ise iktisatçıları en çok korkutan (Trüst) lerdir.

Küçük esnafın ihtikârına ufak cezalar ile mani olmak mümkün iken (Trüst) lerin ihtikârına bu ufak cezalar adeta hiç tesir etmemektedir, diğer cihetten, tüstler, mallan istihalden istihlâke geçerken elde tuttıkları için de bir heyeti içtimaiye için bundan korkunç bir tehlike yok gibidir.

Fransa ceza kanunu bu sarahatına rağmen cezanın azlığı ile de malûl olduğundan bir kastı mahsus dahi olmasa kullanılan vesaite göre sebebi her ne olursa olsun (fahiş- kâr) cezalandırmağa mecbur olmuştur.

Bu suretle, ihtikârın ceza kanununda malûm şartlarından gayrı bir de (fahiş kârlar) kanunu meydana gelmiştir. Harbi Umuminin tevhit ettiği bir zaruretle Fransızlar bu (fahiş kâr) kanunlarını (20) Nisan 1916 ve (23 Teşrinievvel 1919,) tarihlerinde neşretmişlerdir.

İlk kanunun onuncu maddesinde: " hileli vasıta kullanmaksızın dahi, gayrı makul ve meşru bir kâr için yani ticaret ve sanayinin meşru bir ihtiyacına tekabül etmeksizin havaî ve eşyanın hatlarında pahalılığa sebep olanlar; ve ticaretin serbest ve tabii rekabetile husule gelecek hatların ziyadeleşmesine âmil olanların ceza kanununun (419) uncu maddesi mucibince tecziye edilmeleri ,, ilân edilmiştir.

(1919) tarihli kanunda ise cezalar teşdit edilerek fahiş kârın kiralara da teşmili kabul olunmuştur.

Bu kanunlarda, fahiş kârın miktarı tayin edilmemekte ve bunun takdiri hakimın vicdanına bırakılmaktadır.

Diğer memleketlerden meselâ Amerikaya gelelim:

Amerikada ihtikârın (Trüst) şekli hakkında hususî kanunlarda gayet şiddetli ahkâm vardır. Trüstü doğuran Amerika bu hususta şedit tedabir ittihazına da mecbur kalmıştır (1919) da Amerika ticaret nezareti tarafından neşrolunan “Truetlaws and Unfair Conpetition,, Unvanlı kitapta buna dair mufassal malûmat mevcuttur. Amerikada trüstler ve ticarî ittifaklar memnudur. (2 Temmuz 1890) kanunu, 15 teşrinievvel 1914 Kleyton Kanunu 26 eylül 1914 Kanunu bu trüst ve ittifaklara dairdir.

İngilterede ise: Trüst ve ittifak tüccarı serbesttir. İngiltere’de memnu olan monopoldür. Herkes kazanmak için istediği tedbiri ittihaz edebilir. Rakiplerini kırmak için ittifaklar aktedebilirler. Buna mani olacak kanun yoktur. İngilterede yalnız (kanunu medenî) hakime fahiş kârın cezalandırılması için hak ve salâhiyet vermiştir, Bu sarahata rağmen, (15 Ağustos 919,) tarihli bir kanun ile (Profitering bili) hakimnin bu salâhiyeti takviye edilerek fahiş kârın cezası ziyadeleştirilmiştir.

Bu (1919) kanunu iki türü tedbir ittihaz etmiştir: (1) Belediyelere ticaret yapmak hakkını vermiştir (2) Maliyet ve satış Hatları hakkında malûmat cem ve teltik edecek mahkemeler ve komiteler teşkil eylemiştir,

Bu teşkilâta nazaran; bir merkez mahkemesi ile mahallî komiteler ihdas edilmiştir. Merkez mahkemesi: Patron ve amele cemiyetlerinin, müstehlikelerin ve mebusan (trad-onyon) komitesi mümessillerinden ve bir kanunşinastan mürekkeptir,

İstihsalin muhtelif devirlerinde eşyanın maliyet ve satış fiatlarile toptancı da dahil olmak üzere bütün fiat safahatı hakkında mahkemenin salâhiyeti kâmile vardır. Bu tahkikat vesaikine müsteniden, Ticaret Nezareti fiatları tezyit eden toptancı ve müstahsiller hakkında takibatı kanuniyeye tevessül eder.

Mahallî komiteler ise; o mahallin namus ve hüsnü ahlâklarile tanınmış kimselerinden mürekkep bir jüri heyetidir. Yedi - on kişiden mürekkeptir. Bunlara her hangi bir tahrirî müracaat açmağa kâfidir. Fazla fiattan şikâyet edilen kimse çağırılır, ve hatların makul olduğunu ispata davet edilir. Komite kanaat getirirse fazla kârı iade ettirir ve (20) İngiliz lirasına kadar cezayı nakdî verebilir.

Kârı çok fazla görülüyorsa, mahkemeye sevkeder. Mahkeme dahi (200) İngiliz cezayı nakdi ve altı ay hapis verebilir.

Bu komitelerin çok faidesi olmuştur. Bunlar bir çok şeylerin daha ucuz satılabileceğini ispat ve ilân etmişlerdir, ve tebligatta bulunmuşlardır. Hayat pahalılığına karşı mücadelenin bu suretle hakikî bir nazımı olmağa muvaffak olmuşlardır,

Kanadada ahkâm çok mühim ve nazarı dikkati caliptir. İhtikâr hakkında Kanada ceza kanunu iki seneye kadar hapis ve cezayı naktiyi ihtiva eder. "Her hangi bir kimse diğer bir kimse ile ve ya bir kumpanyayı teşvik ve ya itilâf etmek suretile nakliyat, istihsalât, imalât ve havaiç ve eşyanın tedariki hususundaki kolaylıkları tahdide sebep olur ve yahut emval ve eşyanın ticaret ve tedavülünü veya istihsalât ve imalâtı her hangi bir suretle tas'ip ve men ve tenkis veya tahdit eder; ve hatların gayrı makul bir derecede artmasına ve yahut istihsalde, imalde, tedavülde, satışta, nakliyatta ve ya havaiç ve eşyanın tedarikinde rekabetin azalmasına sebebiyet verirse iki seneye kadar hapse ve 200-400 dolara kadar cezayı naktiye mahkûm olur..

Eğer bu fiiller bir şirket akti neticesi olarak vaki olmuş ise cezayı nakti (1000 - 10.000) dolara kadar çıkar. Ceza kanununun bu maddesine rağmen (1910) da (Combines İlvestigation) ünvanlı yeni bir kanun neşrolunmuştur. Bu

kanun ile cemiyetler, tröstler, monopollar ve her hangi bir suretle havaic ve eşyanın ihtikârı hakkında yapılacak tahkikat tanzim edilmiştir. Bilhassa, kanunun mühim addettiğim bir maddesi bu tahkikata müessir bir şekil vermektedir. Bu madde mucibince bir taharriyat bürosu teşekkül etmiştir. Tahkikatın başlaması için Kanadada mukim (altı İngiliz,) ve ya daha fazla İngilizin müracaatı lâzımdır. Bu altı kişi müstahsil ve müstehliklerin zararına olarak hatların artmasına veya rakabetin azalmasına, bir cemiyet ve ya şirketin yaptığı itilâf ve ittihadın sebep olduğuna kail ve zahip olurlar ise hakim derhal takibata mecburdur. Müşteki bu cemiyet ve ya şirketin kendine ve yahut müstahsil ve ya müstehliklere zarar ıka ettiğini beyan etmelidirler. Otuz gün zarfında hakim müşterileri davet ederek lüzum görürse müşteki ve maznun vekillerde bunların intihap ettiği bir kimseden mürekkep üç kişilik bir tahkikat komisyonu tayin eder. Bu üçüncü şahıs Reis olur ve komisyonun raporuna göre takibat yapılır,

Almanyaya gelince: Almanyada spekülasyon için hususi bir kanun yoktur. Müstahsiller birlikleri bu memlekette kanunu medenînin (13) üncü maddesine tabidir. Bu maddeye nazaran hüsnü ahlâka menafi her türlü uyuşma ve ittifak hükümsüzdür.

Almanyada bir kartel ve ya tröst teşkili hiç bir vakit hüsnü ahlâka muhalif bir ittifak addedilemez. Fakat, Sendikaların bazı muamelâtı (138) inci maddenin tatbikine sebep olmaktadır. Boykotaj ve monopolların suistimal edilmesi, hatların gayrı makul bir tarzda tenkisi bu maddenin tatbikini muciptir. (1904)de Lâyipzig mahkemesi kudreti iktisadiyelerini nazarı dikkate alarak kartel ve sendikalar hakkında verilecek cezaların eşhası münferideye nazaran daha şedit olması lüzumuna karar vermiştir- Tröstler hakkında İsviçrede Macaristan ve Hollandada ahkâmı kanuniye mevcut değildir.

İtalyada: Umumî bir surette halkın zararını mucip fahiş fiatlara sebep olanlar ve her türlü spekülasyon tevhit ederler ceza kanununa tevfitan cezalandırılırlar.

İşte şu izahattan anlaşılıyor ki, bütün devletlerde ihtikâr hakkında ya ceza kanunlarında ve ya kanunu medenilerde ve yahut hususî kanunlarda şedit ahkâm mevcuttur.

Bütün memleketler ihtikârın cezasız kalmıyacağına ittifak etmişlerdir. Hayat pahalılığı yüzünden insanların maruz aldıkları sefaleti gıdaye halkın sırtından zengin olmağı san'at ittihaz eden memleketlerin cezalarını vermek için kâfi bir sebep telâkki olunmaktadır. Bu millet ve beşeriyet düşmanlarını başka türlü yola getirmenin çaresi bulunamamıştır, İhtikâra yalnız İktisadî tedabir ile mani olmak mümkün olmadığı ve muhtekirler için kanunlarda ceza tayin ve tasrih edildiğini, ve bu meyandâ da muhtelif devletlerin ihtikâr ceza sistemini izah ettim.

Bu ceza sisteminin hep (trüst) ve spekülasyon) vaziyetlerini nazarı dikkate alarak (fahiş kârları,) istihdaf ettiğini gördük,

Bilhassa Amerika ve İngiliz ve Kanadâ kanunlarını birleşmelerin fiat arttırma cezasında esbabı müşeddededen olduğunu biliyoruz.

Bu kanunlar cezaları tayin ederken aynı zamanda bir de mükemmel bir tetkikat sistemi ihdas etmiştir ki tedbir noktai nazarından son derecede ehemmiyeti haizdir. Gerek cezaların birleşme vukuunda teşdidi, gerek birleşmelerin fiat ihtikârındaki sureti tetkiki Amerika ve İngiliz kanunlarının temyiz ettiği bir hususiyettir.

Ben burada ceza kanunumuzu mevzuubahs etmek isterken fevkalâde müşabehet ve mutabakatı itibarile Amerika İngiliz değil, İtalyan ve Fransız kanunlarının son senelerdeki tadilatını zikre ve tetkike mecbur oluyorum.

Umum ecnebi ihtikâr kanunlarına seri ve kısa bir göz gezdirdik. Şu satırlar ise yalnız birkaç Devlet Kanununu biraz daha mufassal tetkik ederek son derecede müşâbeheti cihetile, netice olarak ceza kanunumuzun ihtikâra dair olan (358) inci maddesini tetkik edecektir.

Şurasını derhal söyleyelim ki ; buraya tenkidini nakleylediğim ecnebi kanununun tadil edilmezden evvelki şekli, aynen bizim bu günkü (358) inci ceza maddesinin şeklidir. Bizim maddemiz adeta harfi harfına ve bâzı cümleleri eksik bir iktibastır denilebilir. Bu cihetle tadil edilen ecnebi ceza kanununun maddesindeki noksanlık aynen bizim maddemiz için dahi vakidir. . Bir fark varsa, biri iki senedir değişmiş bulunuyor, diğeri el'an eski şeklini umhafaza ediyor.

Ecnebî kanununun maddesini tadile sebep olan vaziyet bizde de vardır. Orada bu ceza maddesinin, ihtikâra mani olamadığı görülmüştür.

Bizde aynı vaziyet bütün çıplaklığıyla meydandadır. Fazla olarak, hemen yekdiğerinin aynı olan İtalyan ve Fransız kanunlarındaki bu ihtikâr maddesinde, bizde fiat artmasının mücrim sebebi olan yalnız hileli vasıta kullanmak ve yalan havadis neşir ve işae etmekle iktifa olunmamış, bir malın başlıca sahipleri tarafından içtima veya ittifak suretile, o malın muayyen ve mukarrer bir fiyata satılması ve ya satılmaması, keza rekabet mahsülü olarak satıcıların talep ettiği fiatın artırılması gibi bizim kanunumuzda bulunmıyan şumulü bir kaç mühim cümleyi dahi zikretmek lâzımdır.

Halbuki 3 kânunuevvel 1929 tarihli kanun ile tadil edildiğini bahsetmek istediğimiz Fransız ceza kanununun (419) uncu maddesinin şu yukariki şekli bile ihtikârın aldığı muhtelif vaziyetlere mani olamıyacak bir aciz göstermektedir'

.....

Ceza kanununun maddesini evvelce tadil eden bu iki kanundan birincisinin onuncu maddesinde (hileli vasıta kullanmaksızın ve yalan havadis neşr ve işae ekmeksizin dahi) eşya ve havayıç fiatları üzerinde yapılacak gayrı makul eksikliğin ve ziyadeliğin bir cürüm teşkil etmesi için sanayi ve ticaret ihtiyacına tekabül etmemek üzere bir maksadı ihtikâranenin vücudu lâzım idi.

Halbuki bugün mer'î olan son 1919 tadili ile fiatın bir cürüm teşkil etmesi için, “mutasavver kârın arz ve talep kaidesinin bir neticei tabiiyesi,, olması icabediyor . . ve bu kârın gerek bir ittifak ve içtima suretiyle ve gerek şahsî bir fiil üzerine meydana gelmesi veya bu file teşebbüs olunması kâfi addediliyor.

Binaenaleyh, hatların sun'î olarak tereffü ve tenezzülüne doğrudan doğruya ve ya bilvasıta sebep olanlar; eski maddedeki bir sene yerine iki sene, ye kadar hapse ve 2000 franktan 100,000 franga kadar cezayı naktiye mahkûm oluyorlar.

Yine tadil edilen (420) inci maddede : yukarıki tereffii ve tenezzülü fiat (hububatta, unlarda, unlu mevadda. ve mevaddı gıdaiyede, meşrubat ve mahrukatta) vaki olmuş ise hapis cezasının bir seneden üç seneye ve cezaî naktî (5000) franktan (150,000) franga kadar ,, hükmolunacağı mezkûrdur- Bu cezalar ; eğer eşya ve havayıç tacirin alelade meşgul olduğu mevaddan hariç ise, beş seneye ve (200,000) franga kadar tezyit edilebilir.

(421) inci maddede: dahi muhtekirin hukuku medeniye ve siyasyeden mahrumiyetinin ve mahkûmiyet kararının ilânını amirdir

Bu iki tadilatın takip ettiği hedef ile cürmün mahiyeti değişmektedir. Evvelce, “ittifak ve içtima fili bir cürüm teşkil etmekte iken yeni maddede yalnız,, hilesiz dahi olsa hatlara icrayı tesir etmek “bir cürüm telâkki edilmektedir. Bu

tesir ister bir ittifak ve içtima veya, ister bir şahısın fili neticesi olsun Cürüm vakidir .. . Eski maddedeki bu ittifak ve içtima filinin yeni maddede fevrin edilmemesi ticaretin son senelerde lüzum gösterdiği ihtiyaçların takdir edilmesinden ileri gelmiştir. Zira ekseriya ittifak ve birleşmenin millî nokta: nazardan ne kadar faidesi varsa bazen beynelmilel reakabette de bu birleşmelerin büyük menfaatları görülmüştür. Meselâ, çelik, Demiryolu sun'î ipek potas ve sair mevad-da hükümetler bile bu birleşmeleri tasvip etmekte, ve bu suretle fazla istihsalatın yahut dumping tehlikesini bertaraf etmektedir.

Ticaret ve sanayide bu temerküz usulü Almanların icatgerdesi olan (amildi ve ya ufkî temerküz) dedikleri veçhile mevadî iptidaiyeden ta mevadî mamulenin en son şekline kadar lüzumu olan tekml mevadın bir merkezden idare edilmesini intaç ediyorkî bu da ittifak ve birleşmeleri doğurmaktadır. Sanayii müterakki memleketler için bu temerküz usulü (İteration Concenration) 'ehemmiyeti azimeî haizdir.

Binaenaleyh, ihtikâr cezalarının tayininde ticaret ve sanayiîin tazyik edilmemesine son derecede dikkat edilmiştir.

Bu yüzden Almanyada tröst ve kartel serbest bırakılmış, fakat son senelerde yalnız nazaret altına alınmıştır. (3 teşrinisani 1923 kartel) kanunu karteller için (hususî bir mahkeme) ihdas ederek teşekkül eden her yeni kartelin tescili mecburiyetini vaz etmiştir. Mahkeme kartellerin vaziyeti ve sebebi teşekkülleri hakkında ayrıca tahkikat da yapmaktadır

Bu meseleler hakkında Avrupa ve Amerikada yüzlerce kitaplar yazılmış, hukuk ve iktisat mutahassısları senelerce bu meseleler üzerinde çalışmışlardır. Ve bunun neticesi

.....

olarak her memleket ihtikâr cezalarını takviye ve teşdit etmiştir.,
Ticaret ve sanayii tazyik etmiyecek bir şekle sokmuşlardır.

Bu kitaplardan ve kanunlardan hangisini alıp baksak (ihtikârın
cezasız) bırakılmadığını görürüz

Bizim ceza kanunumuzda esbabı cürüm, yalnız (yalan havadis) neşr
ve işaesi ve ya sair hileli vasıtalar) dır ki ticaret ve sanayiın bu günkü
tarakki ve şekillerine göre kâfi değildir, (hillesiz dahi olsa fiatlara icrayı
tesir etmek bir. cürümdür).

Alaettin Cemil

İstanbul ve Paris Hukuk Fakültelerinden mezun

.....

Belediyeler ve İstihlâk Kooperatifleri

Belediyelerin halkın sıhhat ve selâmetiyle alâkadar mesail ile alâkası öldüğü gibi pahalılık ve ucuzluk ile de alâkası vardır. Hatta, yeni Belediye kanunumuzda ihtikâr ile mücadele için Belediyelere bazı senayi teşebbüslerinde bulunmasına müsaade edilmiştir.

Belediyelerin bu muhtelif teşebbüsleri arasında İstihlâk kooperatiflerini unutmak kabil değildir.

Belediyeler bu gibi kooperatiflerin teşekkülünü teşvik ve himaye etmekle ve hatta bunları tesis etmekle mühim hizmetler ifa ederler, edebilirler.

Memleketimizde ise istihlâk kooperatiflerinin neşvünüma bulamamasında başlıca sebep olarak “Kârın istihlâke nisbetle değil iştirak sermayesine nisbetle,, taksim edilmesidir.

Halbuki, istihlâk kooperatiflerinde sermayeye katiyyen kâr verilmemelidir ki müstehliklerin kooperatiften mal almakta kârları olsun ve müstehlikler ziyadeleşsin.

Ticaret kanunumuzda buna hiç bir mani yoktur. Gerçi ticaret kanunumuz ihtiva ettiği ahkâm itibarile daha ziyade istihsal kooperatiflerine temas eder.

480 inci maddede kârı sermayeye nisbetle taksimi de bunu ispat eder bir keyfiyettir. İstihlâk kooperatiflerine açık kapı bırakan ticaret maddesine ticaret şirketlerinin ahkâmı umumiyesi meyanında kooperatif şirketlerinin tavzihinde tesadüf olunur. “Madde 121 ,, bu madde, meslek san’at veya maişetlerine ait ihtiyaç ve muamelelerini muavenet ve kefaleti müteakabile sayesinde tedarik ve ifa eylemek maksadile teşkil edilen şirket kooperatifidir,, diyor.

İşte buradaki “maîşet ihtiyacı,, cümlesinden bizde de istihlâk kooperatifleri teşkil edebileceğini istidlâl ediyoruz. Ticaret kanunumuzdaki ahkâm her iki şirketi ayırmaksızın umumi bir mahiyette ve fakat muhteviyatı itibarile istihlâkten ziyade istihsal şirketlerine ait bulunmaktadır. Yakın vakite kadar Avrupa kanunları da her iki şirket için aynı ahkâmı ihtiva etmekte idi. Fakat, son senelerde, zeyl kanunlarıyla her iki şirket yekdiğerinden ayrılmış ve ayrı ahkâma tabi tutulmuştur. Bidayette kooperatiflerin bu suretle yekdiğerinden fark edilmemesi, muameleleri arasındaki müşabehetten ileri gelmiştir. Meselâ bir işihlâk kooperatifinin istihsalât ile meşgul olduğu görülmüştür. Aynı şirket bir taraftan da şeriklerine “kredi,, yapıyor. Bu üç muameleyi yapan şirketin istihlâki mi, istihsali mi yoksa kredi şirketi mi olduğu düşünülmüştür. Bilhassa İngilterede istihlâk kooperatiflerinin imâlat ve istihsalât ile uğraşması ekseriya vakidir- Netekim 1920 de İngiltere ve İskoçya (toptan mağazaları) 103,6 milyon yani bir milyar altın franktan fazla istihsal yapmışlar ve bunun içinde 36000 ameile istihdam etmişlerdir.

Bu mağaza satışlarının laakal dörtte biri kendi istihsalâtındandır. Bu mağazaların 1921 senesindenberi Seylan adasında çay zeriyaı olduğu gibi garbi Afrikada istimlâk ettiği vasi ormanlarında sabunlarının yağını tedarik etmekte idi. Bu mağaza garbi Afrikada “ kakao ,, zeriyaına da maliktir.

Kanadada dahi vasi buğday tarlalarını istismar eder. Şimendifer boylarında buğday depoları kullanır.

“Shilbottle,, de gayet zengin bir kömür madeni satın almıştır. 1896 senesindenberi de bir kaç vapura maliktir.

Yine aynı mağazaların Avusturalyada “Sitney,, de mum

fabrikaları vardır. Hülâsa, İngiliz (toptan mağazasına) gelince : Bu da “1913,, denberi istihsalâta geremi vermiştir. “1917,, de 2milyon ve “1919,, da 7 milyon, “ 1921 ,, de 24 milyon franklık imalâtta bulunmuştur- Bunun için 3 fotin fabrikası 3 konserve fabrikası, bir çokolata fabrikası, bir elbise imalâthanesi 2 kahve ihzarı imalâthanesi yapmıştır.

12 si bakkaliye 4 ü şarap olmak üzere 16 antripoya maliktir.

Danimarka (toptan mağazalarının) ise aynı senelerde muhtelif istihsalâtı 64 milyon altın frangı tecavüz etmektedir. Şu misallerde gösteriliyorki: İstihlâk kooperatiflerinden hemen hepsinin gayesi istihsâl ile ucuza mal tedarik etmektir. Bu ise istihsâl meselesinde büyük bir ehemmiyeti haizdir, Zira ucuza mal etmekle istihlâkin ziyadeleşmesini temin eder. Bugünkü iktisadiyatta dahi “istihsalin en büyük müşevviki istihlâk olduğu,, kabul edilmiştir. Binaenaleyh istihsalin ziyadeleşmesi için istihlâkin ziyadeleşmesi lâzımdır. İstihlâk kooperatiflerinin istihsalde gözettikleri nokta “ucuza,, istihsal olmakla beraber ucuza de istihlâktir. Halbuki istihsal kooperatiflerinde gaye “ucuza istihsal,, olmakla beraber ucuza satmak değildir. İstihsal fiyatlarını indirerek “istihsal kârını ziyadeleştirmektedir.

İstihsal şirketleri ucuza satarak istihlâki tezyit tarikile istihsali ziyadeleştirirken istihsâl kooperatifleri istihsal kârını ziyadeleştirmek suretile müstahsillerin fazla istihsaline yar dım eder.

Arada mühim farklar vardır. Her ikisi de istihsalin ziyadeleşmesine yardım edecek mahiyette olmakla beraber istihsal kârı ne kadar çok olursa olsun istihlâk olmadıkça istihsalin devam etmesine imkân yoktur.

Bu itibarla, istihlâk kooperatiflerinin ehemmiyeti gayri- kabili inkârdır. Diğer cihetten her iki şirketin de “ucuza

mal etmesi,, say ve sermayenin şeriklere tevziindedir. Filhakika istihlâk şirketleri “vasıtaları,, ve istihsal şirketleri de sermayedarı ortadan kaldırmakta bunların yerine kendileri kaim olmaktadır.

Netice İtibarile diyebiliriz ki; istihlâk şirketleride istihsal şirketleri gibi istihsal ederler. Şu halde bu şirketleri yekdiğerinden ayıran başka esaslar bulunmalıdır. Bunu izahtan evvel ise, aynı vaziyetin hatta yalnız bu nevi şirketlere de tebarüz ettiğini zikredelim- Yani: ikraz ve kredi şirketlerinde bile üç türlü amele görürüz. Bu şirketler muaveneti mütakabile şirketleri gibi çalışır. Bu takdirde hususî şerikler arasında hastalık veya işsizlik halinde ikraz veya teminat muamelesi yapar. Bunlar tam manasile kooperatif şirketleridir. Yahut bu şirketler zürra arasında ve küçük esnaf arasında ve hatta büyük senayi erbabı arasında ucuz fiat ile sermaye tedarik ederek işlerini yürütmek için teşekkül etmiş olurlar ki: Bunlar kooperatiften ziyade “Esnaf şirketleridir”,,

Keza bu şirketler, bütün Avrupa da intişar etmiş olan “Schulze-Delitze,, şeklinde küçük esnaf veya küçük ziraat erbabına kredi açar ki bunların kârı aksiyonlarına nisbetle tevzi olunur. Temamile kapitalist bir zihniyete maliktir.

İşte gerek istihlâk ve istihsal şirketleri arasındaki muamele müşabihetleri ve gerek yalnız kredi şirketlerinde bile muhtelif muamele olması, koperatiflerin tasnifindeki müşkülâtın menbainı teşkil etmiştir Yakın vakite kadar kanunlara kadar nüfuz eden bu müşkülât kooperatiflerin tekâmmül etmesile bu gün hemem halledilmiş gibidir. Ve hatta denilebilir ki: Kooperatiflerin “Tasnif edilmesi sayesinde her birinin tekâmül ve inkişafı temin olunmuştur. Bu tasnif sayesinde her bir nevi kooperatiften yapılacak muavenet şekilleri ve kooperatifin terakkisini temin edecek himaye şekilleri tesbit edilebilmiştir.

Biz burada “**Ticaret kanunumuzda**,, bu gibi tasnife riayet edilip edilmediğini arayacağız. Daha evvel Avrupada ve bilhassa Fransa da Kooperatiflerin tasnifinde esas ittihaz edilen cihetleri kısaca tetkik edelim. Muhtelif kooperatiflerin yaptıkları muameleye göre tasnifleri müşkülâtı karşısında belli başlı iktisat müellifleri ve bilhassa "Şarj jit,, telmizleri “kârın sureti tevzii,, esasına istinat ettirerek daha ameli bir yoldan yürümek istemişlerdir. “Sari Jit,, ve telmizlerinin bu tasnif esası vazii kanun tarafından dahi kabul edilerek istihlâk ve istihsal kooperatiflerini temamlile tasvip ve tasnif eden "1917 ve 1915,, Fransız kanunları meydana gelmiştir. Mevzuubahs şirketlerin kârları, evveleminde şu üç şekilde olmaktadır. Bunlardan bir kısım' 1 -Şirketin kârını, şeriklerin yaptıkları mübayaat nisbetinde tevzi ederler.

2 — sairleri iştiraki nisbetinde, yani tatbıkatta yevmiyeleri nisbetinde iştirak ettikleri addolunan hisse mukabilinde şirketin kârı ameale arasında taksim ve tevzi edilir.

3 — Kâr bir şirkete getirdikleri sermaye veya mevaddı iptidaiye ve ya mahsulât nisbetinde şerikler arasında taksim ve tevzi olunur.

Bu üç türlü şirketten “Kooperatif,, namına lâyük olan şüphesiz birincisidir- Diğerlerine “Şarl Jit,, ve telmizleri “Esnaf şirketleri,, tesmiye etmektedirler. Birinci nevi şirketlerin, şu fazileti içtimaiyeleri de vardır ki bunlardan muhtelif İçtimâî tabakalar arasındaki varidat farkının azaltılması, istihdaf edilmektedir. Şimdi bu tafsilâtı daha tevsi etmiyerek “1917,, 7 Mayıs tarihli Fransız kanununa nazaran.

İstihlâk Kooperatiflerinin "Dört büyük esasını,, izah edelim :

1 — Yapılan Mübayaat derecesinde sene nihayetinde kârın iadesi “Ristourne,, bu esasa binaen istihlâk kooperatifleri sene nihayetinde her şerikin yaptığı mübayaat nisbetinde şirketin kârını şerike iade eder.

Şirketin aksiyonları için isi sermaye faizi olarak yalnız % 6 faiz verir-

Kanunun üçüncü maddesi mucibince faizi hiç bir vakit yüzde altıyı tecavüz edemez. Bu suretle bu şirketlerde sermayesinin mevkii, tahdit edilmiş, ticarî ve sınaî kârda kabul edilmeyerek yalnız maliyet fiatı ile satış fiatı arasındaki farkın iade edilmesi kabul olunmuştur. Kârın böylece iade olunması müstehlikleri celp eden en büyük bir amil telakki edilmektedir. İstihlâk kooperatiflerinin istifade ettiği en mühim esas budur.

7 Mayıs 1917 kanunu Birinci maddesinde bu cihet tasrih edilmiştir. Bu maddeye nazaran istihlâk şirketi “temin ettikleri kârı şerikleri beyninde ve bunların yaptıkları mübayaa nisbetinde tevzi ve ya bu kârı kısmen veya tamamen nizamnamelerinde tayin edilmiş olan bir emri teavüne vakf ve sarf eylemek maksadiyle tesis edilen şirketlerdir.,,

Bizim Ticaret kanunumuzda ise kâr ve zararın taksimi serbest bırakılmıştır. Şayet şirket nizamnamesinde sarahat bulunmazsa bu taksim nısfı sermayeye ve nısfı da mübayea miktarına göre yapılıyor. Halbuki kârın iadesi değil, fakat taksimde sermayeye “en aşağı nısfı,, olmak üzere bu kadar hak verdikten sonra istihlâk kooperatifi yapmakta bir faide melhuz değildir.

Zira, kooperatif şirketi yapmak suretiyle sermaye itharı güçleşmekte olduğu gibi sermayeye fazla bir hisse vermekle istihlâk kooperatiflerinin gayesi ve kabiliyeti inkişaf iyeleri gaip olmaktadır-

2 — İstihlâk kooperatiflerinin ikinci esası Her aksiyon sahibinin heyeti umumiyede bir reye malik olmasıdır. Ticaret kanunumuzun 484 üncü maddesinde bu esas kabul edilmiştir.

3 — Üçüncü prensip “Açık kapı,, usulüdür. İstihlâk

kooperatiflerinin fakır tabakaya nüfuzu ve bu kooperatiflerin mümkün mertebe müstehlik celp ederek mübayea ve istihsal muamelesinde maliyet fiatını düşürmesi için bu esasa son derece riayet edilmektedir, “1917,, 7 Mayıs tarihli Fransız kanununun ikinci maddesi de bunu amirdir.

Bu yeni gelen şeriklere “mültehiik,, denilmektedir. Her hangi bir müstehliğin şirket aksiyonunun bir kısmım „1867,, kanunu mucibince onda birini ve “1917,, kredi kanunundan istifade etmek isteyen şirketlerde dörtte birini vermekle mültehiik olur.

Mültehiikler Aksiyonun mütebaki borcunu şirketle yapacakları mubayaanın getireceği kâr ile (ristourne) ödemek mecburiyetindedirler.

Bu şekil mültehiik şeriki istihlâke alıştırmak ve buna mecbur kılmaktır ki aynı zamanda şirketin muamelâtını tezyit etmek gayesini istihdaf eder.

4 — Dördüncü esas ile istihlâk şirketlerinde şirketin idaresinin doğrudan doğruya müstehliklere veya vekillerine tevdi edilmesidir- Bu suretle istihlâk kooperatiflerinde müstahsillerin rol almasına mâni olmak gayesi takip edilmiştir. İstihlâk kooperatifleri bu mühim kaideye istinaden istihsal hatlarının ve satış hatlarının yalnız müstahsiller tarafından tanzim edilmesine mâni olmaktadır ki istihsal ile istihlâk arasında kooperatifler bu suretle nâzındık vazifesini görürler.

Ticaret kanunumuzun “479,, uncu maddesi mucibince bizde kooperatif şirketlerinin idaresinde şeriklerin vekil tayini hususunda serbest bırakılmıştır. Hülâsa istihlâk kooperatiflerinin bu dört esastan ikisi hakkında kanunumuzda bir mâni olmadığı gibi rey hususunda hatta sarahat dahi vardır.

Şu halde şu şerait altında memleketimizde teşkil olunacak istihlâk kooperatifleri muvaffak olacaktır. 1— İstihlâk kooperatiflerinde kârın mubayaa nisbetinde şerike iadesi ve

sermayeye yalnız muayyen ve çok olmamak şartile haddi azamî bir faiz tayini;

2 — Her hangi bir müstehlikin mültehiki aksiyonun muayyen bir kısmının tesviyesile şirkete girebilmesi.

Ve mültehiklerin mütebaki borçlarına mubayaa nisbetinde yapacakları kârı.i iadesi suretile tediye etmeleri.

Bu esasların tatbiki istihlâk kooperatiflerinin memleketimizde neşvünema ve inkişafını mucip olacaktır. İstihlâk kooperatiflerinin dünya iktisadiyatında ihraz ettiği mevkiin burada tafsiline lüzum görmüyorum. Yalnız şurasını da işaret edebiliriz ki; istihlâk kooperatiflerine bu gün Avrupada hükümetlerde dahil olmaktadırlar. Zira Devlet ve Belediyelerde ekseriya müstehliklerdir.

Fransa'da kanunu mahsusla böylece “3., istihlâk kooperatifi teşkil edilmiştir.

Bunlara “Regle Coopratife,, namı verilmiştir. Bu şirketlerdeki müstelikeler üç kısımdır.

1 Hususî ve ferdî müstehlikeler 2-sınai müstehlikeler

3 — Devlet ve şahsiyeti umumîyeler.

Reji kooperatiflerinin idaresinde bu üç sınıf müstehlik mütesaviyen ve her biri üçte bir reye malik olmaktadırlar. Bu şahsiyeti maneviyeler içinde Devlet “Şehirler,, ve “Ticaret,, odalarında vardır.

Hususî ve ferdî müstehlikeler: — Meselâ kömür, elektrik gibi umumî istihlâk maddeleri için şehirler, müstehlikleri temsil edebilirler. Keza istihlâk kooperatifleri ve toptan mağazalar da müstehlikeleri temsil edebilirler. Bu iki teşkilâta reji ile idare olunan istihlâk kooperatiflerinin heyeti umumiyelerinde üçte bir rey veriliyor.

Sınai müstehlikler: Ticaret odaları veya “Şehirler,, tarafından ve yahut daha eyi bir surette patronlar, sendika odaları tarafından temsil edilebilir-

.....

Sermaye meselesine gelince: bunda şerik olacak Devlet Şehirler ve
“Ticaret odaları,, iştirak edebilirler. (Les cooperatives de consommation
en France par) Bernad Lavergne; sahife : 192

Memleketimizde istihlâk kooperatiflerinin ehemmiyeti her
memleketten ziyade olmak lâzım gelir. Zira; istihlâk maddeleri
memleketimizde yalnız müstahsillerin ve sermayedarların elinde
kalmıştır. Bunların ucuza satılabilmesi ve istihlâk kabiliyetinin
arttırılması ancak müstehlikelerin menfaatlarını kendi kendilerine takdir
etmelerine vabestedir.

Alaettin Cemil

.....

Fransa belediyelerinde hıfzıssıhha teşkilâtı

Fransada belediye hıfzıssıhha işleri hususî bir teşkilâta merbut olmakla beraber bu teşkilât aynı zamanda hususî ve resmî sair müessesatı hayriye ile irtibat tesis etmek suretile çalışır.

Bu teşkilâtın idare merkezi hıfzıssıhha dairesidir. Belediyelerin hıfzıssıhha daireleri Döpartıman hıfzıssıhha meclisinin reyi alındıktan sonra belediye meclisinin kararı ve (Prefecture) ün tasvibile ihdas edilir.

Böyle bir dairenin ihdası hakkında belediye meclisine verilecek projeler zirdeki esasatı ihtiva etmek icapeder:

- 1 — Hıfzıssıhha dairesinin salâhiyet ve vazaîfı (bu husustaki kararname esaslarına göre)
- 2 — Daire binasının ve malzemesinin sureti temini
- 3 — İdare ve fen memurları
- 4 — Lâboratuvar tesisi
- 5 — Bütçeye ait tahmînat

Belediye hıfzıssıhha dairelerinin mahiyeti temamilen beledî olup, mafevk makamı belediye riyasetidir. Daire, İdarî ve teknik bir vasıf arz etmesi hasebilen başında, hıfzıssıhha işlerinde sahibi ihtisas ve aynı zamanda umumî idarei sıhhiye esasatına vakıf bir kimse bulunmak icap eder.

Dairenin müdiri Fransa meclisi âlîi sıhhiye tarafından bu vazifeyi ifaya kabiliyetli [olduğu musaddak kimseler meyanından intihap suretile, belediye reisi tarafından tayin edilir. Böyle bir teşkilâtın ihdasında veya vazifenin inhilâ

ünde keyfiyet resmi gazete ile ilân ve tayin edilecek müdirin maaşı bu ilânda tasrih edilir.

Talipler tarihi ilândan itibaren yirmi gün zarfında sıfat ve vaziyetlerini müşir istidalarla hıfzıssıhha nezaretine müracaat etmek mecburiyetindedirler. Nezaret bu müracaatları meclisi âlii sıhhinin bu iş için teşkil eylediği bir komisyona havale eder, Komisyon talipleri icabında istima eyledikten sonra bir namzetler listesi tertip ve bu listeyi alâkadar belediye riyasetine tevdi eyler.

Listeye ismi geçmiyen talipler için de ayrıca on gün zarfında itiraz hakkı kabul edilmiştir,

İhdas edilecek dairenin memur ve müstahdemin mikdarına gelince; bu cihet yapılacak teşkilâtın ehemmiyet ve vüs'atine, belediye sahasının genişliğine, ve nüfuzun kesafeti derecesine bağlıdır. Gerek memurin ve müstahdemin mikdarına ve gerek bunlara verilecek ücret ve maaşata ait mesail tamamen belediye meclisi tarafından hal edilir.

Belediye hıfzıssıhha dairelerinin salâhiyet ve vazâifine gelince: bu cihet (1902) tarihli sıhhati umumiye kanunu ile taayyün olunmakla beraber mesainin sureti icrasına ait tafsîlât belediye reisinin bir kararnamesi ile taayyün eder. Fakat bu kararname belediye meclisinin bu husustaki mukarreratının esaslarına muvafık olmak ve departuman hıfzıssıhha meclisinin reyî alındıktan sonra (Prefecture) ün de tasvibine iktiran etmek lâzımdır. Maahaza bu salâhiyet ve vazifelerin sıhhati umumiye kanunile muayyen olan kısımlarının belediyelerce tatbik edilmesi mecburidir.

Tatbiki mecburî olan kısımları berveçhi zir hülâsa edebiliriz:

- 1 — Kabilî intikal hastalıklara mani olmak
- 2 — Meskenlerin sıhhi şaraiti haiz olmasını temin etmek
- 3 — İçme sularının temini

4 — Bulaşık ve kirli suların uzak yerlere nakli

Bu vazaiî esasiye, tatbik sahaları ve teferruatı itibarile zirdeki hidematın ifasını istilzam eder.

1 —Kabili intikal hastalık vukuunda vekaiyin ihbarını temin etmek

2 —Hastaları tecrit etmek

3 — Aşı yaptırmak

İhbarı mecburî olan hastalıklarda ihbarat doğrudan doğruya sıhhiye dairesine yapılır. Ve sıhhiye dairesi şefi hastalığın intişar ve tevessüüne mâni olmak için meskenleri ziyaret ve lâzımgelen tedabiri ittihaz eder.

Aynı zamanda 14/Ağustos/1914 tarihinde neşir ve 1919 da hükmü teyit edilen bir kararname bu gibi bulaşık hastalıkların mühlik bir şekil aldığı ahvalde sıhhiye müdirinin daha vasi bir salâhiyet ve iktidarla Prefet'nin emri altın da çalışabileceğini göstermektedir.

Aşı işlerinde aşı memurları Prefet tarafından nasp olunur, ve belediye reisi de sıhhiye müdürünün bu işle tanzif edilmesini prefet'ten talep eder.

Sıhhiye müdürü maiyetinde kâfi mikdar aşı memuru olduğu halde bu vazifeyi görür. Aşılacak kimselerin listelerini tanzim eder neticeyi kontrol eder. Hülâsa kommün dahilinde hizmetin şefi sıfatile bütün tedabiri ittihaz eyler Temizlik işleri de aynı suretle hıfzıssıhha dairesi müdürünün emri altındadır. Bu nevi hidematın sureti ifası muhtelif kararnamelerde tayin ve tarif edilmiştir ki bu kararnamelerin başlıca hututu şunlardır :

1 — Tathirat merkezleri ihdası

2 — Bu merkezlere muktazi malzemenin tedarik ve muhafazası

3 — Tathirat şef ve memurlarının sureti istihdamı

Tathirat makine ve kimyevî vesait ile yapılmakla bera

ber memurunin bu husustaki tenbihat ve tavsiyeleri daire, sinde hastalıkların şifasından veya vefatlardan sonra halk tarafından da su, güneş, sabun ve jevel sularile de yaptırılır.

Temizlik hidematı meyanın da nazarı itibare alınan diğer bir nokta da bu hidematın icap ettirdiği masarifin karşılığıdır ki bu da meskenlerin kiralarına nazaran nufusu umumiye nisbetinde halktan cibayet edilen bir resim ile temin edilir.

Bu tathiratın icrasını mecburî kılan ayrıca talimatnameler mevcuttur.

Tathiratın icrasında en ideal şekil (sabit tathirat merkezi tesisidir.

Bu merkezlerde tazyikli etüvler mevcut olup bulaşık yani tathirata tabi eşyanın bulunduğu mahal ile tathir edilmiş eşyanın nakledildiği kısımlar yekdiğerinden tamamen ayrı olarak yapılmıştır. Ayrıca, gerek temizlenecek ve gerek temizlenmiş eşyayı nakledecek hususî nakliye arabaları da vardır.

Maahaza bu sistemin pek pahalıya mal olduğu görülmüştür. Dijon'da tesis edilen merkezler daha başka şekildedir. Buralarda tathirata tabi olacak ailenin barınacağı bir mesken de mevcuttur. Bu mesken iş olmadığı zamanlar yurtsuz kimselerin ikametine tahsis olunmaktadır.

Zikrettiğimiz şekildeki tathirat merkezlerinin pek masraflı olmasına binaen ekseriyetle seyyar etüvler kullanılmaktadır. Bu seyyar etüvler: bulaşık hastalıklı mahallere nakledilerek mahallen tathirat yapılmakta, eşya, döşemeler ve divarlar velhasıl meskenin sabit ve kabili nakil bütün teferruatı sıhhiye memurları tarafından temizlenmektedir.

Belediye sıhhiye teşkilâtında istatistiklerinde hususî ve mühim bir mevkiî vardır. Bu istatistikler müessir ve isabetli

tedabir ve mesainin esasını teşkil ederler. Yapılan masarifin sarf edilen gayretlerin mahaline masruf olup olmadığı ve peyderpey istihsal edilen netayicin derecei müessiriyeti ancak bu malûmatı ihşaiye ile kontrol edilebilir.

Bu istatistikler de şunlardır.

Hali medeni istatistikleri ki başlıca ölüm, doğum vukuatından ibarettir. Hali medeni dairesi bunların birer suretini sıhhiye müdürüne vermekle mükelleftir. Sıhhiye müdürü bu malûmat ianesile vefiyat ve tevellüdâtın mikdarını, esbabı vefiyatı müşir istatistikler grafik ve plânlar tertip eder. Bu vesaiki ihşaiye, nüfusun yaş, meslek, cinsiyet ve mahalleler itibarile ne nisbette vefiyat verdiğini ve bu vefiyatın hangi hastalıklardan ileri geldiğini göstermek suretile sıhhiye işlerinin başlıca direktiflerini tebarüz ettirir. Sıhhiye müdürü aynı zamanda kommün dahilinde sıhhiye, yardım hıdematı ve sair faaliyetler için sarf edilen paranın mikdarını da yine istatistik şeklinde tesbit eder.

Bütün bu malûmat sıhhi hidematın ifası için lâzım olan tahsisatı belediye reisinden koparmak için en kuvvetli sözlerden daha müessir vasıtalara teşkil ederler. Bunda maada belediyenin müsaadesi ile inşa edilecek hanelerin şaraiti Sıhhiyeyi haiz olup olmadıkları da Sıhhiye dairesince tetkik olunur. Bu tetkik binaların hava ve ziya hususunda kâfi evsafı haiz olup olmadığına içme suyunun şekli teminine ve bulaşık sularının ne suretle ortadan kaldırıldığına şamildir:

Son zamanlarda sıhhiye nezareti, içme sularının tahlili ve mütemadiyen kontrol edilmesi hususlarının teminini de belediye sıhhiye müdürlerinden ehemmiyetle talep etmektedir.

Celâl

İstatistik U. M. Vekili

Beynelmilel Ulumu idariye Mecmuasından iktibas olunmuştur ■

1 Eylül 930

Türk inkılâbının en mühim kanunu [*]

Yeni belediye kanunumuzun yüksek mecliste müzakeresi esnasında ikinci olarak Kars meb'usu, kanunun hey'eti umumiyesi hakkında söz almış ve layıhadaki teftiş ve murakabe şartlarının ağırlığından bahs ederek merkezîyetçi Fransız usulü yerine ademi merkezîyetçi İngiliz sisteminin kabulü daha muvafık olacağını iddia eylemiştir.

Bundan sonra Eskişehir meb'usu, belediye demek birleşmek demektir, hayatı altından kalkılamıyacak bir hale getirmek demek değildir diyerek yekdiğerlerine pek yakın belediye hudutları dahilinde gıda fiyatı arasındaki yüksek farklara işaret etmiş ve Balıkesir meb'usuda tecrübelerine müstenit amelî ve filî noktaları izah ederek, bilhassa Vatan muhabbetinin ana kucağından başladığını ve bundan sonra eve ve mahalleye ve nihayet köy, kasaba ve şehre intikal ettiğini ve belediyeciliğin bu muhabbetin mahalli bir şekilde tezahür ve inkişafını temin etmesi lazım geldiğini tevzih eylemiştir.

Vekîl beyfendi kontrol esasına cevap vererek belediye şekillerini tarihi tekâmüllerini izah etmiş ve bu günkü beynelmilel devlet telâkkilerine göre belediyelerin murakaba altına alınması gayet tabii ve zarurî olduğunu ve halbu ki 93 kanununa göre belediyelerin idare ve hesabından meclise karşı mes'ul bir makam bulunmadığını dermeyan ile:

Kanun layıhasının hulasası: vasi selahiyet, sıkı kontroldür demiş ve ingilteredeki muhtariyetin, devletçe vaki olmakta olan para muavenetile kontrollü şekle inkılap ettiğini söylemiştir.

* Baş tarafı idare mecmuasının “25,, numarasındadır,

Hayat pahalılığında belediyelerin rolü hakkında da cevaben: Belediye vazifelerini sayan maddelerde mesken ve hayat ucuzluğu ve inhisarı tazammün etmek üzere yaşamayı kolaylatacak işlere girişmeleri esası kabul edildiğini ifade buyurmuşlar ve ikinci bir cevabada devletin murakabe hakkı kanunda sarıh olmalı ve yalnız zaruretlere münhasır kalmalıdır demişlerdir.

*

* *

Bundan sonra maddelerin müzakeresine geçilmiş ve birinci fasıldan üç madde okunarak aynen kabul edilmiştir. İkinci maddeye göre nüfusu iki binden az belediyelerin lağvı ve buralarda köy kanununun tatbiki zarurîdir. Belediye sınırlarının tahdidi hakkındaki (şimdiye kadar hudutları eski kanuna göre tasdik edilmiş belediyeler bu dördüncü madde hükmünden hariçtir.) Dördüncü maddede İstanbul meb'usu Süreyya paşanın takriri okunmuştur. Bu takirde belediye hudutlarının küçültülmesi teklif edilmekte idi. Ve kabul edilmesi lâzım gelseydi İstanbul; İstanbul Beyoğlu, Üsküdar ve Kadıköy gibi üç belediye ile idare edilmesi ve diğer büyük şehirlerimizin de iki veya üçe inkısamı icap edecekti.

Aydın meb'usu Tahsin bey bu taksimin gayrı kabili icra bulunduğunu ve bunun abesten ibaret bir sey olduğunu ifade ve takririn reddini teklif etmiş, Trabzon meb'usu Aptullah bey de bu hususta hükümetin noktai nazarını öğrenelim demiştir.

Buna, vekil beyfendi cevap vermiş ve hükümet noktai nazarının kanununda zikr edildiğini ve takririn aksine misal olarak: Berlin şehrinin vaktile üç belediye ile idare edildiği halde bilahare bunların tevhit edildiği, Parisin sur haricindeki banliyö akşamım sonradan belediye hududuna al-

.....

dığını beyan ve kuvvetin inkısam ile değil, birlikte temin edilebileceğini ve esasen varidatı az olan belediyemizin taksim ile hiç bir iş göremeyecek bir hale düşeceklerini izah ve belediye şubeleri hakkında layihada kabul olunan esasın, taksim işine ihtiyaç bırakmaksızın meseleyi hal edeceğini dermiyan eylemiş ve bundan sonra dördüncü madde okunmuştur. Gireson meb'usu Tahir bey, belediye hududu içinde kalacak bahçe ve emsalinde belediye imarat teşkilâtı yapacak olursa belediye vergi ve resimlerine tabi olacak mı? sualini sormuş ve mazbata muharriri Aptülmuttalıp bey cevaben o işin belediye vergi ve resimleri kanununa ait olduğunu ve burada yalnız hudut mevzubahs edildiğini dermiyan eylemiş ve madde aynen kabul olunmuştur.

*

* *

Birinci madde: hükümetin teklifi veçhile ve Dahiliye ve belediye kanunu muhtelit encümenince de kabul edilen şekilde aynen çıkmıştır.

İkinci madde: Nüfusu iki binden fazla olan (Beldeler de) tabiri dahiliye encümenince (yerlerde) şekline ifrağ edilerek kabul olunmuş ve üçüncü madde hükümetin teklifi veçhile bila tadil geçmiş ve dördüncü maddenin bazı fıkraları encümenlerce tadil edilmiş şekilde çıkmıştır. Bundan başka muhtelit encümen her maddeye birer (marj) ilave eylemiştir.

*

* *

22/ Mart 930 Cumartesi günü meclisi ali hey'eti umumiyesinde kanunun müzakeresine devam olunarak layihanın beşinci fıkrasına kadar kabul edilmiştir.

Beşinci maddenin birinci fıkrasında hükümet teklifine, Dahiliye encümenince (Mahali idare hey'etinin mütaleası alındıktan sonra) kaydı konmuş ve ikinci fıkrada hükümet teklifinde mevcut: kafileşme tarihinden itibaren beş sene geçmedikçe belediye sınırında tadilât yapılamıyacağına dair olan hükümde Dahiliye encümeni tarafından çıkarılmış ve diğer kısımda tadilen hey'eti umumiyeden geçmiştir.

Bu, beş sene müddetle tadil olunmaması kaydı, köy kanununda köy sınırları hakkında mevcut hükme mütenazır olacaktı Encümen bunu kabul etmemiş ve her hangi bir ihtiyaç üzerine ilk tahditdeki usule tevfikân sınırın tadili esasını muhafaza eylemiştir. Vilâyet idare hey'etlerinin tasdikile kespi kat'iyet edecek belediye sınır kâğıtlarile haritalarının dahi dördüncü maddesinin son fıkrasına tevfikân birer nüshasının Dahiliye vekâletince dosyasına vaz'ı icap etmektedir. Hükümet teklifindeki akıncı maddede bir kaza dahilindeki belediye hudut ihtilafının, vilâyet meclisi umumîsinden geçmesi noktai nazarı Dahiliye encümenince zait görölerek, kaza idare heybetinin kararile halli muvafık bulunmuştur- Bir vilâyete merbut muhtelif kazalara ait belediye hudut ihtilafındaki (mahalli en büyük mülkiye memuru) kaydının valiye ait olması icap etmektedir .

Muhtelif vilâyetlere tabi belde ve köy hudut ihtilafatı hakkındaki son iki fıkrası tay edilmiştir. Bu son şekildeki ihtilaflar vilâyetler idaresi kanunu ahkâmı daire inde tetkik ve hal edilecektir.

Hükümet teklifindeki bu fark, layıhanın tanziminde, vilâyetler idaresi kanununun kesbi mer'iyet etmemiş bulunmasındandır)

Yedinci maddede ayrılacak belde parçalarının ayrılması tahakkuk edebilmesi için iftirakın faydalı olduğunun ve varidatının müsait bulunduğunun devlet şurasınca tetkik ve kabulü şartı evvelce ilâve olunmuştu. Bu noktai nazar muvafık görölmüştür.

Sekizinci madde Dahiliye encümeni, hükümet teklifini aynen kabul etmişti. Muhtelif encümen, tarzı ifadeyi değiştirmiş ve aynı hükümleri ipka etmişti; Fakat ihdas olunacak yeni mahallelere isim vaz'ı için maddede kâfi sarahat görölmüyor. İsim tebdiline selahiyettar olan merciin yeni isim de

vaz edebileceği istitlal olunabilir. Hükümet teklifinde bu nokta sarihti.

Dokuzuncu maddede hükümet teklifine, Dahiliye encümenince şûrayı devletin mütaleası alınması kaydı ilâve ve muhtelit encümence de aynen kabul edilerek ol veçhile hey'eti umumiyyeden geçmiştir.

*

* *

10,11,12 inci maddeler tadilsiz geçmiş ve 13 üncü maddeninde müzakeresinde Gireson meb'usu Tahir bey: Hemşehrilik hukuku ile intihap hakkının ayrı ayrı maddelerde yazıldığını ve ikisine aynı mahiyette olduğundan birisinin tayyını teklif etmiş isede bilahare teklifinden sarfı nazar etmiş ve madde aynen kabul olunmuştur. Cereyan eden münakaşa tarzına göre her belde hemşerisi, kanunî vasıfları cami oldukça intihap hakkını haizdir. Fakat, kanunî vasıfları tamam olan her hakkı intihap sahibi, hemşehri olmayabilir.

On dördüncü madde aynen çıkmış fakat epice münakaşayı mucip olmuştur. Bu madde belediyelerin halka karşı yapmıya mecbur olduğu vezaife mukabil ahaliye mükellefiyet teveccüh edeceği esasını tesbit etmektedir. Ancak umumî bir pirenşip mahiyetinde olup yeni bir hamule değildir.

Tarzı tahrire nazaran yeni bir mükellefiyet kokusu his eden hatiplerden bazıları mütalealarını serdetmişlerdir. Ezcümle : Eskişehir meb'usu belediyenin ancak hizmet mukabilinde resim alabilmesini ve tasarrufa bilhassa riayet edilmesini söylemiş ve Yozgat meb'usu Süleyman Sırrı bey maddedeki talimatname kelimesinin medlülünü sormuş, ve teşkilâtı esasiye kanununda talimattan bahseden bir şey olmadığından bu kelimenin tayyını istemiş, encümen namına Aptülmuttalıp bey cevap vererek: evamir ve tenbihatı belediye hilafında hareket edenlerden halen alınmakta olan cezaların aynı mahiyette olduğunu ve belediye hizmetlerinden

.....

sitifadeye mukabil bu külfetin tahmil edilmesi icap ettiğini ve fakat bunu ancak umumî bir hüküm ifade ettiğini ve her verginin kendi hûsusî kanunile alınacağını ve bu madde ile alınması varit olmadığını söylemiştir,

Gümüşane meb'usu Hasan bey: Bu maddenin, belediyelerce mahsus kanunlarına tevfikân vergi cibayeti piresibini temin ettiğini fakat verginin nisbeti ve matrahına taalluk etmediğini ve belediye resimlerinin de esasen hizmet mukabilinde alındığını ve boş kalan evlerden tenvirat ve tanzifat resmi alınmadığını ve esas piresibin kabulde üst tarafının rûsumu belediye kanununda düşünülmesini dermiyan etmiş ve Gaziantep meb'usu Reşit bey de: Belediyelere yeni bir çok vazifeler tahmil edildiğini, bu yeni vazifelerin mevcut vergilerle ifasına imkân olmadığını söylemiştir.

Nihayet, vekil beyfendi umumî izahat vererek: bu maddenin şehir komünü esasını, hudutlarını tahdit ettiğini söylemiş ve belediye varidat menbalarını tavzih ile bu varidata ait yeni kanun layihasının bu sene olamazsa gelecek sene içinde meclise taktim edileceğini beyan buyurmuş ve İstanbul mezbahası meclisi idaresi, hakkındaki suale de: bir fert sıfatı ile, İstanbul mezbaha meclisinden hiç bir kanunun vekâleti mes'ul etmediğini ve ancak İstanbul valisinin hükümetçe intihap edilmiş olması haseb ile bilvasıta tasarrufa riayeti temine çalışıldığını ifade eylemiştir.

*

* *

On beşinci maddenin başına, hükümet teklifine ilâveten, Dahiliye encümenince: belediyelerin vazaifî ve hukuku hakkında sarahat vaz edilmiş ve muhtelit encümence de hukuku belediye evvelce vezaifî belediye nihayete alınmıştır.

Bu madde uzun olduğu için fıkra fıkra müzakeresi teklif olunarak muvafık görülmüş ve birinciden beşinciye

.....

kadar olan fıkralar aynen kabul edilmiş ve ikinci fıkrada da tarzı tahriri değiştiren bir teklif takriri ret olunmuştur.

Beşinci fıkra hakkında Sivas meb'usu Alaeddin bey bir takrir vermiş ve bunda: tarihî kıymette olduğu hükümetçe tekarrür edenleri muhafaza ve tarihi şahıslara ait mezarları umumî mezarlıklara nakil ve kıymetli ve sahipsiz taşları müzelere tevdi, her mezarlıkta birer memur bulundurularak ücretli, ücretsiz cenazelere ait kabirlerin muntazam defterlere kayıt ettirilmesi teklif ve keyfiyet şifahen de izah edilmiştir.

Mazbata muharriri cevaben: meselenin ehemmiyetini ve kanunun ruhunda aynı maksadın mündemiç olduğunu ve teklif olunan hususatın nizamnamede nazarı dikkate alınacağını söylemiş ve takrir ret olunarak fıkra aynen tasvip olunmuş ur.

Bundan sonra dahiliye vekili beyfendi: meselenin maddenin esasında mevcut olduğunu ve takirde mevzubahs esasların nizamnameye behemhal koymak ve koydurmak hem kanunun ruhu iktizasından hemde hükümetin vazifesi icabatından olduğunu beyan buyurmuşlardır.

*

* *

Ondan on dörde kadar olan maddeler hemen hemen hükümet teklifinin aynıdır. Yalnız bazı ifadeler türkçeleştirilmiştir. Onbeşinci maddenin ilk fıkraları da hükümet teklifinin aynıdır.

Dördüncü fıkraya muhtelit encümente (yapılmasına mani olmak) kaydı konmuş ve beşinci fıkrayada dahiliye encümeni tarafından (fennî cenaze yıkama yerleri tesis ,) fıkrası ilâve olunmuş ve fıkralar bu şekilde kesbi kanuniyet etmiştir.

Devamı vardır

K. Naci

—